

Visual Library Portal

Digitalisierung von Drucken des 16. Jahrhunderts

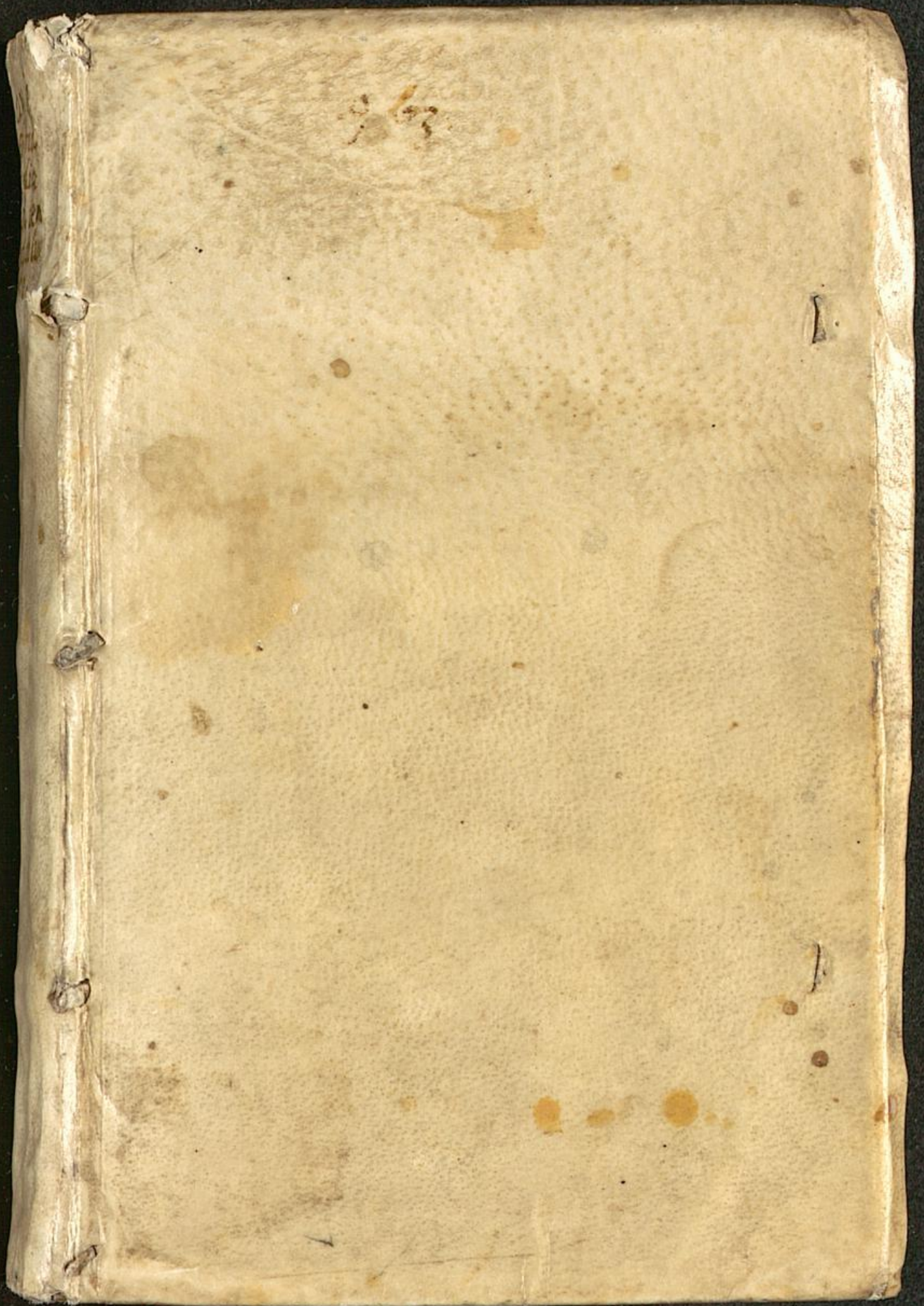
**METHODVS.|| Seu || ARS CVRATIVA || HIERONYMI
CAPIVACCEI || PATAVINI;|| ... Cum Prefatione de vita
Autoris, atque Editionis occasione,|| Teucrij Annaei
Priuati C.Medicinae Studiosi,& Ci-||uis apud ...**

Capivaccio, Girolamo

Frankfurt/Main, 1594

VD16 C 856

urn:nbn:de:s2w:vd16-25

128-
9

Talib Tschientchi.
No. 60 in Ser-
venthi.

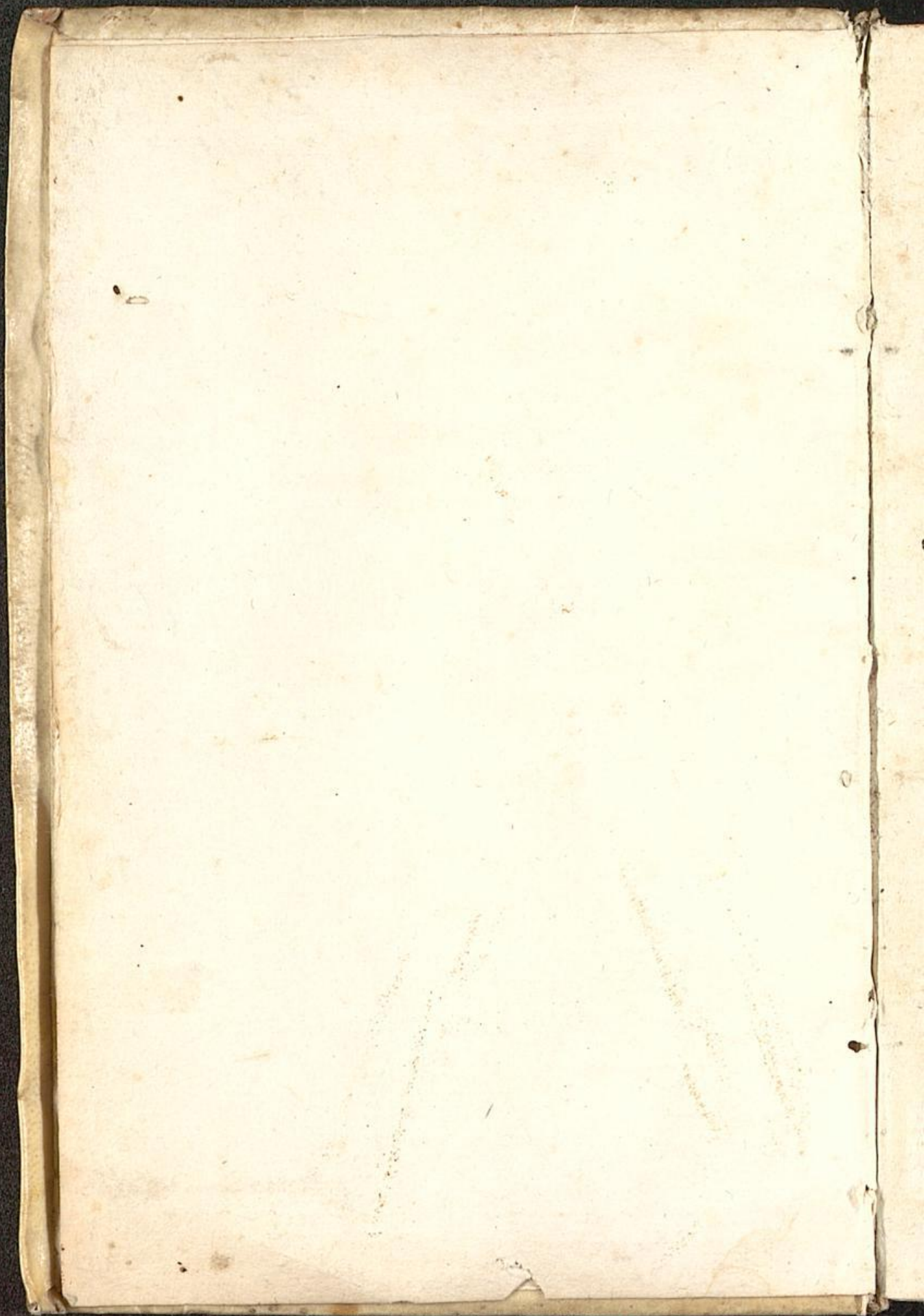
D. Beispiele

100, —

I Adonis C 602

II " C 602

~~Ende des 2. Teils~~
1804.

METHODVS

Seu

ARS CVRATIVA

HIERONYMI CAPIVACCEI
PATAVINI;

Medici artificiosissimi, & Philosophi sapientissimi,
in primo loco florentissimi Gymnasij Patauini
summa cum celebritate professi, accu-
ratori studio in lucem edita:

Cum Præfatione de vita Autoris, atque Editionis occasione,
Teucrij Annæi Priuati C. Medicinæ Studiosi, & Ci-
uis apud FRANC FORTENSES Imperiales.

*Accessit etiam in calce accuratus terminorum
& materiarum notabiliorum Index.*

FRANCFORTI, ære & operis Egenolphianis.
Anno M. D. XCIV.

15 99

METHUEN

ARTS & CRAFTS

THE ROYAL CANAL

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

AMPLISSI-
MO ET DOCTISSIMO
VIRO, DOMINO HARDEVICO
SCHMIDENSTET LVNÆBURGENSI, Il-
lustrissimo Duci BRVNSVICENSIVM à Consi-
liis, & in Vniuersitate IVLIA PROFESSORI
atq; ORATORI grauissimo, Dn. &
AFFINI suo plurimum ho-
norando,

S. P. D.

VM more laudatissimo mihi
quædam in editionem Nouæ
huius METHODI CVRA-
TIVÆ Dn. HIERONYMI
CAPIVACCEI PATAVINI,
Medici artificiosissimi celebratissimique
præfanda forent, tum vt de editione ipsa
pleniùs constaret, tum verò vt de AVTHO-
RE nostro quædam in medium afferrem,
quæ Operi huic per se quidem præstantis-
simo, lucem aliquam & authoritatem
atq; fidem conciliarent (duo enim ista in
Proœmiis maximè spectari video) cum
mihi sermonem, quamuis pro dignitate
non tam huius amplissimæ materiæ quàm
clarissimi nominis tui minimè parem, ad

):(2 teta-

te tamē Vir & Affinis spectatissime H A R -
D V I C E S C H M I D E N S T E T , Oratorum
æui nostri decus eximium , præcipue con-
uertere visum fuit, vt testatum simul face-
rem, me tibi quam plurimum debere, &
vt Autori huic nostro suæ disciplinæ facile
principi, de Patrono & dignitate & ampli-
tudine non minus pari fideliter prospice-
rem. Quis enim est per D E V M immorta-
lem cui me meaq; omnia maiore fide at-
que necessitudine obstricta intelligam?
Annus quidem hic decimus octauus ab-
soluitur, ex quo optato matrimonio VVi-
tebergæ contracto, cum coniugis tuæ ma-
tronæ lectissimæ sorore Teucria Margari-
tide proximioris Affinitatis gradu atque
vinculo honorificentissime tibi coniun-
ctus vixerim; At postquam pro factorum
atrocitate ineuitabili Coniunx mea dul-
cissima animam suam ad 5. Id. Iulij Anno
1591. D E O Creatori hûc in patria mea a-
pud F R A N C F O R T E N S E S Imperiales
redderet, me quidem viduo cum pullitie
fatis numerosa, octona videlicet prole in-
feliciter relicto, iam non Affinem mo-
dò, sed & Patronum venerabilem, proli-
busq; meis Parentem fidissimum officio-
sis.

fis. te prosequor, tantum abest ut necessitudinem nostram fatorum truculentia interruptam arguam, cuius rei hoc praesens factum meum extare in testimonium volui, quod de animo meo apertius simul constaret, & ut intelligeres me hanc Eremum meam non torpente ocio, sed aliquo literarum solatio liberaliter fallere, quam quidem dum moerens incolo:

*Hei quoties stringit mentem miserabilis Orpheus,
Inq, suam pietas, flebilis Euridicen.*

Sed de his suo loco: Tu vero munus hoc minime leuedense tuae excellentiae neququam indignum existimabis; de quo ut breui post dicetur, ita te ipso tali tantoque Patrono gaudere, illi erit honorificentissimum. At ne in os te coram laudare videar, loquatur VViteberga celeberrima, quanta ingenij tui flumina deuoluantur, quae annos ante triginta te ORATOREM suum attonite deuenerata fuit: loquatur REGIOMONTIVM, quae te tot annos Nestorem suum disertissimum Professoremq; admirata est. Quid quod ad gloriosam I V L I A M Vniuersitatem plenis votis accitus, ad amplissimosq; honores euectus diuinum Tullianae eloquē-

):(3 tia

riæ decus nobis restituas? Hęc cum ita sint
ex animo equidem MANIBVS sanctissi-
mis clarissimi AVTHORIS nostri congra-
tulator, cum te Patronum sibi posthumum
quidem, sed plane consultissimum facun-
dissimumq; nactæ sint, quo differēte ma-
nēs etiam exorabiles facilesq; existimaue-
rim.

Quare cum hęc instituti mei ratio fue-
rit, quæ me optimo cōsilio adegerit ad pa-
trocinium atque præstantiam tuam con-
fugere in dedicandis hisce primitiis meis,
quantumuis alienæ messis, exemplo ta-
mē multorum doctissimorum virorum;
siquidem in medio palmam relinquo, tū
iis qui ipsi scribunt, tū qui bonos Auto-
tores bona fide in publicum proferunt,
plane PLAGII crimen ratus sum si secus
facerem.

Accipe itaq; deinceps breuiter editio-
nis huius occasionem : Venit ad manus
meas exemplar hoc manu admodum in-
tricate exaratum de METHODO CV-
RATIVA, ab HIERON. CAPIVAC-
CEO Medico Patauino publice dictatū,
eo fine vt reuisum & certis capitibus dis-
tinctum in publicum recēs prodiret, nec
enim

enim ante hac lucē vsquam aspexerat, ego magno me beneficio affectū estimo, qui in AVTHOREM tantæ existimationis inciderim, vnde non tam reliquis Medicinæ studiosis, quàm priuatis meis studiis, optimè consultum fidebam: Relegi & quòd omnia continua serie, vt è suggesto interpretælegendum anno 1582. à 26. Aprilis ad 27. Iulij diem excepta erant, tumultuarie cohærent, in certos passim titulos digessi, adeò vt totus Libellus ille in noua quadam toga appareret, Prælectionum nihilominum distinctione obseruata, quòd id præcipue gratum esse Studiosis intelligerem, vt omnia essent explanatiora, atque ad eum modum primo quidem editus est: Sed inerant tamen illi primæ editioni quædam confusiore modo edita, ob notas admodum abbreviata, quemadmodum ob scribendi compendium dictata plerunq; solent cõtrahi, minus cohærebant, & quod prima editio inhiberi nõ poterat neglecta fuerāt. Quare vix ea editione finita, nec adhuc distracta, Exemplar editū sub incidem reuoco, & qua possum fide & diligentia cū Originali denuo cõfero, vt plane in ipsa Auctoris

):(4 verba

verba iurarim potius, quam quicquam temere assuere demereue voluerim, adeò vt nec ea quæ præter rē erāt obiter inserta præterierim, quò meliorem fidē de genuino hoc Authoris nostri foetu facerent. Loca etiam aliunde citata, & insigniter dicta peculiari litera notari facio, ita reuisum denuo Typographorum operis remitto, addito quidē nomine meo, vt à prima editione posterior differret, qua sane posteriore forma tuę excellentię illud nunc offero; spe bona confidens factum hoc meum ab eadē probatum iri, nec desperans me à Philiatris bonam gratiam eo nomine reportaturum. Hęc itaque de Editione dicenda habui; sequitur vt, quod pollicitus sum, de AVTHORE nostro breuiter narrationem instituiam, qualē quidem eam ex relatu Viri cuiusdam præclarę eruditionis atque optime fidei, adhuc AVTORIS huius quondam discipuli nõ postremi habere potui.

Fuit itaq; HIERONYMVS CAPIVACCEVS natione ITALVS, Ciuitate PATAVINVS, dititionis VENETORVM, Genere nobilis, & summa ingenij dexteritate præditus, qui cum in florentissimo illo

illo Patrię suę Gymnasio PATAVINO,
Medicinam practicam cum magno Au-
ditorum suorum applausu profiteretur, &
HIPPOCRATEÆ atq; GALENICÆ
Medicinę, nec non ARISTOTELICÆ
Philosophiæ assertor esset strenuus, adeò
Methodo excelluit, vt ea in parte nemini
laude cesserit, quam ob causam eius audi-
torium à Studiosis maximè frequentatũ
atq; præ reliquis condecoratum fuit; ob
preclaram enim Doctrinam, raramq; do-
cēdi fidem atq; industriam, omnibus ad-
mirationi fuit, cuius rei argumento eui-
dēti esse potest, quod posterioribus annis
Concurrentes (qui videlicet eadem hora
easdem simul materias publice tractarēt)
Viros clarissimos habuerit, HIERONY-
MVM nimirum MERCURIALEM, & post
hunc ALEXANDRVM MASSARIAM,
Successorem autem nactus sit HERCV-
LEM SAXONIAM celeberrimi nominis
Medicum. Summa semper in Auditores
humanitate extitit, adeoque nihil in ipso
arrogantię apparuit, vt (quod ipsemet in
scriptis suis passim inculcat) se minimum
omnium semper fateretur.

Nihil quicquam dum vixit Lucrubati-
):(s onum

onum suarum in lucem dedit, posteriores cogitationes prioribus meliores esse considerans: Quinimò si quando ad scripta sua euulganda à Studiosis hortaretur, respondit Senex, non decere Iuniores libros scribere, ne quando eorum quæ temere nimis præcipitata forent eos poeniteat.

Vita ipse vixit coelibe, vt ad grauiora studia & ad Professionem suam esset expeditior, atq; vti tantum ingenium decebat: nescio enim qua ratione libris vacare atque literis, & operam simul liberis dare informe quiddam discrepat: quis enim mentis sanæ, corpus studiis atque vigiliis attenuare, & VENERE simul emaciare sustineat? taceo vagitus, nenasque lubricationibus nocturnis adeò tædiose indefinenter obstreperas. Dehortabatur vt plurimum ipse studiosos, ne matrimonium affectarent, si valetudini atque studiis suis recte consultum velint, se ipsum enim aiebat si maritus vixisset, nunquam ad iustam ætatem superuicturum fuisse; multo minus vt in studiis aliquid præclari præstiturus fuerit. Maior autem sexagenario vita decessit in re admodum
lauta

Iauta & honesta constitutus, qualiter quidem Virum apprime Nobilem & tanti nominis Medicum par erat, quippe qui in Praxi felicissimus subinde ad Nobiles, Comites, Duces, &c. excurrere cogeretur: Vnde Studiosis prædicare solebat (quod & ipse testatur in Tractatu suo de LVE VENEREA, quem similiter propediem meliori forma excusum dabo) se ex solius GALLICÆ VIRVLENTIÆ Curatione vltra OCTODECIM MILLIA CORONATORVM esse lucratum: Ex quo liquet quanto in precio ille Medicus extiterit, vt vere comprobatum fuerit Epigramma, quod eiusmodi est:

*Qui Medicus nullum precium sibi poscit ab agro,
Hic vere precij nullius est Medicus.*

Anno insuper 1587. à summo Pontifice SIXTO V. ad almam vniuersitatem BONONIENSEM matrem illam studiorum celebratissimam magno stipendio vocatus, rogatu tamen virorum principum Venetorum, quorum autoritatem se subterfugere posse negabat, Patauij mansit, vitamq; in patria sua cū acerbo omniū luctu atq; desiderio cū morte cōmutauit.

Talis

Talis extitit ergò Vir ille incomparabilis, quem si quis minùs eloquētem & in ipsa dictione paulò horridiorē arguat, is si Studiorū eius rationem habuerit, vtpote qui AVICENNA & cæteris Arabibus cum GALENO & HIPPOCRATE conciliandis multam ætatem triuerit, facile tantillum hoc reliquis illius virtutibus præclarisq; conatibus condonauerit: quippe qui tanta cum fide & industria cætera tradiderit, vt vel manibus Studiosi mentem eius & propositas Veritates (ita enim ipse loqui consuevit) tangere valeant. Dictio itaque licet aliquid rigoris ex Barbaris illis contraxisse videatur, familiaris tamen est, & qualis è suggesto fundi solet.

Hæc de HIERONYMO CAPIVACCIO Medico verè excellentissimo in medium afferre potui, quantum quidem eorum ad noticiam meam peruenit: Qui fanè quantus in Professione sua fuerit, vel sola ARS siue METHODVS hæc CURATIVA abunde loquitur, adeò vt solus ipse post tot Viros doctissimos omne pūctum in ea tulisse optimo iure censeri possit, neq; hætenus vel Galeni autoritates à quoquam, vt ipsemet etiam affirmare
non

non veretur recte intellectas, vel medendi Methodum dextre traditam esse manifeste appareat, vt vel hic Libellus multorum voluminum, in quibus alij haecenus multum diuq; desudarunt vicem solus supplere possit, atq; iuste commodationis loco sit, si qua pagina solius **CAPIVACCII** nomē sibi praescribere mereatur, qua ipsa quidē neq; **APOLLINI** neque **AE^{scv}LAPIO** gratior vlla fuerit. Continet **METHODVS** haec fundamenta totius Artis Medicæ, tanto artificio, tantaq; perspicuitate & proprietate proposita (siquidē singula verba se ponderare Autor ipse in ea profitetur) vt eius ductu tanquam filo Ariadneō solidam Artis scientiam expedite consequamur. Quid quod de **INDICATIONE** tanta cum dexteritate tractat, vt in hac parte nemo omnium cum ipso conferendus sit. Hinc factum est, vt Praelectiones istæ haecenus inter Studiosos in tanto precio atq; reputatione fuerint, vt tametsi typis non essent publicatæ, pleriq; tamē se recte in Medicinā procedere posse sine illis minime arbitrarētur: vnde à plerisque passim magna cum contentione conquistæ, descriptæ, & inter preciosissimos thesauros

sauros repositæ, atq; adeò cum inuidentiâ
quadam asseruatæ fuerunt; Quarum præ-
stantiam si quis plenius inspicere gestiat
legat ipse, atque eitis rei periculum faciat,
operæ profectò precium minimè poeni-
tendum ex collatione relaturus. Prodeat
itaque noua & expectatissima hæc M E-
T H O D V S, atque Philiatorum manus
auspicato alite peruolitet, & secura nunc
tandem tùm modestæ Authoris sui disci-
plinæ, tùm ab auara studiosorum inui-
dentiâ libera quaquâ versus pro libitu
expacietur, vtque nouam lucem ferre
possit audentior tutò se atque confiden-
ter tuis concedat auspiciis, Vir præstan-
tia atque doctrina clarissime, tibi enim si
institutū hoc probabitur, non video quid
ad vota mea restare possit. Verum quæ
tua est humanitas, sat scio obsequium hi-
sce studiis promptum præstaueris, patro-
cinioque tuo non indigna cēsueris, quod
fanè beneficium non vulgare ipsæ tibi
M V S Æ, Musarumque ductor A P O L L O
grati acceptum referent, cum famæ ho-
norisque tui assertionem perpetua. Omne
siquidem beneficium reciprocum in
Authores suos abunde redundare solet.
Mihi

Mihi verò animum adiicies, vt huius
A V T H O R I S scripta quęcunque habe-
ri possunt omnia propediem pari fide at-
que forma in lucem proferam, quorum
alia vtpote de M E T H O D O A N A T O -
M I C A, & de L V E V E N E R E A
conscripta, adhęc C O N S I L I A quę-
dam & E P I S T O L Ā M E D I C I N A L E S
iam tũm sub prelo feruent, alia verò de-
scribendo interea à me ad editionem præ-
parantur.

Sed abrumpo calamum : Tu verò
Vir vndequaque doctissime, Affinisque
humanissime Musis fauere pergito, qua-
rum beneficio quam feliciter plaudito,
meque quod facis nominis tui studiosis-
simum commendatum tibi esse benigne
patiare. Salutabis meo nomine officiose
amplissimum clarissimumq; Virum Hen-
ricum Petreum Herdesianũ, I. C. Illustris-
simi Ducis Brunsvicensis consiliarium &
Academię vestrę Cancellarium optime
meritum; Meccœnatem meum veterem,
atque vt à me propediem simile quid
expectet ipsi fiduciam adauge. Vale ite-
rum in Christo. Datę in patria mea
apud Inclytam Francfortensium Impe-
ria-

rialium Rempubl. Idib. Ianuarij, Anni
-millesimi, quingentesimi, nonagesimi
quarti.

P. & H. T.

addictissimus

Teuc. Annæus Priuatus,
Med. Studiosus, &
Ciuis in patria sua.

NOVA
METHODVS
MEDENDI

HIERON. CAPIVACCEI, ITALI, ME-
dici & Philosophi excellentissimi, in flo-
rentissimo Gymnasio PATA-
VINO.

LECTIO I.

VM institutum sit de Methodo
Medendi dicere, dubitandum nō
est, nos suscipere prouinciam &
admodum vtilem, & sanè diffici-
lem.

Vtilitatem, imò per me necessitatem ex eo
colligere licet, quòd cum ex Galeni primo, de
Tuenda valetudine, capite primo, duę sint præ-
cipuę partes artis Medicę, inter has enume-
ratur Methodus medendi, recensetur ars Cu-
ratrix prima, quòd reliquę artis partes in hanc
Curatricem referantur; nempe Physiologia,
Pathologia, & quę de Signis loquitur.

Quo verò ad huius Methodi difficultatem,
hanc facile haurire licet ex Galeno, quando-
quidem huius Methodi gratia scripserit libros
quatuordecim, quos inscripsit de Methodo
Medendi, & augetur difficultas: nā licet admo-
A dum

NOVA METHOD. MEDENDI
dum prolixus fuit, vsque adeò tamen difficiles
sentētias proponit, vt fatear me ignorare, qui-
nam hucusque Galenum rectè intellexerit, in
tanto igitur negotio tria præstabimus.

Primum quidem versabimur circa Nomen
Methodi:

Secundò huius Methodi Essentiam explica-
bimus, ex qua patebit Quotuplex possit esse
Methodus medendi:

Tertiò, cum Methodi Essentia constituatur
ab Indicatione, diligenter etiam loquemur de
Indicatione, & fortasse ea cum diligentia, vt
omnes Galeni autoritates, quæ sibi inuicem
videntur aduersari facillimæ nobis reddantur,
& perspicue appareant omnes in vnicam veri-
tatem conspirare. Rem igitur aggrediar.

DE NOMINE METHODI.

4. Meth. 4.

Quoad Nomen ex Galeni 4. Meth. 4. per
Methodum oportet intelligere viam vni-
uersalem, quæ particularium est cõmunis, hoc
est, viam vniuersalem quæ cuilibet indiuiduo
est applicabilis, hoc est, viam vniuersalem, quã
dũ eritis apud ægrotantes scietis applicare. Hic
sequitur, cum per Methodum oporteat intel-
ligere viam, quòd via nihil aliud sequitur, quã
transitum ab vno ad aliud, sed non dicatis more
quorundam, opus esse intelligere viam quam
quilibet sibi parat, propterea quòd etiam as-
inus iter adiens à vico in alium vicum sibi parat
viam, quæ tamen non est Methodus, & ideo per
viam

viam intelligatis transitum ab vno ad aliud cū ordine: & in hoc Medici Dogmatici à reliquis distinguuntur. Hæc veritas fuit proposita à Galeno primo Methodi capite quarto, vbi ait Meth. 1. Meth. 4. Meth. 4. methodo inuenire non est fortuito inuenire, sed ordine quodam; & magis explicans Galenus loco citato ordinem hunc, subdit, vt aliquod sit primum, aliquod secundum, aliquod tertium; significans esse progrediendum à genere generalissimo ad genera subalterna, & à generibus subalternis ad species: verbi gratia, Si febricitet SOCRATES, ita est progrediendū, vt primum perpendamus Socratem febre affectum, esse correptum morbo, ecce genus generalissimum; deinde verò in hac via progredimur dicentes, febrem esse morbum calidum: & magis adhuc descēdimus dicentes, esse morbum calidum, verbi gratia vt duo: ecce est via à genere ad species, quem progressum significat Galenus 2. Meth. 7. dum ait, auspiciandum esse à primis Indicationibus, hoc est genericis, & esse progrediendum ad specificas: & ob id non est quælibet via, sed via ordinata à primo Indicante ad secundum, ad tertium, à generico ad specificum. Sed fortasse quæret iunior, quænam hæc via est? Galenus 11. Meth. 2. statuit hanc viam esse resolutiuam, in via resolutiua progressus ex necessitate est à fine ad ea quæ sunt propter finem, cuiusmodi est via in hac Methodo, propterea quod nos progredimur ab Indicante ad Indicatum, recte intelli-

A 2

gatis,

NOVA METHOD. MEDENDI

gatis, quia non omnes intellexerunt hanc veritatem: dum progredimur ab indicante ad indicatum, est progressus à fine ad ea, virtute quorum finem consequimur: do exemplum, dum adest febris, dicimus est morbus calidus, ergo erit Indicatio refrigerandi: morbus calidus est finis Indicans, præsidium refrigerans est Indicatū, est illud quod dirigitur in finem, respicit finem, indicans morbum calidum, qui remouet morbum calidum.

DE DIVISIONE QUÆ famulatur Methodo.

Explicatio. Est igitur hæc via, via ordinata, & est via resolutiua, cui tamen famulatur Diuisio. hanc sententiam proposuit Galenus (volo præstare quod sum pollicitus) primo ad Glauconem i. *i. ad Gla. i.* quod caput nescio ego à quo intelligatur (hoc dictū sit citra immodestiam) hoc vnum certò scio, fieri non posse, vt qui rectè assequitur hoc caput, imaginetur asserere venæ sectionē indicari à morbo magno, vnà cum sanguine siue plenitudine: Declaro, Galenus loco citato dicit, *ille Medicus qui scit haurire Indicationes omnes per Diuisionem inuentas, hic solus quantum humanis permittitur viribus, medendo non errabit*; ecce hoc in loco euidentissime Galenus patefecit Diuisionē famulari Methodo medendi, quia oportet haurire Indicationes, quæ inueniuntur per Diuisionem: ecce Diuisio famulatur; & tanti Galenus fecit hanc Diuisionem vt, asseruerit,
hanc

hanc solam, quātum humanis permittitur viribus, mēdendo non errare, quare qui non calluit hanc Indicationum per Diuisionem inuentionem, dubio procul errabit, & infelices ægrotantes manebunt, vnde diuinissimè Galenus loco citato, ne in tanti momenti prouincia deficeret, proponit Errores, qui ab imprudētibus facile possent committi, proponit autem tres errores.

P R I M V S E R R O R.

Primus error esse potest, quando Medicus diuidens vt inueniat Indicationes, non pertransit genus, quo fit vt inueniat tantum per Diuisionem Indicationem genericā, quę nobis manifestat Indicatū genericū, quod non sufficit pro curatione, & ideò qui ita diuidunt sunt diminuti.

S E C V N D V S E R R O R.

Secundus error est quo diuidentes progrediuntur à genere generalissimo ad subalterna, in quibus persistunt, non vltra progrediuntur, quo fit vt & isti sint diminuti, quia per Diuisionem inueniunt Indicationem genericam subalternam, & hinc Indicatū genericū subalternum, sed dimittunt specificū, quare in curatione aberrant; exempli gratia, si homo febricitat, febris vt morbus, indicat remouens; vt morbus calidus, frigidum; sed hoc non sufficit, sed oportet descēdere ad speciem specificā, vt si verbi gratia, febris est morbus calidus, vt

A 3 duo

NOVA METHOD. MEDENDI
duo, indicat remedium specificum, & frigidum
vt duo.

TERTIVS ERROR.

Tertius error est, quo Medicus vitiosam
seu pravam facit Diuisionem. Quid oportet
intelligere per vitiosam, pravam Diuisionem?
Diminutum locuti fuimus, Galenus loco cita-
to primo ad Glauconem primo, seipsum non
declarauit, quia cognouit hoc pertinere ad lo-
gicum, sed Galenus omnia ferme cognoscens,
applicat veram doctrinam suo proposito,
Expositio. (vt interpretemur Galenum per eundemmet
9. Meth. 14. Galenum) dicentem 9. Meth. 14. tria esse quæ
primam curationem indicât: & hoc loco ad-
moneantur Iuniores, quod in præsentia nolo
explicare quid velit Galenus per hæc verba,
quando dixit tria sunt quæ primam curatio-
nem indicant, quia licet hæc verba sint diffi-
cillima vt explicatione egeant, non licet tamẽ
vt in præsentia à nobis explicentur, sed suo lo-
co, sed solum in præsentia ad nos pertinet in-
uestigare, id quod attinet ad Diuisionem. In-
quit igitur Galenus, tria sunt quæ primam cu-
rationem indicant, Morbus, Temperatura,
Contra il- & Aër: subdit autem Galenus morbum diui-
los qui di- di in differentias, sed non in causas. Tempera-
cunt sectio di in differentias, sed non in causas. Tempera-
nem venæ à turam autem & aërem diuidi non in differen-
morbo ma- tias, sed in causas. EGO vellem, vt qui asserunt
gno vna cū venæ sectionem indicari à magnitudine mor-
sanguine bi vnà cum sanguine, explicarent hunc locum;
indicari. quia

quia ubi intelligerent, nequaquam in absurdū
 vsq; adeo insigne inciderent. locus huiusmodi
 hunc in modum est interpretandus: Galenus
 loco citato, hoc est, 9. Method. 14. loquitur de *9. Meth. 14.*
 Indicatione tantū curatiua, de Indicante tā-
 tū curatiuo, quod sit verum, dicit tria sunt
 quæ primam curationem indicant, quod cu-
 rationem indicat & verè indicat, est tantū
 Morbus, & hoc pro nunc supponatis, Indicans
 curationem esse tantū Morbum, hinc fit vt
 morbus sit diuidendus in differentias, species,
 nō in causas, nam licet morbus habeat causas,
 hoc tamen loco non potest diuidi in causas, ra-
 tio est, quia hoc loco sermo fit tantū de Indi-
 catione curatiua, non de præseruatiua, quia In-
 dicatio præseruatiua sumitur à causa, curatiua
 à morbo, specie morbi, à morbo calido vt duo,
 si hic morbus fiat à sanguine, à sanguine sumi-
 tur Indicatio præseruatiua: hinc Galenus loqui-
 tur de Indicatione curatiua tantū, quare non
 potest, nō debet morbus diuidi in causas, quia
 nos confunderemus Indicationes curatiuas cū
 præseruatiuis, & ob id dicit Galenus primo ad
 Glau. i. illos errare qui vitiosè diuidunt, hoc
 est qui confundūt Indicationes curatiuas cum
 præseruatiuis, qui diuidunt morbum in diffe-
 rentias & in causas, veluti illi faciunt, qui di-
 cunt venæ sectionem indicari à morbo magno
 vna cum sanguine, miscent morbum cum cau-
 sa, id est, sanguine, qui est causa morbi.

DVM loqueremur de voce Methodi, diximus opus esse intelligere per Methodum viam quandam ordinatam, cui famulatur Diuisio: vt Diuisio ea esse detur, vt sit perfecta, & nequaquam vitiosa, & propterea ita esse procedendum, vt beneficio Diuisionis hauriantur in primis Indicationes genericæ, deinde subalternæ, & tandem specificæ, & in hac via ac diuisione hoc esse seruandum, vt nō sit vitiosa prauaq; Diuisio, hoc est, dum sermo fit de Indicatione curatiua, vt non confundantur cum præseruatiua, & ob id vt Diuisio quæ respicit morbum, non complectatur causas: Diuisio quæ respicit causas, non complectatur morbum, nō oportet confundere, & suo loco dum loquimur de Indicationibus, intelligetis, quomodo procedendum sit in quocunq; Indicante. Hactenus cōstitutū sit vt asserit Galenus 9. Meth. cap. vlt. in hac Methodo, in hac via, hauriendas esse Indicationes in primis primas, hoc est, genericas, deinde secundas, id est, subalternas, ultimo specificas. vt verbi gratia, si respiciamus ad sanguinem, & proinde ad Indicans præseruatorium, sanguis vt quid morbificum præter naturam indicat auxilium remouens; descendamus, si verbi gratia, sanguis peccat, & peccatum sit vehemens, indicat auxilium remouens sanguinem, sed non ita genericum, sed vehemens, quia peccatum est vehemens, & si
verbi

*9. Meth.
vlt.*

*De Vena
sectione.*

verbi gratia, sanguinis peccatum vehemens fuerit secundum motum, indicatur remedium adhuc magis determinatum, imò specificum, quod est remedium vehemens, sed reuulsoriū. Et hæc dicta sint gratia exempli, quia suo loco diligēter de his loquemur; cū igitur per Methodum oportet intelligere viam ordinatam, cui famulatur Diuisio, notetur quo ad vocem, nos in præsentia non modò versari circa Methodum, verū etiam circa Methodum medendi, ad differentiam Methodi tuendæ sanitatis, vt hæc vox, id est, Methodus medendi, significet artem medendi, vt idem sit inscribere libros quatuordecim de Methodo medendi, & idem de arte curandi, idē est asserere Methodum medēdi & artem Curatricem, & hæc dicta sint de voce.

I I.

DE ESSENTIA METHODI.

Aggrediamur huius Methodi medēdi Essentiam, quam consequi licet beneficio Definitionis. Hæc igitur sit Methodi medendi Definitio.

DEFINITIO.

METHODVS medendi est ars, qua per Indicationem inueniuntur iuuantia, vt deperdita sanitas hominis reparetur. *Hæc non differunt à Definitio- ne Capilō- gi. Capiuac- ceus per*

Necessarium est vt vos *Definitio- ne Capilō- gi. Capiuac- ceus per* cognoscatis, an hæc Definitio sit vel bona vel mala, quo modo cognoscetis recte hoc intelligatis, vt ex vobismet ipsis citra Præceptores scitis *arte ille per*

*definitionē
artis tra-
dit defini-
tionem.*

NOVA METHOD. MEDENDI

tis tradere Definitiones; & iudicare, an Definitiones ab alijs traditæ sint comprobandæ.

Perfecta Definitio in se claudet Formam, Substantiam, Efficiens & Finem; quare inquirere oportet an hæ causæ, & qua ratione claudantur in proposita Definitione.

1. CAUSA FORMALIS.

Quamvis attinet ad Causam Formalem, dictum fuit esse artem. Namq; cum Medica facultas sit ars, & Medica facultas tum alias partes in se contineat, tum potissimum Methodum Tuendæ sanitatis & Curatricis, necessarium est ut fateamur Methodum curatiuam esse artem: cum sit ars, non est instrumentum Methodus medēdi, sed est habitus principalis, non scientia quidem, non prudentia, non intellectus, nullus denique habitus potentialis nisi ars.

2. SVBIECTVM.

Et cum sit ars, & proinde habitus intellectus, dum proponitur hæc forma, patet etiam Subiectum, quod est habitus principalis non corporis, sed animi, intellectus.

3. CAUSA EFFICIENS.

Quo verò attinet ad causam efficientem, hæc fuit proposita in Definitione, quando dictum fuit (*qua per Indicationes*) namq; Indicatio est causa efficiens, namque Indicatio, vt su-

vt suo loco explicabimus, est Instrumentum, Methodus medendi nō est Instrumentum, sed habitus principalis effectiuus, id est ars: sed causa efficiens huius habitus principalis est Indicatio; quia Indicatio est Instrumentum; Instrumentum reducitur ad causam efficientem, vt omnes sciunt, & quia omne Instrumentum beneficio cuius comparatur habitus principalis ex necessitate, est Instrumentum logicum, vt suo loco demonstrabimus, dū loquemur de Indicatione, indicationem esse Instrumentum logicum, Instrumentum inuentum à logico, per hanc autem efficientem causam Methodus medendi distinguitur ab ea curatione quę non pertinet ad Dogmaticum, quia non inuenit per Indicationem, non comparatur per Indicationem, sed vel Experientia, vel Analogia. *Explicatio.*

mo, vel alio Instrumento ab Indicatione. Vnde Galenus, vt omnia etiam cum Galeno confirmemus, 12. M. 5. dicit, si alteratio in spiritu fiat, vel ab animali venefico, vel à quolibet alio veneno, esse negocium extra Methodum medendi. Quare est negocium extra Methodum medendi? quia non potest comparari Indicatione, sed alio Instrumento, vnde Galenus 1. Meth. cap. 4. dicit institutum eius esse, sermonem habere de remedijs quę nō empirice, sed Methodo, sed per Indicationes, inueniuntur: Constitutum igitur sit Efficientem causam medendi Methodi esse Indicationē; quid autē sit Indicatio suo loco docebim⁹, & summa cū diligentia.

Quo

12. Meth. 5.

1. Meth. 4.

NOVA METHOD. MEDENDI

4. CAUSA FINALIS.

QVO verò attinet ad causam finalem, dictum fuit in Definitione, (*qua per Indicationes inveniuntur iuuantia, vt deperdita sanitas hominis reparatur*) in quib. verbis, vt manib. hanc veritatē tangatis, continet duplex finis, vt alter possit vocari internus, reliquus externus, licet q̄ externus vocat̄ vna ratione, alia ratione possit vocari internus. Declaro, alter finis & internus est, quando dictum fuit, *inveniuntur iuuantia*, nam inuentio iuuantium est finis internus Indicationis: Alter finis est dum dictum fuit, *vt deperdita sanitas hominis reparatur*, qui finis potest vocari externus, si respiciamus ad Indicationem, potest autem vocari internus, quotiescunque respicimus ad totam hanc Methodum medendi: vtrunque finem magis atque magis explico, & in primis quantum attinet ad finem Indicationis, qui erat inuentio iuuantium; Hunc finem proposuit Galenus 5. Method. 9. vbi voluit pertinere ad Methodum Medendi tradere inuentionem præsidiorum: & hoc loco quæso admoneantur Iuniores cur potius in hac definitione dictum sit, *vt inueniantur iuuantia, quam vt inueniantur Indicata.*

5. Meth. 9.

CUR IUVANTIA ET NON INDICATA in Definitione posita sint.

RATIO huius fuit, propterea quod solemus quandoq; dicere, est dolor lateris, est tussis,

tuffis, est difficultas anhelitus, ergo inflammatio, pleuritis: nos beneficio istorum signorum deducimur in inuentionem indicati, signati, hoc est pleuritidis, sed pleuritis non est iuuans, imò nocet, est quidem indicatum, sed non est indicatum de quo in præsentia est sermo, & ob id vt ab hoc indicato, vt ab inuentione huius indicati distingueret illud quod inuenitur per Methodū, per Indicationes, rationabiliter in Definitione dictum est, inueniuntur iuuantia, per iuuantia autem intelligimus id omne quod inuenitur per Indicationem, quod duplex est præsidium, est præsidium, & est recta administratio materiæ præsidij.

DVPLEX INDICATVM IN METHODO
medendi, seu Duplex Iuuans.

RECTE percipiatis: Hoc iuuans est Duplex: est Præsidium & est Recta administratio materiæ Præsidij, propter Iuniores declaro; exempli gratia, in Febri præsidium est frigidum, frigidum vt duo: si forte febris sit calida vt duo, præsidium igitur est frigidum vt duo, huius præsidij materia, verbi gratia, est lactuca, circa quam materiam præsidij frigidi perpendimus Vsum, Rectam administrationem, hoc est Quantitatem lactucæ, Modum administrandæ lactucæ, Tempus quo est administranda lactuca, & Locum cui est administranda, vt iuuans in se claudat Quid agendum, Quantum, Quando, Quomodo, & Vbi, vt neque

NOVA METHOD. MEDENDI

que sint plura neque pauciora. Confirmatur
6. Meth. 1. hæc veritas Galeni dictis *6. Meth. 1.* vbi voluit
 ad Methodum pertinere inuenire remedia &
 scire etiam inuentis recte vti: Inuentis recte v-
 timur, quando nullus fit error, vel in Dosi, vel
 in Modo, vel in Tempore, vel etiam in Loco;
6. Meth. 2. dicit etiam idem Galenus *6. Method. 2.* Me-
 thodum & auxilia inuenire & inuenire etiam
 vsum inuentorum: sed notent Iuniores ad con-
 firmationem huius veritatis dixisse Galenum
1. Ad Gla. 1. primo ad Glauconem primo, *Methodum meden-*
di perfici & Qualitate & Quantitate auxiliorum,
Optima *Modo vsus, & Temporis occasione.* Proposui hanc
explicatio. authoritatem, quia fui vobis pollicitus decla-
 rare omnes ferme auctoritates ad Methodum
 medendi spectantes, & præsertim quia ego ne-
 scio à quo intelligantur, hunc locum ita ego
 explico, dū dixit Galenus *1. ad Glauconē 1. Me-*
thodū medēdi perfici Qualitate & Quantitate
auxiliorū, per hæc nihil aliud intelligit nisi quid
 agendū, non Rectam administrationē, quia lo-
 quit de Quantitate & Qualitate præsidiorum,
 non materierum remedij, explicant omnes,
 per Qualitatē oportere intelligere Quid agen-
 dū, per Quantitatem Quantum agendum, hoc
 est falsissimum: & ratio est, quia loquitur non
 de materia auxiliij, sed de auxilio, exempli gra-
 tia, si sermo fiat de feбри, loquitur de auxilio
 refrigerante, non de lactuca, non de materia
 frigidi. Quid agendum non aliud est quam au-
 xilium, Recta administratio respicit materiam
 auxi-

auxilij, non auxilium; Galenus hoc loco dicit Methodum perfici Qualitate & Quãtitate auxiliorum, do exemplum propter Iuniores, si verbi gratia ratione febris indicatur auxilium frigidum, tunc inuenta est qualitas, Quid agendum, id est remedium frigidum, hoc remedium frigidum potest esse frigidum vel in hoc vel in illo gradu, primo, secundo, tertio, & hoc est Quid agendum specificum, remedium magis determinatum, & hoc est quod significat Galenus quãdo proposuit Quãtitem, quia gradum auxilij exprimit per Quãtitem, quia nõ ita sollicitus fuit de vocibus, sæpe numero vero confudit Quantitatem cum Qualitate, quemadmodum dicere solemus, febris magna, cum tamẽ sit dictio impropria, quia febris proprietas dici debet vehemens potius quam magna, ita etiam Galenus per Quantitatem intelligit Quid agendum specificum.

LECTIO III.

Iuantia requiruntur, atq; duo siue materia præsidiorum siue auxilia, proposuit Galenus Quid agendum genericum dum proponit Qualitatem; Quid specificũ dum Quantitatem.

DE RECTA ADMINISTRATIONE

Quo verò attinet ad Rectam administrationem, proposuit Galenus loco citato
Mo-

NOVA METHOD. MEDENDI

Modum vsus, intelligens Rectam administrationem, hoc est, Quantum, Quomodo & Vbi, & quia Recta administratio in se claudit etiam Quando agendum, hoc non diuisit, cum in medium affert Temporis occasionē; & quia fui vobis pollicitus declarare authoritates, debent Iuniores animaduertere, quia aliquis posset obijcere, cum Quādo agendum pertinet ad rectam administrationem, cur Galenus per Modum vsus non intelligit etiam Quando agendum. Distinguit, nec citra artificium, Galenus Modum vsus, hoc est, quantum, quomodo & vbi, à quando, à tempore agendi, distinguit quando agendum à reliquis tribus propter difficultatem, nam vt exprimit Galenus, nancisci temporis occasionem difficilimum est: & ideo respiciens ad hanc difficultatem, quam etiam proponit, separat quando agendum à reliquis tribus.

DUBITATIO.

Sed adhuc dubitabit Iunior, quia quandoq; dixit Galenus quantitatem nec verbo exprimi, nec scribi posse, nec mente etiam concipi, quare videtur esse maior difficultas circa Quantū agendum, quam circa Quando agendum.

SOLVATIO.

Oportet recte intelligere Galenum, dum loquimur de quantitate, duplex potest esse

esse sermo, alter de quãtitate, vt significat Quid
 agendum specificum, quod Quid agendũ spe-
 cificum, vt suo loco intelligetis, indicat à gra-
 du determinato Indicantis, exempli gratia, au-
 xilium frigidum vt duo in prima mansione in-
 dicatur à morbo calido vt duo in prima mansi-
 one, quem gradum, quem Galenus quando-
 que quantitatem vocat, solus Deus potest co-
 gnoscere, vnde fatebatur Galenus, se posse
 fieri similem ESCVLAPIO, si gradum deter-
 minatum cognosceret, & ideo difficultas est in
 quantitate, vt respicit quid agendum, at si alio
 modo capiatur, vt pertinet ad rectam admini-
 strationem, multo difficilius est assequi quan-
 do agendum quàm quantum, quia occasio est
 præcept: patet igitur quomodo hæc autoritas
 sit intelligenda. Præterea idem Galenus in ar-
 te Medicinali cap. 89. dicit ad Methodum per-
 tinere inuenire qualitatem materie, hoc est quid
 agendum, præterea quantitatem, per hanc si-
 gnificans quantum agendum, tempus oportu-
 num, & modum vsus, hoc est quomodo & vbi:
 vt ex his verbis pariter colligere licet illa duo,
 hoc est, quid agendum & rectam administra-
 tionem: Explicatus igitur est finis, & finis in-
 ternus indicationum, qui finis est inuenire re-
 media, iuuantia & vsum.

*Ad Glau. 1.
 In arte
 Medicinali
 cap. 89.*

FINIS TOTIVS METHODI MEDEN-
 di, totius artis Curatricis.

QVO verò spectat ad finem totius Metho-
 B di me-

NOVA METHOD. MEDENDI

di medendi, totius artis curatricis, hic finis est propositus, dum dictum est, *vt deperdita hominis sanitas reparetur*, pposita est sanitas hominis deperdita, ad differentiam brutorum: dictum autem fuit, *vt sanitas deperdita reparetur*, vt hæc Methodus distinguatur à Methodo Tuendæ sanitatis: etenim & Methodus Tuendæ sanitatis est ars, qua per Indicationes inueniuntur Iuuantia, vt adhuc nullum appareat discrimen inter Artē, Methodum Tuendæ sanitatis & Methodum medendi: quare distinguitur per particulam

1. Meth. 5. vltimo loco propositam, quam particulam proposuit Galenus primo Metho. 5. vbi ait
 9. Meth. 3. propositum esse in Methodo medendi morbum remouere vt sanitas reparetur, 9. Meth. 3. dicit ad Methodum medendi spectare inuenire auxilia, quibus æger sanetur, ecce respicit ad sanitatem deperditam recuperandam, ad differentiam tuendæ sanitatis.

DEFINITIO CURATIONIS.

Præterea idem Galenus 9. Meth. 5. ait, *Sanatio seu curatio est præsentis in corpore vitiosi affectus in naturalem habitum mutatio*: quo loco quæso diligenter aduertatis, quænam sit Definitio hæc Curationis, nam per curationem intelligit Galenus artem curatricem, Methodum medendi, ista sunt synonyma, vnde idem est ac si dixisset, Methodus medendi, Ars curatrix, est præsentis in corpore vitiosi affectus in naturalem habitum mutatio. Quæ Definitio est ista? Est Definitio tradita à Galeno, quare bona: sed est Definitio

HIERON. CAPIVACCETI 20

finitio tradita per causam finalem, nec redar-
guenda definitio, cum artes per finem distin-
guantur, vt cum finis huius artis sit remotio
morbi, fit vitiosi affectus in naturalem habitum
mutatio. Hæc est definitio tradita per causam
finalem, vt ex his pateat, & cur dixerimus in de-
finitione Methodum medendi esse artem, qua
per Indicationes inueniuntur Iuuantia, vt sa-
nitas deperdita hominis reparet. Ex qua pro-
posita & explicata definitione facile intelligere
licet, quemadmodum Methodus medendi mul-
tiplex esse possit, vt aliquo modo differentias
haurire licet à Forma & à Fine.

QVOTVPLEX POSSIT ESSE *Methodus Medendi.*

I DIFFERENTIA A FORMA.

A Forma vt sit ars, sit habitus vniuersalis,
sit etiam habitus specificus, & hoc colli-
gere licet ex Galeni 4. Meth. cap. 4. vbi dicit, *4. Meth. 4.*
auspicandum esse semper ab affectu siue in v-
niuersali, siue in particulari, siue in genere, siue
in specie, vt dixerit quarto Methodi primo, tot
esse Methodi species, quot sunt species morbo-
rum: exempli gratia in febribus hæc seruatür
Methodus: Est morbus calidus, ideò refrigerã-
dum, morbus calidus vt duo, ideò refrigerandũ
vt duo. ad eundẽ modũ in hydrope; est morbus
frigidus, quare calefaciendũ, est frigid. vt duo,
quare calefaciendũ vt duo, vt merito dixerit Ga-
lenus,

NOVA METHOD. MEDENDI

lenus, tot esse Methodi species quot sunt morborum species, semper tamen eadem via, eodē ordine progredimur, progredimur inquam ab Indicatione generica ad specificam.

DUBITATIO.

5. Meth. 9. Sed dubitabitur, quia Galenus *5. Meth. 9.* (videatis illud caput) dicit se tradere Methodos quæ præsidiorum genus tantum indicant, si hoc est verum, quomodo hæc Methodus, ut superius dictum fuit, progreditur ab Indicationibus genericis ad specificas? & ideò dixi esse necessarium interpretari & explicare Galeni autoritates.

SOLVTIO AVTORIS.

Dicerem ego, per genus præsidiorum intelligere præsidium genericum, hoc est commune huic & illi materiæ: Declaro, Galenus ibi proponit præsidium, ad differentiam materiæ præsidij, ut verbi gratia, ratione morbi frigidi, indicatur præsidium calidum, cuius materia potest esse multiplex, potest esse petroselinum, potest esse piper, potest esse anisum, ut præsidium calidum, & calidum in tali gradu, licet sit præsidium specificum, si conferatur cum præsidio generico, potest tamen vocari præsidium genericum si conferatur cum materia præsidij, quia hæc materia ut audiuiſtis multiplex esse potest, vnde Galenus hoc in loco accipit genus præsidij comparās cum materia præsidij, quod sit

NOVA METHOD. MEDENDI

*Ratione
finis.*

lenus, vnica est Methodus, ars Curatrix? ratione finis tamen diuisionem aliquam admittit. Quomodo ratione finis? finis Methodi est morbi sublatio, finis Methodi quandoq; etiam est causæ sublatio, vt in arte Curadi locum habet ratione morbi, ratione sublationis morbi Indicatio curatiua, ratione causæ efficientis Indicatio præseruatiua, & ratione vtriusque eadem via progrediendum à genere in speciem specialissimam, vt propterea Methodus Curatiua, ars hæc Curatrix, quandoque sit Simplex, quandoq; Composita.

*Simplex
Meth. li. 3.
Compos.
Meth. 4. li.*

Simplex si non adest causa, Composita ex necessitate, si adest causa, & ob id Galenus respiciens ad Methodum simplicem hanc proposuit in tertio libro, nam ibi proponit Methodum ratione morbi tantum, respiciens autem ad Methodum compositam, hanc proposuit in quarto libro, nam ibi versatur non solum circa remotionem Morbi, verum etiam circa remotionem Causæ. Et quia ego cogor nunc extra ciuitatem discedere, finem facio, vt hæc dicta sint de Diuisione Methodi medendi, ni sequenti agemus de Indicatione, de Voce, de Essentia, de Diuisione: ideo videatis Galenum. 2. Meth. 7. & lib. ad Thrasibulum II. propterea quod ego nulla ex parte recedam à Definitionibus propositis à Galeno: quia proponit tres definitiones, & omninò diuersas.

LE

HIERON. CAPIVACCEI
LECTIO III.

DE INDICATIONE.

CVM Methodus Medendi sit Ars seu cognitio Iuuantium, quam cognitionē tanquam per Instrumetum, ac proinde per causam efficientem, consequimur per Indicationem, idcirco diligenter de Indicatione loquemur, & tria sunt exponenda, in primis quidem Vox, secundò Essentia, tertio Diuisio.

DE NOMINE.

QUoad Nomen, ex sententia Galeni. 2. Meth. cap. 7. INDICATIO nihil aliud significat quàm ipsam sequentis seu agendi, hoc est iuuantis insinuationem, vt illud quod inuenitur quasi in præcedenti aliquo sit designatū, hoc est in Indicante, vt cū hac voce nobis significetur id quod designatū est in Indicante seu præcedente, licet Definitionem haurire, quod secundo loco erat explicandum. Sed Iunior animaduertat, à Galeno triplicem proponi differentiam INDICATIONIS, & ego propono has tres definitiones, vt sciatis intelligere Galenū, vt licet diuersæ videantur esse Definitiones, cognoscatis tamen vnā essentiam esse, ac vnicam definitionem: Galenus igitur secundo Metho. 7. inquit: 2. Meth. 7.

DEFINITIO PRIMA.

INDICATIO est Inuentio eius quod se-
B 4 que

NOVA METHOD. MEDENDI

quens est ex rei natura; quam Definitionem ita proponit, quoniam respicit tantum ad Quid agendum: unde sciant Iuniores, Indicatum id, quod inuenitur per Indicationem, non solum esse Quid agendum, sed etiam Quatum, Quomodo, Quando, & Vbi; inter quæ hoc est discrimen, quoniam Quid agendum indicatur à natura, ab essentia Indicantis, Quid agendum indicatur tantum ab essentia Indicantis, reliqua quatuor nequaquam, nam recta administratio vt suo loco dicemus, id est, Quanto, Quantum, Quomodo, & Vbi, hæc sunt Indicata, non tamen indicantur à natura Indicantis, non indicantur ab essentia Indicantis, sed ab eo quod consequitur Essentiam. Est differentia inter essentiam & illud quod consequitur essentiam. Quare Galenus, vt dixi, respiciens tantum ad Quid agendum verè dixit, Indicationem esse inuentionem eius, quod sequens est ex rei natura.

DEFINITIO SECUNDA.

*Ad Thra-
fib. 2.*

SECUNDA Definitio proponitur à Galeno libro ad Thrasymbulum, cap. 2. vbi dicit: Indicatio est comprehensio iuuantis simul cum natura nocentis, quo loco respicit ad quid agendum, & non ad omne quid agendum, sed tantum ad quid agendum curatorium, & quid agendum præseruatorium. Declaro, Galenum respicere tantum ad quid agendum, ex eo colligitur, quia proponit naturam Indicantis, quæ naturam

natura indicat quid agendum, non autem vſū, rectam adminiſtrationem : Galenum præterea proponere tantum Indicatam curatorium & præſervatorium, ex eo colligimus, quia proponit naturam nocentis, quia inquit, Indicatio eſt comprehenſio iuuantis ſimul cum natura nocentis, id quod nocet, neceſſariò eſt præter naturā, ſiue ſit morbus, ſiue cauſa, ſiue ſit ſymptoma, vt nocens in ratione morbi ſit Indicans curatorium, nocens in ratione cauſæ & ſymptomatis, vt ſymptoma habet rationem cauſæ, eſt Indicans præſervatorium : quare hoc loco Galenus dimittit Indicās Vitale, & Indicatam Vitale, id eſt, quid agendum vitale, nam indicatum vitale nō eſt nocens, non eſt præter naturam, ſed quid vtile, & vt ſuo loco demonſtrabimus, nil aliud eſt quàm Virtus. quare hanc Definitionem ita intelligatis, vt claudat quid agendum curatorium & præſervatorium.

TERTIA DEFINITIO.

Cognouiſtis ad quid reſpexerit Galenus, dum tradidit duas Definitiones Indicationis, quare in præſentia proponitur tertia Definitio ab eodem Galeno, propterea inquit Galenus libro ad Thraſybulum, cap. 2. Indicationem eſſe, quando rebus percipiendis perceptis ſimul & quod confert percipitur citra Experimentiam & Analogiſmum. Et puto ego hanc Definitionem Indicationis abſolutiſſimam eſſe, propterea quod ad differentiam Definitio-

Ad Thraſybulum. cap. 2.

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

nis primo loco propositę in se claudit non modo quid agendum, verum etiam rectam administrationem materierum iuuantium. Præterea hæc tertia Definitio ad differentiam Definitionis secundo loco propositę in se continet non modo indicans Curatorium & Præseruatorium, verum etiam Vitale, vt vsque adeo generalis sit hæc definitio Indicationis, vt nisi aliquod addatur, conueniat Indicationi & in Methodo Medendi, & in arte Tuendę sanitatis, vt ad nos pertineat particulam addere, cuius beneficio Indicatio de qua loquimur, distinguatur ab Indicatione quę pertinet ad Methodum tuendę sanitatis. Hęc omnia declaro, vt rectę possitis intelligere Galenum: Primū igitur dum ait Galenus, Indicationē esse quando percipiūtur res percipiendę, hoc est, quando cognoscuntur res cognoscendę, dum proponit percipienda non proponit nocentia, quemadmodum in secunda definitione, sed proponit percipienda in genere non contracta, & si in genere igitur & nocentia & iuuantia, quare Galenus in hac definitione proponit quęlibet indicantia, hoc est curatoria, præseruatoria & vitalia, quę sunt iuuantia non nocentia: dum verò Galenus dicit Indicationem esse, quando iuuans percipitur, dum percipiuntur percipienda, dum cognoscuntur cognoscēda, dum proponit hęc particulam, *cognitis, perceptis*, proponit ad differentiam primę Definitionis, quam proposuit 2. Meth. 7. proponit cognitionem

2. Meth. 7.

nem in genere, in communi, vt respicit & effē-
 tiam & id quod consequitur essentiam, vt me-
 ritò hæc tertia Definitio distinguatur à prima, *2. Meth. 7.*
 quia in prima, quæ est proposita *2. Meth. 7.* cō-
 tinetur tantum quid agendum, quod à nullo
 alio indicatur quam à natura seu essentia indi-
 cantis. In hac autem tertia Definitione dum
 proponit cognitionem in genere, & proinde
 essentiam indicantis, & id quod consequitur
 essentiam, facile constat hanc esse absolutam
 Definitionem, quia tradit essentiam Indicati-
 onis virtute cuius inuenimus iuuans, quod nō
 modò est quid agendum; verum etiam, est re-
 cta administratio, est rectus vsus materierum
 iuuantium, hoc est vt alibi intellexistis, Quādo,
 Quomodo, Quantum & Vbi. Constat igitur
 quomodo hæc Definitio sit distincta à reliquis
 duabus Definitionibus, & quomodo Galenus
 ad varia respiciens nunquàm fuit deceptus, vt
 cum hæc sit generalis & absoluta Definitio, di-
 ligenter sit sed breuiter à nobis explicanda; &
 vt cognoscatis quænam debeat esse Definitio
 Indicationis circa quam versamur, hoc est quæ
 pertinet ad Methodum medendi, ad differen-
 tiam Methodi tuendæ sanitatis, hunc in modū
 Indicationis Definitionem tradere libet.

DEFINITIO INDICATIONIS IN
Methodo medendi.

VT Indicatio quæ scilicet pertinet ad Me-
 thodum medendi sit *Comprehensio iuuantis*
in si-

NOVA METHOD. MEDENDI

insimul cum comprehensione indicantis citra Experimentiam & Analogismum, gratia sanitatis deperditæ reparanda. Declaro hanc Definitionem, & Iuniores hoc loco admoneantur, hanc non esse Definitionem formalem, vt licet à Galeno triplex sit proposita Indicationis definitio, nulla tamen fuit formalis. Nam Indicatio formaliter est Instrumentum logicum, imperfectus Syllogismus, vnde vt instrumentum habet rationem causæ efficientis, (dicant alij quicquid velint) beneficio cuius consequimur inuentionem Iuuantium, consequimur habitum principalem, & cum instrumenta quemadmodum etiam artes potissimum per finem distinguantur, vt finis maximè pertinere videatur ad essentiam instrumentorum, non sine arte Galenus omnes Indicationis Definitiones per causam finalem distribuit, quemadmodum etiam intellexistis Galenum quandoque Artem curatricem seu Methodum medendi definiuisse per causam finalem, quando dixit, *Curatrix est vitiosæ affectus in naturalem habitum mutatio*: est definitio tradita per causam finalem: ad eundem modum, dū inquit Galenus, *Indicatio est cōprehensio Iuuantis*, hæc definitio traditur per causam finalem, vt quemadmodum dicere solemus Demonstrationis finem esse scire per causam, siquidem Demonstratio est instrumentum logicum, sed tradens cognitionem per causam, vt cognitio rei per causam sit finis demonstrationis, à simili finis Indicationis, id est, huius instrumenti
 logici,

Nota.

logici, quo utitur Medicus Dogmaticus, sic inquam finis nihil aliud est quam comprehensio, & proinde est functio pertinens nō ad sensum, sed ad intellectum, est igitur Indicatio comprehensio iuuantis seu conferentis, dicatis vt vultis, siue sit quid agendum, siue vsus, seu recta administratio. Notetur autem ex sententia Galeni in libro artis Medicinalis cap. 89. Galenum per iuuans præsidium quandoq; accipere causam salubrem, vt præsidium possimus vocare iuuans, conferens, causam salubrem, remediū, alimentum, hæ omnes voces pertinere solent ad quid agendum, per vsum autem semper intelligimus illa quatuor, id est, Quantum, Quando, Quomodo, & Vbi. Vt finis internus Indicationis nihil aliud sit, quàm cognoscere, inuenire, comprehendere, & Quid agendum & Rectam administrationem materiei, siquidem Iuniores hoc assequi debent & memoriæ mandare, vbi exquisite loquimur differentiam esse inter auxilia & materias auxiliorum, quemadmodum colligere licet ex Galeno passim, & præsertim 14. Meth. 1. vbi ait se tradere Methodum curandarum inflammationum, non autem se tradere Methodum inueniendarum materierum, auxiliorum. Exempli gratia, si ratione inflammationis indicatur remedium frigidum, cuius materia sit verbi gratia lactuca, versatur Galenus circa inuentionem remedij, non autem circa inuentionem materiæ lactuæ &, si quando materias proponit Galenus, proponit solum

*Ars Med.
cap. 89.*

Finis internus Indicationis.

14. Meth. 1.

NOVA METHOD. MEDENDI

folium gratia exempli, sed animaduertatur eſſe
 2. Meth. 1. Galeno 2. Meth. 1. eundem Galenum vocibus
 minime addictum quandoq; confundere vo-
 ces, vt quandoque materias nuncupet auxilia,
 quemadmodum facit 2. Meth. 1. Sed dum ex-
 2. Meth. 1. quĩſite loqui eſt inſtitutum, differentia maxi-
 ma eſt inter auxilia & auxiliorum materias. Ce-
 terum cum Indicatio ſit comprehenſio iuuan-
 tis inſimul cū cognitione Indicantis, p̄ cogni-
 tionem intelligimus, cū Galeno in tertia defi-
 nitione tradita & cognitionem eſſentiæ &
 cognitionē illius, quod conſequitur, illud autē
 quod conſequitur, vt ſuo loco oculis conſpici-
 etis, nihil aliud eſt quàm Actio, Paſſio, Præſen-
 tia, & Subſiſtentia, & hæc conſequuntur eſſen-
 tiam Indicantis. Dictum autem fuit, *ſine obser-
 uatione, ſine experientia & analogiſmo*: Nam Indi-
 catio eſt Inſtrumentum ſatis diuerſum & ab
 Experientia & ab Analogiſmo. Fuit autem ne-
 ceſſarium addere *gratia ſanitatĩs deperditæ repa-
 randa*, vt per hunc Indicationis finem ſed ex-
 ternum diſtinguatur hæc Indicatio ab Indica-
 tione quæ locum habet in Methodo Tuendæ
 ſanitatĩs. Vnde pro exactiſſima huius definiti-
 onis intelligentia tria ſunt intelligenda:

Primū quid intelligere oportet per Res
 percipiendas perceptas:

Secundò quid intelligere oportet per Ex-
 perientiam:

Tertiò quod pauci cognouerunt, quid in-
 telligere oportet per Analogiſmum, & quo-
 mo-

modo distinguatur Analogismus, quo vtuntur Dogmatici, & quo vtuntur Methodici.

I.

RES PERCIPIENDÆ PERCEPTÆ.

Quo ad primum per Res percipiēdas perceptas intelligimus in primis rei naturam, quam veritatem proposuit Galenus 2. 2. Meth. 2. Meth. 2. vbi vocauit etiam quid agendum, quæ rei natura debet esse cognita, euidentis intellectui, & occultata sensui. Quid autem intelligere oportet per id quod consequitur, iam patet, quia sunt illa quatuor, Quantum, Quando, Quomodo, & Vbi: sed aduertendum quæ percipiuntur non modo esse res præter naturam, sed etiam esse res secundum naturam, vt non modo sit Morbus, Causa, verum etiam Virtus, vt horum gratia Indicatio requirat quatuor Conditiones, quæ conditiones sunt fundamenta huius Doctrinæ, vt mirandum non sit, si doctiores viri has negligentes conditiones & in venæ sectione, & in tota Methodo, fuerint maxime hallucinati.

Prima conditio est, vt Indicans sit notum per intellectum.

Secunda conditio, vt vnum non nisi vnum indicet.

Tertia conditio, vt indicans ex necessitate sit præsens, non præteritum, non futurum.

Quar-

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

4. Quarta & vltima conditio est, vt Indicans reperiatur in homine, in corpore; & ex hoc suo loco cognoscetis satis puerile esse à causa externa sumi Indicationes, vt ab aëre, &c. sunt nugæ, puerilia. Ostêdo cum Galeno has omnes conditiones.

P R I M A C O N D I T I O .

1. Meth. 5

Quo ad Primam dicit Galenus 1. Meth. 5. Quoniam omnis morbi curationem inuenire propositum est, necessarium est morbi naturã prius scire: Quomodo tenet hæc consequentia? quoniam omnis morbi curationem inuenire propositum est, quia propositum inuenire cuiuslibet morbi curationem, ideo necessarium est prius scire morbi naturam: ecce ergo quomodo tota cognitio & curatio pendet ex cognitione naturæ, & proinde essentiæ morbi, indicantis: præterea idem Galenus. 2. Meth.

Meth. 6.

6. dicit, tot sunt medendi rationes, quot morborum ideæ, quare ab idea, quare ab essentia capitur Indicatio: præterea eodem capite, id est 2. Meth. 6. dicit, prima via est cognitio morbi, naturæ morbi: ad hæc 4. Meth. 4. dicit, opus esse vt qui Methodum assequi optat, vt habeat cognitionem similis & dissimilis, oportet cognoscere essentiam Indicantis. Præterea lib. ad

4. Meth. 4.

*Ad Thr. 8.
Venena.*

Thrasyb. cap. 8. dicit: Venena non pertinere ad Methodum, Venena non cognosci per Indicationes, vt ad Medicum pertineat cognoscere causas, cognoscere essentiam; non est autem

tem

tem cognita essentia, naturaque veneni; Ideò constitutum sit hanc esse primam INDICANTIS conditionem, vt cognoscatur essentia ab intelligentia.

LECTIO V.

VT recte Methodum Medendi assequi valeatis, cœpimus explicare quænam conditiones locum habeât in indicando, & statutum fuit necessarium esse, vt natura, vt essentia indicantis esset nota intellectui, vt propterea Galenus 13. Meth. 9. à Methodo excludat, *3. Meth. 6.* quæ à tota substantia sunt aduersaria, propterea quod horum essentia non potest esse nota intellectui.

DUBITATIO.

Sed dubitatio est, quæ oritur ex Galeno 2. ad Glau. 4. vbi ait, de tumoribus dictum est indicatiuè, sed nondum manifestè: si sermo per Indicationes procedit à nota essentia Indicantis, cur dixit Galenus de tumoribus dictum est indicatiuè sed nondum manifestè, quia si indicatiuè, si per Indicationes, igitur manifestè. *2. ad Gl. 4.*

SOLVATIO.

Dicendum ita esse locutum Galenũ in eo loco, (quia fui pollicitus explicare autoritates Galeni) ita est intelligendus, vt dum ait, de tumoribus dictum esse indicatiuè, hoc est per Indica-

C dica-

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
dicationes, Galenum respicere ad quid a-
gendum: dum autem subdit, nondum manife-
stè, non respicit ad quid agendū, sed ad vsum
materierum, ad rectam administrationem ma-
terierum, quod sit verum Galenus eo in loco
suddit præsidiorum materias. Constitutum
igitur sit, necessarium esse, vt indicantis essen-
tia nota sit intellectui.

S E C V N D A C O N D I T I O.

9. Meth. 12.
S E C U N D A C o n d i t i o quæ necessaria est in In-
dicante, est vt vnum Indicans non nisi vnū
indicet, vnum nequaquam plura potest indi-
care: hanc veritatem proposuit Galenus 9.
Meth. 12. Vbi habet conferentis indicatum se-
per esse vnum. Quoniam inquit Galenus vnū
vnam habet tantum naturam. Vnde admone-
antur hoc loco in primis Iuniores, Galenum 9.
Met. 12. dicere vnum vel esse simplex vel com-
positum, vt verbi gratia febris est vnum indi-
cans, sed morbus calidus & siccus, quare duo
indicat, quia est affectus compositus, quemad-
modum simplex, simplicem indicationem fa-
cit. Secundo notent, vnum obtinere naturam
genericam, obtinere naturam specificam, vt
per naturam genericam genericum indicetur
præsidium, per specificam specificum, vt licet
sit vnum, duo tamen indicet non per eandem
naturam, sed per genericam vnum, per specifi-
cum aliud, sed quælibet natura vt vna vnum
indicat, vnde Galenus 2. Meth. cap. 13. dicit
vnam

HIERON. CAPIVACCEI 18

vnam semper dari ex quaq; re Indicationē, vti
vnum plura indicet id fiat per plures essentias,
de exemplum, propter Iuniores verbi gratia,
bilis vt copiosa indicat auxilium minuens, vt
calida frigidum, & sic de reliquis: quare vnum
indicans secundum vnicam essentiam non nisi
vnum indicare potest, vnde idem Galenus in
libello ad Thrasybulum cap. 44. dicit *absurdum*
esse dicere idem diuersa indicare, & quia Galenus
rationem huius veritatis cognouit, dixit eodē
libro ad Thrasybulum cap. 40. vnum tantum
indicari, quoniam vnum vni tantum aduersa-
tur, vt verbi gratia, calidum indicat tantum
frigidū, quia frigidum solum calido aduersatur.

*Ad Thras-
syb. 44.
Absurdum.*

DUBITATIO.

Sed dubitatio est ex dictis Gal. lib. ad Thras.
cap. 23. dum inquit neque vnum semper idem
indicare: Si vnum tantum vnum indicat, er-
go semper idem indicat, quomodo ergo intel-
ligendus Galenus?

*Ad Thras-
syb. 23.*

SOLVATIO.

Dicatis ita esse intelligendum Galenum, vt
vnum non semper vnum indicet per plures es-
sentias, quia vnum in genere, vnum per plures
essentias plura indicare potest, declaratur hoc
exemplo proposito à Galeno loco citato, vt
verbi gratia, vrinae suppressio est vnum, sed nō
semper vnum indicat, quia si fiat à calculo vnū

*Differunt
vnum &
idem, aliud
est vnitas
identitas a-
pud Philo-
sophos*

C 2

indi-

NOVA METHOD. MEDENDI

*poteſt vnũ
ſem er vnũ
indicare, at
non idem:
quia illud
vnum erit
diuerſum,
nec valet
conſequen-
tia, indicat
vnum ergo
idem.*

indicabit, ſi à grumo ſanguinis aliud, ſi à pituita aliud: ita igitur eſt intelligendus Galenus: vt vnum non niſi vnum indicet, vnicum genus indicet vnicum præſidium genericum, vnica ſpecies indicet vnicum remedium ſpecificum, quia vnum non eſt niſi vni contrarium; Ego non poſſum non maxime mirari, quomodo aliqui ſolis authoritatibus addicti, ſpreta ratione, ſpreta rei natura aſſerunt morbum magnũ, morbum vehementem eſſe quid commune ad venæ ſectionem & pharmacum. Nam morbus vehemens eſt vnum indicans & eſt indicans curatorium, vnum indicans curatorium ad differentiam morbi debilis, quia proponitur morbus magnus: hoc vnum indicans curatorium ego neſcio quomodo poſſit indicare duo, hoc eſt venæ ſectionem & pharmacum. Præterea in his dictis innumera ſunt abſurda, quia hæc duo ſunt præſeruatoria, illud indicans eſt curatorium: indicans vnum, indicata duo.

TERTIA CONDITIO.

3. Meth. 1.

Præterea eſt tertia conditio, quæ in hoc cõſiſtit, vt indicans ſit præſens, non præteritum non futurum; ratio, & ni fallor Demonstratio hæc eſt, quia indicatum refertur tantũ in indicans: Declaro, propter Iuniores, in intemperie frigidiori ventriculi remediũ calidũ, q̄ eſt indicatum, refertur in Indicans, referẽ in intemperie ventriculi: vnde Galenus 3. Met. 1. ait *abſurdũ eſſe aſſerere aliud eſſe quod indicat & aliud quod*

quod curatur: quod indicat, quod est indicans est illud quod curatur, quod curatur necessario est præsens; hoc evidens est, propterea Galenus 4. Meth. 3. dicit, *à nullo eorum, quæ adhuc non .4. Meth. 3 permanent, Indicatio sumitur remedij ex usu*: ex quibus Galeni dictis duo colligatis.

Primum, dati indicans & ex usu & non ex usu:

Secundò Indicationem quæ sit ex usu tantum sumi à præsentem.

Et propterea cum nec præteritum nec futurum permanent, à nullo horum sumi Indicationem; Nam ut audiuiſtis dixit Galenus *à nullo eorum quæ adhuc non permanent sumi indicationem*, præteritum non permanet, futurum quis est ille ignarus quidicat permanere? quare cum non permaneat futurum neq; præteritum à nullo horum sumitur Indicatio. Vnde valeant boni illi viri, qui dicunt morbum magnum indicare venæ sectionem cum Hippocrate: quia Hippoc. 4. de ratione vict. 19. (*ego non subterfugiam autoritates*) dicit, secundam esse venam si morbus est vehemens, ergo à morbo vehementi indicatur venæ sectio: Galenus in eo commentario nos admonet, inquiens per morbum vehementem opus esse intelligere morbum vehementem non solum præsentem sed etiam futurum, quia Hippocrates eo loco per morbum vehementem intellexit morbum vehementem & præsentem & futurum; si intelligit morbum vehementem & præsentem &

Hip. 4. de ratione vict. 19. Venæ sectio à morbo magno.

NOVA METHOD. MEDENDI

futurum; si intelligit morbum vehementem & præsentem & futurum, igitur à morbo vehementi & præfenti, & (vt cogantur infelices homines asserere) à futuro indicabitur venæ sectio: venæ sectio est materia auxiliij remedij ex usu, & ideò Indicatio utilis capiatur etiam à futuro, futurum non permanet, ideò non potest indicare. Statutum igitur sit necessarium esse vt indicans sit præfens: Sed forte Iunior interrogabit. Quomodo est intelligendus Hippocrates eo in loco, quomodo cõcurrat morbus vehemens ad venæ sectionem: nolo hanc doctrinam cõfundere, suo loco explicabimus, quando loquemur de materia, de causa morbifica indicante. Sed admoneantur Iuniores cum Indicatio semper hauriatur à præfenti euenire posse vt illud Indicans præfens quandoque actu efficiat morbum, quandoq; possit efficere, & licet morbus non sit præfens, illa tamen materia quæ potest morbum efficere, illa est præfens, quia nisi esset præfens, nequaquam posset indicare, vt verbi gratia est aliquis, qui singulis annis solet corripi pleuritide, antequã fiat pleuritis secatur vena, secatur autem vena vt sit materia remedij indicati à sanguine præfenti, qui tamen sanguis præfens non actu efficit morbũ, sed potest efficere,

D V B I T A T I O.

4. Meth. 3. **D**Vbitatio est quia Gale. 4. Meth. 3. inquit, præfentis est curatio, futuri autẽ est providentia, quare Indicatio sumitur à futuro.

Dica-

S O L V T I O.

Dicatis in his verbis Galenum in præseruatione respicere ad futurum, à quo tamen non sumitur Indicatio, quia vt diximus Indicatio sumitur à præfenti, sed vt potest lædere, quare Medicus in curatione vt ad finem respicit, ad morbum præfentem vt remoueat, & Indicationem sumit à præfenti, in præseruatione respicit ad futurum, vt hominem præferuet à morbo imminente, sed Indicationem sumit à præfenti, vt potest morbum efficere: & postremò sciatis necessarium esse, vt indicans reperiañ in corpore humano, & ratio est, quia materia remediorum, materia iuuantium administratur corpori. Hanc veritatem proposuit Gal. 4. Meth. 3. vbi habet nullam extrinsecam causam indicare, non capitur Indicatio à causa externa. *4. Meth. 3.*

D V B I T A T I O.

Sed aliquis dubitabit (non dicatis quæso esse horã) Galenus igitur loco citato inquit si causa recessit ab hac non sumitur Indicatio, igitur si nõ recessit causa sed permaneat ab hac poterit fumi Indicatio.

S O L V T I O.

Dicimus nequaquam à causa externa, à causa extra corpus esse sumẽdã Indicationẽ, licet etiã pmaneat: ad Galeni autẽ autoritatem dicim. loco citato, dũ ait si causa recessit, abijt, ab
C 4 hac

NOVA METHOD. MEDENDI

hac non sumi Indicationem, per hanc causam intelligere causam internam, causam in corpore existentem; quod sit verum, videatis locum, ibi enim loquitur de causa putredinis, de causa inflammationis.

DUBITATIO.

Sed Iunior replicabit, non aër alteratur, vt verbi gratia in febre existente aëre calidiori alteramus aqua rosacea, respicit aërem, adhibetur aëri non corpori, quare aqua rosacea videtur esse materia remedij frigidi indicati ab aëre calido, quare ab indicante extra corpus; & apud aliquos & viros doctos tanti fuit hæc dubitatio, vt dixerint ab aëre sumi Indicationem, quod falsissimum est.

SOLUTIO.

In præsentia igitur dicimus hoc esse verum in febre existente aëre calidiori, aqua rosacea refrigerari aërem, sed hoc negocium non pertinet ad Methodum medendi, sed hoc negocium est extra Methodum. Præterea quod nos egeamus materia frigida, quæ est aër refrigeratus ab aqua rosacea, pertinet ad Materiam, materia est extra Methodum.

LECTIO VI.

DE EXPERIENTIA.

CVM sint explicandæ Indicantis Conditiones,

tiones, modò quod secundo loco explicandũ fuit propositum breuiter dicemus.

Erat autem declarare quid intelligere oportet per Experimentiam, vt pateret, quomodo Indicatio distinguatur ab Experimentia; ex sententia Galeni in lib. ad Thrasymbulum 2. Experimentiæ seu obseruationis cognitio pertinet potius ad sensum, verbi gratia: Comprehendimus cognitione Socratem esse affectum Pleuritide, quam in Socrate obseruamus, symptomata quæ conspeximus in plerisque, vt verbi gratia, dolor pungitiuus, tussis & reliqua, quæ admodum etiam pro Dentium stupore vtimur portulaca, quoniam vt Empirici obseruauimus, dum homines essent secundum dentes stupore affecti, portulaca stuporem adimi, vt merito concludat Galenus in cap. 2. Experimentiam esse comprehensionem eius, quod sæpe & eodem modo visum est, vt hinc facile pateat Indicationem maxime distingui ab Experimentia.

Ad Thra. 2.

A N A L O G I S M V S.

Quare accedentes ad Tertium propositũ *De Analogismo.* & difficilius, videamus quidnam sit Analogismus, vt pariter pateat Indicationem esse Instrumentum diuersum ab Analogismo: Ex Galeno igitur ad Thrasymb. 2. Analogismus est comprehensio iuuantis per similitudinem. Analogismus non est comprehensio iuuantis ex natura Indicantis, sed est comprehensio iuuantis

Ad Thrasymb. 2.

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

uantis per similitudinem. Quare fit hæc comprehensio potius per similitudinem, quàm ex natura Indicantis. Ratio colligitur ex Galeni loco citato, quia causa est recondita, quia rei natura latet, ad differentiam Indicationis; in Indicatione mentio fit iuuantis ex cognita natura Indicantis, quandoq; latet, vt non possit locum habere Indicatio, vnde cum non habet locum experientia, obseruantia, confugiendú ad Analogismum, quia cum oportet inuenire Iuuans, non licet per Indicationem, non licet per obseruationem, expedit cõfugere ad Analogismum. Sed contrà Galenus lib. de subfiguratione Empirica cap. 2. voluit in Analogismo inueniri iuuans, per transitum de simili ad simile. Quid intelligere oportet per transitum, per similitudinem de simili ad simile? intelligere oportet hanc similitudinem cū Galeno locis citatis vel in membris, vel in affectibus, vel in materijs.

Desubfiguratione ca. Empi. ta. 2.

T R I P L E X A N A L O G I S M V S.

DEclaro propter Iuniores. In membris, verbi gratia, vt si conferamus manum cū pede, in affectibus, si conferamus fluxum sanguinis narium cum fluxu alui; in materijs si conferamus mespilum cum cydonio: sed animaduertendum in præsentia transitum esse faciendum à simili ad simile, vel in membris, vel in affectibus, non autem in materijs, quia materia ad Methodum curatricem, ad iuuantia, ad in-

ad inuentionem iuuantium, sed ad librum de Medicamentis, de alimentis.

Cæterum cum Analogismus sit Instrumentum & Empiricorum & Dogmaticorum, recte intelligere oportet quomodo inuicem differant Analogismus Empiricorum, ab Analogismo Dogmaticorum, vt postea cognoscatis principale propositum, hoc est, quomodo Analogismus Dogmaticorum distinguatur ab Indicatione.

DVPLEX ANALOGISMVS EMPIRICORUM & DOGMATICORUM.

Galenus ad Thrasylb. 18. dicit, Analogismū *Ad Thrasylb. 18.* esse perceptionem, comprehensionem iuuantium per similitudinem, ea tamen conditione seruata ab Empiricis, vt confuso quodam modo concursum symptomatum obseruent, namque Empirici nesciunt distinguere vtilia symptomata ab inutilibus. Declaro cum Galeno loco citato, verbi gratia datur symptoma causæ, symptoma loci affecti, symptoma facultatis, symptoma patientis. Declaro magis verbi, gratia symptoma causæ, est grauitas, quæ est symptoma quæ significat causam esse mineram non vaporem: Datur symptoma loci, vt verbi gratia, difficilis spiratio significat thoracem esse læsum: Datur symptoma facultatis, vt verbi gratia, animi defectus, vt hoc symptoma virtutem, facultatē debilem significet;

Datur

NOVA METHOD. MEDENDI

Datur postremò symptomata patientis, vt dū Socrates conuellitur, patitur conuulsionem vel æqualiter, vt in tetano, vel inæqualiter, vt in opistotano, in emprostotano, (nolo has voces explicare) cum igitur sint hæc symptomata, Empirici nesciunt distinguere, vtilia ab inutilibus, at Rationalis scit distinguere, & cognoscit quandoque, licet sit dissimilis concursus symptomatum, eandem conuenire Curationem, vt verbi gratia in tetano, in emprostotano, in opistotano sunt diuersa symptomata, est tamen eadē curatio, ac conuenit, quia symptomata patientis sunt inutilia, contrà quandoque est similitudo in concursu symptomatum, curatio tamen est diuersa, verbi gratia, in sputo sanguinis ex fractura, a pertione & erosione potest esse similis tussis sanguinis eodem modo se habens, ecce est similis cōcurfus symptomatum, at diuersa est curatio, quia alia est adhibenda cura in fractura, alia in a pertione, alia in erosione; & hoc non cognoscunt Empirici, sed Rationales, qui in Analogismo faciunt transitum à simili ad simile distinguendo inutilia ab vtilibus, & hoc est necessarium, siquidem ex Galeno ad Thrasybulum capit. decimonono, vtilia symptomata manifestāt propositum vtile indicans, hoc est, vtilia symptomata sunt signa non indicantia, sed signa dico manifestantia propositum Indicans vtile.

Ad Thrasybulum. 19.

TRI-

TRIPLEX INDICANS VTILE.

Hoc Indicans triplex est, Materia, Locus, & Facultas: vt loco citato Galenus excludat symptoma patientis, quia symptoma patientis est symptoma, quod non significat indicans, ad differentiam symptomatum vtilium, quæ symptomata sunt symptomata causæ, loci & facultatis, hæc sunt symptomata vtilia, quia significant Indicans, quod triplex est, Causa, Locus, & Facultas. Sed admoneantur Iuniores vt intelligant autoritates satis difficiles, vt ego ignorem à quo recte intelligantur; Ergo Galenus loco citato ad Thrasym. 19. cum tria sint proposita, hoc est Causa, Locus, & Facultas, addit à causa indicari Auxilij Genus, à loco indicari vtendi Modum, à facultate Mensuram. Quid voluit per hæc Galenus intelligere? dicam quod sentio, vos postea iudicate, licet hæc veritas à nobis modo proponenda in progressu huius doctrinæ magis atq; magis conspicua euadet. Dico igitur à Causa indicari genus auxilij, hoc est genericum auxilium, hoc est, quid agendum genericum, vt verbi gratia, si est materia morbifica, indicat præsidium genericum, indicat sui remotionem, à causa igitur indicatur genericum præsidium. Cum verò addit à Loco indicari vtendi modum (non explicetis Hebraice, vt verba sonant, quia Locus non potest indicare Modum agendi) per Modum igitur vtendi licet intelligere Quid agendum specificum, vt locus non

*Ad Thrasym.
syb. 19.*

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

non indicet, sed per viam signi significet determinatum peccatum, à quo determinato peccato postea indicatur quid agendum specificum. Declaro verbi gratia, bilis indicat auxilium remouens bilem, quod est genericum. Si bilis, verbi gratia, afficiat vesicam, vesicæ locus affectus nobis significat bilem lædere vesicam, unde hæc læsio determinata bilis, hoc peccatum determinatum, indicabit remedium vacuans bilem, sed determinatum hoc est diureticum, vt clarissimè intelligetis quando loquemur de materia, de causa indicante. Locus igitur affectus cum Galeno hoc in loco confert ad inuentionem modi vtendi specifici remedij, vt significat determinatum peccatum, causam determinati peccati ac specifici. Præterea facultate indicatur mensura, non credatis Facultatem indicare Quantum agendum, quia hoc falsum est, quia hoc loco Galenus per Facultatem intelligit Facultatem vel permittentem, vel prohibentem: vt dum Rationalis cognoscit vim facultatis, virtutis, cognoscat etiam mēsuram, hoc est, cognoscat quomodo permittat, quomodo perhibeat quod indicatur à Causa.

*Vide ad
Thr. ca. 73.
quomodo
facultas
Indicet.*

D V B I T A T I O.

Sed dubitabit Iunior cum in Analogismo cognoscantur symptomata Causæ, Loci & Facultatis, id est, symptomata vtilia, cognoscantur etiam in Indicatione, quæ differentia erit
inter

inter Indicationem & Analogismum. Dogmaticus ex cognitione causæ & reliquorum, id est *Differentia inter Indi-*
 loci & facultatis, deuenit in cognitionem iu- *cationem*
 uantis, hoc pertinet ad Dogmaticum, & in In- *& Analo-*
 dicatione & in Analogismo; & augetur dubi- *gismum.*
 tatio, quia Galenus ad Thrasymbulum 2. dicit, *Ad Thra. 2.*
 transitum esse à simili ad simile in Empiricis,
 vt respiciunt sensata Rationalis à natura rei in-
 dicantis. Si Rationalis in Analogismo proce-
 dit à natura rei Indicantis, ego nescio quomo-
 do distinguitur Analogismus ab Indicatione.
 Galenus naturam rei in Analogismo propo-
 nit, vt distinguat Analogismum Dogmaticorū
 ab Analogismo Empiricorum.

S O L V T I O.

Dicendum Dogmaticum distinguere Indi-
 cationem ab Analogismo. Nā in Analogismo
 fit transitus à simili noto rationi, intellectui,
 non sensui, ad differentiam Empiricorum, sed
 dum in Analogismo fit transitus à simili intel-
 lectui noto, fit postea transitus ad simile, quod
 simile non est notum, siue ratiocinio siue dif-
 cursu. Vnde hoc non est notum ita intellectui
 quemadmodum in Indicatione. Recte intelli-
 gatis, in Analogismo bis pponitur simile, quo-
 rum alterum est ratione notum, illud prius; sed
 illud posterius quod indicatur est notum per
 similitudinem, per ratiocinium ad differenti-
 am Indicationis.

L E.

NOVA METHOD. MEDENDI
LECTIO VII.

Difficultas fuit proposita circa Analogif-
mum, quomodo distinguatur ab Indica-
tione: Cum ex Galeno etiam Analogif-
mus proueniat ex rei natura, dicimus (quem-
admodum aliqua ex parte dictum fuit) cum
Analogifmus fit transitus de simili ad simile, il-
lud prius simile est secundum essentiam, secū-
dum naturam notum, aliud autem simile à quo
postea inuenitur iuuans, hoc simile non est se-
cundum essentiam notum, sed solum per illud
primum in Analogifmum, id quod inuenit iu-
uans non esse secundum naturam notum, sed
per similitudinem, ex qua fit notio signi, vt in
Indicatione id quod indicat iuuans (hoc est,
natura notum) ad differentiam Analogifmi.
Constat igitur sicut Indicatio est comprehen-
sio iuuantium cum cognitione Indicantis citra
Experientiam, & Analogifmum

Postremò in Definitione dictum fuit (*gra-
tia sanitatis deperditæ reparandæ*) vt Indicatio vt
Galeni institutum distinguatur ab Indica-
tione, qua vtitur Medicus in arte Tuendæ sanita-
tis. Hæc dicta sūt de essentia Indicationis. Ideo
Diuisio In- Diuisio capi debet à propositis in Definitione,
dicationū. quare à comprehensione, ab indicante, seu iu-
uante? In principio ab Indicante, Quo ad pri-
mum, vt Indicatio est comprehensio, est com-
prehensio vel generica, vel specifica. Hæc Di-
6. Meth. 1. uisio colligitur ex Galeni 6. Meth. 1. vbi dicit,
Indi-

Indicationum causam desumi ab affectibus, à partibus autem, hoc est à partibus affectis, desumi aliam & alias Indicationes: ecce proponit communem Indicationem, quare genericam; dum proponit aliam & alias Indicationes, insinuat determinatas, specificas Indicationes.

Sed Iunior quæret, quid voluit Galenus, quando dicit causam indicationis sumi ab affectu, à morbo; aliam autem & alias, hoc est specificas desumi à partibus affectis. Iunior itaque quærens pro nunc quiescat, quia suo loco ubi loquemur de Indicationibus, hæc veritas confirmatur, & quilibet cognoscere potest, cum Galenus docuerit genericam Indicationem desumi ab affectu, specificas à partibus affectis, ut sit in præsentia cognoscere dari Indicationem & genericam, & specificam; Proinde hæc eadem veritas confirmatur cum Galeno 2. Meth. 6. & 2. Meth. 6. 7. 8. Methodi primo, & videatis illud caput, 7. 8. Met. 1. nunquam dicit à primis febrium differentiis esse incipiendum, cum ab his sumantur Indicationes, verum non esse desumendas Indicationes à particularibus, & dantur Indicationes genericæ, & dantur specificæ.

DUBITATIO.

Dubitabit fortassis aliquis ex Galeni 10. Method. 2. ubi dicit cum inveniuntur sunt generaliter 10. Met. 2. modi, transiendum ad præsidia specificæ, & particularia. Galenus non modò proponit præsidia genericæ, non modò specificæ, sed etiã

D indi-

NOVA METHOD. MEDENDI
indiuia, particularia. Sed Methodus cum sit
habitus principalis, habitus intellectus, cum
descendis ad particularia, hoc pertinere ad Ex-
ercitationem.

S O L V T I O.

IDeo dicetis, Galenum proponere præsidia
generica, communia, deinde specifica, po-
stremò particularia; non propterea significans
dare Indicationes indiuiduales, sed vt signifi-
cari hæc præsidia generica ac specifica esse ap-
plicanda particularibus, ita intelligatis; Vnde
1. Meth. 2. Galenus 1. Method. 2. dicit, opus esse intelli-
gere specificas, quia nō licet desumere infra spe-
cificas, modo specifica sint, quæ non admittant
Diuisionē, propterea quod illi co inueniuntur
materiæ, verbi gratia, dum ego cognosco mor-
bū esse calidū, vt dico, & descendo ad hoc speci-
ficū, determinatū ad hoc statim habeo esse inue-
niendā materiā, vt licet verbi gratia vt lactuca,
ecce non deprehendimus applicandas, dū inue-
niatur materia. Præterea Galenus 3. Method. 3.
Meth. 3. dicit duas esse Indicationes proximas, intelligēs
genericas, quia vt audiuiſtis in Methodo hæc
seruanda est via, vt progrediamur ab eo, quod
est primū, ad secundum & tertiū. Et si primum
verbi gratia est generale, igitur genus. Quo mo-
do igitur, vt intelligatis authoritates, dictum
est sunt indicationes duæ primæ; primæ statim
sunt generales, vna spectat ad res præter natu-
ram,

ram, alia ad res secundum naturam, vt duplicatum fit quod indicat generica. Galenus tantum versatur circa res secundum naturam, & circa res præter naturam (vnde obiter hæc colligatis) cognoscetis hanc doctrinam esse veram, quia separatim consentiunt cum dictis, cum præcedentibus) Recte dixit Galenus, duas esse tantum genericas indicationes, quia desumuntur tantum à rebus propter naturam, & secundum naturam, nequaquam à non naturalibus. Sed ad rem datur generica, datur materia specifica, & ob id i. Metho. 5. voluit Indicationem genericam indicare contrarium genericum, Indicationem specificam indicare contrarium determinatum: sed hoc loco admoneantur Iuniores, Galenum ij. Meth. 12. admonere, se non proprie accipere contrarietatem, ita ut potius sit oppositio: sed voluit cum Platone, posse etiam Medicum quandoque abuti vocibus, & ideò appelletis oppositionem. Constitutum igitur sit dari indicationem genericam, dari specificam; & quo ad genericam, potest esse generalissima, potest esse prima, potest esse secunda, & licet eam nominem subalternam.

Differunt præter naturam, & non naturalia. i. Meth. 5.

ij. Meth. 12.

INDICATIO UTILIS, ARTIFICIOSA,
Inutilis, Inartificiosa.

Vt videtur hæc indicatio generica, subalterna & specifica, differentiã esse inter has indicationes, vt generica neq; artificiosa, neq; utilis; Sub

D 2

alterna

NOVA METHOD. MEDENDI

alterna utilis esse possit, non ex necessitate, sed non artificiosa. Sed specifica & utilis est & artificiosa, quæ veritas non ita facile colligi potest ex Galeno, & ideo à nobis explicanda, & præsertim quia nescio à quo hæc veritas fuerit explicata. Inprimis autem scire oportet, quid modo colligere expediat per Indicationem utilem & inutilem, artificiosam.

V T I L I S, I N V T I L I S
Indicatio.

Quo ad primum, per Inutilem Indicationem intelligimus indicationem quæ indicat præsidium cuius essentia est materia; quare Utilis Indicatio erit quæ indicat præsidium cuius reperitur materia. Declaro exemplo proposito à Galeno arte Medicinali cap. 4. ubi proponit Ophthalmiam quæ sit secundum materiam, quo ad obstructionem obstructio, indicatur auxilium aperiens cuius non reperitur materia, & ideo est Indicatio inutilis: dum autem fit à materia, si materia crassa, hæc materia crassa indicat attenuandum, cuius præsidij reperitur materia, ut verbi gratia, agrimonia, quæ habet vim attenuandi. Constat igitur quid intelligere oportet per Indicationem & Utilem & Inutilem, ut quotiescunq; est Indicatum quod non habet permanentiam nisi momentaneam, cuiusmodi est obstructio, dicatis hanc Indicationem esse inutilem. Et vos cogitetis, & si ob-
stru-

structio non sit morbus, affectus, pro genere generalissimo, sed potius pro genere subalterno, fiet ut indicatio non modo generica sed etiam subalterna, sit inutilis, nequaquam specifica, propterea quod semper reperitur materia.

2. ARTIFICIOSA, INARTIFICIOSA Indicatio.

QVO vero attinet ab Indicationem ut est vel artificiosa, vel non artificiosa: per artificiosam intelligere oportet, que non est vulgo communis, unde dicit Galenus 6. Meth. 2. *6. Meth. 2.*
Scire quid scire oportet magna res non est, sed quibus rationibus illud efficiendum scire artificiosum est. ut Indicatio Specifica non modo est utilis, sed etiam est artificiosa. verbi gratia, febris ut præter naturam indicat remouens, cuius non reperitur materia, quare est inutilis Indicatio, est etiam inartificiosa, propterea quod etiam vulgo patet: & ob idem Galenus 3. Meth. 1. dicit, *3. Meth. 1.*
 Indicationem à morbo acceptam esse tantum principium & carcerem, unde medendi Methodus proueniat, promanet, ut magna sit prorsus artis portio aut certe, inquit Galenus, neq; impropria neq; propria, sed quia plebi, sed quia vulgo sit communis.

DUBITATIO.

Sed dubitatio, quod generica Indicatio contineatur in Methodo medendi: Quia instituitur à generica Indicatione, quia pars artis, ergo

NOVA METHOD. MEDENDI

continetur in arte si Methodus est ars, & in Methodo progredi oportet à genere ad speciē, à primo ad secundum, non modo licet derelinquere primum; ergò pertinet ad artem, ergo Indicatio generica artificiosa est, quia clauditur in Methodo, Ergò, &c.

S O L V T I O.

Ideo dicatis Indicationem posse accipi dupliciter; Altero modo ceu comprehensione: altero modo, quia communis plebi vel nō communis vulgariter: secundum hanc materiam potest esse non artificiosa, vt generica, potest esse, vt artificiosa vt specifica, si modo capiatur vt est necessaria ad præsidium. Secundum hanc autem rationē est artificiosa, & ideò Galen. 3. Meth. 1. dicit in Methodo, in arte, quatenus est via à genere ad species, quare Indicatio generica vno modo dici potest inartificiosa, alio modo artificiosa. Subalterna autem quandoq; est inutilis vt obstructio, quandoq; utilis vt febris, vt est morbus calidus, quia indicat frigidū cuius reperitur materia subalterna. Præterea potest esse inartificiosa, quia eius comprehensio potest esse etiam brutis communis. verbi gratia, bruta dum præsentunt incendiū sese in frigidis emergunt. Est autem artificiosa, vt est via à subalterna ad specificam: Tandem specifica utilis est, quia reperitur materia: verbi gratia: Si est febris calida vt vnum, indicati frigidū vt vnū, cuius materia verbi gratia est endiua. Specifica igitur utilis quæ etiam est artificiosa.

ficiofa : est artificiofa, quia pertinet folum ad artificem, vnde Galenus 3. Meth. 1. ait, cui facultas est inuenire illa quibus perfici poterit, quoad primum, hoc genericum ab Indicatione suggeritur, & hoc fit Indicatione & Methodo, hoc est, via à genere ad speciem, hic inquit Galenus Dogmaticus est. 3. Meth. 1.

LECTIO VIII.

Difficile est cognoscere, quonam modo specifica Indicatio fit magis artificiofa quàm subalterna, quàm generica. Conuenit autem omnes Indicationes vt sint artificiofa, quia progredimur ab vna Indicatione ad aliam; ad genericam, ad specificam, vt cum hac via pertinet ad artem, ad Methodum, omnis Indicatio secundum hanc rationem fit artificiofa.

DVBITATIO.

Sed quoniam specifica est magis artificiofa, dum verbi gratia asserimus febris est quid præter naturam, indicat sui remotionem; dum descendimus ad subalternam Indicationem, & dicimus febris est morbus calidus, ergo oritur Indicatio refrigerandi, oritur indicatio in virtute contrarietatis, quatenus est morbus calidus. Ergò non cognosco maiorem artem, maius artificium in hac indicatione subalterna, quam in generica; eadem videtur esse ratio, si descendimus ad specificam, verbi gratia est morbus calidus vt duo, ergo oritur Indica-

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
tio refrigerandi vt duo, modò pendet in con-
trarietate, sed in contrarietate determinata, er-
go contrarium determinatum, quoniam cali-
dum vt duo: quare est eadem ars, idem artificiũ
in generica, in subalterna, & in specifica.

R E S P O N S I O.

Sed forte aliquis respondebit, inquit, ar-
tificium locum habere potius in Indicatione,
quæ indicat vsum, quæ ostendit rectam admi-
nistrationem, quam in Indicatione quæ indi-
cat quid agendum. Hæc ratio potius nulla est,
modo verbi gratia consideremus quantum a-
gendum, volo scire quæ dosis Rhabarbari sit
administranda, hoc habeo ex actione materiæ
biliosæ, si verbi gratia biliosa materia actio sit
summa, igitur summa dosis est exhibenda Rhabarba-
ri, vnde neq; in hac Indicatione est ars. Recte
intelligatis; Dico non esse artem, sapientiã in
Indicatione generica: Ergo, ni decipior, ita di-
cendum, dictum fuisse specificam Indicationẽ
esse minus artificiosam, quemadmodum esset
etiam Indicatio quæ indicat agendum, quæ in-
dicat rectam administrationem, est magis arti-
ficiofa, sed hoc artificium non consistit in pro-
gressu ab Indicatione ex indicante ad indicatũ,
nequaquam, quia intellexistis, simile est artifi-
cium in qualibet Indicatione, siue sit generica
siue specifica. Artificium ipsum in hoc potissi-
mum est, vt Medicus cognoscat naturam indi-
cantis; Cognoscere autẽ indicans secundũ esse-
tiã genericã facilè est, sed cognoscere secundũ
essen-

essentiam specificam hoc opus hic labor est. Ad eundem modum cognoscere indicata, rectam administrationem, hoc omne sat difficile est, ut opus sit magno artificio, ut ad Medicum Dogmaticum ad verum artificem pertineat ut sit supra modum versatus in parte Physiologica; in Pathologica, in parte de Signis, ut merito hæ partes reponantur in Methodum medendi, in artem quæ per Indicationes comparatur.

Hæc dicta sint de diuisione Indicationis.

D I V I S I O I N D I C A N T I S,

Q Vantum ad Diuisionem Indicantis, Indicatum duplex est: hoc est quid agendū & vltus: & sermo est, quia in indicaute duo perpendimus, hoc est essentiam & id quod consequitur essentiam. Quid agendum potest esse genericum, potest esse subalternum, potest etiam esse specificum: Genericum verbi gratia in febris remouens, subalternum in febris frigidū, specificum, verbi gratia in febris frigidū ut duo, in primo, & hanc veritatem proposuit Galenus 3. Meth. 3. ibi namq; euidenter proponit 3. Meth. 3. indicatum genericum & specificum, vnde respiciens eo in loco ad Indicatum specificum, inquit, neq; dici, neq; scribi, neq; mēte accurate percipi posse. Est autem, ut inquit ibi Galenus, in qualibet re quantitas, subintelligatis agendum quid specificum, & nihil aliud est quam agendum determinatum, quam gradus determinatus: quare admodum difficile inue-

D₅ nire;

NOVA METHOD. MEDENDI

nire, vnde subdit ibi Galenus, *vbi mensura ex copia & defectu colligitur*, intelligit caput an magis vel minus siccandum, vnde ego desideravi, vt isti qui per Qualitatem semper intelligunt Quantum agendum, hanc Authoritatem explicarent. Mensura, quantitas, in hoc consistit vt siccemus, at magis vel minus siccandum, est sermo de gradu siccitatis, est sermo de siccitate vel magis vel minus intensa, id est quid agendum, non modo quantitas; & declaro propter Iuniores, si verbi gratia, in feбри ego volo scire, an sit corpus refrigerandum, vel vt vnum, vel vt duo, vel magis, vel minus, hoc est quid agendū. Propterea, quod sumitur à gradu caliditatis, dum postea ego cognosco, opus esse frigido, vt duo, & in libro de Medicamentis, inuenio Lactucam, dum in Lactuca volo cognoscere dosin, quantitatem, hoc pertinet ad quantum agendum. Statutum igitur sit Indicatum vt distinguitur ab vsu, esse vel genericum vel specificum.

V S V S Q V A D R V P L E X.

QVoniam cum spectat ad vsum, ad rectā administrationem, hic vsus est quadruplex, vt in Methodo nil aliud sit perpendendum, vt vos cognoscatis hanc Methodum esse breuissimam, sumus breuissimi vt colligatis. Vsus est quadruplex, hoc est, Quantum, Quādo, Quomodo, & Vbi. Huius numeri hæc est inuentio & necessitas, quæ si vobis non placebit, aliam inue-

inuenire licet. Verissima namque est & à Gale-
no passim colliguntur hæc quatuor. Quoniam
huius numeri hæc recta administratio pendet
non ex essentia Indicantis, sed ab eo quod con-
sequitur Essentiam Indicantis, & hoc quod
consequitur essentiam Indicantis sit quadru-
plex, igitur & usus quadruplex, namque quo-
tuplex est indicans, totuplex etiam est indica-
tum, quod igitur consequitur essentiam indi-
cantis, est Actio, Passio, Præsentia & Subsisten-
tia. propter Iuniores libet dare exemplum: In-
bile si feruidior fuerit, huius bilis consimilis
erit Actio, si bilis verbi gratia fuerit crassa, dif-
ficilis erit Passio; si appareat bilis in corpore,
est Præsens, quia non præterijt, non est gene-
randa, sed iam est genita, est præsens. Præterea
si bilis excitet Erisipelatem in brachio, subsistit
ad subsistentiam in brachio. Ecce igitur quæ-
admodum quatuor sunt quæ pertinent ad id
quod consequitur essentiam Indicantis.

LECTIO IX.

DICTVM fuit, Rectam administrationem
materierum iuuantium Quadruplicem
esse, propterea etiam quatuor sunt quæ
consequuntur essentiam indicantis. Est vel A-
ctio vel Passio, vel Præsentia vel Subsistentia.
Quomodo quatuor hæc? potest esse ratio: nã-
que dum perpendimus essentiã, hanc solemus
conferre, vel cū qualitate vel cū quantitate, vt
hæc

NOVA METHOD. MEDENDI

hæc absoluta non sint perpendenda, propter quod id quod agit siue sit nocens siue iuuans, non sine medio agere solet, hinc fit, vt si essentia Indicantis coniungatur cum qualitate, vim habet agēdi, vnde prodit actio, & quemadmodum id quod agit, etiam repetitur, hinc etiam fit vt locū habeat passio, vt passio consequatur essentiam. Si autem coniungatur cum quantitate, iam ad quantitatem pertinet tempus, pertinet locus, pertinet vbi, vt meritò temporis locum habeat præsentia, meritò loci, meritò Vbi, subsistentia. Constat ergo quomodo hæc Indicata 4. sunt.

D V B I T A T I O.

*Hip. lib. de
Off. Med.
tit. 6.*

SEd dubitatio est quæ originē ducit ex Hippocrate, in libro de officina Medic. tit. 6. vbi cunque proponit Ægrotantem, Assidentes ministros, Machinamenta, Lumen, Vbi, Quando, Quomodo, Quantū, quibus repetit Quomodo, Quando, Corpus, Instrumenta, Tempus, Modum, & Locum. Ecce igitur quemadmodum Hippocrates non proponit tantum quatuor, sed multò plura.

S O L V T I O.

FAcile est huic dubitationi satisfacere, namque Hippocrates plura proponit, quia non solum respicit ad solam administrationem materierum, sed etiam ad illa quæ spectant ad ægrotantem, ad Medicum, ad ministrum, quo fit
vt

vt Quandoq; non semel, sed iterum atq; iterū proponatur, nos autem in præsentia versamur circa Methodum medendi, ad quam Methodum tantum pertinet per Indicationes inuenire iuuantia, hoc est, Quid agendum, & Rectam administrationem.

DIVISIO INDICANTIS.

Quantum ad Diuisionem Indicantis, quæ est præcipua pars huius artis, virtute cuius hæc Methodus intelligit, & ex huius ignoratione viri doctissimi maxime fuere decepti. Indicantis igitur Diuisio sumitur ab ipso fine, & indicans constituitur per finem. Finis autem est duplex, alter communis, alter autem non communis, sed potius determinatus. Finis cõmunis vt dictum in definitione, & dicit etiam Galenus libro ad Thrasylulum 5. est deperditæ sanitatis reparatio, per quem finem distinguitur Methodus medendi ab arte tuendæ sanitatis, vt per hunc finem constituatur Indicans, quod vocatur Curatorium, vt ratione finis communis in Methodo medendi omne Indicans sit & dicatur curatorium, siue capiatur à Morbo, siue à Causa, siue à Virtute, quomodocunq; ratione finis commmunis, Methodus vt distinguatur à Methodo Tuendæ sanitatis, est Curatorium.

Ad Thrasyl. 5.

Indicans ad Curatoriū.

Quo verò ad finem determinatum duplex est, & loquor nunc de fine in Methodo medendi, in qua sicuti finis communis est reparatio deper-

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

deperditæ sanitatis, & vnicus est finis, ita finis non communis duplex est, alter est remotio rerum præter naturam, reliquus autem est custodia rerum secundum naturam. Hanc veritatem cognoscens Galenus I. ad Glaucl. i. asserit illum optimum esse Medicum, vt quantum permittitur humanis viribus non possit errare, qui omnia & secundum naturam & præter naturam ad Methodum reducit: cum igitur sit duplex finis, vt alter sit remotio rerum præter naturam, reliquus Custodia rerum secundum naturam. Quantum attinet ad remotiorem rerum præter naturam, hic subdiuiditur, quoniam id quod est præter naturam, vel est morbus, vel est causa, nihil aliud; admoneantur Iuniores nos postponere symptomata, licet sint præter naturam, quoniam, vt suo loco cognoscetis, symptomata nequaquam indicant, nisi vt habent rationem causæ, igitur id quod est præter naturam sit duplex, hoc est, morbus, & causa: Hinc oritur duplex finis determinatus, alter est remotio morbi, reliquus remotio causæ, quo fit vt morbus sit indicans curatorium, vt morbus sibi vendicet nomen communis indicantis, vnde dicitur indicans curatorium. Causa autem ratione cuius indicatur remotio causæ, causa inquam est indicans curatorium; in arte tamen curandi, vnde causa potest vocari indicans curatorium, ratione finis communis, at ratione finis determinati est indicans præseruatiuum, est autem aliud indicans ab indicante præser-

præseruatorio in tuenda sanitate, quia in arte
 tuendæ sanitatis finis est conseruatio sanitatis.
 Nam Sophistæ confūdunt finem communem
 cum determinato, ratione rerum secundum
 naturam, ratione alterius finis, quia erat custo-
 dia rerum secundum naturam. Hic finis non
 subdiuiditur, quemadmodum remotio rerum
 præter naturam, quia cum non patiatur Diui-
 sionem, ratione huius constituit indicans vita-
 le, quod ita etiam nuncupauit Galenus 9. Meth. 13.
 9. Meth. 13. vt propterea (dicant alij quicquid ve-
 lint) Methodus medendi breuissima sit, vt cō-
 tineat tria tantum indicantia, nō plura, nō pau-
 ciora: Cum Galenus 10. Metho. 2. voluit tria
 tantum locum habere in putridis febribus, &
 si tantum tria locum habent in putridis febr-
 bus, igitur impossibile est plura quàm tria ima-
 ginari, quoniam putrida febris non est mor-
 bus sine causa, ad differentiam hecticæ febris,
 præterea putrida febris vires solet prosterne-
 re ad differentiam Ephemerae, & ob id dictū est
 ab eodem Galeno 10. Metho. 1. in putridis fe-
 bribus indicationes sumi à febribus, à causa &
 à vi naturali, vt febris sit indicans Curatoriū,
 causa Præseruatorium, vis naturalis Vitale.
 10. Meth. 2.
 10. Met. 1.

D V B I T A T I O.

Sed forte Iuuenis dixerit, dixisse Gal. 2. Meth. 2. Meth.
 thodi in fine, opus esse in corpore ægrotate in fi.
 perpendere affectū, actiones, passiones, quæ sūt
 secun-

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
secundum naturam, quæ præter naturam, vt ab
omnibus sumantur Indicationes.

S O L V T I O.

*Ars Med.
cap. 89.* D I c a t i s l i c e t, h æ c s u n t p l u r a, o m n i a t a m e n
reduci ad illa tria, ad morbū, ad causam,
& ad virtutem. Vnde fuit Galeni sententia li-
bro artis Medicinalis cap. 89. intemperiem in-
dicare soiam alterationem: nam causa per eua-
cuationem tollitur, significans ab intemperie,
à morbo sumi tantum Indicationem curatiuā:
vt si intemperies habeat coniunctam materiā,
hæc sit causa, quæ indicat curationem, & pro-
inde sit indicans præseruatorium.

D V B I T A T I O.

3. Meth. 3. S E D forte aliquis dicere posset ex Galeno 3.
Metho. 3. vbi ait, Vlcera & Cavitatis cura-
tionem non perfici eadem Methodo quæ ca-
pitur à loco affecto, & à facultate medicamē-
torum. Indicatio capitur à loco affecto, & à
facultate medicamentorum, igitur non tantū
3. Meth. 3. à morbo, causa, & virtute. quia 3. Meth. 3. voluit
Galenus in vlcere cauo indicationem sumi à
loco affecto, & à facultate medicamentorum.

S O L V T I O.

D I c a t i s I n d i c a t i o n e m s u m i à r e p r æ t e r n a t u -
ram, & ratione vlcera, & ratione cavitatis,
sed perpetuo Indicatio sumitur ab essentia
Indicantis. Sermo fit de quid agendum, vt ego
osten-

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
tria perpendēda, ægrotantis naturam, hominis
propriam curationem, & naturæ proprieta-
tem ineffabilem, hæc sunt verba formalia Ga-
leni, vt Indicatio curatiua ex Galeni loco ci-
tato videatur defumi à natura ægrotantis, à
propria hominis curatione & à naturæ propri-
etate ineffabili: quomodo ergò Indicatio cu-
ratiua sumitur tantum à morbo, quoniam
morbus tantum est Indicans curatorium.

S O L V T I O.

D Icendum Iuuans subalternans, seu gene-
ricum sumi à natura egri, vt natura egro-
tantis, vt temperies ægrotantis nobis significet
naturam morbi, vt verbi gratia, in febre si ægri
natura est frigida, est signum vehementis fe-
bris, verbi gratia, in sene febris ardens est ve-
hementior, febris ardens est cum maiori recessu
in corpore frigido quàm calido. Dum Gale-
nus proponit hominis propriam curationem,
insinuauit quid agendum specificum, vt quia
verbi gratia nos cognoscimus hominem non
modo esse calidum, sed esse calidum in primo,
tunc hæc caliditas in primo, hæc propria ho-
minis temperatura nobis significat determi-
natum gradum, recessum determinatum fe-
bris, à quo determinato recessu, gradu, tanquàm
ab Indicante curatorio indicatur quid agendū
specificum. Dum deniq; Galenus pponit pro-
prietatem ineffabilem (*ego vellem vt isti interpre-
tarentur has autoritates Galeni, vt Iuniores cognosce-
rent*

rent veritatē) loquitur de Indicatione curatiua, & voluit esse desumendam à proprietate ineffabili, si est proprietas ineffabilis, quomodo potest esse Indicans curatorium? quare ego ita interpretarer Gal. 9. Me. 14. vt per hæc verba in *9. Meth. 14.* sinuaret quid agendum, non modo specificum, hoc est verbi gratia, in febrī, frigidum in secundo; verum etiam vt insinuaret quid agendum specificum in tali, & tali mansione. Exempli gratia, vbi est febris calida in secundo, & in prima mansione indicat nobis frigidum in secundo, & in prima mansione, vt quemadmodum ex Galeni sententia in opere de Medicamentis, reperiuntur medicamenta calida exempli gratia in tali gradu, & in tali gradu, & in tali mansione, necessarium sit fateri hæc medicamenta esse materiam remedij, exempli gratia, calidi vel frigidi, in tali gradu & in tali mansione.

M A N S I O.

Significat autem mansio gradus temperaturæ à proprietate ineffabili, vt significaret vix fieri posse, vt gradus in determinata mansione cognoscatur, per coniecturam progredi oportet, quare hunc in modum est intelligenda illa Autoritas.

D V B I T A T I O.

Dubitatio etiam proponitur ex Galeni 3. Meth. 9. vbi ait, primam Indicationem sumi *3. Meth. 9.* à solo Affectu, remedia autem inde inueniri non posse, nisi naturale Temperamentum totius & partis pernoscat, vna cum Aëre, quare Indicatio

E 2 ex Ga-

NOVA METHOD. MEDENDI
ex Galeno loco citato sumitur ab vlcere, à tem-
peratura & ab aëre, quomodo igitur à solo
morbo? Dicatis in vlcere Indicationem cura-
tiam sumi tantùm ab vlcere, à morbo.

S O L V T I O.

PROponitur autem aër non vt habet ratio-
nem Indicantis, sed proponit aërem vt si-
gnum, vt si, verbi gratia, in vlcere aër fuerit
humidior, ita facit vlcus, vt opus sit medica-
mento magis siccante, quàm si aër nõ esset hu-
midior. Vnde aër non indicat, sed est signum
intēsiōis humiditatis, à qua fit Indicatio; quo
verò ad temperaturam, quia vt audiuiſtis Ga-
lenus dicit, non modo aërem, sed etiam tem-
peraturam. Quid intelligit per Temperatu-
ram?

T E M P E R A T V R A.

PER Temperaturam significat nobis Indi-
cans iuuans, non accipit hoc loco tempe-
raturam in ratione signi, sed indicantis: hanc
veritatem debetis recte intelligere, quia Gale-
nus, vt suis locis cognoscetis, accipit tempera-
turam quandoque in ratione signi, vt 9. Meth.
14. quandoq; in ratione Indicantis, vt hoc lo-
co, hoc est 3. Meth. 9. declarat; hoc in loco pro-
ponit curationem vlceris, quemadmodum 9.
Meth. 14. respicit potius ad curationem febris.
In curatione vlceris temperatura naturalis
partis, complexio naturalis partis habet ratio-
nem

9. Met. 14.

3. Meth. 9.

9. Met. 41.

nem Indicantis, in febre Temperatura totius
 habet rationem signi. Declaro, si verbi gratia,
 vlcus est in parte sicciori, oportet magis sicca-
 re, quàm si pars fuerit minus sicca, & ratio est,
 quia pars siccior debet talis conseruari, quia
 complexio secundum naturam etiam si à tem-
 perie recedat est conseruanda, indicat sui con-
 seruationem, indicat simile, pars siccior vt ta-
 lis conseruetur indicat simile siccum; & ob id
 recte dictum est hoc in loco 3. Meth. 9. Tempe- 3. Meth. 9.
 raturam habere rationem non signi, sed Indi-
 cantis. Pro nunc autem supponatis, tempera-
 turam ita acceptam in ratione indicantis esse
 indicans vitale, non curatorium, non præser-
 uatorium: hoc pro nunc supponatis, quemad-
 modum etiam supponendum est indicans vi-
 tale nil aliud esse quam virtutem, quomodo
 autem temperatura sit virtus suo loco oculis
 conspicietis, vt si sermo fiat de febre, non de vl-
 ceris curatione, vt colligere licet ex Galeno 9.
 Meth. 14. Temperatura habet rationem signi, 9. Met. 14.
 non indicantis, verbi gratia, sit febris in corpo-
 re calido, cum Galeno loco citato vtimur fri-
 gido, frigidum non potest indicari à comple-
 xione calida secundum naturam, quia quod
 est secundum naturam, indicat simile, calidū
 indicat calidum, tamen sermo est de frigido,
 de frigido quod indicatur à febre, quæ febris
 significatur à Temperatura calida. Vnde ex di-
 ctis colligatis, & potissimum ex 3. Meth. 9. pri- 3. Meth. 9.
 mam indicationem hoc est genericam sumi à

E 3 solo

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

solo Affectu id est morbo, reliqua autem vel
 habere rationem signi, vel si sunt Indicantia
 nequaquam esse posse Curatoria, quia indi-
 cans curatorium à solo morbo indicatur, vt
 Gal. loco citato per remedia intelligat indica-
 ta specifica, quæ sane indicantur ab essentia
 specifica Indicantis, vt suo loco clarius dice-
 mus. Præterea ex eodem loco colligere licet, si
 vlcus fuerit in loco, in parte temperata, in me-
 dicamentis nil innouandum: Hanc veritatem
 recte percipiatis, vt sciatis curare vlcera: Si in
 parte temperata, dicit Galenus, vlcus erit, in
 medicamentis nil innouas, si autem locus intē-
 peratus sit, medicamentis mutare oportet, quā-
 tum corpus ad naturalem intemperie est ver-
 sum, vt inferat Galenus remedia non indicari
 à temperatura, sed ab intemperie, intemperies
 indicat, temperatura est non Indicans. Et ser-
 mo est de intemperie naturali, non de morbo-
 sa, quorum dictorum hæc est ratio, cum vlcus
 indicet ficcum in primo, cum refringatur ab
 humiditate vlceris, non potest locus tempera-
 tus mutari, non potest locus temperatus pati
 à medicamento sicco in primo, non potest pars
 temperata mutari à medicamento sicco in pri-
 mo, sed si pars fuerit intemperata, & nos vta-
 mur ratione vlceris medicamento sicco in pri-
 mo, refringetur ab humiditate vlceris, vt sicca
 intemperies non conseruetur, sed immutabi-
 tur, cum autem expediat vt naturalis intempe-
 ries conseruetur, imo sit necessarium in cura-
 tione

tione vlceris, vt intemperies naturalis conser-
 uetur, quia si mutabitur, nunquam locus con-
 solidabitur, inquit igitur vt sit opus sicciori me-
 dicamento, magis sicco, quàm indicetur ab vl-
 cere. Ecce igitur quemadmodum temperies
 non indicat, intemperies indicat in vlcere. Di-
 cit autem Galenus 4. Meth. 3. curationis Indi- 4. Meth. 3.
 cationem ab affectu sumi, particulatim autem
 agenda, ab eo quod prima Indicatio dicitur, at-
 que preterea à natura partis, ab aëre, & cogna-
 tis. Galenus hoc in loco proponit Indicatio-
 nem curatiuam, & tamen inter indicantia pro-
 ponit non modò Morbum, affectum, verùm
 etiam illud quod dicitur prima Indicatio. Illud
 quod dicitur prima Indicatio est primum indi-
 catum, quare cum Galeno à primo Indicato
 sumitur prima Indicatio curatiua, *quod puer non
 diceret, ita tamen loquitur Galenus*; proinde pro-
 ponit partis naturam, aërem, ætatem, consue-
 tudinem, cognata. Dicendū igitur perintelligere
 Galenum Indicationem curatiuam sumi ab
 Affectu præter naturam, id est, à Morbo, vbi
 per curationis Indicationem 4. Meth. 3. intel- 4. Meth. 3.
 ligit Indicationem genericam: Dum verò sub-
 dit particulatim agenda, nil aliud intelligit,
 quam Quid agendum specificum, quod Quid
 agendum specificum inuenitur in virtute In-
 dicationis genericæ, verbi gratia, si à febris indi-
 catur frigidum, nunquam est desistendū à fri-
 gido, & hoc est quod dicitur prima Indicatio, quod
 ostendit Indicatio generica, vt verbi gratia præ-

NOVA METHOD. MEDENDI

Differen-
tia inter
Signa &
Indicantia.

sidium genericum, est frigidum in febre, speci-
 ficum, verbi gratia, est remedium in primo, sed
 frigidum in prima mansione, & nunquam re-
 cedimus à frigido, ab eo quod dicitur prima In-
 dicatio, sed non propterea est dicendum pri-
 mum indicatum habere rationem indicantis.
 Reliqua à Galeno ibi proposita habent ra-
 tionem signi siue sit aër, siue sit natura par-
 tis, siue sint cognata. Vnde admoneantur
 Iuniores, differentiam esse inter signa & in-
 dicantia: nam signum nobis significat indi-
 cans, indicans autem est illud à quo sumitur
 indicatio, quam veritatem vtinam omnes cognouif-
 sent, quia nos non ita laboraremus. Obsecro videte
 Galenum 9. Meth. 14. vbi affert Indicationem
 9. Meth. 14. specificam sumi ab ætate, à consuetudine, ab
 aëre; Sed quomodo? respicit Galenus vt mu-
 tant temperaturam, sunt indicantia vt mutant
 temperaturam, ergo sunt vere indicantia; ego
 nescio quis hoc dicat! ideo ita intelligatis esse indi-
 cantia in ratione signi, quia talis aër, consuetu-
 do, indicium est talis temperaturæ.

LECTIO XI.

CEpimus dicere quandoq; Galenum vo-
 care indicantia illa quæ sunt signa, vt vo-
 cibus abutatur, quia vocibus non fuit ad-
 dictus, & vt hoc euidenter pernoscat, videatis
 9. Meth. 15. Gale. 9. Meth. 15. vbi ait, noscere oportet tem-
 pera-

peraturam ex ætate, antea cta vita, & aëre; voluit Galen. ab ætate, aëre, capi Indicationem, non quia vellet hæc esse indicantia, sed signa, quod sit verum, cognoscitur temperatura ex ætate, aëre, &c. quare sunt signa. Vnde cum Galenus dicit ij. Meth. i. Indicationem sumi ab ætate, à vitæ instituto, à consuetudine, &c. accipit vt signa non vt indicantia, esset satis imprudens qd diceret, Indicationem sumi ab ætate, neque obstat licet dicat Hippocrates 4. de ratione vict. 19. secundam esse venam, quando ætas est florens, vt ætas videtur habere rationem indicantis, quod est falsum, ætas non indicat, sed est signum virtutis vel prohibentis vel permittentis. Præterea dum Galenus 13. Meth. 16. inquit, Coindicantia sunt Virtus, Natura, Ætas Aër, Consuetudo, & reliqua, per virtutem intelligit virtutem permittentem, per reliqua omnia intelligit signa: & ideo quando Galenus ait, Indicationem sumi ab ætate & reliquis, accipiat hæc vt signa. Patet igitur, quemadmodum Indicatio Curatiua sumitur tantum à Morbo.

D V B I T A T I O.

DVbitare autem licet merito Indicationis præseruatiuæ, quam dictum fuit indicari à causa Morbifica, Galenus 4. Meth. 6. videtur quædam verba proponere, quæ difficultatem faciunt, dum ait, morbi magnitudinem primum indicare vel sanguinis detractionem vel pur-

E 5

4. Meth. 6. Pro Venæ sectione, & purgatione.

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
gationem, si ergò morbi magnitudo, si morbus
vehemens, indicat sanguinis detractionem,
purgationem; hæc sunt Indicata præseruato-
ria. Sanguinis detractio, purgatio, tamen cum
Galeno indicantur à morbo vehementi.

S O L V T I O.

¶ Meth. 6.
¶ de ratio-
ne vict. 19.
S Oluatis (*quia oportet soluere autoritates*) & di-
scatis Galenum morbum vehementem non
accipere in ratione indicantis, quia non fuisset
Galenus, sed homo imprudentissimus, quia
morbus vehemens, vt suo loco cognoscetis, est
indicans tantùm curatorium, & non potest in-
dicare remedium præseruatorium, quare acci-
pit morbum vehementem in ratione signi, nã
materia morbifica est illa, quæ indicat, & duo
sunt indicata, vt Galenus dicit loco citato, id est
remedium vacuãs sanguinem, & remediũ pur-
gans, sunt duo indicata, quia & indicans est du-
plex, est sanguis, & est materia recedens à natu-
ra sanguinis, est materia alia à natura sanguinis,
quæ indicat purgationẽ sanguinis, venę sectio-
nem. Morbi autem magnitudo habet rationẽ
signi, & hoc signũ est morbus vehemens, quod
signum potest duo significare. *Recte Iuniores in-*
telligent; Absurdum est asserere, vnũ esse indi-
cans, & duo esse indicata, est absurdum, vt suo
loco demonstrabimus.

Non est autem absurdum dicere, vnicum si-
gnum posse referri in duo significata: vnicũ si-
gnum potest duo significare: ob id Galenus ac-
cipiens morbum vehementem pro signo, non
pro

pro indicante, dicit morbi magnitudinem indicare vel sanguinis detractionem vel purgationem, est ergo signum quod duo significabat. Ut Iuniores acquiescant, & hanc veritatem absolute consequantur, scire debent, morbum vehementem duo significare, quorum vtrunq; est vere indicans, Indicans præseruatoriū, quod nihil aliud esse potest quàm causa morbifica, hoc est, vel sanguis, vel humor recedens à natura sanguinis, & quia hæc duo indicantia præseruatoria quandoq; sunt debilia, quãdoq; sunt vehementia, morbus vehemens est signū indicantis præseruatorij, sed vehementis. Verbi gratia, vbi est febris Synocha cōtinens, febris hæc vehemens est signū sanguinis, vt est affectus peccato vehementi, id est, sanguinis vehementer peccantis, ita de reliquis, verbi gratia, febris ardens exquisita est febris vehemens & est signū materię biliosę vehementer peccantis, quia ab his materiis vehementer peccantibus indicatur validum auxilium præseruatoriū, siue huius materię sit venę sectio, vt in sanguine peccante, siue huius materię sit scammonium, vt quando peccat bilis: quare Galen. 4. Meth. 6. loco cita- 4. Meth. 6. to dū proponit morbi magnitudinem, non accipit in ratione indicantis, sed in ratione signi, q̄ signum nobis significat Indicans præseruatoriū, confirmatur, & bene, quia Galenus eodē loco 4. Meth. 6. quod caput pleriq; habent pro Demonstratione aduersus veritatem à nobis propositam, Galen. ibi ait missionem sanguinis admi-

NOVA METHOD. MEDENDI

adminiftrandam eſſe vel propter eius abundā-
tiam, vel propter morbi magnitudinem, ita &
purgatio: ecce ſanguinis miſſio eſt vnicum in-
dicatum, purgatio eſt vnicum indicatum, ſed
duo reſpiciunt, ſanguinem, cauſam morbificā,
reſpiciunt morbi vehementiam; quare ex his
duobus vnum tantum debet eſſe indicans, quia
vnum ab vno tantum indicatur. Indicata ſunt
præſeruatoria, quare etiam indicantia præſer-
uatoria, quare quod indicatur eſt ſanguis; eſt
bilis, eſt cacochymia, quod habet rationem ſi-
gni & morbi vehementiæ. *Ego neſcio quomodo te-*

Nota.

*neat illa conſequentia, morbus eſt vehemens, virtus eſt
valida, ergo ſecanda vena; ego neſcio, quia po teſt
eſſe morbus vehemens, qui non fiat à ſanguine,
& virtus erit valida, quia ſuſtinet Scammoniū,
tollet Elaterium, poteſt perferre Antimoniū,
& tamen non eſt ſecanda vena; ad hæc addatis
Indicationem nequaquam indicari vel deſumi
vel à tempore, vel ab ætate, vel conſuetudine,
vel ab aëre, præterea quod non dantur plura
indicantia, quàm tria, vt reliqua habent ratio-
nem ſigni. Vnde Iuniores vt cognofcant, & fa-
cilè, quod verſantur in errore, quo ad tempus,
videant Galenum 3. Meth. vlt. vbi inquit, re-
cens vetuſque vlcus, hoc eſt, nouum vel anti-
quum vlcus, nihil indicare, vt fallantur, deci-
pantur, qui credunt, in victu viuendi rationē
aliam eſſe principij, aliam augmenti, aliam ſta-
tus, aliam declinationis, ſiquidem ex Galen.*

3. Meth. vlt.

4. Meth. 4.

4. Method. 4. Indicatio non ſumitur à tempo-
re, &

re; & addit Galenus vt doceat tempus, dierum numerum, non autem indicet, dixit autem Galenus: Tempus non indicare per se, quia ex accidenti. Præterea quod consequitur vt signum: ideo subdit: esto quod conferat tempus ad agnationem, cognitionem, quare habet rationem signi, non tamen Indicatio sumitur à tempore. quid clarius? tempus igitur habet rationem signi non indicantis. Vnde idem Galenus 4. Metho. 5. ait, in vlcere diuturno inueniri iuuans non ex tempore, non ex diuturnitate vlceris, sed ex vitio succi, quare succus indicat, tempus nequaquam. Præterea Galenus libro ad Thrasymbulum cap. 39. dicit, cum morbi sunt in vigore, statu, victu tenuissimo vti oportet. Hæc fuit Hippocratis sententia, sed addit loco citato Galen. tempus, id est, vigor morbi, status, non accipitur ab Hippocrate vt indicans, sed vt metitur facultatem, vt est signum facultatis, virtutis, quia alia est virtus in statu, alia in alijs temporibus, vnde in cap. 40. eiusdem libri dicit, inter initia si quid videtur mouendum moue; initium, hoc tempus, accipit vt signum, quod significat vires inter initia perferre motionem, euacuationem. Præterea in cap. 44. inquit Galenus, quod est indicans, indicat aut sui custodiam, aut sui ablationem. Tempus dicit Galenus neq; sui custodiam, neque sui ablationem indicat, ergo non potest esse indicans.

D V B I T A T I O.

Sed Iuniores notet, dixisse Galenum 9. Metho.

De Tempore, quod non Indicat.

4. Meth. 5.

Ad Thrasymb. 39.

Tempus Medicum est facultas dimensa.

Ad Thrasymb. ca. 40.

Ad Thrasymb. ca. 44.

9. Met. 14. tho.

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
tho. 14. opus fuisse inueniri ex tempore, tem-
pus oportunum administrandæ materiæ inue-
niri, indicari ex quatuor temporibus, quare In-
dicatio sumitur à tempore.

S O L V T I O.

Quare ita intelligatis vt tempus accipiatur
non vt Indicans, sed vt habet rationem
10. Meth. 2. signi. Galenus etiam *10. Method. 2.* inquit, vir-
tutem robustam auxiliorum vsum non mora-
Nota de ri, non prohibere, sunt autem vires, dicit Ga-
Ætate, lenus, imbecilles, vel propter alias causas, vel
quomodo propter Senium: ex quo loco colligatis ætatem
Indicat. nō habere rationem indicantis, & proinde nec
prohibentis nec permittentis, quia cū tria tantū
sunt Indicantia, tria tantū sunt Permittentia,
tria tantū Prohibentia, vt hæc Methodus sit breuissima.
Quare cum inquit Galenus: Virtutem robustam non morari auxi-
liorum vsum, & subdit, virtutem esse debilem
propter senium, propter ætatem senilem, per
senium non intelligatis ætatem in ratione pro-
hibentis, sed in ratione signi, vt ætas senilis sit
signum virtutis debilis, quæ est prohibens, qua-
ij. Meth. 3. re Galenus *ij. Meth. 3.* dum inquit Indicationē
fumi ab ætate non præterita, sed præsentis, acci-
pit ætatem vt signum, non vt habet rationem
indicantis, quia ætas nequaquam indicat, acci-
pit autem ætatem præsentem (*Ego pondero omnia
dicta, ne aliquis vestrum turbetur ab alijs*) accépit
ætatem

ætatem præsentem, quia est signum præsentis
 temperaturæ, *fuit admirabilis Galenus*, proponit
 ætatem præsentem non præteritam, quia ætas
 præfens est signum præsentis temperaturæ, ætas
 præterita est signum præteritæ temperaturæ.
 Ætas præfens est signum præsentis temperatu-
 ræ, Indicatio fumitur à præfenti, Indicatio fu-
 mitur à temperatura præfenti, non à præterita,
 cuius signum est temperatura præfens, & ob id
 ij. Meth. 13. inquit, *ad indicantia cognoscenda con-* ij. Meth. 13.
ferre Ætatem & Consuetudinem.

L E C T I O XII.

V T pateret medendi Methodū breuissimā
 esse nec plura quam tria indicantia admit-
 tere, necessarium fuit proponere Galeni
 Authoritates, vt quilibet perciperet Galenum
 indicantia sæpenumero pro signis accipere, &
 præter propositas Autoritates, quantum spe-
 ctat ad ætatem ij. Meth. 15. ait saluberrimum
 esse in febribus mittere sanguinem, si nec ætas
 nec virtus prohibeant, cum autem vnicum
 tantum sit quod prohibeat nempe virtus, dum
 proposuit Galenus ætatem, non intelligatis æ-
 tatē *phibētē, quare quod non est Indicans nullo pacto*
potest esse phibens, quare cū ætas non sit indicans,
 nec potest esse prohibens, & ideò per ætatem
 loco citato ij. Meth. 15. per ætatem accipit
 ætatem non prohibentem sed ætatem quæ est
 signum prohibentis, est signum temperatu-
 ræ, vt verbi gratia, puerilis ætas significat no-
 bis

NOVA METHOD. MEDENDI

bis temperaturam humidam & calidam ratione cuius virtus dissoluitur, dissipatur virtus, nō potest perferre venæ sectionem administrandam, accipit ætatem in ratione signi: præterea
9. Met. 16. *9. Meth. 16.* inquit ætatem indicare curationē, & videatis locum quæso quomodo subdit Galenus *per intercedentem corporis naturam.* quid clarius? si ætas indicat curationem per intercedentem corporis naturam, per intermediam corporis temperaturam, igitur est signum ætas, non indicans, est signum intermediæ naturæ, temperaturæ, quæ temperatura & ipsa est signum, vt hoc loco dicimus: quare quando Galenum videbitis dicentem Indicationem sumi ab ætate, intelligatis in ratione Signi, non Indicantis: Hæc de Ætate.

DE CONSVETVDINE,
quomodo indicat.

9. Met. 16. **Q**uantum ad Consuetudinem dicit Galenus *9. Meth. 16.* Consuetudinem non parum conferre ad remediorum inuentionem, intelligatis consuetudinem conferre vt Signū, neq; in ratione indicantis, vnde subdit Galenus consuetudinem summam vim habere. Quare habet summam vim? *Ego miror istos:* subdit Consuetudinem summam vim habere in inuentione remediorum, & addit, *vt quæ in singulis corporum naturam ostendant.* Si ergo Consuetudo maxime confert ad inuentionem remedio-

mediorum, quoniam significat corporis natu- *Notetur*
 ram, ergo in ratione signi si confert ad inuen- *modus lo-*
 tionem remediorum, vt est signum corporis *quendi, cō-*
 temperature, *ergò etiã lapis molaris* cognoscitur *ferre, sum-*
 concurrere in ratione signi non indicantis. *nam vim*
 Præterea Galenus ij. Meth. 3. dicit in ægris ser- *habere.*
 uandam esse temperaturam etiam vitiosam. *ij. Meth. 3.*

Quare est seruanda? dicit Galenus ea ratione,
qua maxima est Indicatio, quæ sumitur à consuetudi-
ne, à consuetudine non solum sumitur Indica-
 tio; sed maxima, tamen consuetudo nequaquã
 indicat, quia sunt tantum tria indicantia, quod
 sit verum; dum dicit Galenus maximam Indica-
 tionem sumi à consuetudine, subdit vt tem-
 peraturam vel seruat, vel inducit; Quare ma-
 xima est Indicatio quæ sumitur à consuetudi-
 ne? vt consuetudo est signum temperaturæ,
 quæ temperatura etiam vitiosa indicat simile
 in corpore ægrotante, indicat simile & est con-
 seruanda, quia consuetudo habet rationem si-
 gni. Præterea Gal. 9. Meth. vlt. imò 8. Meth. *9. Met. vlt.*
 vlt. proponit quædam dicta de ætate & consue- *8. Met. vlt.*
 tudine simul, quæ dicta non ita facilè ab omni-
 bus intelliguntur. Dicit igitur Gal. ex consue-
 tudine est sumenda Indicatio si multo tempo-
 re, si longo tempore, intemperatæ naturæ vi-
 ctu cōtrario sunt vsæ, dum ægrotant. Si autem
 non multo tempore victu contrario sunt vsæ,
 tunc non contrario victu, sed simili vti debent.
 Responso est quia consuetudo atq; etiam ætas
 sunt signa temperaturæ: nam temperatura af-

F sciti-

NOVA METHOD. MEDENDI

scititia producitur ab ætate, producitur à consuetudine, siquidem ætas mutat temperaturã, alia est temperies in pueritia, alia in iuuentute. Consuetudo & ipsa si multo tempore perseueret mutat temperiem, vt Indicatio scilicet Vitalis. (hoc pro nunc supponatis) Indicatio capiatur à temperatura, vt temperatura est essentia virtutis, non secus ; quia iudicans vitale nil aliud est quam Virtus, & sola virtutis essentia est indicans vitale, & vt dixi pro nunc supponatis, temperaturam vt est essentia virtutis, indicare præsidium vitale: de quo Galen. 8. Meth. vlt. Vt ætas & consuetudo proponatur à Galeno in ratione Signi, non autem quia sunt Indicia. Sed cum consuetudo sit signum, non quælibet tamen consuetudo, sed consuetudo, quæ multo tempore perdurat. Ob id loco citato subdit Galenus indicationem sumi ab ætate & natura, hoc est, temperatura : non absolute dicit Galenus, sed cum consuetudine scilicet antiqua, vt magis possit consuetudo quam possit ætas, præterea quod consuetudo quæ perdurat, mutat temperaturam, quæ producitur ab ætate. Si verbi gratia ratione ætatis iuuenilis homo debet esse calidus, sit consuetudo antiqua, quæ longo tempore perduret, ciborum frigidorum, erit iuuenis tandem frigidus ; & ideò hoc significans Galenus dicit Indicationem sumi ab ætate & temperatura non absolute, sed cum consuetudine ; semper tamen vt ætatem & consuetudinem accipit in ratione signi ;

signi; admoneantur iuuenes Galenum composuisse librum quem inscribit de Assuetudinibus, quem librum ex vobismet ipsis poteritis legere, & intelligere, *si solum admonuero Iuniores eo in loco Galenum non respicere ad iuuantia sed ad materias iuuantium, vt sit negocium quod non pertineat ad Methodum medendi.*

Nota librum de Assuetudinibus.

AER, QVOMODO
aër indicet.

TAndem quantum ad Aërem spectat cuius etiam gratia sunt aliqua proponenda Auctoritates, ne Iuniorum mentes confundantur, Galenus 3. Meth. 8. ait in Methodo medendi inspicere conuenit aëris temperaturam, nam vbi immoderata est temperatura, nam vbi aër intemperatus est, sanationem moratur, quare inquit Galenus dando operam vt medicamentis aëris excessui occurramus: Ecce quemadmodum medicamenta referuntur in aërem. Et propterea dicit Galenus & Hippocrates, in calidiori aëre vti debemus frigidioribus, in frigidiori aëre calidioribus. hanc Auctoritatem ita intelligatis vt dum aër immoderatus corrigitur, id fit vt euadat materia remedij, quemadmodum etiam dum vtimur ptisana, & ptisanæ frigiditatem veremur, timentus, corrigimus cum pipere, piper respicit ptisanam & indicatur à ptisana, à leni frigiditate. Sed hoc non pertinet ad Methodum

3. Meth. 8.

De Metho- do compo- nendi Medica- menta. medendi, pertinet ad compositionem ciborū, est negocium extra Methodum: dum autem inquit Galenus ex mente Hippocratis in aëre calidiori opus esse vti frigidioribus, in frigidiori calidioribus, hæc frigidiora, hæc calidiora adhibentur corpori ægrotanti, & ideò pertinent ad Methodum, non sunt extra Methodū, non adhibentur aëri, sed corpori ægrotanti.

vid, vid. Quomodo aër concurrit? concurrit vt signum, quia in Methodo medendi nullo modo potest esse indicans; *Dicant alij quicquid velint, & poteritis videre virum doctum qui scribit de Indicatione & sustinet aërem indicare, sed errat,* concurrit in ratione signi: Declaro si verbi gratia fuerit febris & aër calidior, oportet vti frigidioribus, præterea quod aër calidior fouet febrem, reddit febrem magis intensam: Si aër calidior reddit febrem magis intensam, ergo intensius refrigerare oportet: sed hoc magis frigidum indicatur à febris vehementia, indicatur ab intensitate febris, à gradu febris, quem gradū, vt signū nobis significat aër, quare aër habet rationem signi. Et ex vobismetipsis poteritis intelligere Galen. 8. Meth. vltimo vbi loquitur de victu medicinali in febribus ephemeris, & voluit Indicationem desumendam esse ab aëre, vt si aër dicit Galenus temperatus sit, similitium sit Indicatio: si autem intemperatus, Indicatio sit contrariorum: verbi gratia in hyeme cibus debet esse calidus & siccus, in æstate frigidus & humidus, *& licet dixerim vos ex propositis*

Cibus in hyeme. Cibus in æstate.

sitis Authoritatibus hanc autoritatem intelligere, quia tamen dubito, ne Iuniores fortasse veritatem non assequantur, & à senioribus turbentur, duobus verbis hæc dicta sunt exponenda. Licet dixerit Galenus aëre temperatum similia indicare, intemperatum contraria, nequaquam tamen indicat, nec similia, nec contraria: accipit igitur Galenus Aërem in ratione signi, & accipit hoc loco aëre in ratione signi, quod signum significat indicans quandoq; contrarium, quandoque vitale. Declaro dum significat febrem, est signum Indicantis Curatorij, dum significat temperiem seu intemperiem naturalem, est signum Indicantis Vitalis; vt signum indicantis curatorij, dum significat temperiem seu intemperie naturalem, est signum indicantis Vitalis vt signum indicantis Curatorij, si temperatus est non potest esse in causa alicuius mutationis, vnde id est agendum, quod indicat febris. Si autem Aër est intemperatus, vel est dissimilis vel similis, si est dissimilis feбри, habet rationem materiae, quare non indicat, si autem est similis, significat intensiorem febrem, vnde signum est intensioris febris, si autem capiatur vt est signum Indicantis vitalis, hoc est vt est signum temperaturæ (sermo est de feбри ephemera, de hac loquitur ibi Galen.) si similis est, nõ est sine causa alicuius mutationis, si autem fuerit dissimilis vt verbi gratia aër sit frigidior, corpus sit calidius, vt imur cum Galeno minus frigidis, & ratio est, quod Aër sui frigiditate est contrarius

Nota.

NOVA METHOD. MEDENDI

naturali temperamento calido, vt non liceat vti ita frigidis, quemadmodum indicantur à feбри, sed minus frigidis. Ecce igitur quemadmodum aër refertur ad temperaturam naturalem, est signum temperaturæ, vt licet dixerit Galenus Indicationem sumi ab aëre, intelligere oportet in ratione signi non autem aliter. (Sed) Iunior dicto 10. Methodi 15. & 14. videat Galenum.

LECTIO XIII.

9. Meth. 15. **D**ifficultas proponi potest 9. Method. cap. 15. cum aër in nostra manu non sit; Statutum fuit ex mente Galeni in Methodo medicamentorum tria tantum esse Indicantia, quorum causa Dubitatio & multiplex fuit proposita, merito Indicantis Curatorij, & Præseruatorij aliqua ex parte, vt antequam sigillatim discurremus circa omne Indicans, non sit præter rationem si aliquas Autoritates, quæ difficultatem possent parere interpretemur.

DUBITATIO.

9. Met. 15. Dubitatio igitur est, ex 9. Meth. 15. vbi ait Galenus, cum aër in nostra manu non sit, idè ex aëre propria Indicatio sumitur. Ecce quemadmodum ex Galeni sententia non modò ab aëre sumitur Indicatio, sed etiam sumitur propria Indicatio, cum tamen ab aëre nulla prorsus hauriatur Indicatio: quare per aërem intel-
liga-

ligatis, aërem concurrere in ratione signi indicantis, in ratione signi Indicantis seu manifestantis Indicans secundum essentiam specificā, aqua essentia specifica sumitur propria Indicatio. namq; Aër sui præsentia, dum exempli gratia est similis feбри, veluti aër calidus in feбри, ita fouet, ita intendit febrē, vt à febre ita intensa, ita aucta, hauriatur propria Indicatio. Præterea est alia Gal. Authoritas 9. Meth. vlt. vbi inquit in vacuatione sanguinis perpendenda Natura ab initio, Consuetudo, Ætas, Aër, Affectus, ante hūc scilicet affectum Virtus. Ex quibus dictis colligunt, *sed non admodum prudentes Medici* in vacuatione sanguinis vt indicantia concurrere Naturam, Consuetudinem, Ætatem, Aërem, Affectum & Virtutem, *neque sue opinionis aliam reddunt causam quam verba Galeni pessimè intellecta.*

9. Met. vlt.
De Venæ
sectione.

S O L V T I O.

HVNC igitur locum ita intelligatis, loquitur Galenus de remedio vehemēti sanguinem euacuante, cuius materia est venæ sectio: cum igitur loquitur Galenus de remedio vehemēti valido sanguinem euacuante hoc indicatur ab Affectu. Et idē Galenus hoc loco proponit Affectum in ratione Indicantis, vt tantūm Affectus sit Indicans nil aliud, quia vnicū tantūm est indicans. Per affectum autem non intelligatis

NOVA METHOD. MEDENDI

morbum, sed intelligatis peccatum quo sanguis afficitur, proponit autem Galenus hoc loco virtutem, & dicit *ante affectum Virtus*; per hæc significans virtutem esse præferendam peccato sanguinis, quotiescunque cætera sunt paria, vt suo loco cognoscetis; nam virtus concurret in vacuatione sanguinis, quandoq; vt permit- tens, quandoq; vt prohibens, vt sit antepo- nenda peccato sanguinis: dum autem proponit Galenus Naturam, ab initio accipit Naturam, hoc est, temperaturam natiuam, ad differen- tiam afficitæ, & temperaturam natiuam vo- cat naturam ab initio. Quam temperaturam non accipit in ratione indicantis, quia solus af- fectus indicat, & sola virtus in vacuatione san- guinis vel pmitit vel prohibet, quia valida per- mittit, debilis prohibet, quare naturam ab ini- tio, quare temperaturam natiuam accipit in ratione signi manifestantis Virtutem vel de- bilem vel robustam, atq; ita est intelligendum de Consuetudine, de Ætate, atque de Aëre. Propter Iuniores do exemplum verbi gratia, Temperatura natiua frigida & sicca est signum virtutis debilis, calida virtutis robustæ; simili- ter si aliquis assuetus est pferre venæ sectionē, hæc consuetudo est signum virtutis robustæ, ad eundem modum ætas, verbi gratia, puerilis est signum virtutis debilis, & proinde prohi- bentis. ad eundem modum aër impenſe cali- dus & siccus, est signum virtutis debilis prohi- bentis. Quare hoc est perpetuæ veritatis, vt v-
nicum

nicum tantum fit indicans, vnicum tantum prohibens, atque si Galenus plura proponit, sunt signa, non sunt indicantia. Cùm igitur statutum sit tria tantum esse indicantia, hoc est, Indicans Curatorium, Præseruatorium, & Vitale, expedit vt in præsentia sigillatim circa hæc tria discurremus.

DE INDICANTE CURATORIO,
ac Indicato.

PRIMUM quod ad Indicans Curatoriũ hoc nihil aliud est quàm Morbus, & Morbus nihil aliud indicat quàm Quid agendum & Vsum, hoc est, Rectam administrationem materiæ: ne fiat confusio, ostendere in primis oportet, quomodo se habet morbus ad indicandũ Quid agendum, secundo autem loco ad indicandum Vsum.

QUOMODO MORBUS
indicet Quid agendum.

QUANTUM attinet ad primum, Morbus indicat Quid adendum, quod communiter potest vocari indicatum iuuans præsidium, at magis propriè vocatur remedium, & hoc vobis explico, vt ex vobismet ipsis & sciatis loqui & sciatis intelligere, quando Galenus vel propriè vel impropiè loquitur: per remedium autem cum Galeno in lib. ad Thrasymb. *Ad Thra.*

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

cap. 43. intelligimus remedium ad differentiã
alimenti, nec præter rationem, quia vt suo lo-
co cognoscetis alimentum nequaquam potest
Indicari à morbo, alimentum nequaquam est
indicatum Curatorium, sed tantùm Vitale, vt
à Virtute sola indicetur, contra remedium est
quid agendum, quod indicatur à Morbo.

D I F F E R E N T I A I N T E R
Remedium & Alimentum.

Sed Iunior interrogabit quoniam est Dif-
ferentia inter Remedium & Alimentum
quòd colligere licet ex Galeni loco citato, Re-
medium est illa materia quæ agit in corpus,
verbi gratia, febris indicat frigidum, & proin-
de remedium, quia huius materia, vt verbi gra-
tia, Endiuiia, agit in corpus, refrigerat corpus,
contra alimentũ est quid agendum, cuius ma-
teria patitur à corpore, vt verbi gratia, virtus
indicat alimentum, cuius materia est caro pul-
li, quæ caro patitur, vincitur à corpore. In præ-
sentia igitur per quid agendum, non intelligi-
mus Alimentum sed Remedium.

D V P L E X R E M E D I V M , C O N -
seruans vel auferens.

Remedium igitur duplex esse potest, aliud
auferens, aliud conseruans, in præsentia
non intelligimus per remedium remediũ con-
seruans, quoniam remedium conseruans indi-
catur

catur à sola virtute, & in præsentia supponatis à virtute, ab indicante vitali indicari non modo alimentum, sed etiam remedium, sed remedium conseruans; quare in præsentia nos per remedium intelligimus remedium auferens, non conseruans.

R E M E D I V M A V F E -
rens duplex.

R Emedium autem auferens potest esse duplex, namq; aliud est remedium auferens Morbum, aliud est remedium auferens Causam, nos in præsentia intelligimus Remedium auferens Morbum non Causam, quia sermo nunc est de indicato curatorio, quod sumitur tantum à morbo, remedium autem auferens causam est remedium præseruatorium, quod indicatur tantum à causa, & de hoc suo loco. Nunc igitur per remedium intelligimus remedium auferens Morbum, ad quod respiciens Galenus in lib ad Thrasymbulum cap. quadragesimo octauo, dicit affectum solum morborum expulsionem indicare, & ratio patet, quia cum proportio esse debeat inter indicans & indicatum, si indicans curatorium & indicatum ex necessitate habet esse curatorium.

Ad Thrasymb. 48.

D V B I T A T I O.

S Eddubitatio est, quia Galenus ij. Meth. i. *ij. Meth. 2.* Siquit, *Quæ curationem indicant si in duo diuidantur, Morbus & Temperatura*; quare indicans curatorium non modò erit morbus, sed etiam tem-

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

temperatura. Indicans curatorium est tantum morbus, quare Galenus loco citato temperaturam accipit in ratione signi, ut temperatura significet gradum morbi, à quo gradu sumitur Indicatio, non sumitur Indicatio à temperatura, sed à gradu morbi patefacto, à temperatura, & ob id subdit Galenus illo ij. Meth. i. *laborantis temperaturam vna cum morbi contrarietate mensuram definire.* Quid est indicatum? quid est definitum? est mensura, hoc est, est remedium determinatum, verbi gratia, remedium frigidum in secundo gradu, hoc est remedium, hæc est mensura, quæ proponitur à Galeno. Cum hæc sit mensura, & hoc sit remedium determinatū, verbi gratia, frigidum in secundo, à quo indicatur? dicit Galenus indicari, definiri, determinari à laborantis temperatura vna cum morbi contrarietate. Indicatum est vnum, quare Indicans vnum, Galenus tamen duo proponit, proponit laborantis temperiem, & morbi contrarietatem, si est vnum indicatum, debet esse vnum indicans; quodnam erit hoc vnum indicans? *quis est ille tam ignarus, tam pertinax, qui videat indicans esse morbi contrarietatem?* & hoc ostendo propter Iuniores, verbi gratia, in febris in corpore, vel temperamenti, vel temperaturæ calidæ indicatum est frigidum, si indicat est frigidū, ergò à sola febre indicatur, quia febris ut calida indicat frigidum, quod frigidū nō potest indicari à temperie, non potest indicari à temperatura calida. quia tēperies Indicat tēperatum,

ratum, temperatura calida indicat calidum, nō contrarium, quare per temperaturam intelligatis temperaturam in ratione signi.

DUBITATIO.

PRæterea Dubitatio esse potest ex dictis Galeni in lib. ad Thrasymb. cap. 9. vbi dicit ab *Ad Thra-* affectu conferentia non indicari, hæc Autori- *syb. cap. 9.* tas ab omnibus non intelligitur.

SOLUTIO.

Dicit Galenus ab Affectu conferentia non indicari, per affectum nil aliud intelligit quàm indicans in genere, secundum essentiam genericam, vt verbi gratia, dum accipimus morbū, febrem, vt est quid præter naturam: per affectū intelligit Galenus indicans secundum essentiam genericam, per conferentia autem intelligit indicatum specificum; & est notissimum indicatum specificum non indicari ab indicante generico, quia semper seruatur proportio inter indicans & indicatum, vnde indicans genericum indicat Quid agendum genericum, indicans specificum indicat Quid agendum specificum: merito igitur dicit Galenus ab affectu conferentia non indicari, hoc est, ab indicante generico non indicari indicata specifica, ad quam veritatem respiciens Galenus dicit eod. lib. ad Thrasymb. cap. 23. Indicationem *Ad Thra-* non sumi ab affectu, quod dictum nisi recte in- *syb. cap. 23.* telligitur, satis dubium est. Indicatio enim sumitur

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

Ad Thra-
syb. cap. 25. mitur à morbo, ab affectu : voluit igitur significare Galenus Indicationem vtilē non sumi ab affectu, ab indicante generico, ideo quandoq; neque sumitur Indicatio ab indicante subalterno, sed à specifico tantum. Exempli gratia, ait Galenus lib. ad Thrasylbul. cap. 25. si fuerit inflammatio, quæ tollitur sanguinis euacuatione, inflammatio non indicat vtile, quia id quod indicat est materia, est sanguis, vt sit indicatio præseruatoria, non curatoria, &c.

L E C T I O X I I I I.

C V M tria sint tantum indicantia, cepimus circa vnum indicans curatorium digredi, quod nihil aliud est quam Morbus, atq; cum indicet & Quid agendum & Vsum, quantum spectat ad quid agendum, est remedium auferens morbum, & hoc à nullo alio indicatur quam à morbi essentia, morbi autem essentia est vel generica vel specifica, quemadmodum colligere licet ex Galeni 10. Met. 10. vbi habet propriam Indicationem, hoc est specificam Indicationem, quæ supponit genericam, indicari à quocunque Affectu, à determinato affectu, vt etiam subdit Galenus, *noscere oportet ad vnguem cuiusq; affectus essentiam, quia ab essentia sumitur indicatio*, & propterea idem Galen. 13. Meth. 21. dicit præsidiorum formulam desumi, indicari ex affectus natura, hoc est, ex essentia specifica, siquidem per præsidiorum formulam nil aliud intel-

intelligere potest quàm præsidium, remedium
 specificum, vnde etiam idem Galen. in lib. ad *Ad Thra-*
 Thrasymb. 48. dicit ab affectu indicari solum *syb. ca. 48.*
 morborum expulsionem, quibus autem expel-
 lantur morbi ab alio sumi: quæ verba ita sunt
 intelligenda vt morbi expulsio, hoc est quid a-
 gendum genericum indicetur ab affectu, ab ef-
 sentia generica, dum verò subdit, quibus autē
 fiat expulsio, significat remedium specificum,
 quod indicatur ab alio, hoc est, ab alia essentia
 quàm ab essentia generica, quia scilicet indica-
 tur à specifica. Vnde his expositis propter Iu-
 niores duo sunt declaranda.

Alterū quid statuendū sit de remedio valido.

Reliquum, quid statuendum sit de remedij
 vehiculo, & potissimum hæc duo sunt declarā-
 da. Præterea neutrum pertinet ad Vsum, ad re-
 ctam administrationem materiæ.

DE REMEDIO VALIDO ET DEBILI.

Quod ad primum admoneantur Iuniores
 remedium siue validum siue debile non
 tantum posse esse curatorium, de quo in præ-
 sentia est sermo, verum etiam præseruatorium
 & vitale, & hoc in loco licet nostrum principa-
 le institutum dirigatur ad præsidium vehemēs
 curatorium, ita tamen loquemur breuitatis
 gratia, vt appareat etiam quodnam sit reme-
 dium vehemens, & præseruatorium & vitale,
 quia omnium est eadem ratio.

In primis igit ne cōtingat deceptio ob nomi-
 nis

NOVA METHOD. MEDENDI

*Ad Thra-
syb. 34.*

nis ignorationem, sciendum, fuisse Galeni sententiam lib. ad Thrasymb. cap. 34. omnia auxilia esse cum magnitudine, ut quodlibet remedium possit vocari magnum, vehemens. Verum cum in magnitudine detur latitudo, Medici auxilia quæ sunt magis vehementia vocant vehementia, quæ sunt minus vehementia, solent appellare debilia, & secundum hanc rationem nos in præsentia accipimus. Quantum ergo pertinet ad auxilium vehemens indicatur ab essentia vehementi indicantis, quia semper debet esse proportio inter indicatum & indi-

4. Meth. 6. cans. quam veritatem cognoscens Gale. 4. Method. 6. dicit in omni morbo spectandum esse scopum à magnitudine desumptum, unde extremis morbis, extrema remedia competunt. Unde etiam cum Galen. loco citato 4. Meth. 6. in sanguinis redundantis concursu non necessario secanda vena, nam alijs satisfacit vel balneum, vel frictio, vel aliquid confimile, his verbis significat Galenus, dum adest sanguinis redundantis concursus, si in sanguine peccatum est vehemens, opus esse vehementi præsidio, cuius materia est venæ sectio, si autem contra sanguinis peccatum non sit vehemens, opus est remedio debili, cuius materia verbi gratia est frictio, est balneum. Præterea dixit Galenus. 3.

3. Met. vlt.

Nota.

Meth. vltimo magna vlcera curari his quæ valenter siccant, parua autem vlcera curari his quæ moderatè siccant: quibus verbis nihil aliud insinuat nisi remedium vehemens indicari ab essen-

essentia vehementi, remedium debile, hoc est moderatè siccans indicari ab essentia debili; sed notent Iuniores (*vt recte & non in cortice intelligant Galenum*) perpetuò auxilium vehemens indicatur ab essentia vehementi, verùm non credatis dum Galenus hoc loco proponit magnum vlcus, & paruum vlcus, hæc esse indicantia, qui in cortice, in superficie volunt Galenum intelligere, testabuntur, affirmabunt remedium vehemens siccans indicari à magno vlcere, debiliter siccans à paruo vlcere, sed vtrunque est falsum, nam vlcus siue magnum siue paruum vlcus, inquam, quomodocunque acceptum est morbus, si morbus ergò indicans Curatorium, quare & remedium Curatorium, remedium siccans in vlcere siue intense siue remisse, non est curatorium, *neque pueri hoc dicerent*, est præseruatoriũ, propterea quod remedium siccans respicit excretum tenue vlceris, excretum est illud quod indicat, excretum non est morbus, est causa morbifica, est indicans præseruatorium, quare eo loco Galenum ita intelligatis, vt dum proponit magnum vlcus, dum proponit paruum vlcus, hæc proponat Gal. non vt indicantia, sed vt signa, quæ signa nobis manifestant indicans præseruatorium: Declaro *vt oculis hæc veritatem videatis* verbi gratia, magnum vlcus significat copiosum excretum, significat excretum vehemens, significat excretum cuius essentia indicat remedium vehementer siccans, paruum autem vlcus est si-

G gnum

NOVA METHOD. MEDENDI

14. Met. vl. *14. Meth. vlt. (& hanc auctoritatem propono vt quã-
do exercebitis artem Chirurgicam sciatis intelligere
Galenum)* dicit ergò 14. Meth. vlt. sanationem
 Pterygij id est vnguis in oculo, sanationem in-
 quam Pterygij parui & mollis fieri per deter-
 gentia medicamenta, magni & duri per instru-
 menta Chirurgica: Quid voluit quæso signifi-
 care Galenus dum proponit medicamenta de-
 tergentia? proponit remedia debilia; dum
 proponit Chirurgiam, remedia vehementia
 proponit, quare necessarium est vt hoc loco
 reperiatur indicans & debile & vehemens;
 quantum ad indicans debile, hoc significat
 Galenus quando proposuit pterygium paruum
 & molle, vnde detergentia præsidia non indi-
 cantur à paruitate, non indicantur à mollitie,
 & ideo paruitas & mollities proponuntur à Ga-
 leno vt signa debilis essentia materiae extirpã-
 dae, namque vbi Pterygium est paruum, vbi
 molle, materiae essentia est debilis, contra au-
 tem vbi Pterygium est magnum, durum, opus
 est vehementi præsidio, opus est ferro, chir-
 urgia, sed non indicatur à magnitudine, à du-
 ricie remedium vehemens, sed magnitudo
 Pterygij duriciesque sunt signa vehementis es-
 sentia. Galen. etiam 14. Meth. 13. dicit his con-
 siderationibus habitis inuenies & quando chi-
 rurgia & quando medicamentis vti licet, qui-
 bus

bus verbis proponit Quid agendum, proponit remedium vehemens, quod significatur per ferrum, per chirurgiam, proponit debile quod insinuat per medicamenta, hæc autem defumuntur semper ab essentia, vt essentia vehementior indicet vehementius, debilis debile.

QVID VEHEMENTIA, QVID MAGNITUDO Indicantis.

ET ideo cum hoc sit perpetuæ veritatis, vt remedium vehemens indicetur ab essentia vehementi, non modo vtile est verum etiam necessarium cognoscere quidnam intelligere oportet per Vehementiam, per Magnitudinē Indicantis, *sine qua doctrina non est possibile callere Methodum medendi; A quo fuerit exposita hac veritas, testor Deos me ignorare:* passim loquitur de Vehementia indicantium, sæpe modò vnam sententiam, modò aliam proponere videtur, Galenus 4. Meth vlt. dicit Vehementiam esse capiendam ex Dignitate, & proprijs substantijs, loquitur in plurali, & proprijs substantijs: 9. Meth. 13. dicit Vehementiam capi à Dignitate, à magnitudine & à propria substantia, non dicit à proprijs substantijs sed à propria substantia. ij. Met. 3. dicit Vehementiam capi à Dignitate & magnitudine, & explicans quid intelligere oportet per dignitatem, subdit siue vitæ siue sanitatis, vnde etiam inquit eodem in loco quantum attinet ad magnitudinem hanc esse

4. Met. vlt.

9. Met. 13.

ij. Meth. 3.

G 2 intel-

NOVA METHOD. MEDENDI

*Quot modis
dicatur Ve-
hementia.* intelligendam, vel ratione propriæ substantiæ,
vel ratione declinationis à naturali habitu: vt
intelligatis & has Authoritates & reliquas o-
mnes à Galeno propositas, vos scire oportet
Vehementiam Indicantis posse duobus modis
accipi:

Vno modo vt est Absoluta, vt est vehemen-
tia absoluta.

Reliquo vt est Respectiua. Declaro propter
Iuniores, & præsertim propter illos qui libentissime
turbant Iuniores. Per Absolutam vehementiam
intelligo; quando indicans seorsim constitui-
tur, hoc est quando non confertur, quando nõ
comparatur cum alio Indicante. Contra vehe-
mentia respectiua est, quando vehementia
vnus indicantis, confertur cum vehementia
alterius indicantis.

VEHEMENTIA ABSOLVTA DVPLEX.

In primis quantum spectat ad Vehementiã
Absolutam, hæc duplex esse potest, namque
alia est vehementia simpliciter accepta, pro-
pria ratione, alia verò secundum quid, hoc est
non propria ratione, sed ratione alterius: Do
exemplum, verbi gratia. Cancer est affectus
simpliciter vehemens, quia secundum propriã
essentiam & in qualibet parte reperitur Can-
cer, semper est affectus vehemens; Est autem
affectus vehemens secundum quid, vt pustula,
nam pustula in crure est affectus debilis, at si
fuerit in parte nobili id est in Iecore, in Pulmo-
ne, po-

ne, pustula est affectus vehemens secundum
 quid, hoc est ratione loci affecti, vnde Galenus
 4. Method. 7. respiciens ad vehementiam secū- *4. Meth. 7.*
 dum quid proposuit partis præseruatorium,
 proposuit etiam 7. Method. 12. Cæterum si ve- *7. Met. 12.*
 hementia fuerit absoluta & similiter adhuc du-
 plex esse potest; namque hæc vehementia ab-
 soluta simpliciter est vehementia vel actiuitatis
 vel resistentiæ, verbi gratia febris ardens est ve-
 hemens, & vehementiam obtinet absolutam
 simpliciter sed ratione actiuitatis, ratione resi-
 stentiæ, veluti est vlcus contumax, veluti est
 materia dura, & ob id Galenus 4. Meth. 6. (*quod 4. Meth. 6.*
caput ignoro ego, à quo fuerit recte explicatum) dicit
 quælibet, notate, quælibet dicit Galenus, vnde
 est propositio vniuersalis, dicit ergò Galenus
 quælibet grauia magnaue statim propter par-
 tis præstantiam, propter affectus magnitudi-
 nem, & tertio quia Cacoethe.

LECTIO XV.

CVM quid agendum sumatur ab essentia
 Indicantis, & Indicatio capiatur à Vehe-
 mentia indicantis, necessarium fuit discurrere
 circa Vehementiã; vt pateret quanam essentia
 esset Vehementia, & dictum fuit Vehementiã
 esse vel Absolutam vel Respectiuam, quoad
 Absolutam, hanc esse vel secundum quid, vel
 simpliciter, & si simpliciter ratione vel Actiui-
 tatis vel Resistentiæ. Vnde Galen. respiciens ad

G 3 hanc

NOVA METHOD. MEDENDI

hanc veritatem 4. Method. 6. dicit *qualibet gra-
tia seu magna, vel propter partis præstantiam*, per
hæc verba insinuans Vehementiam secundum
quid, hoc est ratione partis præstantis. Præter-
ea *propter affectus magnitudinem*, per hæc ver-
ba significans vehementiam simpliciter ratio-
ne actiuitatis, quæcunque sit illa vehementia
simpliciter ratione Actiuitatis: Tertiò addit *vel
quia Cacoethe*, per hæc verba manifestans vehe-
mentiam simpliciter ratione resistentiæ, quæ
sunt Cacoethe, mali habitus, sunt difficilis,
summæque resistentiæ. Hunc igitur in modum
hæc Authoritas est intelligenda; qua veritate
ita constituta, cum patet quidnam intelligere
oportet per Vehementiam absolutam, & a ve-
hementia sumatur Indicatio, à vehementia
indicetur quid agendum, necessarium est vt
vehementia sit essentia; quæ est hæc essentia?
hoc adhuc nondum cognouistis, nisi fortasse
qui profitentur hanc doctrinam; hanc veri-
tatem explicamus. Cum Indicantis essentia sit
triplex, generica, subalterna & specifica, ve-
hementia indicantis nequaquam potest esse
essentia generica, sed subalterna & specifica.
Declaro subalterna duplex esse potest, vel enim
est maximè proxima genericæ, vel est maxime
vicina specificæ, si fuerit vehementia quæ sit,
quæ pertinet ad essentiam subalternam, sed
proximam genericæ, hæc est vehementia quam
Galenus locis citatis Dignitatem vocauit, ve-
hementiam desumpsit ex Dignitate. Quo ve-
rò ad

rò ad Vehementiam quæ spectat ad essentiam subalternam, sed proximam specificæ, hæc est illa vehementia, quam nuncupavit Propriam essentiam, siquidem vt suo loco intellexistis Vehementiam accepit à propria essentia, quantum denique ad vehementiam vt pertinet ad essentiam specificam, hanc patefecit Galenus dum locis citatis accipit Vehementiam penes declinationem à naturali habitu. Ecce igitur quemadmodum Vehementia pertinet semper ad essentiam, sed ad essentiam subalternam, specificam. Propter Iuniores, *quia hæc dicta sunt fundamenta huius artis*, libet dare exemplum in quolibet Indicante, & proinde in Morbo, in Causa, in Virtute.

E X E M P L V M D E V E H E -
mentia, in Morbo.

Quantum attinet ad Morbū, febris vt morbus, vt quid præter naturam, & proinde secundum essentiam genericam non est vehemens, nullam habet vehementiam præter naturam, & propterea recte dictum est vehementiam non esse essentiam genericam.

At si capiatur febris vt morbus totius corporis, febris est vehemens, sed hæc essentia subalterna, quæ est proxima genericæ, & ideò dum accipimus febrim vt est morbus totius, & vt à morbo totius læduntur omnes actiones naturales, secundum hanc rationem febris est morbus vehemens, sed hæc vehementia vocat à Ga-

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

leno Dignitas, est vehementia quæ accipitur à dignitate & pertinet ad essentiam subalternam maximè proximam genericæ.

Secundò si accipimus febrim vt est febris ardens, hæc est vehementia quæ pertinet ad essentiam subalternam, sed quæ accedit ad essentiam specificam, & hæc est illa vehementia, quâ magnitudinem suis locis vocauit Galenus, propriam essentiam, propriam ad differentiam subalternæ quæ maxime accedit ad genericam.

Tertiò & vltimò, si capiatur febris ardens, sed in sene, in corpore senili, hæc est Vehementia quæ spectat ad essentiam specificam, quam significat Galenus per declinationem à naturali habitu, dum est febris ardēs in sene in corpore frigido, est sumus recessus, est summa declinatio, & propterea est morbus vehemens, est vehementia, quæ est essentia specifica, quæ sumitur à Declinatione, à naturali habitu. Hæc de Morbo.

E X E M P L V M A C A V S A
de vehementia.

QVo verò ad Exemplum, quod potest desumi à Causa, ab Indicante præseruatorio, verbi gratia, si sermo fiat de sanguine, sanguis vt præter naturam non habet in se vehementia, & ideo recte dixerimus, vehementia non pertinere ad essentiam genericam.

Si descendamus, sanguis perpenditur vt materia morbifica, sed vt causa morbifica, morbi-
ficabi-

ficabilis, ad differentiam causæ excrementitiæ,
& secundum hanc essentiam subalternam, quæ
est proxima genericæ, locum habet vehemen-
tia, quæ accipitur ex dignitate.

Si magis descendamus, hoc est, ad essentiam
subalternam, sed magis proximam specificæ,
erit, verbi gratia, sanguis vt putridus, & hæc ve-
hementia accipitur ex magnitudine, accipitur
ex propria essentia, ita vocabat Galenus auto-
ritatibus allegatis.

Tertiò & vltimò si descendamus ad essen-
tiam specificam, erit, verbi gratia, sãguis vt pu-
tridus in summo, dantur gradus in putredine,
datur maior & minor declinatio à naturali sta-
tu scilicet sanguinis. Et ideo hæc est vehemen-
tia, quæ est essentia specifica, quam desumpsit
Galenus à declinatione, à naturali statu.

E X E M P L U M A V I R T V T E
de vehementia.

Q Vantum denique attinet ad virtutem &
proinde ad indicans vitale, virtus si acci-
piatur secundum essentiam maxime genericã,
vt est quid secundum naturam, vt distinguitur
à re præter naturam, secundum hanc essentiam
non est vehemens, id est, hæc essentia nõ est ve-
hemens, vt perpetuum sit genericam essentiam
non indicare auxilium vehemens.

Si descendamus ad essentiam subalternam
Virtus accipitur secũdum vires, secundum na-
turam quæ conseruat vitam, secundum quam

NOVA METHOD. MEDENDI

essentiam subalternam virtutis essentia est vehemens, sed hæc vehementia pertinet ad Dignitatem.

Si descendamus & perpendimus Virtutem vt dissipatur, vt est facilis dissipationis, vt verbi gratia in puerili ætate, hæc est essentia subalterna quæ vergit ad specificam, accedit ad specificam, & desumitur à magnitudine seu à propria essentia, quia Galenus, vt audiuitis, multis vocibus vtitur.

Postremò si capiatur Virtus in puero molliori quia datur latitudo in puerili ætate, secundum hanc rationem virtutis essentia, est essentia specifica quæ desumitur ex Galeno ex magnitudine, quam etiam vocauit Declinationem. Hæc est summa declinatio Virtutis. Hactenus igitur cognouistis quemadmodum Quid agendum Curatorium dum est vehemens indicatur à Vehementia Morbi, hoc est ab essentia vel subalterna vel specifica.

VEHEMENTIA RESPECTIVA.

SI verò alia ex parte fuerit Vehementia Respectiua, hæc Vehementia quandoq; perpenditur, quandoq; non. Galenus 10. Met. 10. dicit affectum vel esse vnum vel esse plures, & addebat Galenus, si vnicus sit affectus, curationem facilem esse, si non Ratione, saltem Experientia. Vnde Iuniores obiter saltem aduertant ita locutum esse Galenum, vt quantum attinet non ad Experientiam, sed ad rationem, etiam si vni-

10. Met. 10.
De Cura in morbis complicatis.

si vnicus sit affectus, vt non habeat locum vehementia Respectiua, Difficultatem tamen esse in curando: Nam difficile est, dicit Galenus, gradum cognoscere, à quo gradu, à qua essentia, sumitur Indicatio.

At si contingat vt affectus sint plures, & propterea contrarij, curatio difficilis est & Ratione & Experientia.

DVPLEX DIFFICULTAS SI
affectus sint plures,

DIFFICULTAS autem est duplex: Prima quidem est quia difficile est nouisse cuiusque affectus essentiam, à qua vt scitis, sumitur Indicatio.

Secunda Difficultas est, quia cum Galeno loco citato cognoscere oportet ex pluribus affectibus, quem primum omnium, aut magis, quem rursus minus aut secundo aut tertio loco curare oportet, & in hoc est magna difficultas, vnde in mixtis affectibus oportet cognoscere, quæ vis, quæ essentia, quæ vehementia sit intensior, quæ remissior, nam essentia quæ est intensior habet rationem prohibentis, quæ verò remissior habet rationem permittentis, vnde *Notandū,* *Iuniores hoc fundamentum memoria mandent,* idem Indicans, idem inquam secundum essentiam absolutam, rationem habere Indicantis, & idē prorsus, quia non sunt multiplicanda Indican-
tia in hac Methodo, idem prorsus secundum essentiam Respectiuam, secundum essentiam

com.

NOVA METHOD. MEDENDI

comparatam ad essentiam alterius indicantis habere rationem vel prohibentis vel permittentis. Habet rationem prohibentis si essentia respectiua est intensior, habet rationem permittentis, si essentia respectiua est remissior, quare tria tantum dantur indicantia, tria quoque prohibentia, tria tantum permittentia, vt Morbus secundum essentiam Absolutam sit indicans, secundum Respectiuam vehementiorem sit prohibens, secundum respectiuam remissioem sit permittens. Idem est statuendum de Causa & de Virtute. Comprobantur

8. Met. vlt hęc verba Galeni Autoritate 8. Methodi vlt. *(qui locus non est vsque adeo facilis)* dicit Galenus *in contrarijs Indicationibus nisi quis Indicationum potestatem examinet, nequeat mensuram victus inuenire*; ex quo colligatis sumè esse necessarium in pluribus affectibus in contrarijs Indicationibus perpendere omnium potestates. *Quo in loco Galenus quid intelligat per mensuram nimis ego libenter ab alijs intelligerem: dicam quod sentio: puto ego (& est locus difficilis, & non potest recte curari febris, nisi bene intellecta illa autoritate)* per mensuram victus non intelligit quantum agendum, sed quid agendum, & quid agendum quod est mixtum, ex vitali indicato, & indicato curatorio: Declaro, est mixtum ex Indicato vitali, vt Galenus accipit Indicationem à temperatura, & hoc pro nunc supponatis, quia in sermone de virtute, in sermone de indicante vitali ostendā euidenter, quomodo temperatura quæque nihil

hil aliud est quam essentia virtutis, vt cum Indicatio capiatur ab essentia Indicantis, Galenus 8. Meth. vlt. per mensuram victus intelligit *8. Met. vlt.* indicatum vitale, vt indicatur à temperatura, intelligit etiam per mensuram victus indicatum curatorium vt indicatur à febre, ab essentia febris, vt indicatur ab indicante Curatorio, & propterea hoc indicatum est mixtum non simplex: horum autem duorum indicantium essentia est vehementia respectiua, quę vehementia respectiua dupliciter potest constitui, pro vt scilicet hæc duo indicantia, hoc est vitalia & curatoria, vel cõsentiunt vel discrepant. *Et sane hæc est doctrina pulchra, quę traditur à Galeno, si consentiant hæc duo Indicantia, hoc est temperatura hominis febricitantis & febris, hæc vehementia indicat victum medicinale intensiorem.*

LECTIO XVI.

DICTVM fuit pro explicatione Autoritatis Galeni 8. Meth. vlt. Galenum loqui *8. Met. vlt.* de Indicato, quod est mixtum ex vitali Indicato à temperatura & curatorio indicato à febre, dum proponit mensuram victus, dum proponit gradum victus medicinalis: hoc autem dictum ita est intelligendum, vt dum corpus febricitat perpendere oportet, an indicantia vel consentiant vel discrepent, si consentiunt, indicatur victus medicinalis intensior, hoc est, indicatur victus magis refrigerans, indicatur

NOVA METHOD. MEDENDI

tur victus intense refrigerans, & ideò dicit loco citato Galenus, si febricitans habuerit ætatem, temperaturam, consuetudinem, & versatur in aëre, ratione quorum omnium indicetur auxilium frigidum & humidum, quemadmodum etiam indicatur à febre, tunc oportet exhibere victum magis frigidum, quia est concordia inter febrem & reliqua; inter febrem, ætatem, consuetudinem, & reliqua; si autem contingat vt sit discrepantia inter Indicantia, cum Galeno vt sciatis febrem curare, notate quantum attinet ad virtutem quæ est indicans vitale, an adsit Temperies vel Intemperies, hoc est an verbi gratia, SOCRATES febre detentus, sit vel temperatus vel distemperatus, *sermo est de complexionem secundum naturam*, si ergo fuerit temperies cum Galeno Virtus despicitur, Virtutis essentia nequaquam est vehemens, sed despicitur, quia adest temperies, quæ est signum debilis essentia virtutis, vnde dicit Galenus loco citato in media temperatura medicocri, id est, vbi non est intemperies victum esse exhibendum frigidum, vt indicatur à febre; ecce hæc est mensura victus, hic est gradus, hæc est mensura victus refrigerantis, vt exhibeatur eque frigidus vt indicatur à febre, quia Virtus despicitur, Virtus solum permittit. Si verò ex parte virtutis fuerit intemperies, indicatur victus remissior, hoc est, non ita frigidus, sicuti indicatur à febre, & ego nescio quomodo sine hac *Methodo possit intelligi Galenus, possit febris curari.*
Ita-

Itaque in discrepantia Indicantium, in discrepantia inter virtutem & febrem si fuerit intemperies, indicatur victus remissior minus frigidus, quam indicetur à febre, ratio est, quia ubi sunt indicantia contraria, est necessarium, ut fiat aliqua refractio, aliqua remissio, hinc fit ut si contrariorum Indicantium vis sit par, æqualis, indicetur victus medius, medius inquam inter frigidum Indicatam à febre & calidum Indicatam à Virtute. Si autem vis, potentia contrariorum Indicantium sit impar, indicatur victus medicinalis à medio tantum recedens, quantum est maior vel minor vis Indicantium. *Vnde Iuniores admoneantur & duo memoria mandent.*

Nota.

Alterum est, si tria Indicantia, quia non plura dantur, si tria indicantia sint paria in Vehementia, hoc est, Morbus, Causa, & Virtus, Virtutem superare reliqua, Morbum & Causam, ut magis sit consulendum Virtuti quam reliquis.

Secundò notetur si hæc tria sint imparia, Virtutem modò superare reliqua, modò à reliquis superari, non credatis Virtutem, quæ est indicans vitale semper superare, vincere reliqua Indicantia; hoc est falsum. Hæc veritas comprobatur Galeni autoritate 9. Meth. 13. ubi ait *9. Meth. 13.* respiciens ad indicantia paria, primam Indicationem sumi à Virtute, proximam primæ sumi ab Affectibus, post deinde reliquas. Quomodo hæc est intelligenda Autoritas? Notate Galenū
qua-

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

quatuor proponere, vnū proponit dū inquit, *primum Indicationem sumi à virtute*, quia virtus si cætera sint paria, est regina omnium Indican- tiū, ex quatuor igitur hoc est vnum quod pro- ponitur. Deinde duo proponit quando ait, *proximam Indicationem sumi ab affectibus*, nam per af- fectus intelligit duo Indicantia, hoc est, Mor- bum, & proinde indicans Curatorium; & Cau- sam, id est indicans Præseruatorium; quod sit verum, subdit, datur affectus qui vacuatio- nem requirit, quia affectus non est morbus, sed ex necessitate causa, quia nullus morbus in- dicat vacuans, sed sola causa. Recte igitur dicit Galenus proximam Indicationem primæ, in- dicari ab affectibus hoc est à morbo & causa. Quartum deinde proponit Galenus dum di- cit, quæ deinde, quid voluit p hoc DEINCEPS? cum sint tria tantum indicantia, hoc est, virtus, morbus & causa, & hæc tria proposuerit Gale- nus, per hæc quæ sunt Deinceps non potest in- telligere Indicantia, sed signa connotantia, ne- quaquam indicantia, quæ signa, *ego volo vt hanc doctrinã exacte intelligatis*: sunt signa vel virtutis, vel morbi, vel causæ: sunt signa Indicantium. Galenus igitur ponens sedes primum locum tribuit Virtuti, secundum Morbo & Causæ, tertium locū his quæ Deinceps, hoc est Signis. & ratio est manifesta, quia Virtus dum omnia sunt paria est præferenda omnibus indicanti- bus. Secundum locum debet obtinere Morbus & Causæ, quia sunt Indicantia. tertium locum reliqua, quia sunt signa.

DE SIGNIS.

SEd aduertite hæc signa quæ sunt deinceps,
Hæc posse dupliciter constitui.

Altero modo, vt aduersentur viribus.

Altero modo vt non aduersentur viribus.

Si aduersantur viribus, dupliciter habent locum, propterea quod vires primum locum sibi vendicant, si autem consentiant cum viribus dicit Galen. loco citato, hæc referre vtrunq; calculū, hoc est (*& verba sunt difficilia intellectu*) hoc est obtinere & primam sedem & secundam, quam primam sedem & secundam vocauit vtrunq; calculū, primū locum, secundum locum. Declaro, si consentiant cum viribus hoc est si sint ex parte virium ætas, temperatura & reliqua obtinent primum locum, quia sunt signa virtutis ad differentiam illorum quæ sunt signa vel morbi, vel causæ; si autem sunt signa vel morbi vel causæ, tunc habent secundum locū, posteriorem locum, & ratio est in promptu, vt hæc signa habent vtrunq; calculum, vtranque sedem, primam sedem vt sunt signa virtutis, secundum calculum, vt signa vel morbi vel causæ: at si contingat non dari paritatem inter tria Indicantia, quemadmodum dictum fuit, Virtus modò superat modò superatur, quod cognoscens Galen. 10. Meth. 1. inquit expedit primam causam & febrem profligare si virtus sit robusta. Ecce quemadmodum primum locum habet morbus, habet causa, posteriorem Vir-

*De Vehementia
Virtutis.*

H tus

N O V A M E T H O D . M E D E N D I
tus vbi est robusta: rursus dicit Galenus pri-
mò roboranda est Virtus, si est debilis, vnde
idem Galenus dicebat 9. Met. 7. Indicationem
sumptam à virtute sæpe esse maxime necessa-
riam, aliquando mediocriter necessariã, quan-
doq; ita despicitur vt prorsus utilis non sit, &
hoc est intelligendum, quando vehementia
Virtutis respectiua, quòd essentia virtutis re-
spectiua est admodum remissa: intensa autem
essentia vel morbi vel causæ, quod sane est, dum
morbus est vehemens, dum causa est vehemens
& virtus est robusta, vt virtutis essentia sit ve-
hemens dum Virtus est debilis; cõtrà verò vir-
tutis essentia sit debilis, vbi virtus est robusta:
& ob id virtus robusta permittit, debilis pro-
hibet.

V E H E M E N T I A I N T E R M O R -
bum & Causam.

10. Meth. 1. S I verò posthabita virtute inuicem confe-
rimus Morbum & Causam, quia hactenus
cognouistis quid statuendum sit de vehemen-
tia inter tria Indicãtia, si ergò perpendimus ve-
hementiam tantùm rerum præter naturam,
hoc est morbi & causæ, cum Galeno 10. Met. 1.
plerunq; est vehementior Causa, quandoque
Morbus, sed plerunq; causa; ratio est, quia ver-
bi gratia febris quæ est morbus fouetur à causa
vt causa, quia fouet morbum, habet rationem
magis vehementis. Præterea si febris sit vehe-
mens, est vehemens dum fit à causa calida, quia
ratio

rationi consentaneum est, vt caliditas febrilis sit intensior, dum fit à causa calida, non autem quia fit à frigida. Vnde verbi gratia febris biliosa est vehemens febris; pituitosa est remissæ caliditatis, at causa hoc est materia vehemens est, ac esse potest siue sit calida siue frigida. Hactenus vos cognoscitis quid statuendum sit de Vehementia Indicantium.

DUBITATIO.

Sed propter Iuniores dubitare licet ex Galeni 4. Meth. cap. vlt. vbi inquit valentiora remedia vehementioraque requirere partes profundas, eandem sententiam habuit 5. Meth. ij. & arte Medicinali cap. 89. Ecce valentiora remedia videntur indicari à partibus profundis, qui a vehementia remedia non videntur indicari à vehementia morbi, causæ vel virtutis, sed à profundis partibus.

SOLVITIO.

Soluatis & dicatis has Autoritates non pertinere ad Methodum Curatiuam, quam in præsentia profiteamur: sed esse extra Methodum, & pertinere ad Methodum de Medicamentis. Declaro: vt sciatis intelligere Galeni Authoritates & non confundere, & do exemplum, verbi gratia morbus indicat remedium vt duo in secundo gradu, si vos noueritis ex cognitione medicamentorū medicamento vim in trāsitu remitti, hebetari, vos eligetis medicamentum aliquod intensius, q̄ non modo sit calidū vt duo,

H 2

De Methodo Medicamentorum.

NOVA METHOD. MEDENDI

vt duo, sed vt tria, quia in trāsitu in itinere potest remitti vnus gradus. & si cognoscetis ex doctrina simplicium medicamentorum, in trāsitu non remitti gradum sed remitti mansionem, vos eligetis medicamentum in eodē gradu, sed in maiori, in vltiori mansione, & si nō erit copia simplicis medicamenti, vos secundū Methodum Componendi medicamenta eligetis medicamentum quod cum alio permiscebitis, ita vt medicamentum ministretur dū in profundas partes perducitur, ita agatur, vt superet, vincat morbum. Et ideo illæ Autoritates nostris dictis non aduersantur, quia sunt extra Methodum medendi. Est statuendum idem de Vehiculo, de quo loquens Galen. 4. Meth. vlt. dicit in vlcibus Pulmonum & Pectoris & Renum opus esse Vehiculo, nam cum ratione vlcium opus sit medicamentis siccantibus, quæ austera sunt morarentur in ventriculo, & ideo egemus Vehiculo, & ideo Galen. in vlcibus pectoris miscebat mel, in renum diuretica. Sed pertinent ad Methodum medicamentorum.

4. Met. vlt.

LECTIO XVII.

DE VSU INDICANTIS Curatorij.

AVdiuistis quemadmodum Morbus est Indicans Curatorium, & indicat Quid agendum, per suam essentiam, siue sit generica siue

siue specifica, siue absoluta siue respectiua, vt nunc explicandum succedat, quonam modo se habeat morbus ad indicandum Vsum, Rectam administrationem materiae. Sed propter Iuniores non sit praeter rationem antea explicare Galeni Autoritatem, *quam pauci intellexere,* dicit Galenus 9. Meth. 14. Curatiuam Indicationem sumi à morbo, temperatura & aëre, & subdit Galenus vt sint hęc tria prima, quæ curationem indicant, vnde Iuniores tria intelligere debent. 9. Met. 14.

Primùm quomodo hęc tria concurrant ad indicandum.

Secundò qua ratione tria tantùm sint.

Tertiò quomodo sint prima, quomodo hęc tria sint prima.

P R I M V M.

Quantum attinet ad primum vos scire oportet, Galenũ hoc in loco verba facere de Indicatione Curatiua, non de praeseruatoria, non de vitali, sed de Curatiua, & de hac & generica & specifica, vt ex tribus propositis, hoc est ex morbo, temperatura & aëre, morbus tantùm sit indicans, temperatura & aër sint signa, non autem Indicantia. Declaro, sermo est ibi de febre, quæ indicat frigidum, temperatura non indicat frigidum, quia temperatura cum possit esse calida indicat sui conseruationem, id est simile, id est calidum, sermo est de remedio frigido, quare temperatura est si-

H 3 gnum

NOVA METHOD. MEDENDI

gnum gradus seu recessus febris, vt ultra non sit corpus febrile refrigerandum, vltra scilicet recessum gradum à naturali statu, quia temperatura se tuendam indicat, sui conseruationem requirit. Et ob id Galenus eo loco cum proponat temperaturã in ratione signi, accipit temperaturam non præsentem, quia corpus febricitat, corpus est intemperatum; accipit temperaturam quæ fuit eratque eo tempore quo homo cœpit febricitare.

Nota.

DE AERE.

QVo verò ad Aërem accipit aërem in ratione signi, vt aër indicat gradũ febrilem. Nam verbi gratia Aër calidior indicat etiam febrem intensiorem, quia fouetur, intenditur ab Aëre calidiori: Patet igitur quemadmodum hæc tria conferunt ad curationem, ea ratione tamen, vt solus Morbus sit indicans, reliqua sint signa,

SECUNDVM.

QVo verò ad secundum quod erat explicare quomodo sunt tria tantum, in primis vt audiuiſtis supponere oportet sermonem esse de Indicatione tantum Curatiua, quo fit vt cū corpus febricitans duplicem possit habere affectum, vt alter sit Morbus alter sit Sanitas, vt necessarium sit vt corpus vel morbo afficiatur vel sanitate, merito necessitatis simpliciter duo habent locum, hoc est morbus & temperatura, merito

Nota.

merito autem necessitatis secundum quid habet locum Aër, & ideò dicit Galenus aërem perpendi tanquam id sine quo nec morbus esse potest, nec sanitas tueri, vt merito necessitatis simpliciter sint duo, morbus & temperatura, merito necessitatis sine qua non sit Aër; Quare tria tantum.

T E R T I V M.

QUO verò ad tertium, quod erat explicare qua ratione dicit Galenus hæc tria esse prima: Quomodo sunt prima, Morbus, Temperatura & Aër? sciatis Morbum esse primum, vt diuiditur in differentias seu species, reliqua autem duo, hoc est Temperaturam & Aërem habere rationem primi, vt diuiduntur non in species, nō in differentias, sed in causas: Declaro cum Galeno loco citato quo ad Morbum, ex Galeno morbus non debet diuidi eo in loco in causas, potest tamen diuidi; vt si verbi gratia dicamus quod morbus sit vel ab hac vel ab illa causa, vel à sanguine vel à pituita, sed eo in loco non est ita morbus diuidendus, quia sermo est de Indicatione Curatoria, quæ non sumitur à causa morbi, quia esset præseruatorium, sed sumitur à specie, vt verbi gratia *morbus in intemperie diuiditur in intemperiem vel calidam vel frigidam, & vtraq; intemperies indicat remedium curatorium non præseruatorium.* Morbus igitur habet rationem primi, vt est genus, quod in species diuiditur.

H 4

Quo

NOVA METHOD. MEDENDI

Quo verò attinet ad Temperaturam, habet rationem primi, vt diuiditur in causas, non vt diuiditur in species: temperatura tamen potest diuidi in species, differentias, vt verbi gratia dicamus complexio vel est moderata vel immoderata, in curatione tamen sanitatis immoderata vel calida vel frigida. Ecce quemadmodum temperies potest diuidi in species, Galenus tamen loco citato 9. Meth. 14. inquit, non diuidi Temperaturam in species, differentias, sed in causas, quia loquitur de temperatura, nō vt est Indicans, nam vt suo loco cognoscetis, quando loquemur de Indicatione vitali, temperatura est diuidenda in species, quia ita diuisa est indicans Vitale: hoc in loco, cum capiatur Temperatura vt Signum; ideò est diuidenda in causas, vt videlicet temperatura sit vel à principijs genericis à primo ortu, vel sit ab ætate, vel à consuetudine, vel ab aëre, vt dicit Galenus loco citato: Vt temperatura si conferatur cum ætate & reliquis, habeat rationem primi.

*Nota de
Tempera-
tura.*

DE AERE.

Quantum deniq; ad aërem, hic & ipse debet diuidi in causas, vt habeat rationem signi: diuiditur autem in causas vt prodit, vt fit vel à regione, vel à tempore anni, vel à cœli statu, à constitutione cœli, vt si aër conferatur cū cœli statu, cum temperie anni, dubio procul habet rationem primi. Cognoscitis ergo qua ratio-

HIERON. CAPIVACCEI 61
ratione & aër habet rationem primi. Ita igitur
est intelligenda illa Autoritas.

DE V S V,

Pergentes autem dicimus morbum indica-
re Vsum hoc est Quantum, Quomodo,
Quando, & Vbi, quæ sane cum quatuor sint In-
dicata, & vnum non nisi ab vno indicetur, ne-
cessarium est, vt in morbo sint quatuor indi-
cantia, vt propterea à morbi Actione indi-
cetur Quantum agendum; à Passione Mo-
dus, Quomodo; à Præsentia Quando; à Sub-
sistentia Vbi. Et licet hæc veritas locum ha-
bet in quolibet Indicante, sat tamen sit in præ-
sentia hæc applicare morbo. Supponere autem
oportet, quemadmodum suo loco fuit decla-
ratum, hæc quatuor non pertinere ad morbi
essentiam, quia essentia nihil aliud indicat quàm
Quid agendum, sed pertinere ad illud, quod
consequitur essentiam: quod quadruplex est,
vt suo loco fuit explicatum.

I.

DE QUANTVM AGENDVM.

Primum ergò quo ad Quantum agendum
notent Iuniores, per quantitatem necessa-
rium esse intelligere Dosis materiæ remedij
indicati à morbo, vt verbi gratia, febris indicat
frigidū, cuius materia est Lactuca, dosis autem
lactucæ est Quantum agendum, & ideò quan-
tum agendum respicit materiam remedij, non
autem indicans: notate autem dicere Gale-

H 5 num

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

5. Meth. 4. num 5. Met. 4. *in duris corporibus plus aloes esse mi-
scendum, in mollioribus corporibus plus thuris*, quod
dictum non pertinet ad rem nostram, sed po-
tius ad Compositionem medicamentorum,
quod admonere volui ne credatis Quantum
agendum sumi vel à duritie vel à mollitie cor-
porum. Ibi igitur proponit quantitatē & aloes
& thuris, non respiciens ad Methodum medē-
di, sed ad Methodum componendorum me-
dicamentorum. Intelligatis igitur per Quan-
tum agendum Dosis materiae, lactuca, Endi-
uiæ, & oportet ob id per quantitatem intelli-
gere, quantitatem continuam, non quantita-
tem discretam, *ego dico quod sentio, vos iudicabitis.*
Nota. Excluditur quātitas discreta, nam si verbi gra-
tia, vti voluerimus lactuca pluribus vicibus,
hoc non pertinet ad quantum agendum, sed ad
quando agendum, in febris, verbi gratia, vti
voluimus lactuca, quare vtimur pluribus vici-
bus? bis, ter, quater vtimur: quia prima vice nō
est expugnata febris, *sed perseverat febris presen-
tia, quæ presentia cum sit causa vt rursus vtamur la-
ctuca, presentia non indicat Quantum, sed Quando a-
gendum*, quare per quantitatem oportet intelli-
gere Dosis, quantitatem continuam, non dis-
cretam, hoc autem quantum agendum ita in-
dicatur ab actione, hoc est Dosis, vt cum detur
summa dosis, mediocris dosis, & minima dosis,
summa dosis indicatur à summa actione mor-
bi, mediocris dosis à mediocri actione morbi,
minima dosis indicatur à minima actione in-
dican-

dicantis. Sed animaduertite si quandoq; con-
tingat summam esse actionem morbi, vt pro-
pterea indicetur summa dosis, non licet tamen
semper medicamentum administrare in sum-
ma dosis, quia prater actionem summam indi-
cantem requiritur etiam Virtus permittens,
virtus robusta : Hanc veritatem explicauit
Galenus 9. Metho. cap. 14. licet illa Autoritas
possit duplicem sensum habere; *quomocunq;
intelligatis, ego vos non reprobabo* : dicit Galenus
quatum accipere oportet ex conferendo mor-
bum cum naturali habitu, vt quanto morbus
a naturali habitu recesserit, tantum oportet
refrigerare.

Primus sensus *qui mihi non displicet*, est vt Ga-
lenus versetur circa Quid agendum specificum,
circa Quid agendum determinatum, quod in-
dicatur a gradu morbi, qui gradus cognoscitur
ex naturali habitu, vt significare voluerit Ga-
lenus, opus esse tantum refrigerare in secundo
gradu, verbi gratia, prout factus est recessus a
naturali statu.

Secundus sensus esse potest, (*vt cognoscatis me
nolle fugere*) admittamus Galenum versari cir-
ca quantum agendum, circa Dosis materiae,
ita est intelligendus Galenus, vt ea quantitas
sit administranda prout indicatur ab actione,
hoc est, prout actio est vel magis vel minus in-
tensa, quam intensionem & remissionem in-
dicat tanquam signum recessus a naturali sta-
tu, nam

NOVA METHOD. MEDENDI

tu, nam quantò maior est recessus, tantò hic recessus est signum intensioris actionis, vehementioris actionis. *Vnde Iuniores hoc memorie mandent, idem non nisi tantum vnum indicare, sed vnum posse & indicare quid agendum, & esse signum alterius indicantis; repeto, vnum non nisi vnum indicat, sed vnum potest indicare, & potest esse signum alterius indicantis, vt verbi gratia, recessus à naturali statu, indicat remedium* Quid agendum in tali gradu, idem recessus potest esse signum alterius indicantis, hoc est actionis, quæ indicat quantum agendum, idem est statuendum de materia, qui modus respicit materiam, quemadmodum & quantum.

LECTIO XVIII.

DE QUOMODO.

DE Morbo diximus, qua ratione concurrat ad indicandum Quantitatem agendi, sequitur ergò vt sermo fiat pariter de Morbo vt indicat Quomodo agendum, sed in primis oportet explicare quid intelligere licet per Modum agendi; Modus agendi cum sit pars rectæ administrationis, quemadmodum etiam Quantitas agendi, idcirco perpenditur ratione materie auxiliij, ratione materie quæ est materia auxiliij indicati ab essentia indicantis, vt *maxime sint vituperandi illi qui confundunt Vsum cū Quid agendum, vt verbi gratia, frigidum vt duo, non est quantum agendum, sed est quid agendum*

dum, sed specificum; cuius materia, verbi gratia, est Lactuca, vt Quantum sit quantitas lactucæ, & proinde Modus agendi, similiter pertinet ad lactucam, ad materiam remedij. Multiplex autem potest esse hic Modus, vt pertinet vel ad substantiam, vel ad qualitatem materiæ: verbi gratia, ad substantiam, quomodo vtimur lactuca vel in substantia fluida, quemadmodum & vtimur quandoque Rhabarbaro in substantia solida, in pillulis, quandoq; in substantia liquida.

Pertinet etiam Modus agendi ad qualitatem alteratiuam, ad qualitatem motiuam. Quo ad qualitatem alteratiuam, vti possumus lactuca actu calida vel frigida. Lactuca potentia est frigida, sed actu administrari potest modò calida, modò frigida, & hoc pertinet ad modum, quo ad qualitatem motiuam. Ego possum vti lactucæ decocto, vel in modum stillicidij, vel citra stillicidium applicando lactucam. Constat igitur quid intelligere oportet per Modum agendi, hic Modus agendi est Indicatum: ergò debet indicari ab aliquo Indicante. Quid est hoc indicans? nequaquam potest esse essentia morbi, quia morbi essentia siue generica siue specifica, quomodocunque capiatur, nihil aliud indicat, quàm Quid agendum. Modus agendi nō est quid agendum, & ob id non potest indicari ab essentia, indicatur ergò ab eo quod consequitur essentiam morbi, hoc autem non est Actio, quia vnum non nisi vnum indicare potest,

actio

NOVA METHOD. MEDENDI

actio indicat Quantum, est ergò morbi Passio, à qua indicatur Modus agendi. Fundamentum huius veritatis est præterea quod medicamentum vario modò agit, hoc est, modo magis modo minus efficaciter agit, vt vario modò administratur, verbi gratia, medicamentum refrigerans efficacius agit, si actu frigidum administratur, ad eundem modum medicamentum calefaciens efficacius calefacit, si actu calidum administratur, & sic de reliquis. Sed admoneantur Iuniores, vt non confundantur Galeni autoritatibus, & vos scitis, vt mihi non credatis, sed diligenter ponderetis Galeni autoritates, & sane est maximo dedecore, alios improbare & eorum sententias non recte assequi. Gale-

3. Met. vlt. nus 3. Method. vltimo dicit, si membrum fuerit exquisiti sensus, indicatur medicamentum lene, non asperum, vt est oculus, statim qui in superficie intelligit Galenum, & rei naturam aspernatur, dicet medicamentum lene non asperum indicari ab exquisito sensu. Galenus dicit, si fuerit exquisiti sensus, sicuti oculus, oportet vti medicamento leni, quare modus agendi non indicatur à passione, sed ab exquisito sensu, quod falsissimum est, quare locus ille ita est intelligendus, vt spectet non ad Methodum curatiuam, medendi, sed ad Methodum Componendorum medicamentorum, oportet vt artifex, qui medicamenta conficit, ita componat, vt non sint aspera, sed optime lenia, gratia exquisiti sensus oculi, & ideò

De Comp.
Med. cap. 1.

ideò illa Authoritas sententiam nostram non
 vertit. Si desideratis Galeni Authoritatem in
 qua respicit ad modum agendi, videatis Gale-
 num 13. Met. vlt. vbi ait, si medicamentum hu- 13. Met. vlt.
 midum est administrandum, ex alto effunditur,
 eo modo, dum erit in malis cerebri non oculi,
 voluit significare Galenus si medicamentum
 actu fluuidum sit administrandum, in modum
 stillicidij, conuenit in malis cerebri, non autem
 in morbis oculi, ratio est, quia virtus cerebri
 permittit, virtus oculi prohibet. Declaro, quã-
 tum attinet ad medicamentum in modum stil-
 licidij, indicari etiam in morbo cerebri, & in
 morbo oculi, quantum spectat ad passionem
 Indicantem. Do exemplum propter Iuniores,
 verbi gratia, sit intemperies frigida in habitu
 cuius passio sit difficilis, & hæc intemperies fri-
 gida occupet cerebrum, occupet oculum, ra-
 tio demonstrat vt & ratione intemperiei fri-
 gidæ cerebri, & ratione intemperiei frigidæ o-
 culi, vtamur medicamento calido in modum
 stillicidij, quia in vtroq; morbo passio est dif-
 ficilis, veruntamen per Indicans, requiritur et-
 iam permittens, & vis cerebri permittit stilli-
 cidium, virtus oculi prohibet. Hanc veritatem
 proponit Galen. loco citato, vbi dicit esse vtẽ-
 dum medicamento, quod ex alto cadit in mor-
 bis cerebri, quia in capite est ossea substantia
 & sanitas, vnde qui essent imprudentes, & addicti so-
 lum verbis Galeni, statim dicerent osseam substantiam
 cranei, & sanitatẽ cranei permittere, q̃ est falsum,
 quia

NOVA METHOD. MEDENDI

quia vnica virtus permittit, vnica virtus prohibet in oculo. Declaro, ossea substantia est signum virtutis permittentis, nam dum cerebrū in affectu, in temperie frigida, & stillicidium administratur supra futuram coronalem, virtus quia adest ossea substantia permittit: sanitas etiam à Galeno in loco proposito est signū virtutis permittentis, vnde sanitas nō permittit, sed est signum virtutis. namq; cum sanitas sit in pericraneo, craneo, & morbus sit in cerebro, medicamentum quod cadit ex alto in partem sanam non lædit, & idcirco hæc sanitas est signum virtutis permittentis. Et propter Iuniores declaro: sit aliquis affectus intemperie frigida, & in habitu, sit substantia cerebri, huius passio indicat stillicidium: Sed contingit vt secundum cutim pertinentem ad futuram coronalem sit vlcus, quomodo poteritis vti stillicidio? præterea quod non adest sanitas, adest ægritudo, vlcus, quod vlcus est signum virtutis prohibentis, at quantum attinet ad oculum, dicit Galenus loco citato, non esse vtendum stillicidio in morbis oculorum, quia substantia est mollis, oculus ægrotat, & idè dicatis stillicidium non prohiberi à mollicie oculorum, non prohiberi ab ægritudine oculorum, sed dicatis, hæc duo sunt signum virtutis prohibentis stillicidium, quod non indicatur ex passione morbi oculorum.

13. Met. 12. Præterea dicit Galenus 13. Meth. 12. si epar inflammatione laborare incipiat, medicamentū actu

actu frigidum non applicabit; at si artus, vel crura, vel brachia laborare incipiant inflammatione, licet applicare medicamentum actu frigidū, vnde in inflammatione Iecinoris non applicabitis actu frigida, applicabitis in inflammatione brachij. Declaro hæc verba, loquitur hic Galenus de recta administratione, hoc est de modo secundum quem debet administrari medicamentum reprimens: qui modus à nullo alio indicatur, quam à passione materiæ imprimendæ, & licet hic modus sit potius indicatum præservatorium quam curatorium, licet tamen claritatis doctrinæ gratia hoc in loco proponere: loquitur ergò Galenus de modo secundum quem in inflammatione debet administrari medicamentum reprimens, qui Modus à nullo alio potest indicari, quàm à Passione materiæ reprimendæ, & possibile est vt quantum attinet ad materiam reprimendam, & in epatis inflammatione & in brachij, materiam adesse reprimendā, cuius passio sit adeò difficilis vt indicet reprimens actu frigidum, sitq; medicamentum reprimens quo frigidius est non modò potentia, sed actu, eo valentius reprimat, quare reprimens actu frigidum ita potest indicari à passione materiæ in inflammatione epatis, sicuti etiā à passione materiæ in inflammatione brachij, & ob id Galenus loco citato respicit non ad indicans sed ad prohibens, ad permittens vt prohibens locum habet in inflammatione Iecinoris, permittens autem in inflammatione brachij.

NOVA METHOD. MEDENDI
chij. Declaro virtus est quæ potest prohibere
& permittere, virtus epatis prohibet pro nunc,
& supponatis, quia hæc veritas declarabitur in
sermone de virtute, virtus inquam epatis pro-
hibet, prohibet primò calor naturalis epatis,
qui non potest sustinere actu frigidum, non
prohibet autem virtus brachij. Præterea quod
in brachio naturalis calor permittit actu frigi-
dum. Statuatis igitur Modum agendi indicari
tantùm à Passione morbi.

III.

DE QUANDO.

Quemadmodum dictum est à Galeno de
Modo, idem est statuendum de Quando,
& Iuniores aduertant quando agendum siue
tempus oportunum posse accipi vel ratione v-
nius materiæ medicinalis, vel ratione plurium,
& si ratione plurium, vel in vnico affectu vel in
pluribus affectibus. Declaro causa vnus mate-
riæ, vt verbi gratia, quando institutū nostrum
est aquam frigidam exhibere, & hoc Quando
agendum Galeno libro ad Thasybulum 37.
duplex est, aliud generale aliud particulare: per
generale intelligit Galenus vnum ex quatuor
morbi temporibus, hoc est vel principium vel
incrementum, intelligit Galenus horam, dicit
Galenus vt scire expediat ex quo morbi tem-
pore & qua hora diei est exhibēda frigida, cau-
sa videtur plurium materierum & primum in
vnico affectu, hunc in modū intelligitur: ver-
bi gratia est opus vt Endiuiæ, Nymphææ, La-
tuca,

Nota.

*Ad Thra-
syb. 37.*

Crucæ, quæ sunt materiæ refrigerantes, inuicem tamen discrepant, vt altera sit remissa vt Endiuiam, altera intensior vt Nymphæa, expedit vt Medicus cognoscat, an primùm licet exhibere Endiuia, an Nymphæam.

Postremò causa plurimorum affectuum hunc in modum Quando agendum intelligere oportet, vt verbi gratia si licet vti causa febris aqua frigida: causa materiæ venæ sectione: causa virtutis vel carne vel vino, expedit vt Medicus cognoscat an primò vti licet vel hæc vel illa materia, & horam inquirere, Ordinem agendi, vnde sunt in errore illi qui credunt, Ordinem agendi esse quid aliud à Quando agendum.

LECTIO XIX.

DE ORDINE AGENDORVM.

CVM intelligitur Quando in pluribus affectibus & pluribus materiæbus, verbi gratia; si aliquis febricitet, causa febris institutum est vti frigida, causa sanguinis venæ sectione, causa virtutis, verbi gratia carne, expedit vt Medicus cognoscat Ordinem agendorum, vt scilicet cognoscat, an primum vti licet vel frigida, vel venæ sectione, vel carne: Galenus appellat Ordinem agendorum, sed nihil aliud est quam Quando agendum. His hunc in modum constitutis, cum appareat quidnam intelligere oportet per Quando agendū,

I 2

vide-

NOVA METHOD. MEDENDI

Ad Thra-
syb. 37.
& 38.

videmus modò à quo indicetur, & quemadmodum pauci hanc veritatem cognouerunt, ita libenter à nobis explicatur. Colligimus ex Galeno ad Thrasymb. cap. 37. & cap. 38. Quando agendum ab vno tantum indicari, hoc est à præsentia, quæ consequitur essentiam vehementiorem Indicantis, quam veritatem significat Galenus dum ait, Quàdo agendum indicatur à præsentia indicantis, & ab essentia prohibentis, primo intuitu videntur esse duo Indicantia, hoc est videtur esse præsentia indicantis, & absentia prohibentis: recte intelligatis, quia dicit Galenus, Quando agendum indicari à præsentia indicantis, hoc est vnum, & absentia prohibentis, hoc est aliud, secundum. Sed vnum, non nisi ab vno indicatur, & quodlibet indicatum indicatur à præsenti, quare non ab essentia prohibentis, & ideò ita est intelligendus Galenus, vt Quando agendum indicetur tantum à præsentia indicantis. Sed quæ est hæc præsentia? est præsentia quæ confert essentiam vehementiorem Indicantis, quæ locum habet quando non adest prohibens, locum habet hæc præsentia vehementioris Indicantis quando non adest prohibens, nam dum adest prohibens, id quod impedit, quod est præsens, & prohibens habet rationem vehementioris Indicantis, quia secus non prohiberet, quare idem prorsus est dicere quando agendum indicari à præsentia indicantis & ab essentia prohibentis, ac si diceremus quando agendum indicari à præsentia quæ

quæ consequitur essentiam vehementioris Incantis. Sed notate hanc præsentiam vehementioris indicantis cognoscere ratione temporū vniuersalium, non esse ita adeò difficile, at ratione temporum particularium esse difficillimam, vt nec scribi possint tempora particularia, & ratio est, namq; plurima concurrunt ad hoc, vt cognoscimus nō quo tempore vniuersali, sed qua hora, quo tempore particulari sit vena, verbi gratia, secunda, nam licet possimus venam secare ante cibum, non tamen semper eadem hora, quandoq; illico ante cibum, quādoq; post horam ante cibum, quandoque per duas horas ante cibum. Præterea alij ægotantes, vt dicit Galenus locis citatis, post venā sectam egent somno, alij non, vt plurima ac fere innumera sint perpēdenda, vt cognoscatis horam agēdi, tempus particulare; sed siue sit tempus particulare, siue vniuersale, ab vnico tantū indicatur, hoc est à præsentia indicantis vehementioris.

Nota.

D V B I T A T I O.

SEd Iunior dubitabit, quia Galenus 7. Met. *7. Meth. 6.* 6. ad venandum Quando agendum, ad cognoscendum Quando agendum opus esse ait naturarum inspicere proprietates, vnde subdit Galenus, *noūi quosdam, vt si noctu vigilare cogantur non amplius dormiant, quare inquit Galenus, ijs vt noctu bibant consulendum non est, ecce Quando agendum hoc est, potio an debeat exhiberi tempore*

I 3

noctur-

NOVA METHOD. MEDENDI
nocturno necne, & proinde Quando agen-
dum indicari videtur à proprietatibus natura-
libus.

S O L V T I O.

Dicatis quando agendum à nullo alio in-
dicari, quam à præsentia vehementioris
indicantis, vnde Galenus dum proponit natu-
rarum proprietates, proponit has propieta-
tes vt sint signum virtutis prohibentis, vnde
quantum attinet verbi gratia ad indicans, de-
beremus tempore noctis dare syrupum po-
tū: Sed si exhibeatur potio SOCRATI, cuius
est illa proprietas, vt dum cogitur vigilare
non possit postea amplius dormire, dubio pro-
cul vires sunt debiles: Ideò hæc proprietas est
signum virtutis prohibentis. Vnde hoc loco,
vt Iuniores hanc doctrinam recte assequantur,
tria sunt explicanda.

Primùm, quemadmodum patet, Quando
agendum ratione vnus materie.

Secundò quomodo fiat manifestum Quan-
do agendum vt est diuersarum materierum,
sed in vnico tantùm Affectu.

Tertiò & vltimò quomodo apertum fiat
quando agendum, ratione diuersarum Mate-
rierum & in pluribus Affectibus, vt his tribus
cogitatis nullus relinquatur scrupulus circa
Quando agendum.

I. Quan-

I. QUANDO AGENDVM RATIONE
vnius Materie.

QVo ad primum, verbi gratia, in febrī ar-
denti vtimur frigida circa statum, circa
vigorem, & ratio est quia eo tempore febris
præsentiā magis potest ad indicandum aquam
frigidam, quam materiæ cruditas ad prohiben-
dum; ecce vtimur circa statum frigida, quia in-
dicans est vehementius prohibente, quia adest
præsentiā indicantis vehementioris. Vnde Ga-
lenus I. ad Glauconem 9. dicit qui balneo ad-
modum delectantur, si bis in die lauent, non
errabis, & addit Galenus, sed illud semper
habeatis in memoria vt in tempore id fiat: Sub-
dit præterea, si verò etiam Coctiōnis signa ade-
runt, si etiam sapius laueris, non delinques,
non errabis. Galenus his verbis proponit
Quando agendum ratione vnius materie, hoc
est ratione *balnei in tertiana intermittente ex-*
quisita exacte, vt balneum sit materie remedij
refrigerantis, humectantis & vacuantis, vt
indicans sit febris quæ indicat refrigerans &
humectans, sit materie quæ indicat vacuans.
quare quando agendum hoc in loco, debet
indicari à præsentiā febris, à præsentiā mate-
riæ, quæ duo sunt præsentiā & semper sunt
existente febre, quare licet vti balneo, & licet
vti balneo cum Galeno bis in die, si homo de-
lectetur, vt delectatio, vt voluptas, hoc in loco
non sit Indicās, sed signum virtutis pmittentis.

1. ad Gla. 9.

*Balneum
in Tertia-
na inter-
mittente
exquisita
exacte.*

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

Præterea est eligenda hora qua nec cibus, nec accessionis materia prohibeat, nec cruditas materiæ, *vt præterea Galenus non ita vtatur balneo in cano, in cura Tertiana nothæ, quemadmodum in cura tertiana exquisita.* Præterea quod in tertiana notha, cruditas prohibet, in exquisita non prohibet, & ob id dicit Galenus si verò etiam coctionis signa aderunt, etiam sepius lauare expedit, nam dum sunt signa coctionis, sunt signa quæ indicantur, quæ manifestantur præsentia indicantis à qua præsentia indicatur Quando agendum.

II. Q V A N D O A G E N D V M R A T I O -
ne plurium materierum in vnico Affectu.

Q Vo verò attinet ad secundum, quod erat cognoscere Quando agendum ratione plurium materierum, sed in vnico Affectu, etiã hoc in loco eadẽ veritas habet locum, vt Quando agendum desumatur à præsentia vehementioris indicantis, vt si contingat esse vehementius, tutius sit à vehementibus inchoare, si cõtra, cõtra: Hanc veritatẽ proposuit Gal. 5. Met. vlt. dum habet in quibus periculum non impẽdet, non imminet, inchoandum à leuioribus, quæ nisi proficiunt ad validiora ascendendum, at, subdit Galenus, vbi ægroto moriendum est, vbi periculum est mortis, non inchoandũ à mitioribus sed à valẽtioribus. Præterea quod adest præsentia admodum vehementis indicantis, vnde idem Gal. 14. Meth. 13. dicit in columellæ

5. Met. vlt.

14. Met. 13.

mellæ vitio primo ad naturam reuocare tentandum, si non licet, prorsus amputare oportet, ecce proponit materias medicinales tanquam debiliores, & materias chirurgicas, materias amputantes, tanquam validiores; si nos cognoscimus columellæ vitium non esse admodum vehemens, licet vti medicamento, sed si cognoscimus columellæ vitium esse vehementissimum vt non cedat materiæ medicali, quam primū ad materias amputantes, ad Chirurgiam debemus confugere, & hoc faciendum est à Medicis, qui optima conscientia sunt præditi, quia dubio procul magis lucrabimini si primo vtemur, sed hoc est munus Latronum, non Medicorum.

III. QUANDO AGENDVM IN DIVERSIS MATERIJS & AFFECTIBUS.

AD vltimum quod erat cognoscere Quando agendum in diuersis Materiebus & diuersis Affectibus, sciendum ex Galeni primo Meth. 9. contraria Indicantia quandoq; vno tempore locum habere, quandoq; diuersis temporibus. Vno tempore vt in vlcere partis humidioris, vtimur eodem tempore siccis & humidis, vtimur siccis ratione materiæ excrementitiæ, quæ est indicans præseruatorium, humidis verò ratione partis, quæ pars secundum naturam habet temperiem humidam, temperies humida indicat humidum, quia indicat sui cōseruationem, & rogo Iuniores vt à se infelicitatem

1. Meth. 9.

NOVA METHOD. MEDENDI

illam arceant, ne credant cum natura partis vlcerata, cum temperies partis vlceratae habet vim indicandi, ne credant hanc naturam, hanc temperiem, esse Indicans curatorium, quia curatorium indicat cōtrarium, sunt nuge, natura partis similem sui custodiam indicat; ad rem; cum ergò licet eodem tempore quandoque contrarius vti, non vno autem tempore, cum Galeno loco citato, si hæc quæ inuicem perpenduntur, habēt rationem vel causæ principalis, vel sine qua non, vel Vrgentis, & ratio huius veritatis est, quia vbi indicantia non æque possunt, oportet materias administrare diuersis temporibus, secus autem vbi æque possunt Indicantia: Vbi non æque possunt diuersis temporibus, vnde loco citato dicit Galenus, ordinem sanationis seu tempus inuenies, si ad hæc tria respexeris, verbi gratia, in vlcere id quod habet rationem Causæ principalis est temperies, est natura, illa enim est quæ carnem generat; Causa sine qua non, cum Galeno loco citato est sordities, cavitatis, nam licet pars vlcerata sit temperata, non sit intemperie affecta, morbosa, tamen non potest vlcus remoueri, nisi remoueatur sordities, nisi cavitatis repleatur: habet autem rationem Vrgentis, vt verbi gratia, si in vlcere fuerit conuulsio.

De Vrgēte.

Vnde Iuniores hoc in loco duo intelligere debent.

Alterum, quodnam sit ex tribus, quod magis possit.

Reliquum à Iuuenioribus cognoscendum est.

est, quomodo hæc tria concurrant ad indicandum Quando agendum.

Quo ad primum spectat, Vrgens magis potest quàm reliqua, Vrgens est anteponendum & causæ principali & causæ sine qua non,

LECTIO XX.

ET ratio est, si inuicem conferantur quod Vrget, quod habet rationem Causæ principalis, quod habet rationem Causæ sine qua non, quod habet rationem Morbi, statuendum est id quod Vrget esse reliquis anteponendum, & ratio est, quia imminet periculum & mors, vt necessarium sit vel affectum insanabilem relinquere, vt verbi gratia, vbi est vlcus cum luxatione, oportet luxationem dimittere, quandoque etiam cogimur, dicit Galenus, nouum affectum insanabilem excitare, verbi gratia, si sanguis immoderate fluat, cogimur vas abscindere, id est, venam vel arteriã, & ob id nouum affectum insanabilem producere. Patet igitur id quod vrget esse vehementius reliquis, si verò inuicem comparemus causam principalem, & causam sine qua non, primum locum obtinet causa principalis, vt primo sit occurrendum Causæ principali, mox autem Causæ sine qua non.

DE

NOVA METHOD. MEDENDI
DE CAUSA PRINCIPALI ET
causa sine qua non.

SEd admoneantur Iuniores quid intelligere
oportet per Causam principalem & cau-
sam sine qua non. Non enim intelligimus cau-
sam, sine qua non potest tolli causa principalis,
quia secundum hanc rationem in primis esset
occurrendum causæ sine qua non: quia si
non potest tolli causa principalis, nisi remo-
ueatur causa sine qua non, igitur primum
remouenda causa sine qua non; quare ita in-
telligatis Galenum, vt dum inuicem compa-
ramus causam principalem, & causam sine qua
non, ita comparamus, vt vtraq; causa dirigatur
ad morbum, vt cū morbus habet causam prin-
cipalem, morbus habeat causam sine qua non,
in primis est occurrendum causæ principali, vt
si accipiatur causa sine qua non, vt refertur nō
ad morbum, sed ad causam principalem, in pri-
mis sit occurrendum causæ sine qua nō, & ideo
debetis recte distinguere; propter Iuniores do-
exemplum, sit vlcus quod habet coniunctam
inflammationem, sorditiem, & cavitatem, nos
in primis studemus remouere inflammatio-
nem vt introducatur temperies, quæ habet ra-
tionem causæ principalis, secundò tempore
occurrimus sorditiei, cavitati, hoc est causæ
sine qua non, postremò solutæ vnitati, tandem
si conferatur causa sine qua non cum vrgenti,
non cum causa principali, sed cum morbo, du-
bitandum non est, in primis esse causæ occur-
ren-

rendum, deinde verò morbo, quia patet magis posse causam sine qua non, quam possit morbus. hæc de primo explicando.

S E C V N D V M.

Quo ad secundum, quod erat declarare, quomodo hæc conferant ad indicandū tempus curationis, sciatis conferre hæc omnia solum per præsentiam, quia quando agendum à sola præsentia indicatur, vt si inuicem conferamus hæc quatuor, hoc est, Vrgens, Principalem causam, Causam sine qua non & Affectum, si hæc inquam conferamus penes vehementiã primum locum cum obtineat Vrgens, id est, cum sit vehementius redditum, ita huic primo occurrendum, quod cognoscens Galenus dicit 10. Method. cap. primo, licet causa in primis sit respicienda, aliquãdo tamen febris, hoc est, morbus affectus perniciem minatur, vt febris primum sit occurrendum; ecce prius occurrimus febris quàm causæ, quare febris habet rationem Vrgentis, & cum quando agendum indicetur à præsentia essentiæ vehementis & febris perniciem minetur, febris habet rationem Vrgentis, febris præsentia consequitur essentiam vehementiorem, hac de causa in primis consulendum febris quàm causæ. Eandem veritatem proposuit Galenus 4. Method. 4. & facile ex vobismet ipsis illam Autoritatem intelligere poteritis; sed propter Iuniores notetur ex Galeno 7. Method. 12. cum in pluribus affectibus

10. Meth. 1.

4. Meth. 4.

7. Met. 12.

ctibus

NOVA METHOD. MEDENDI

Etibus quandoque tria sint, hoc est, Vrgens, Principalis causa, Causa sine qua non, ex Galeno Vrgens indicat quam primum esse agendum, quia imminet periculum, deinde causa principalis, quoniam ex Galeno habet rationem causæ efficientis, & augmentis affectum, quo verò ad causam sine qua non, dicit Galenus huius causâ respiciendum esse ad id, quod Ordo dictat, præscribit.

DE ORDINE.

Quid dictat Ordo? inquit Galenus loco citato, Ordinem præscribere quid ante quod, Quid cum quo, & Quid post quid, & omnia pertinent ad Methodum ut versatur circa Quando agendum. Hoc dictum non est usque adeo facile intellectu, ideo propter Iuniores est explicanda hæc Autoritas, sciendum igitur Galenum per Ordinem intelligere ordinem causarum inter se, verbi gratia, ut non recedamus ab exëplo proposito à Galeno, verbi gratia, Pituita potest accipi ut generatur in cerebro, secundo accipitur pituita ut descendit à capite in ventriculum, tertio capitur pituita ut iam est impacta in tunicis ventriculi, ut effecerit, produxerit, morbum frigidum in ventriculo, quo fit ut Ordo præscribat, Quid ante quod in duabus causis, ut verbi gratia, primum occurrendum materiæ ut generatur in capite, deinde ut fluit: Constituit Quid post quid in pluribus causis quàm in duabus, utpote in tribus;

Pituita.

bus, vt verbi gratia, primò occurrimus pituitæ, vt generatur in cerebro, permanent duę causę, pituita quę fluit & pituita impacta, quare occurrimus primùm pituitæ fluenti, deinde impactæ, quod est perpendere Quid post quid.

NOTA DE ORDINE ADMOVENDARUM materierum.

SEd Iuniores hoc loco admoncantur, quomodo Ordo concurrat ad indicandum Quando agendum, nam Quando agendum indicatur solum à præsentia non ab Ordine, quia dum Galenus dicit Ordinem dictare, præscribere, Quid ante quod, Quando agendum, accipit Ordinem in ratione signi. Declaro, nã hic Ordo nobis significat vehementiam & intensiorem & remissiorem, verbi gratia, primùm sanandum cerebrum, secundò vacuandus vētriculus, tertio tunicæ mundandæ, quarto calefaciendus ventriculus refrigeratus, vnde Ordo inter causas est signum, nobis significat hanc præsentem causam esse vel magis vel minus vehementem, & postea ab hac præsentia non ab Ordine, ab hac inquam præsentia indicatur Quando agendum, vt hoc perpetuum sit, Quando agendum à præsentia indicari.

D E V B I.

QVo ad Vbi agendum indicatur à substantia, vt consequitur essentiam Indicãtis, verbi gratia, in feбри balneum dulcis aquæ appli-

NOVA METHOD. MEDENDI

- applicatur toti corpori, propterea quod febris
habet subsistentiam in toto corpore, vnde Ga-
12. Met. vl. lenus 12. cap. vlt. dicit, si mordax humor confi-
stat, subsistat in intestinis, medicamentum o-
portet iniicere per sedem quod eluat morda-
cem humorem; ecce ergò quemadmodum Vbi
agendum indicatur à Subsistentia humoris, à
subsistentia indicantis. Sed notandum propter
13. Met. 21. Iuniores fuisse Galeni sententiam 13. Meth. 21.
Locum cui applicantur Medicamenta inueni-
ri ex prænotione, cognitione, actionum &
vsuum partium, vnde statim rudiores homines
(*quos tamē ego non cognosco*) inferent vbi agendū
indicari ab actione, ab vsu partium, quia sine
dubio Galenus hoc in loco respicit ad vbi agē-
dum, cum loquitur de medicamento quod de-
bet loco applicari, & voluit inueniri ab actione,
ab vsu partium, non ab actione, vt est sympto-
ma, sed ab actione naturali partium, quare di-
catis Galenū hoc in loco & actionem & vsum
accipere in ratione signi: quod sit verum, sub-
dit loco citato Galenus locum affectum recō-
ditum, subdit Galenus locum affectum recon-
ditum, internum, ad differentiam externi co-
gnosci, ex actione & vsibus; ecce accipit actio-
nem & vsum in ratione signi, quia vt significāt
locum affectum, significat subsistentiam indi-
cantis, subsistentiam à qua indicatur vbi agen-
dum. Sed diceret aliquis, dixisse Galenum 13.
13. Met. vl. Met. vltimo, quando volueritis vt medicamen-
ti vis plurimum descendat, medicamentum ef-
se ap-

se applicandum futurę coronali, nam cranium, caluaria, hoc in loco, hoc est, secundum sedem futurę coronalis, cranium inquam tenuissimū, rarissimum, & secundum hunc locum vt forte Iunior inferat, à tenuitate, à raritate ossis indicari Vbi agendum, dicerem igitur Vbi agendum, à sola subsistentia indicari, à nullo alio, vt Methodus medendi sit breuissima. (*Et vos Marte proprio in VNICO FOLIO poteritis totam hanc Methodum concludere*) Dico igitur vbi agendum indicari à sola substantia, at cranium hoc in loco cōcurrit vt prohibet applicationem medicamenti, verbi gratia, reprimens medicamenti per crassitiem & densitatem, hæc permittit per tenuitatem & raritatem, vt reprimens sit applicandum futurę coronali, quia in ea parte non adest crassities, densitas, non adest prohibens, sed potius raritas, tenuitas, & proinde permittens. Sed animaduertant Iuniores nec raritatem ac laxitatem esse permittentia, nec crassitiem & densitatem esse prohibentia sed hæc esse signa virtutis permittētis, virtutis prohibentis.

D E C A V S A M O R B I F I C A .

Quod dictū est de Morbo idem est de causa intelligendum, vnde Iuniores per causam intelligant causam morbificam, ad quam respiciens Galenus 9. Meth. 6. dicit faciendorum Indicationem sumi à causa, & per causam oportet intelligere causam efficientem non

K forma-

NOVA METHOD. MEDENDI

formalem, quæ reperitur in corpore ægrotante, siue hæc causa sit genita extra corpus, veluti pila plumbea, quæ per bombardam impellitur, veluti venenum extra corpus genitum, sed quod præsens sit in corpore, ideò oportet causam efficientem intelligere quæ est genita in corpore, proinde per causam efficientem morbificam, oportet intelligere, siue per se, siue per accidens. Declaro, per se, vt causa morbifica, vt quid præter naturam, distinguitur à morbo, distinguitur à symptomate, intelligimus etiam causam per accidens, veluti est symptoma quod ex accidenti habet rationem causæ efficientis morbificæ, & potest, vt suo loco cognoscetis, esse Actio, quæ tamen non accipitur hoc loco quemadmodum accipitur actio, vt indicat Quantum agendum.

ACTIO QVOMODO INDICET.

QVia Actio quæ indicat quantum agendum, potest esse & secundum naturam, & præter naturam, vt cognoscetis, quãdo loquemur de Virtute indicãte (& ideo qui libenter alios turbant, deberent in primis mentem aliorum intelligere, deinde verò opportune redarguere. ad rem) dum in præsentia per causam morbificam intelligimus etiam causam efficientem ex accidenti, hoc est, symptoma, vt habet rationem causæ.

LE-

LECTIO XXI.

CUM causa morbifica alia propria ratione, alia ex accidenti sit causa, hoc est, symptoma, nos primum vt polliciti fuimus, de Causa per se indicante loquemur, deinde verò de Symptomate.

CAUSA PER SE.

QUO ad causam quæ non est symptoma, circa hanc duo: Primum erit declarare quod remedium indicetur à causa. Secundum explicandum quis vsus, quæ recta administratio indicetur à causa.

Quoad primum à causa remedium quod indicatur est solum præseruatorium, non vitale, non curatorium, quo fit verissimum esse materiam non esse de essentia morbi, quia si materia esset de morbi essentia, materia indicaret remedium curatorium, materia autem non est de morbi essentia, præterea quod morbus non potest esse mixtum ex accidenti & substantia, morbus est accidens non substantia, & si contingat morbum in intemperie adnexam habere materiam, hæc est extra essentiam & habet rationem causæ efficientis, vt ab hac capiatur Indicatio præseruatiua, & ob id Galenus duodecimo Methodi primo dicit, à causis præstari Indicationem prouidentia, & vos locum illum videre potestis. Præterea in libro ad Thrasibulum capite vigesimoquinto dicit, à causa indicari vacuationem, à causa sumi Indicationem.

Materia non est essentia morbi.

12. Meth. 1.

Ad Thrasib. 25.

NOVA METHOD: MEDENDI

ij. Meth. 2. cationem, vt non morbus sed multitudo, hoc est causa indicet vacans remedium præseruatorium. Præterea *ij. Meth. 2.* dicit putridas febres præter curationem præseruationem sibi adiungere, hoc autem est causam adimere; ecce à causa sumitur Indicatio præseruatiua, vnde addebat Galenus loco citato à causa sumi Indicationem præseruatiuam in arte tuendæ sanitatis, à causa, inquam, quæ est in corpore non ægrotante, vt si causa sit in corpore ægrotante ab hac sumatur Indicatio præseruatiua, sed quæ

Nota. pertinet ad Methodum curatiuam. *Notent Iuniores quandoq; Galenum & præsertim ij. Meth. 4. causam morbificam vocare affectum, quia non ita sollicitus fuit de vocibus.* Constitutum igitur sit à causa efficiente sumi Indicationem præseruatiuam, vt causa morbifica indicet quid agendum, quod est remedium præseruatorium. Si ergo causa indicat remedium præseruatorium, hoc est Quid agendum, necessariū est, vt hoc indicet per sui essentiam, siquidem Quid agendum à sola essentia indicatur, debet igitur indicari ab essentia causæ.

ESSENTIA CAUSÆ.

CAUSÆ essentia quemadmodum dictum est de morbo, & dicetur suo loco de virtute, est vel generica, vel subalterna, vel specifica.

Quo ad genericam, accipiatur causa vt res præter naturam in corpore ægrotante, morbi effectrix, quare secundum hanc essentiam generi

nericam, indicat remedium, ad differentiam
alimenti indicati à virtute, indicatur remediū
remouens ad differentiam remedij conseruan-
tis indicati à virtute, indicatur tantūm secun-
dum essentiam genericam remedium remo-
uens, sed *Causam*, ad differentiam remedij Cu-
ratorij, ad differentiam remedij quod indica-
tur à morbo,

Quo attinet ad essentiam subalternam &
specificam causæ morbificæ, huius gratia ne-
cessarium est causam morbificam diuidere.
Causa igitur morbifica est vel intemperies vel
materia, si intemperies vt verbi gratia intem-
peries frigida ventriculi in febris pituitosa, vt
habet rationem causę generantis pituitam, ge-
nerantis materiam febris, indicat calefaciens,
vnde Galen. ij. Met. i. dicit, sæpe asscititiam in-
temperiem ad efficientes causas reduci, & ob id
Indicationem illis concedere præseruatiuam:
Si verò ex altera parte sumitur materia, hæc ma-
iori cum diligentia est diuidenda, vt pateat es-
sentia & subalterna & specifica (*Namq; intempe-
riem ex vobismet ipsis facile potestis diuidere*) cum di-
ligentia igitur tradenda est materię morbificæ
Diuisio, & præsertim quia dicit Galenus 10. *10. Meth. 1.*
Meth. i. in febribus causam habentibus primā
Indicationem sumi à causa, intelligant Iunio-
res primam Indicationem non ratione digni-
tatis, quia hæc sumitur à virtute, neq; Iuniores
intelligant primam ratione inuentionis Indi-
cationum, quia primum locum obtinet mor-

NOVA METHOD. MEDENDI

7. Meth. 10.

bus, & ideo intelligatis primum, ratione temporis, vt in executione primum fit absoluenda Indicatio, quia sumitur à Causa, & ob id dicit Galenus ij. Meth. 10. Indicationem sumptam à febre esse primum & vltimum, ratione indicationis, quæ sumitur à causa, voluit esse primum ratione inuentionis, vltimum ratione executionis, vltimum ratione administrationis materierum; Cum igitur diligenter sit tradenda Diuisio materiæ morbificæ, operæ precium est in primis materiæ morbificæ Definitionem tribuere, propterea quòd nisi tradatur Definitio rei diuidendæ, impossibile est vt diuidendo non committatur error.

Hæc igitur vt puto potest tradi materiæ Definitione, non vituperabo, qui alio modo definiunt, hæc est Definitio.

DEFINITIO MATERIE MORBIFICÆ
secundum Capiuacceum.

Materia morbifica est mixtum præter naturam, ledens hominem ægrotantē. Declaro hanc definitionem, cum materia sit *mixtū*, ex necessitate est substantia, est autem mixtum *præter naturam* ad differentiam mixti secundum naturā, vt verbi gratia est epar, quod est mixtum secundum naturam, est etiam mixtum secundum naturam ad differentiam rei seu mixti non naturalis, vt verbi gratia, *panis qui antequam assumatur non habet locum cause morbificæ, sed rei non naturalis, at vbi est ingestus cibus & offen-*

offendit, est mixtum præter naturam, & propterea habet rationem causæ morbificæ: Deinde dictum fuit (*lædens hominem*) ad differentiâ materiæ, vt potest lædere bruta. Postremò dictum fuit (*agrotantem*) ad differentiam illius materiæ, quæ lædit & est præter naturam, sed in corpore nõdum ægotante. Hinc sequitur vt distinguitur materia morbifica, quæ in præsentia à nobis perpenditur, in Methodo medendi à materia morbifica quæ locum habet in arte Tuendæ sanitatis, quia in arte tuendæ sanitatis, lædit quidem hominem & potest etiam lædere, sed non ægotantem.

D I F F E R E N T I Æ M A -
teria Morbificæ.

EX hac Definitione facile est colligere differentias esse desumendas; Primùm à materia vt est mixtum; Secundò vt est præter naturam; Tertiò vt lædit hominem ægotantem,

I.

M A T E R I A V T E S T
 M I X T V M.

Quantum attinet ad primum vt est mixtũ, vt est substantia corporea, est vel Vapor, vel Minera. Vt est vapor, indicat remedium remouens materiam morbificam; huc vsque est Quid agendum genericum, addatis per insensiles meatus, vapor igitur indicat remedium vacuans per insensiles meatus, contrà autem minera p sensiles meatus, vt nullo modo possit

K 4 minera

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

13. *Met. 16.* minera euacuari, nisi per sensiles meatus, nisi
 minera conuertatur in vaporem, tunc autem
 non indicat amplius vt minera, sed vt vapor,
 hanc veritatem cognouit Galenus 13. Method.
 cap. 16. vbi habet vacuationem fieri per meatus
 vel sensiles, vel insensiles, vnde improprie lo-
 quuntur Medici, quando dicunt, vacuationem
 esse vel sensilem, vel insensilem, nam vacuatio
 quæ fit per sudorem, est vacuatio sensilis, sudor
 conspicitur, tum fit per poros, tum fit per me-
 tus insensiles, & ob id Galenus recte dicit, va-
 cuationem fieri per meatus vel insensiles, vel
 sensiles, vt cum vapor indicet remedium vacu-
 ans per insensiles meatus, si fortasse vapor fue-
 rit pituitosus, indicabit specificum remedium,
 indicabit remedium vacuans per insensiles me-
 atus vaporem pituitosum, & sic de reliquis. Si
 verò fuerit Minera, hæc indicat vacuans per
 sensiles meatus, hæc autem minera vel est ani-
 mata vt vermis, lumbricus, caro monstrum &
 similia, vel minera est inanimata, & est vel soli-
 da vt calculus, pila plumbea, veluti feces durio-
 res, est autem liquida vel alimentalis vt chylus,
 sanguis, vel excrementitia, vt humores excre-
 mentitij, semen, lotium, sanies, acores, feces li-
 quidiore, & alia id genus, quæ omnes mineræ
 in genere sunt mineræ, & proinde in genere
 sub alterno indicant remedium vacuans per
 meatus sensiles: at quælibet minera indicat va-
 cuans determinatum, vt verbi gratia, sanguis
 indicat vacuans sanguinem, & quælibet Indica-
 tio

tio est præseruatiua, vnde Galenus in arte Me-
 dicinali cap. 99. dicit Indicationem præserua- *Arte me-*
 tiuam præcipue capi ab humore, dixit præci- *dic. 99.*
 pue, non quia ab alijs mineris non capiatur In-
 dicatio præseruatiua, quia à quacunq; minera
 morbifica sumitur Indicatio præseruatiua, sed
 dicit præcipue, quia frequentius sumuntur In-
 dicationes ab humoribus, quia frequentius
 peccant humores quam calculi, quam reliquæ
 minera, vt hinc pateat Indicationem genericã
 euadere specificam, vt descendimus in hanc &
 illam minera speciem, vt verbi gratia bilis in-
 dicat euacuationem bilis, quare Galenus 14.
 Meth. 17. dicit curationem inueniri ex specie *14. Met. 17.*
 humoris, *non dicatis, vt dicerent qui in superficie*
tantum intelligentes Galenum, per curationem o-
 pus esse intelligere Indicationem curatiuam,
 quia Indicatio curatiua ad differentiam præ-
 seruatiuæ non sumitur à specie humoris, quia
 si ab humore sumitur Indicatio præseruatiua,
 ergò & à specie humoris, nam si genus est Indi-
 cans præseruatorium, & species sub illo genere
 contenta est Indicans præseruatorium, quare
 Galenum ita intelligatis, vt per curationem
 intelligat Methodum curatiuam, quam in his
 libris profitetur, vt hæc curatio inueniatur ex
 specie humoris, vt ratione finis com̄unis possit
 vocari Indicatio curatiua, sed ratione finis pro-
 prij, hoc est, ratione remotionis humoris spe-
 cifici sit Indicatio præseruatiua, vnde addebat
 Galenus in eodem Meth. 14. sed capite 18. spe- *14. Met. 18.*
 ciem.

Nota.

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

ciem humoris cognosci ex victu, vt verbi gratia, nos cognoscimus speciem humoris, hoc est, bilem peccantem, id est, hanc speciem ex victu procedente bilioso, & ob id ex specie humoris indicatur specificum remedium, vnde etiam

1. Aphor. 2. Galenus *1. Aphorif. 2.* cum dicit Hipp. Si talia purgentur, & reliqua; Galenus in commentariis ait, si bilis peccat, bilis purganda, si sanguis, sanguis euacuandus, ecce quemadmodum determinata mineræ species indicat remedium specificum.

L E C T I O XXII.

14. Meth. 3. Galenus *14. Meth. 3.* vt significaret Materiam Morbificam determinatam indicare remedium determinatum dicit, si purum fuerit Erysipelate bilis purganda, ecce bilis indicat sui purgationem. Præterea *4. Met. 6.* dicit, aliàs sanguinem euacuabimus si sanguis vincet, aliàs pharmaca administranda, si alij succi vincant, quare Indicatio determinata sumitur à succo determinato, vt sanguis sanguinem vacuans indicet, & bilis bilem euacuans. Vnde admoneantur Iuniores dixisse Galen. *4. Met. 6.* morbi magnitudinem perpendendã esse ad indicandum, non modo vacuationem sanguinis, sed etiam purgationem, vt morbi magnitudo sit signum peccati vehementis materiæ, siue sit sanguis siue alius humor à sanguine.

D V B I T A T I O.

Sed aliquis dubitabit, quia Galen *4. Met. 6.* dicit

dicit si vlcus fit morbus cum virium robore, *De Sectio-*
 nemo est qui sanguinem non mittat, vt sangui- *ne vena, &*
 nis missio non indicetur à sanguinis redundã- *purgatio-*
 tia, sed à morbi magnitudine cum virium ro- *ne.*
 bore.

S O L V T I O.

Dicimus Galenum sermonem habere de
 sanguine peccante, vt si morbus adsit, qui
 significat peccatum in sanguine vehemens, &
 virtus sit robusta, sit secunda vena, licet homo
 sit expers redūdantię sanguinis, quia potest esse
 peccatum in sanguine, non in quantitate, non
 in redundantia, sed vel in motu vel in substan-
 tia, vt suo loco intelligetis, quare Galeni Au-
 thoritas nobis non aduersatur, imò idem Ga-
 lenus 13. Methodi 5. dicit, cogimur aliàs sangui- *13. Meth. 5.*
 nem mittere, nam indicat copia sanguinis, si-
 cuti dicit Galenus, succorum vitium indicat
 purgationem, & ob id idem Galenus 13. Me-
 thodi cap. 5. dicit, sanguinis missionem, sectio-
 nem venę non primarie, sed ex accidenti sa-
 nare intemperiem, quare sanguinis missio,
 quare venę sectio sanat intemperiem non pri-
 marie, sed ex accidenti, non alia est causa, nisi
 quia primum vacuat sanguinem, & ad sangui-
 nis euacuationem remouetur intemperies,
 quemadmodum quandoque per venam se-
 ctam, iugulatur febris, sanatur intēperies, quia
 venę sectio à sanguine indicatur, vt præterea
 Galenus 9. Method. ij. *& est locus notatu dignus, 9. Meth. 9.*
 dicit,

N O V A M E T H O D. M E D E N D I
dicit, venæ sectionem esse adhibendam, quoniam sanguinem vacuat. Quid clarius? Constat igitur quid indicat causa morbifica, ut est minera, & ut est mixtum.

Deinde & secundo loco capiebatur minera, ut est mixtum, sed præter naturam, secundum quam rationem mixtum præditum est quantitate, qualitate prima, qualitate secunda, qualitate alteratiua, qualitate motiua, ut hæc omnia sint perpendenda ut pro peccato specifico, pro peccato determinato indicetur remedium specificum determinatum, quodlibet tamen semper præseruatorium. Ad quæ fundamenta respiciens Galenus in arte Medicinali cap. 99. dicit, humores neque lentos esse debere, neque aquosos, neque plurimos, neque vehementer calidos aut frigidos, neque mordaces, neque putredini obnoxios, quare multo minus putridos, neque venenosos; quibus sane verbis Galenus nihil aliud insinuat quàm multiplex peccatum mineræ, materiæ morbificæ, ut est mixtum præter naturam. Declaro, insinuat quidem Galenus peccatum secundum formam, dum proponit humores putridos, proponit peccatum secundum quantitatem; dum in medium affert humores plurimos, significat peccatum in qualitate alteratiua. Et primò dum proponit humores calidos, humores frigidos, & in summo proponit mordaces, insinuat peccatum secundum qualitatem. Secundò dum proponit humores lentos, & supponit peccatum in motu, de

Arte Medicin. 99.

tu, de quo suo loco, vnde idem Galen. à semet-
 ipso nequaquam recedens 14. Meth. 17. dicit, *14. Meth. 17.*
 propriam vlceris curationem (non loquitur de
 generica Indicatione) inquit igitur propriam
 vlceris curationem desumi ex humorum spe-
 cie & quantitate, per speciem intelligēs formā
 & quæ formam consequuntur, hoc est, quali-
 tates primas & secundas, & alteratiuas, & mo-
 tiuas: dicit etiam eodem in loco ad curationem
 opus esse, pernoscere humorum copiam,
 crassitiem, tenuitatem, & potentiam, vnde per
 copiam intelligit peccatum in quantitate, per
 crassitiem & tenuitatem peccatum in secunda
 qualitate, per potentiam intendit peccatum
 secundum formam, & quæ formam consequū-
 tur, vt mirandum non sit, si ij. Meth. cap. 13. *ij. Meth.*
 proponens vitia humorum, dicit referenda es-
 se ad prædicamentum quantitatis & qualitatis,
 qua veritate ita constituta, vt ordinate proce-
 damus.

Primò discurremus circa peccatum secun-
 dum formam.

Secundò circa Quantitatem.

Tertiò circa Qualitatem.

Quartò, circa Motum & Quietem, & dicam
 quod sentio, fateor tamen hoc negocium esse
 ad summum difficile.

I.

DE PECCATO IN FORMA.

Quo ad peccatum in Forma nihil aliud est
 quàm minera, quæ peccat à toto genere
 præter

NOVA METHOD. MEDENDI

præter naturam, hoc est, peccatum in Forma; quando materia, id est minera peccat à toto genere præter naturam. Materia autem quæ à toto genere est præter naturam, dupliciter intelligitur, vel per se vel ex accidenti; Per se, vt calculus, lumbricus, mēbrana in suffusione, pila plumbea per bombardam trāsmissa in corpus. Per accidens autem potest esse duplex materia: *& sine his distinctionibus est impossibile intelligere Galenum in Methodo medendi.* Materia igitur à toto genere præter naturam per accidens duplex esse potest, est etenim vel contentum vt humor putridus, vnde humor non per se, non propria ratione est à toto genere præter naturam sed ex accidenti, quia putridum continēs. Continens autem est veluti caro in corpore humano, nam caro propria ratione non est à toto genere præter naturam, sed ex accidenti quando corrumpitur, quando putrefit. Caro igitur corrupta est minera à toto genere præter naturam. Vtcunq; capiatur materia à toto genere præter naturam, in hoc communi, in hoc generali debet indicare remedium quoddam genericum, quod tamen subalternum est, *& cum Galeno, vt à Galeno nunquam recedatis*, cum

14. Met. 17. Galeno 14. Meth. 17. indicat remedium secundum totū auferens, quia peccat à toto genere præter naturam, quod remedium secundum totum auferens potest eradicans nuncupari, &

10. Meth. 8. idcirco 10. Meth. 8. causa materiæ putridæ, & proinde à toto genere præter naturam. Propo-
nit

nit eradicans similiter, & 14. Meth. 13. & pariter ^{14. Met. 13.}
 in arte Medicinali ca. 94. vbi sermo habetur de ^{Arte me-}
 calculo, qui vt scitis peccat à toto genere præter ^{dic. 94.}
 naturã. Sed animaduertite ibi addere Galenũ,
 si materia, si calculus, eradicari, extrahi nõ po-
 test, opus esse transponere, addebat etiam Ga-
 len. 14. Met. 13. quorum affectuũ locus affectus ^{14. Met. 13.}
 vnà naturaliũ partiũ est, prima Indicatio est, vt
 affectus sanetur, secunda Indicatio, si insanabi-
 lis sit affectus, vt vnà cum vitio, vnà cum affe-
 ctu pars amputetur, veluti in Cancro: è con-
 trario addebat loco citato Galenus in suffusio-
 nibus cum non licet extrahere in prima Indi-
 catione, transferre oportet suffusionem ad lo-
 cum minoris momenti: quæ verba, vt opinor,
 intellectu difficillima sunt, si velimus secundũ
 artem, & ex rei natura assequi mentem Galeni.
 Galenus in his verbis proponit Quid agendum
 in duplici materia à toto genere præter natu-
 ram, id est, in Cancro, & in Suffusione. Vnde
 per affectus non intelligit morbum sed mate-
 riam, id est, Cancrum, id est, materiam cancri,
 materiam Suffusionis, quæ vtraque materia,
 vt dixi, & patet, est à toto genere præter natu-
 ram; vnde quo ad Cancrum, in hoc duo sunt
 à toto genere præter naturam, hoc est, & ma-
 teria quæ Cancrum efficit, id est Melancholia ^{Cancer.}
 vsta, & pars etiam affecta est reddita à toto ge-
 nere præter naturam, quare vtrunque indicat
 amputationem, exactionem. At in suffusione,
 quæ est à toto genere præter naturam, est tantũ
 mate-

NOVA METHOD. MEDENDI
materia, pars affecta non est à toto genere præ-
ter naturam, & ideò virtus partis, virtus oculi
prohibet extractionem, & permittit tantùm
transpositionem

D V B I T A T I O.

Vnde admoneantur Iuniores, vnde vnum
assequantur, quòd pauci fuere assecuti, & ego
ignoro à quo hac veritas fuerit pcepta. Galenus pro-
ponit à toto genere præter naturam, & voluit
hanc indicare extractionem, & si non licet ex-
trahere, voluit indicare transpositionem, ego
libenter intelligerem cum hæc sint duo indicata, quo-
modo indicantur à duobus indicantibus. Et do exem-
plū, exempli gratia, sit Calculus in vesica, quan-
doque extrahitur, vnde indicatur extrahens,
quandoq; transponitur, vt verbi gratia, si sup-
primatur lotium à calculo occludente meatū
cervicis, hic calculus est trāspōnendus, & idem
calculus est à toto genere præter naturam, duo
sunt tamen indicata, remedium extrahens, &
remedium transponens, neq; est vt aliquis fu-
giat, vt cum verbi gratia in suffusione virtus
prohibeat extractionem, opus esse trāspōnere,
vt virtus sit illa quæ indicet. Virtus non potest
indicare transponens, sed tantùm sui conser-
uationem, & ideò vtrunq; videtur indicari ab
vno tantùm indicante.

S O L V T I O.

Dicerem ego, Calculum in hoc generali, in
hac essentia generica, subalterna tamen,
vt est

vt est mixtum à toto genere præter naturam, indicare remedium secundum totum remouens, hoc est commune, hoc autem remedium secundum totum remouens duplex esse potest, vel extrahens vel transponens. Differentia est inter hæc duo remedia indicata, vt alterum est vehementius reliquo, oportet autem vt hæc vehementia, hac ratione perpendatur, vt id quod vehementius est, magis possit ad indicandum remedium eradicans, secundum totum remouens, quàm virtus ad prohibendum, & hoc est vehemens Indicans, quod magis potest quàm virtus: indicat extrahens, vnde in calculo vesicæ, quia virtus quandoq; permittit incisionem, extractionem, ob id ad extractionem confugimus. Ecce igitur quemadmodum materia à toto genere præter naturam, secundum suam essentiam, quæ est vehementior essentia virtutis, indicat extrahens. Si autem contingat vt materia à toto genere præter naturam sit minus vehemens, quàm vehementia virtutis, minus possit quam virtus, hæc essentia minus vehemens indicat transponens, vt verbi gratia in suffusione non licet extrahere membranulam, non licet extrahere materiã suffusionis, propterea quod virtus oculi prohibet, ad differentiam virtutis quandoque in vesica. Hactenus igitur habetis quemadmodum peccatum in forma indicat remouens, indicat transponens, eradicans.

Notate solutionem dubij.

Notate solutionem dubij.

L

L E.

NOVA METHOD. MEDENDÆ
LECTIO XXIII.

II.

DE PECCATO MATERIÆ MORBIFI-
ca in Quantitate.

DICTUM fuit de materia morbifica vt pec-
cat secundum Formam. Modò dicemus
de materia morbifica vt peccat secundū
Quantitatem. Hæc igitur duplex est, vel enim
habet rationem continentis, vel habet rationē
contenti: per contentum propter Iuniores in-
telligo humorem qui in corpore continetur,
per continēs autem intelligo partem solidam,
partem viuentem, *sine qua distinctione impossibile
est recte intelligere Galen.* Quantum igitur attinet
ad contentum, per contentum, per humorem
peccantem in Quanto intelligimus, dum exu-
berat, quia dum est defectus, hoc pertinet, vt
suo loco intelligetis, potius ad Virtutem. Dum
igitur materia, humor abundat, cum Galeno
in arte medicinali, 94. & 95. indicat ab-
uacuationem, ita loquitur Galenus, per ab-
uacuationem intelligere oportet euacuationem,
non secundum totum, sed secundum partem, hoc est
imminutionem, non eradicationem; & hoc est
Indicatum satis genericum, quod desumitur à
peccato in Quanto generico, vnde Indicatum
specificum debet indicari ab Indicante speci-
fico. Indicans specificum, & *nunc cognoscitis hanc
doctrinam esse veram*, hoc inquam indicans spe-
cificum verbi gratia est sanguis, non simplici-
ter

*Ars Med.
94. & 95.*

ter vt peccat in quanto, sed vt peccat in quanto determinato, verbi gratia, sanguis peccās ad quantitatem vnus librę, & ideò hoc indicatum specificum indicat, quid agendum specificum, hoc est, imminuens, euacuās ad libram (vnde potestis facile colligere, quantum à rei natura recedant, qui nesciunt distinguere quid agendum specificum, à quanto agendum) hæc autem veritas patet, hoc Indicatum locum habet siue remedium sit minuens per se, siue per accidens, quomodocunque, & hoc probo cum Galeno, à quo nunquam in hac Methodo recedendum. Quo ad materiam euacuantem per se, non ex accidenti, Galenus 14. Meth. 17. dicit in curatione vlcera communem curationem esse, vt inhibeatur, prohibeatur, humorum confluxus, propriam autem curationē inueniri ex humorum specie & quātitate. Ecce proponit quantitatem in humore; peccatum in quanto, à quo sumitur Indicatio. Vnde magis descendens ad Indicationem specificam dicit ij. Meth. 14. oportet tantū sanguinis detrahere, quantum supra naturalem statū est auctus. Ecce capit Indicationem à determinato peccato, à determinatā quātitate, & Galenus non admodū curans de vocibus apponit modū euacuationis; per modū euacuationis nō intelligatis quomodo agendū, intelligatis quantum sanguinis, Quid agendū specificum; vnde Quid agendū specificum appellat modū euacuationis. Præterea dicit Gal. 13. Meth. ij. vacuationē nō modo inueniri ex redundantia materię, sed

14. Meth. 17.

ij. Meth. 14.

13. Meth. ij.

L 2 præter-

NOVA METHOD. MEDENDI

p̄terea ex Ætate, Natura, Aëre, Cōsuetudine,
 & ante hæc ex Virtute. Ecce loquit̄ hic de reme-
 dio vacuante, minuente, q̄ a sola redundantia
 indicatur à peccato in Quanto, quia vnum nō
 nisi ab vno indicatur. Vnde Galen. licet hoc lo-
 co plura proponat, non propterea imaginari
 oportet, hæc omnia esse Indicantia, *quia fuisse*
deceptus Galenus, sibimet contradiceret, quare per
 Indicans accipit redundantiã, peccatum in quã-
 to, per permittens, quod vnicum est, proponit
 virtutem, & ob id vtitur illis verbis, *& ante hæc*
Virtus, vt virtus sit præferenda omnib. indicans
 præferendū est Virtus. Per reliqua, id est, Æta-
 tem, Consuetudinem, Temperaturam & Aë-
 rem, hæc accipit vt signa, vt signa vtriusq; , hoc
 est & sanguinis redundantis, hoc est indicantis,
 & virtutis robustæ permittentis, vt verbi gra-
 tia, si fuerit tempus veris, & signū copiosi san-
 guinis, & ob id indicantis, est signum virtutis
 robustæ, & ideò permittentis, *quare nunquam vl-*
tra tria sunt somnianda vel Indicantia vel prohiben-
tia, vel permittentia. Quo verò ad remediū cuius
 materia per accidens euacuatur, hanc propo-
 20. Meth. 1. sinit Galen. 10. Meth. 1. vbi habet, *me vidistis eos*
qui vel ex abundantia vel ex phlegmone laborant sub
longa inedia detinuisse, vt ante seprimum non cibaue-
runt, viribus valentibus. Hæc sunt Gal. verba qui-
 bus facile significat abundantiam, peccatum in
 quanto indicare minuēs, Virtutem autem ro-
 bustam esse permittentem. Dicit etiam idem
 13. Meth. 6. Gal. 13. Meth. 6. plethorem, plenitudinem cu-
 rari

rari quandoque inedia, ecce quemadmodum inedia, quemadmodum victus minuens nequam indicatur à virtute sed solum à materia peccante in quantum, vt virtus concurrat non vt indicans, sed si robusta est vt permittens, si debilis vt prohibens, & propter Iuniores licet proponere Galen. Auctoritatem ij, Meth. 5. vbi *ij. Meth 5.* dicit, sed & nutrimenti modus hinc tibi est desumendus. expedit vt Iunior duo intelligat, alterum quid velit Galen. per *Nutrimenti modum*, reliquum quid velit per illa verba, *hinc tibi est desumendus, Indicandus*, vt hinc appareat quid sit Indicans, quid sit permittens, & quid prohibens. Galenus igitur per nutrimenti Modum, intelligit victum minuentem, vnde proponit victum tenuissimum, & ob id maximè minuetur, quare proponit materiam remedij minuentis, quæ materia per accidens euacuat, non per se. Quo verò ad secundum explicandum indicatur à materia morbifica, permittitur & prohibetur à virtute, hæc veritas Galeni dictis comprobatur, nam ait, quippe cum vires robustas habent, & morbi summus vigor est breui futurus, victu tenuissimo vtendum; ecce vtimur victu tenuissimo, quia futurus est breuistatus, quod sane nobis significat materiæ peccatum, & vehemens etiam peccatum, vt non simpliciter vti licet victu minuente, sed maxime minuente, hoc est tenuissimo, vt Indicatio non desumatur à statu febris, à tempore morbi, sed hoc sit signum peccati, materiæ indicantis, Vir-

NOVA METHOD. MEDENDI

ris, Virtus autem cum Galeno proponitur robusta, valens, quia debilis prohibet. Hactenus igitur comprobatum sit peccatum in Quanto indicare abacuans, minuens, si sermo fiat de minera, de materia peccante in Quanto, vt habet rationem Contenti.

DE CONTINENTI.

LOquamur igitur de Continenti, quod Continens nihil aliud est quam pars viuens, & rectè quaeso intelligatis, quia nescio an antea hanc veritatem intellexistis, licet non rarò sit proposita à Galeno: intelligo igitur per materiam Continentem peccatum in Quanto, intelligo materiam viuentē, quæ dupliciter accipi potest, alio modo vt continet materiam quiescentem, veluti cutis, veluti caro, quæ sunt partes viuentes, alio modo intelligitur pars continens, vt continet materiam, vt continet contentum, quod non quiescit, sed potius fluit; quia transmittitur, quia attrahitur, cuiusmodi sunt venæ ac reliqui ductus seu canales per quos fluit contentum.

CONTINENS, QVOD EST PARS VIUENS corporis, vt continet Materiam Quiescentem.

De partibus Corporis Viuentibus.

Quantum spectat ad materiam continentem, primo modo acceptam, potest esse cutis, potest esse caro, & per cutem & carnem intelligo has partes non morbosas sed sanas, quæ tamen partes euadunt etiam sanæ causæ morbificæ, quia non hic loquimur de Indicante præseruatorio. Indicans præseruatorium nihil aliud

aliud est, quàm Causa morbifica, quare necessarium est, vt cutis, vt caro euadant causæ morbificæ.

Causa morbifica potest esse principalis, potest esse sine qua non, hæ partes viuentes sunt causæ morbificæ sine quibus. Do exemplum, dum verbi gratia, vel à cuti vel à carne detinetur pus vel alia materia morbifica, cutis est sania atq; caro, quia suppono, has partes non esse intemperatas, sed temperatas, hoc habent vt detineant materiam morbificam, vt sint sine causa, vt materia morbifica non egrediatur. Materia morbifica detenta nocet, & ideò cutis vt detinet materiam morbificam nocet, quare habet rationem causæ morbificæ sine qua non, & ob id habet rationem Indicantis, sed præseruatorij. Hanc veritatem tetigit Galenus & 3. 3. Meth. vlt. Meth. vlt. & 13. Meth. cap. 5. quod sit verum, 13. Meth. 5. 3. Meth. vlt. inquit, si vlcus habet cavitatem altius reconditam sub cuti, cutim inquit Galenus scindere oportet (*volo vt oculis hanc veritatem inspiciatis*) in hoc casu chirurgus ductus Galeni Authoritatibus, & autoritate quæ pendet à rei natura, accipit ferrum & cutim secabit (*ferrum est aliquid, & qui negat potest experiri*) est materia remedij scindentis cutim, remedij scindens cutim est indicatum, necessarium est vt ab aliquo indice. Audiuistis in primis lectionibus, *vbi tradita sunt Fundamenta huius artis*, Indicatum dirigi ad indicans, verbi gratia, si vetriculus afficit caliditate & indicat frigidum, quia frigidum

Nota.

NOVA METHOD. MEDENDI

dirigitur ad calidum, indicatum semper dirigitur ad Indicans, hoc remedium scindens respicit cutim, nos diuidimus, scindimus cutim vt per cutim discissam egrediat materia, quare nolimus velimus, fateri cogimur hoc remedium indicari à cuti, sed à cuti vt habet rationē

13. Meth. 5. *Causæ morbificæ.* Præterea 13. Met. 5. dicit Galenus aliquando propter multitudinem puris, saniei, & corruptarum materierum excindimus cutim, quia cutis sana, ex accidenti autem vt sit causa morbifica, sine qua habet rationem indicantis præseruatorij, propterea quod impedit materiæ exitum. sed Iunior diligens quæret per quam essentiam cutis concurrat ad indicandum, nunc versamur circa quid agendū, quod à sola essentia indicatur non ab alio, quæ est essentia in cute, quæ est essentia in carne, quæ scinditur, quæ aperitur, hoc vitium, hoc peccatum, hæc essentia pertinet ad quantum, quia nunc loquimur de peccato in quanto, quod peccatum in quanto nihil aliud est quàm continuitas vel cutis vel carnis, cuius contrarium, quia Indicans præseruatorium oppositum indicat, cuius inquam contrariū est diuisio, quare cutis, quia vt continua detinet materiā morbificam, indicat diuidens remedium, cuius materia est ferrum, quemadmodum etiam fit in venæ sectione.

CONTINENS, VT CONTINET MATERIAM non quiescentem.

Sed si consideretis materiam continentem, mate-

materiam morbificam, vt non quiescit, sed est in fluxu, in transitu, hæc materia est vena, ductus, canalis, qui sane canalis, ductus, possunt bifariam peccare, & proinde habere rationem Causæ morbificæ, altero modo per Amplitudinem, reliquo per continuitatem: Declaro: vena (& quod dico de vena, de reliquis ductibus intelligendum) per amplitudinem venæ & omnium ductuum intelligo quando materia morbifica fluit, cum alioquin fluere non deberet. Vt verbi gratia, dum contingit in immodicis euacuationibus, vt licet amplitudo sit secundum naturam, reddatur tamen morbosa ex accidenti, hoc est ratione materiæ fluentis, & hæc amplitudo indicat contrarium, indicat remedium angustans, cuius materia verbi gratia est ligatura, verbi gratia est Defensuum vocatum, quod paratur ex astringentibus, ex angustantibus, vt beneficio huius angustationis, beneficio huius imminutionis amplitudinis, prohibeatur transitus materiæ. Præterea in ductu, in canale, nos perpendimus continuitatem, pro ut vena per sui cōtinuitatem impedit, quo minus sanguis, vel alia materia exeat.

Vnde vt sæpius diximus per hanc quantitatem, per hanc continuitatem, per hoc peccatum, per hanc essentiam indicatur diuidens, quemadmodum superius diximus, & quemadmodum obseruatur in venæ sectione vt extrahatur sanguis. Hæc de peccato secundū Quantitatem; In sequenti de peccato secundū Qua-

Cur scindamus cutem in Venæ sectione.

NOVA METHOD. MEDENDI
litatem: Deinde secundum Motum & Quie-
tem.

LECTIO XXIV.

QVID indicet materia peccans in Quanto
intellexistis.

III.

DE PECCATO MATERIAE
Morbificæ Secundum Qualitatem.

SI autem Materia peccet in Quali, peccare
potest Qualitas prima, & qualitas secunda.
Quo ad primam qualitatem materia calida in-
dicat frigidum, & sic de reliquis. Quo ad secun-
dam qualitatem, materia exempli gratia visci-
da, lenta, indicat remedium deterforium, cras-
sa attenuans, & sic de reliquis; vnde Galenus ij.
ij. Meth. 5. Meth. 5. dicit, si obstructio fuerit indicatur vi-
ctus attenuans, non credatis victum attenuan-
tem indicari ab obstructione, quemadmodum
videtur prima facie asserere Galenus. Sed per
obstructionem intelligere oportet, id Indicās
quod est ex usu, est autem materia crassa, hæc
est quæ indicat victum attenuantem. Vnde et-
iam Galenus 14. Meth. 5. assererat duram ma-
teriam esse molliendam. Constat igitur quem-
admodum materia morbifica peccans in qua-
li, siue sit qualitas prima, siue qualitas secunda
indicet suum contrarium, quod semper est
præseruatorium. Hæc de peccato in Quali.

DE

DE PECCATO MATERIE MORBIFICÆ
secundum Motum & Quietem.

Quantum spectat ad peccatum secundum Motum vel Quietem, & in primis quo ad peccatum secundum Motum, Motus potest duobus modis accipi, id est, Motus vitiosus vel vt deficit vel vt exuberat.

DE MOTU IMMINUTO.

Sivt deficit, indicat remedium adiuuans, remedium intendens illum Motum deficientem, quam veritatem tetigit Galenus 9. Meth. cap. 5. *quem locum si vidissent aliqui, quos honestatis gratia nominare nolo, fortasse mulier infelix non obisset: dicit igit Gal. si tempore mittendi sanguinis menses fluant, si sanguinis quantum sat est effluat, si sanguinis motus sit sufficiens, naturæ omnia sunt permittenda, nihil efficiemus vt sanguinis impetus, Motus secundum naturam, sanguinis Motus non vitiosus, nihil indicet. Si autē dicit Galenus, sanguis non effluat ea copia qua deberet, Motus fit diminutus, oportet tantum addere, vt ex coniunctis ambobus perficias quod postulat sanguis. Ecce imminutus Motus indicat remedium adiuuans intendens Motum illum diminutum.*

DE MOTU SUPERFLVO, ET REMEDIO
Compescente in genere.

SI verò materia peccat secundum Motum, sed Motus ille sit excedens non imminutus,

NOVA METHOD. MEDENDI
tus, sed potius exuberans in genere, materia
morbifica secundum hanc essentiam, hoc est,
secundum motum excedentem indicat reme-
dium minuens, compescens illum Motum ex-
cedentem, & hoc est remedium satis genericū,
quod indicat à Motu excedenti superfluo.

SPECIES REMEDII COMPESCENTIS,
tanquam Generici.

REmedium autem specificum, quod conti-
netur sub hoc generico, est 1. Intercipiēs,
2. Reuulsorium, 3. Deriuatorium, quod duplex
est, hoc est, simplex Deriuatorium, & Deriua-
torium mixtum, atq; Reprimens, Repercussio-
rium. Hæc igitur sunt indicata specifica, quæ
sub illo generico continentur, & quia hoc nego-
cium est maximi momenti, & satis difficile, ideo hæc
Indicata specifica à nobis summa cum diligentia expli-
canda sunt, vt appareat à qua essentia specifica
indidentur. Ratio igitur horum Indicantium
& Indicatorum hæc est: Cum sermo in præsen-
tia fiat de materia Morbifica vt peccet secundū
Motū excedentem, superfluum, vos apud Phi-
losophos cognouistis materiam hanc, quæ ita
præter naturam mouetur, id est, materia quæ
est mota, motu excedenti, vitioso, requirit spa-
cium, per quod hæc materia mouetur à moto-
re extrinseco, vt motus incipiat à termino à
quo, & desinat in terminum ad quem.

DE REMEDIO INTERCIPIENTE

QVare & in primis ratione spacij, hoc est,
ratio-

ratione Motus vt respicit spacium, indicatur remedium compescens hunc Motum, quod sit specificum, quod sit Intercipiens: Ecce remedium illud genericum, hoc est Compescens motum illum superfluum, exuberantem, cōtrahitur, euadit specificum, euadit Intercipiēs, vt respicit spacium per quod mouet materiam.

Causa autem extrinseci Motoris qui mouet à termino à quo ad terminum ad quem, indicabit vt remedium auferēs violentiam extrinseci Motoris violenti, vt materia moueatur potius in aliam partem. Motor autem extrinsecus cum possit esse duplex; Hęc suppono, quia didicistis à Philosophis.

MOTOR VIOLENTVS EXTRINSECVS
duplex, vnde Remedium duplex, Attra-
hens & Impellens.

MOtor igitur violentus extrinsecus duplex esse potest, vel Attrahens vel Impellens, vt propterea indicet remedium contrarium, attrahens indicat impellens, impellens indicat attrahens: sed quia vtrunq; est genericum, ideò vt euadat specificum oportet indicans magis contrahere, id autem verissimum est, vt attrahens genericum, quod indicat contrarium, indicet contrarium efficacius, verbi gratia si pars attrahit per caliditatem vt duo, indicat calidum vt tria. Similiter est dicendum de impellente, vt verbi gratia, si manus calida vt duo attrahat à partibus infernis, oportet
 par-

NOVA METHOD. MEDENDI
partes infernas calefacere vt tria, vt magis profi-
fit illud quod contrario modo attrahit. Hactenus
igitur constitutum fit indicari Attrahens,
indicari Impellens.

A T T R A H E N S S P E C I -
ficum triplex.

Q Vantum attinet ad attrahens vt cognos-
quistis quomodo euadat magis adhuc spe-
cificum, hoc triplex esse potest, prout nos in
Motu materiae, in Motu excedenti materiae, re-
spicimus Motorem, & ratione termini à quo,
& ratione termini ad quem, & in simul ratione
vtriusq; termini.

I.

R E V V L S O R I V M.

D Eclaro, si respiciamus ad materiae pecca-
tum, vt respicit terminum à quo, indica-
tur remedium attrahens ad longinqua, quod
Medici vocant Reuulsoriū seu Diuersorium.

II.

D E R I V A T O R I V M.

S I verò respiciamus ad terminum ad quem,
inducatur attrahens ad vicina, ad latera, &
vocatur Deriuatoriū simplex, propterea quod
inducatur à solo Motu, à solo fluxu ratione ter-
mini ad quem.

III.

D E R I V A T O R I V M V E L
Reuulsorium mixtum.

S I autem accipiamus Motum vitiosum exce-
dentem ratione Motoris externi in relatio-
ne in-

ne infimul à termino à quo ad terminum ad quem, hoc vocatur Attrahens, quod vocatur Deriuatorium, ad differentiam Reuulsorij, & Mixtum deriuatorium, ad differentiam deriuatorij Simplicis.

D E R E P R I M E N T E .

QUO verò attinet ad Impellens, hoc indicatur tantum à Motu materiæ, ratione termini ad quem, & Medici vocant Reprimens, Repulforium. Quare materia vt præter naturam mouet, indicat Intercipiens, Reuulsorium, Deriuatorium simplex, Deriuatorium mixtum & Repellens, & quia maxime desidero, vt hanc veritatem intelligatis, & desidero etiam veritatis gratia, ab alijs redargui, volo breuiter quidem sed diligenter circa hæc Indicata digredi.

E X E M P L V M D E I N -
tercipiente.

Primum igitur quo ad Intercipiens, dicant alij quicquid velint, hoc est remedium cuius materia non inuenitur: oculatissimi Medici fortasse inuenient. Declaro materiam non inueniri, nam verbi gratia, nos intercipimus materiam descendente in catharro à capite ad pulmones, & exempli gratia, vtimur Diacodione, vtimur saccharo rosaceo antiquo cum bolo armena. Dubitandum non est beneficio horum Medicamentorum materiam non intercipi, quia intercipitur materia fluens, sed intercipitur, quia refrangit illius motus, quia incrassamus, crassifacimus mate-

NOVA METHOD. MEDENDI

materiam tenuem, quæ ob tenuitatem mouetur, quare materia tenuis indicat crasse faciens, cuius materia medicinalis est Diacodion: Propterea nos intercipimus materiam fluentem, quia verbi gratia, ligamus, adstringimus partes, vnde materia remedij est ligatura, materia remedij est Defensiuû vocatum, *quod cognoscunt etiã Barbitonfores*, hæ materię sunt materię alicuius remedij, sed non remedij Intercipientis, sed remedij angustãtis, astringentis indicati, vt *heri intellexistis*, indicati inquam à vasis, à ductibus, à canalibus amplis, quare impossibile est, vt reperiatur materia remedij intercipientis, *vt non sint reprehendendi medici, licet in fluxione materia mentionem non faciant de remedio Intercipiente.*

EXEMPLVM DE REVVLSORIO.

4. Meth. 5. 6. **R**euulsorium autem proponitur à Galeno *4. Meth. 5. 6.* vbi habet, mentionem faciens & de Reuulsorio & Deriuatorio, Reuulsionem faciendam esse ad contrarium, Deriuationem ad latera, ad vicina.

D V B I T A T I O.

13. Meth. ij. **E**T ibi subdit Galenus, si fluxio irruat, oportet reuellere, ecce Reuulsio capitur à Motu, à fluxione. Præterea dicit Galen. *13. Meth. ij.* in his quæ circa caput accidunt purgare per *14. Meth. 8.* contrarium oportet, & *14. Meth. cap. 8.* dicit, in Priapismo opus esse Vomitoriis, contra in vicio linguæ esse purgandum, & hoc ex partium situ

fitu indicatur. Quibus verbis Galenus non intelligit situm partis habere rationem Indicantis, quia esset postponendus puero, & ratio, quia hoc est Indicatium specificum, quod supponit genericum, supponit auferens immodicum Motum materiæ. Ego nescio quomodo situs partium indicet auferens, situs partis est quid secundum naturam, non potest esse Indicans præseruatorium.

Nota:

S O L V T I O.

QVare ita intelligatis Galenum, vt his verbis proponat Quid agendum, quod est Reuulsorium, quod indicatur à materia mota præter naturam, id est, motu vitioso, cuius motus vitiosi, cuius indicantis, situs partis est signum, vt remedium Reuulsorium indicetur à Motu ratione termini à quo. Reuulsorium autem an debeat esse vel Reuulsorium sursum, hoc est, vomitorium, vel Reuulsorium deorsum, hoc est, deiciens per aluum, hoc indicatur à motu materiæ, vt sursum vel deorsum mouetur, quem motum significat nobis, vt signum, situs partis.

V B I.

QVÆ autem pars vel inferna vel superna esse debeat, cui materia Reuellentis remedij sit applicanda, hoc non indicat motus materiæ, nequaquam, quia hoc pertinet non ad Quid agendum, sed ad Vbi, vt sciamus cui nam parti vel supernæ vel infernæ, cui nam parti ex supernis, cui nam parti ex infernis sit applicanda

M

canda

NOVA METHOD. MEDENDI

1. Meth. 3. 5. Meth. 3. dicit, Reuulsionem & Deriuationem esse communia remedia immodicæ euacuationis, ita tamen vt Reuulsio fiat ad contraria, Deriuatio ad latera, ad vicina, vt dicit Galenus, si materia fluit per sedem, sursum, fit reuellenda, Deriuatio autem fiat per vterum. Quibus verbis Galenus dubio procul proponit Quid agendum, hoc est remediū Reuellens & Deriuans: & cum dixerit esse communia remedia immoderatæ Euacuationis, *nemo debet esse ita fatuus,* vt asserat hæc remedia indicari ab immoderata Euacuatione. Immoderata Euacuatio indicat Repletionem, tamen Galenus euidenter asserit, Reuulsionem, Deriuationem esse remedia immoderatæ euacuationis, Reuellens & Deriuans indicantur à Motu, vt scitis, sed immoderata euacuatio habet rationem signi, non indicantis, nam immoderata Euacuatio est signum Motus præter naturam, exempli gratia, sanguinis, verbi gratia si aliquis obseruet immoderatum fluxum sanguinis, nonne cognoscet immoderatum esse impetum, id est, motum in sanguine, & ob id Indicatio sumitur à motu, Motus autem tanquam à signo potest significari ab immodica Euacuatione. Et hæc de remedio Reuellente, & de remedio Deriuante simplici.

Mixtum vt procedit ex simplici breuiter absoluitur. Mixtum deriuatur, indicatur à Motu, vt si

vt simul respicit terminum à quo ad terminū, ad quem. Ad quem, in pleuritide venæ sectio ab eodem latere, est materia remedij Reuellentis, ratione materiæ fluentis, est etiam materia remedij deriuantis ratione materiæ fluxæ, cuius signum quia fit euacuatio ad mutationem sanguinis, quæ mutatio significat euacuari materiam fluxam, vnde hoc remedium vocatur Deriuatorium mixtum seu Reuulsorium deriuans, seu Deriuans reuulsorium, prout magis vel reuellit vel deriuat.

*Nota, de
sectione ve-
næ in Pleu-
ritide.*

D V B I T A T I O.

Sed Iuniores admoneantur dixisse Galenū 4. Meth. 6. si iam fluxio cessauerit atq; in membro inheferit, deriuare oportet. Ex quibus verbis quilibet facile colligere potest, remedium deriuans indicari à materia quiescente, non fluente, non mouente: Vnde etiam Galenus 2. ad Glau. 2. dicit deriuationem esse humoris qui iam membrum occupauerit.

4. Meth. 6.

2. ad Gl. 2.

S O L V T I O.

Dicatis cum Galeno 1. Meth. 3. remedium deriuans posse accipi causa immoderate vel vacuationis vel repletionis, si causa immoderate euacuationis veluti in fluxu immoderato mensium, remedium deriuans indicatur à materia vt mouetur, quia fluit, & in hoc non est aliqua difficultas, si autem alia ex parte capiat causa immoderate fluxionis, id est quando materia fluens est causa inflammationis, repletio-

1. Meth. 3.

M 2. ni

NOVA METHOD. MEDENDI

nis magis auctæ, tunc licet materia quæ indicat remedium deriuans, non fluat ab vna parte ad aliam partem, tamen mouetur à vasis illius partis ad spacia eiusdem partis, vnde appellatur materia fluxa, quia iam fluxit de vna parte ad aliam; est materia quæ mouetur, est mobilis vt mouetur à vasis, à ductibus, ad spacia eiusdem partis, & secundum hanc rationem indicat Deriuans. In sequenti verò loquemur de Reprimentibus.

Nota, videtur solutio nimis acuta.

LECTIO XXV.

DE REPRIMENTE.

LOCUTI fuimus de remedio Reuulsorio, Deriuatorio & simplici & mixto, quare dicendum de Reprimente: Hoc igitur indicatur à Motu materiæ, vt respicit terminum ad quem, vt sit hic Motus per impulsionem, vnde dicit Galen. ij. Meth. 5. dum ad affectum locum fit fluxio, Reprimere expedit: ecce Reprimens indicatur à fluxione, & à fluxione, vt dicit Galenus, ad locum affectum, hoc est, vt respicit terminum ad quem. Præterea 13. Methodi 6. dicit ad incipientes inflammationes, dum quod affluit, dum quod fluit non est crassum, oportet reprimere; ecce proponit materiam fluentem, non quiescentem, & idcirco 13. Meth. 8. dicit reprimere oportet quod fluit. Constitutum igitur sit, etiam Reprimens remedium indicari non à materia quiescente, sed à materia vt peccat secundum Motum, vt respicit

7. Meth. 5.

13. Meth. 6.

13. Meth. 8.

spicit terminum ad quem, vt impellit, quia oportet Repellere.

V.

DE PECCATO SECUNDUM
Quietem.

QVO verò ad peccatum secundum quietē cum Galeno 13. Methodi 9. materia hæc *13. Meth. 9.* morbifica quiescens, indicat Commouens, indicat Vacuās per partem læsam, vt si verbi gratia sit vapor, sed quiescens, indicat Vacuans per partem læsam, quod est digerens, quod euacuat per insensiles meatus: si autem sit minera vt quiescens, indicat euacuans per partem læsam, vt minera per sensiles meatus, vnde dicit Galenus 12. Meth. 8. si dolor post Reuulsionem *12. Meth. 8.* & Deriuationem perseueret, tunc materia est impacta, quare dicit Galenus digerenda. Præterea 13. Method. 16. Diaphoreticum id est digerens indicari à materia in parte inflammata contenta, quare à peccato secundum Quietem. Et si sermo fiat per euacuationem per sensiles meatus, cum Galeno 13. Meth. 9. Materia quiescens sensiliter est euacuanda, per partem affectam. Hæc dicta sint de peccato materiæ secundum Motum, & secundum Quietem. Sed propter Iuniores, vt cognoscant veritatem, à nobis propositam, & à paucis intellectam, esse Galeni, legāt Galenum 8. Meth. 4. vbi dicit in Ephemera, quæ fit ex pusilla, ex parua obstructione, si producat, si protrahatur declinatio dicit Gale- *8. Meth. 4.*

NOVA METHOD. MEDENDI

nus putredo necessariò oborietur, nisi vitiosus succus transpiret, *sunt verba formalia Galeni,* quare dicit Galenus, opus est maiori auxilio, quare si æger fuerit inter ætates medias, hoc est inter senilem & puerilem, vbi robur est viri,

*De sectione
vena licet
plenitudi-
nis signa
non ad-
sint.*

secunda vena dicit Galenus, etiamsi plenitudinis signa non adsint: Quare est secunda vena vbi non sint signa plenitudinis? dicit Galenus vt vitiosi succi maiori parte euacuata ad detergentia, ad deobstruentia, accedamus,

D V B I T A T I O.

QVare ex his Galeni dictis *boni viri* possent colligere venæ sectionem non indicari à plenitudine, sed à succo vitioso, à caco-chymia, *quod sane qui colligunt expresse testantur, se neque in superficie Galenum assequi.*

S O L V T I O.

NOs igitur dicimus Galenum loco citato proponere remedium vehemens, nō debile, & vacuās sanguinem non Caco-chymiam: Vtrumque facile comprobo: Primum quidem quia dicit Galenus, dum protrahitur febris ephemeræ declinatio, cum imminet putredo, putrida febris, opus esse maiori auxilio, ecce proponit magnum, vehemens auxilium. Secundum etiam patet, hoc est, proponi auxilium vacuans sanguinem, quia loco citato dicit Galenus, si puer vel senex sit, sanguinem non detrahes; Ecce loquitur de vacatione sanguinis, vt sit detrahendus in medijs ætatibus, non in

extre-

extremis. Patet igitur quemadmodum Galenus proponit Quid agendum quod est auxilium vehemens, sanguinem vacuans, à quo igitur indicatur hoc auxilium? necessarium est ut indicetur à sanguine peccante.

SANGVINIS PECCATUM
triplex.

Sanguinis peccatum potest esse triplex:
I. Secundum Motum, quod peccatum, quod vitium in presentia locum non habet, quia non fit sermo de vitio inflammatorio:
II. Ex fluxione, neque hoc loco proponitur peccatum secundum quantitatem, quia inquit Galen. *etiamsi non sint signa plenitudinis*, hoc est licet non sit peccatum in quanto:
III. Relinquitur ergo ut peccatum indicans sit peccatum secundum formam, unde respiciens Galenus hoc peccatum vocat succum vitiosum, ut peccatum in forma sanguinis, quando scilicet est ineptus ad nutritionem, quando imminet putredo, habet rationem indicantis, quemadmodum ætates mediæ sunt signa virtutis permittentis, nã ut suo loco dicemus in sermone de virtute, vnica virtus est quæ pmittit, vnica quæ prohibet, unde ætas & reliqua sunt signa. Præterea ut maxime Iuniores confirmetur, summa cū diligentia legant Gal. 9. Meth. ij. 9. *Meth. 8.*
 Nam in hoc capite proponit euidenter triplex sanguinis peccatū, hoc est secundum formam, quantitatem & motum, quod sit verum,

NOVA METHOD. MEDENDI
insinuat peccatum sanguinis secundum Formam, dum proponit sanguinem qui propriam qualitatem non seruat, vt in alimentum verti non possit, vnde non proponit hic peccatum secundum qualitatem, quia dum qualitas peccat, qualitas indicat, & si est caliditas indicat frigidum, & e contra, quare hic dum proponit qualitatem proponit qualitatem tanquam signum peccati secundum formam, vt rationaliter non alterare sed euacuare sit opus, proponit igitur peccatum secundum Formam, proponit autem loco citato peccatum secundum Quantitatem dum proponit sanguinem inutilem quādo multitudine creuit, vt inquit Galenus, aut vires premat, opprimat, aut vasa distendat, quibus verbis Diuinus Galenus significat peccatum in Quanto, siue sit plenitudo quo ad vires, siue sit plenitudo quo ad vasa, & Aurea est ista Autoritas, præterea insinuat peccatum secundum Motum, vbi proponit sanguinis impetum. Constat igitur quid indicat materia morbifica vt mixtum atq; vt præter naturam.

MATERIA LÆDIT VEL
vehementer vel debiliter.

TAndem opus erat perpendere materiam morbificam vt lædit hominem ægrotantem, vnde hoc loco duo sunt explicanda.

Primum quid indicet, vt materia lædit indifferenter.

Secun-

Secundum quid indicet, vt lædit magis secundum hanc, quam secundum illam partem.

Quo ad primum, vt nimirum materia corpus indifferenter lædit vel vehementer, vel citra vehementiam, secundum quam essentiam materia indicat remedium vel vehemens vel debile, quemadmodum dictum est de Morbo. Differentia autem est, quia remedium, exempli gratia, vehemens indicatum à morbo vehementi est Curatorium, à materia autem est præseruatorium, vt verbi gratia, si sanguis vehementer lædat, indicat remedium vehemens, cuius materia est venæ sectio; si autem debiliter, indicat sanguis debile auxilium, cuius materia, verbi gratia, sunt cucurbitulæ, ad hanc veritatem respiciens Galenus 5. Meth. 1. dicit 5. Meth. 4. in vlcerebus nos cognoscere vlcera egere medicamentis magis siccantibus, quando sunt humidiora, quibus verbis Galenus significat, & proponit remedium vehemens, vehementer siccans, quod indicatur ab humiditate vehementi, cuius vehementiæ signum est copia, vnde quæso hoc loco animaduertant Iuniores, vt intelligant hanc Authoritatem, non indicari magis siccans à copia materiæ, sed à vehementia materiæ, quam vehementiã vt signum nobis significat copia, *Quantitas, quia in maiori Quanto est maior virtus, excrementum copiosius magis lædit.* Præterea fuit Galeni sententia 13. Meth. 6. & 4. 13. Meth. 6. Meth. 6. plethorem, plenitudinem curari vel 4. Meth. 6. sanguinis missione vel balneo vel frictione, ca-

NOVA METHOD. MEDENDI

cochymiam curari purgatione. Deinde subdit Galenus, æger si febricitet, opus est sanguinis missione, vna cum inedia, vel opus est purgatione: Si verò homo non febricitet dicit Galenus; aliis egemus, hoc est frictione, balneo, &c. id est, leuioribus: Quibus verbis nihil aliud voluit Diuinus Galenus significare quam vehementiam & debilitatem materiæ, nihil aliud voluit significare quam vel vehementem vel debilem læsionem, vt si vehemens est læsio, oportet vehementibus remediis vti, vt est vel sectio venæ vel purgatio, vel etiam inedia, materiæ autem vehementiam significat nobis Galenus per febrem, vnde febris non proponitur hoc loco vt Indicans, minime, quemadmodum febris nec missionem sanguinis, nec purgationem, nec inediam indicat, sed est signum vehementis læsionis materiæ; & Iuniores hoc memoria mandent: Si quandoque Galenus, quæ possunt esse veræ indicantia, quandoque accipit vt signa, non esse præter rationem, vt quæ nequaquam possunt esse indicantia, accipiat in ratione signi. Præterea 14. Meth. 12. quod caput est à nobis intelligendum cum à paucis intelligatur, & præsertim huius capituli intellectio pertineat ad Chirurgo, dicit igitur Galenus in curatione Meliceridis, Atheromatis, & Steatomatis, Indicationem communem esse, vel digestionem vel putrefactionem vel excisionem. Differentia autem est dicit Galenus vt Meliceris tria requirat, Atheroma duo, id est putrefactionem, remedium putrefaciens, & remedium extinguens,

14. Met. 12.

guens, amputans, incidēs, Steatoma verò indicet solū excisionem: Deinde loco citato subdit Galenus, in abscessibus autē profundis & potissimū in visceribus, dicit Galenus probant resoluentia & digerentia, non putrefacientia, nō abscindentia. Hęc verba sunt hunc in modum intelligenda, vt Galenus hoc loco proponat remedia vehementia, vt indicātur à vehementia materiæ, & quandoq; prohibentur à virtute. Declaro, & quantum attinet ad indicans loquitur de abscessibus in quibus peccat materia à toto genere præter naturā, siue sit Meliceris, siue sit Atheroma, siue sit Steatoma, vt cū eodē Gal. 14. Meth. 13. materia in quolibet abscessu ^{14. Met. 13.} ex propositis, cū sit à toto genere præter naturam indicet eradicans, secundum totum euacuans, hoc autem ex toto euacuans, eradicans minus vehemens est digerens, magis vehemens est putrefaciens, in summo vehemēs est abscindens; Quare necessarium est vt hęc ita à materia indicentur, vt à materia minus vehementi indicetur minus vehemēs, à materia magis vehementi magis vehemens: Galenus loco citato minorē vehementiam significat per substantiæ tenuitatem, vnde Galenus hoc loco non accipit tenuem substantiam, vt habet rationem Indicandi, quia indicaret crassifaciens, quare accipit in ratione signi, cum dicit in Meliceride triplicem curationem admitti, quoniā cōstat ex tenuiori materia. quam constant reliqui abscessus, vt cum tenuitas sit signū virtutis remis

NOVA METHOD. MEDENDI
remissioris, crassitudo sit signum virtutis vali-
dioris, atq; Galenus accipiat vehementiam pe-
nes resistantiam, in Steatomate locum habet
remedium vehementissimum, quia peccat ma-
teria crassissima, vt non cedat digerenti, seu et-
iam putrefacienti, sed sit amputanda: in Athe-
romate autem cum materia sit minus crassa,
non cedit digerentibus, sed putrefacientibus:
in Meliceride verò cum sit tenuior potest etiã
cedere digerentibus, vt admoneantur Iunio-
res Galenum hoc in loco proponere hæc tria,
ne redarguamur à Chirurgicis. Causa materiæ
principalis contentæ in abscessu, quod dico ad
differentiam folliculi, à quo hæ materiæ conti-
nētur, quia certum est folliculum nequaquam
cedere digerentibus, ad rem; respicit Galenus,
ad materiæ maiorem vel minorem vehemen-
tiã, respicit tandem ad id quod prohibet, quan-
do dicit postremo loco, si abscessus fuerit in vi-
sceribus, nequaquam confugiendum ad putre-
facientia, ad incidentia. In hac lectione sufficiat
hoc statuiffe, remedium vel vehemens vel de-
bile indicari à vehemēti, à debili leſione, inse-
quenti lectione declarabimus quid indicet
materia, vt lædit magis secundum vnã quam
aliã partem.

LECTIO XXVI.

DE MATERIA VT LÆDIT MAGIS
vnã partem, quam aliã.

DE Materia morbifica vt indifferenter læ-
dit ho-

dit hominem ægrotantem locuti fuimus, sermo igitur fiat de materia vt lædit magis secundum vnam partem, quam secundum aliã. Materia ergo hunc in modum accepta indicat remedium specificum. Exempli gratia cum Galenus 5. Meth. ij. dicit pectus & pulmonẽ expurgari per tussim, desumitur ex forma partis, & ibidem addit Galenus ventriculũ vacuari sursum per vomitum, deorsum secundum naturam, atq; tandem addit hoc indicari à Parte, vt pars est instrumentalis: quæ verba non ita sunt intelligenda vt Indicatio sumatur à parte instrumentali, à forma, à conformatione partis, vt videtur prima facie insinuare suis verbis Galenus, non enim esset Galeni sententia, sed pueri: itaq; dicatis Galenum his verbis proponere quid agendum, quod indicatur à materia morbificã, vt lædit secundum hanc rationem formalem, secundum hanc essentiam, vt lædit determinatam partem, quod indicatum est specificum, verbi gratia Vomitorium, Deiectorium, Diureticum, Tussiculare, id est, per tussim vacuans, signum autem huius essentiæ indicantis hoc est signum materiæ morbificæ lædentis partem determinatam, signum inquam huius Indicantis est Conformatio partis, Conformatio partis est signum indicantis, non indicans, est signum materiæ vt lædit partem determinatam. Hinc loco citato subdit Galenus ab vlcere sumitur Indicatio, vt in vlcere ventriculi vomitus sit periculosus, vt in vlcere pulmo-

5. Meth. ij.

*Nota,
quomodo
Pars in-
dicet.*

NOVA METHODO MEDENDI

pulmonum remedium, ut dixi, tussiculare sit periculosum, ut vomitorium remedium indicetur à pure, ut lædit ventriculum, prohibetur autem ab ulcere ventriculi, vomitorium ut indicat vniens vlcus, recte intelligatis, indicat remedium Vniens: remedium vomitorium vnitatem soluit, vlcus intenditur, augetur, quare quod indicatur à pure, id est, vomitorium prohibet ab ulcere: *In ulcere pulmonis ego breuis sum, quia scio hæc fuisse explicata à clarissimis huius partis Professoribus.* In ulcere pulmonis remedium vacans per tussim indicatur à pure ut lædit pectus, vlcus intenditur potius, quia quemadmodum vomitorium auget solutam vnitatem, ita etiam tussiculare, tamen in Praxi in ulcere ventriculi non utimur vomitoriis, in ulcere pulmonum, pectoris, utimur tussicularibus, ratio est, quæ desumitur ex fundamentis Methodi, quia in ulcere ventriculi magis potest vlcus ad prohibendum vomitorium, quam pus ad indicandum, at contra in ulcere pectoris, magis potest pus ad indicandum tussiculare, quam vlcus ad prohibendum, cuius discriminis hæc est ratio, quia in ulcere ventriculi, licet non vacuetur materia purulenta per partes supernas, potest tamen euacuari deorsum, at in ulcere pulmonis nisi fiat euacuatio per tussim, per aliam viam non potest fieri puris euacuatio, *ut hæc non sit infima causa, propter quam pectoris & pulmonum ulcera vix possint remoueri.* Præterea dicebat Galenus

Meth. 6. ij. Meth. 9. respiciens ad materiam. ut lædit partes de-

tes determinatas, dicit inquam in febribus continentibus, in quibus putredo in toto reperitur, expellere oportet per vrinam, aluum, & sudorem: & addit Galenus si ad os ventriculi materia sponte impetum habet, etiam per vomitum, non aliter: *Ego libenter intelligerent quomodo alij explicarent hanc Authoritatem, audietis meam expositionem, poteritis meliorem ab aliis inquirere*, Gal. hoc loco proponit Quid agendum, vt indicatur à materia putrida, & proponit Quid agendum specificum, hoc est Diureticum, Deiectorium, Sudatorium & quandoque etiam Vomitorium, quæ sane Indicata specifica desumuntur à materia vt lædit hominem agrotantem secundum totum corpus, non indifferenter, quia loquitur de febre putrida continenti, in qua putredo est, in omnibus ferme vasis, vt cum materia putrida lædat totum, indicat materia quodlibet vacans, id est & Diureticum & Sudatorium & Deiectorium & Vomitorium, & ob id Galenus loquitur coniunctim, non dicit, vel vel, sed, & vt in febre putrida continenti materia putrida euacuanda sit, & diuretico, quia læduntur partes ad renes spectantes, indicatur sudatorium, quia in hac febre materia lædit partes ad ambitum totius spectantes, indicatur deiectorium, quia in hac febre peccat materia quæ lædit has partes, ideò loquitur coniunctim, sed quo ad vomitorium indicatur, vt si materia ad os ventriculi sponte impetum habet etiam per vomiti-

NOVA METHOD. MEDENDI

vomitum non secus. Ideò in feбри putrida continenti, vt licet ratione materiæ vti reliquis remediis non ita indicatur vomitorium, nisi sponte materia impetum habet in os ventriculi. Quid voluit significare? nihil aliud nisi cum in præsentia proponat Quod agendum, vt indicatur à materia putrida, vt lædit hanc vel illam corporis partem, contingere potest in feбри putrida continente, vt à materia putrida quandoq; non lædatur: Si materia non lædit os ventriculi, non indicat Vomitorium, & hoc significauit, quando dixit *non aliter*; Si verò hæc materia lædat os ventriculi, indicat vomitorium, & ideò vomitorium indicatur à materia, vt lædis os ventriculi, quam læsionem, quam essentiam indicantis nobis significat motus materiæ, vnde hoc loco nõ sumitur Indicatio à motu, ab impetu, sed impetus est signum indicantis, hoc est materiæ lædentis os ventriculi. Hinc fit vt si in feбри putrida continenti, si materia resideat in ventriculo, sed lædat partem infernam non indicatur vomitorium sed deiectorium potius, siquidem materia putrida est potius per deorsum, quam sursum euacuanda, vt prohibeat hanc vacuationem hoc est per vomitum, os supernum ventriculi, & ideò nisi lædatur os ventriculi, quod cognoscimus ex impetu materiæ, ex motu hoc spontaneo ita vocato à Galeno, nisi ita lædat non indicatur Vomitorium. Constitutum sit Deiectorium Diureticum, Sudatorium, Vomitorium, Tussiculare,

lare, & alia id genus remedia indicari à materia morbifica vt lædit hominem ægrotantem, non indifferenter, sed secundum partes determinatas.

D E V S V M A T E R I A

Morbifica.

Quo verò attinet ad Vsum breuissimi erimus, quia quod dictum est de Morbo est repetendum de Causa. Vnde quantum agendum sumitur ab actione, verbi gratia, si bilis sit summa actio, indicatur summa dosis Rhabarbari, id est materiæ remedij, vnde Galenus prima Aphorism. 27. dicit in vehementissimis febribus, in maximis inflammationibus, in summis doloribus esse euacuandum vsq; ad animi defectum, esse moliendam vacuationem vnica vice. Propterea quod illorum malorum vehementia nobis significat summam actionem materiæ, à qua summa actione & non ab alio indicatur Quantum agendum.

De quantitate.

1. Aphorism. 27.

D E M O D O.

Quo ad Modum indicatur à passione materiæ causæ morbificæ, si, verbi gratia, bilis sit crassior, Rhabarbarum exhibendum in bolo, quia efficaciter magis agit, & debet etiam agere, quia bilis ob crassitiam difficulter patitur. vnde Galenus 13. Met. 5. dicit si ratione puris oportet partem incidere, & in incisione longitudo latitudine debet esse maior, esto dicit Galenus vlcus in inguine, longitudo per transversum

13. Meth. 5.

N uersum

NOVA METHOD. MEDENDI
uerfum fieri debet, non per rectum, & reddit
rationem Galenus, inquit, quippe ita cum
membrum inflectimus, naturaliter cutis sibi
applicatur, quibus verbis Galenus, vt fortasse
etiam à doctioribus Chirurgis intellexistis,
proponit modum agendi, & proponit modum
circa administrationem ferri incidentis, vt lō-
gitudō sit maior latitudine, vt longitudo sit per
transuerfum, hoc loco indicans remedium,
Quid agēdum, non potest esse aliud quàm cu-
tis, vt suo loco diximus, vt habet rationem cau-
sæ sine qua non, quare cum proponat modum
agendi, necessariò debet indicari à passione cu-
tis, cutis hæc est passio vt promptius admittat
puris exitum. *Certe Galenus omnia cognouit*, cutis
hæc est passio vt promptius admittat puris exi-
tum & promptius vniat, si incisio fiat per trā-
uerfum. *Semper autem oportet respicere in Indica-
tionibus ad ea quæ permittunt, non debetis tantum
considerare Indicantia, sed si adsunt permittentia.*

D V B I T A T I O.

l. ad Gl. 15. Vnde Galenus in primo ad Glauconem
15. dicit, in aëre calidiori opus esse vt i o-
xirhodino actu frigido, in frigido aëre tepido
oxirhodino, quæ dicta videntur parere ambi-
guitatem, nam in aëre frigido egemus medi-
camento actu magis frigido. Ratio est, nam
oxirhodinum, quod habet vim reprimendi,
magis reprimere debet, quando materia re-
primenda magis resistit, magis difficulter pa-
titur,

titur, propterea quod Modus agendi indicatur à Passione, in tempore frigido materia reprimenda magis difficulter cedit, patitur, reprimitur, quam in aëre calido, & cum oxirhodinum magis efficaciter agat, dum actu frigidum administratur, igitur in tempore frigido deberet magis actu frigidum administrari. Oppositum dicit Galenus, *Ego ignoro quomodo isti sine fundamento huius Methodi possint huic obiectioni satisfacere; ridicula possent proponere.*

S O L V T I O.

Dicatis Modum agendi semper indicari à Passione, à nullo alio, vnde quo ad materiam frigidam, in hac materia possumus passionem duobus modis considerare, altero modo vt passio sequitur essentiam quæ est frigiditas, quæ indicat calidum, reliquo modo est passio, quæ sequitur essentiam, quæ est materiæ motus, materiæ fluxus, qui fluxus, qui motus indicat remedium reprimens, si primo modo capiatur passio, vt est passio materiæ frigida, materia vt magis frigida est, & proinde vt difficulter patitur indicat medicamentum actu magis calidum non frigidum, quemadmodum materia calida vt indicat frigidum quo calidior fuerit; quo eius passio erit magis difficilis indicat medicamentum magis actu frigidum, si verò capiatur vt reprimenda materia frigida indicat reprimens magis actu frigidum.

NOVA METHOD. MEDENDI

dum, quam materia calida reprimenda, & ideo demonstratur ratio proposita. Et ratio est, quia materia calida facilius reprimitur, facilius patitur quam frigida. Galenus igitur considerans materiam omnibus modis, hoc est & ratione qualitatis primæ, & ratione motus, cognoscens, si inuicem conferamus materiam calidam & materiam frigidam, licet materia frigida ratione remedij reprimentis, ratione materiae reprimentis indicet magis actu frigidum, tamen ratione passionis frigiditatis, indicat actu calidum, materia calida omnibus modis indicat actu frigidum, & ob id ad hæc fundamenta respiciens Galenus recte dicit ratione materiae frigidae, esse utendum oxorhodino tepido, ratione calidæ actu frigido, quia duplex passio materiae calidæ indicat actu frigidum, materia autem frigida, vna passio indicat calidum actu,

12. Meth. 3. vna frigidum actu, Galenus libr. 12. Meth. cap. 3. dicit si æstus fuerit, siue æger sit frigidae siue calidæ potioni assuetus frigidum oximel dabis, si autem fuerit hyems, omnibus siue sint assueti frigidis siue calidis oximel calidum dabis: hoc loco proponit Modum agendi, ut sciamus an oximel sit exhibendum actu vel calidum vel frigidum, & voluit Galenus consuetudinem ab

Nota, Consuetudo superatur ab Aère. aère superari, quod sit verum, dicit si homo est assuetus calidæ potioni in æstate dabis frigidam, & si frigidae, dabis in hyeme calidam, quare Aër superat Consuetudinem, Galenus ut ego puto ita est intelligendus, ut ignorem à quo fuerit cognita hæc veri-

veritas. Galenus proponit Modum agendi circa oximel in febrisyncopali ex crudis succis 12. Meth. 3. vnde indicans hoc loco est succus frigidus viscidus, vt cum hic succus sit indicans, Modus agendi indicetur à passione huius succi, *nunquam recedemus à nostris fundamentis*, modus indicatur à passione huius succi, quare hic succus vt frigidus, vt crassus, vt viscidus habet Passionem indicantem oximel actu calidum, quia oximel administratum actu calidum efficacius agit, vincit succum frigidum crassum, viscidum, Quid autem est illud quod habet rationem prohibentis? est succus pituitosus, vt non frigidus non crassus non viscidus, sed vt liquabilis vt potest fundi: potest autem habere & habet rationem prohibentis, nam vbi hic succus in febrisyncopali liquatur, facile est vt petat viscus principale, & hinc fiat actu syncopis. Quare & consideranda est causa ob quam potest liquere, potest liquari vi aëris calidi, qui aër calidus habet rationem causæ morbificæ colliquantis hunc succum pituitosum, & vt habet rationem causæ, est etiam signum huius succi vt est liquabilis, & ideò est signum prohibentis, est signum succi liquabilis prohibentis, & propterea recte dicit Galenus consuetudinem superari ab aëre, vt licet sit assuetus calidæ, in tempore tamen æstatis, quia potest liquare succum pituitosum non liquatur, oximel actu frigidum est exhibendum; vnde patet Modum agendi indicari à Passione tantum.

NOVA METHOD. MEDENDI
LECTIO XXVII.

AM constat Quomodo agendum indicari à
passione materiae morbificae.

Q V A N D O.

Quantum igitur spectat ad Quando agendum, indicatur à praesentia materiae, ut sequitur essentiam vehementioris indicantis, quemadmodum dictum fuit etiam de morbo, ut in huius explicatione non sit tempus con-
terendum: Propter Iuniores notate Galenum
14. Meth. 16. 14. Meth. 16. ubi loquitur de Picatione, de medicamētis quae conficiuntur ex pice, asserere neque assiduo neque saepe utendum esse picatione, & hyeme bis in die, in aestate semel: Hic locus ita est intelligendus, ut Galenus proponat Quando agendum, ratione medicamēti ex pice, Medicamentum autem ex pice est materia remedij Indicati à parte frigida, unde dum adest praesentia indicantis, dum adest frigiditas partis, licet uti picatione, nisi aliquid prohibeat: Quid est quod prohibet? est sanguis à parte attractus per picationem, qui sanguis aestatis tempore calido promptius digeritur, dissipatur, ut merito picatione uti licet tempore aestatis semel tantum, hyeme autem bis, propterea quod sanguis attractus non ita dissipatur in hyeme, non ita digeritur, non ita habet vim prohibendi in hyeme, sicut in aestate.

V B I.

QVo verò ad Vbi agendum indicatur à Sub-
sisten-

sistentia materiae siquidem id quod agit, agit
per contactum & ideo necessarium est, vt ma-
 teria remedij accedat, deducatur, ad materiam
 morbificam, verbi gratia, si materia morbifica
 in ventriculo habet subsistentiam, exhibemus
 medicamentum per os, & hoc est manifestum.
 Sed propter Iuniores libet proponere Galeni
 Authoritatem ex cuius intellectione non Em-
 pirice, sed Dogmatice patet vlcerum Curatio.
 Inquit Galenus 3. Meth. vltimo. Si vlcus habet *3. Meth. vl.*
 cavitatem profundam, & cavitatis sit in parte
 inferiori, vt sanies detineatur inquit Galenus,
 vel tota cavitatis scindenda vel incidere oportet
 in fundo tantum, hæc sunt verba Galeni,
 & quia aliquis potuisset quærere à Galeno
 qua ratione cognoscimus an tota cavitatis sit
 incidenda, an in fundo tantum, Galenus re-
 spondet, hoc docere vlceris magnitudinem,
 & loci naturam, vt, ait Galenus, si vlcus sit
 magnum & locus periculosam sectionem fa-
 ciat, expedit in fundo tantum aperire, si con-
 trà, hoc est si vlcus non sit magnum, sed po-
 tius paruum, & locus periculosam sectionem
 non faciat, tota cavitatis scindenda. Hæc sunt
 Galeni verba: infelix Chirurgus *vel barbiton-*
for quandoque, & bene, secabit totam cavitatis
 tem, quandoque fundum tantum, sed casu,
 fortuna, sine ratione, ita intelligatis Gale-
 num, Galenus hoc loco proponit Vbi agen-
 dum, causa materiae remedij, hoc est, causa fer-
 ri scindentis cutim, vt patet an cutis sit scin-

NOVA METHOD. MEDENDI
denda vel in fundo vel secundum totam caui-
tatem, hoc est Galeni institutum eo in loco.
Cum igitur proponat Vbi agendum ratione
materiæ, ratione ferri, vt incidit cutim, neces-
sarium est, vt quemadmodum cutis habet ra-
tionem indicantis Quid agendum, ita Subsist-
entia cutis indicet Vbi agendum, cutis sub-
sistentia in vlcere proposito est secundum to-
tam cavitatem, & ob id esset scindenda tota ca-
uitas cutis, nisi adesset prohibens, quia hoc est
perpetuæ veritatis, vt nō modo sit opus Indicāte, sed
etiam permittente. Quid est illud quod prohibet?
est virtus non potens sustinere incisionem to-
tius cavitatis, quo fit vt si vlcus sit paruum, lo-
cus affectus non sit in causa periculosa sectionis,
hoc est, locus affectus non sit præditus ex-
quisito sensu, neruis magnis ac vasis, tunc vl-
cus paruum & talis locus affectus sunt signa
virtutis permittentis incisionem totius caui-
tatis, si autem contra vlcus sit magnum, vel lo-
cus incidendus sit affectus neruis vel magnis
vasis, est in causa periculosa sectionis, & ob id
vlcus magnum, & locus propositus sunt signa
Virtutis prohibentis, non sunt prohibentia,
sed sunt signa virtutis prohibentis. Præterea
5. Meth. 3. Galenus ad eandem veritatem respiciens *5.*
Meth. 3. dicit Reuulsionem moliendam in iis
quæ supra deorsum; in iis quæ infra, sursum,
quia scilicet respicit ad subsistentiam, vt sequi-
tur essentiam, quæ essentia est motus, impetus
secundum partem vel supernam vel infernam,
vel

vel dextram vel sinistram, vel internam vel externam, quomodocunq; Vnde etiam addebat
 13. Met. ij. quæ vena sit secanda ex parte laborã- *13. Meth. ij.*
 te indicatur. Intelligatis partem laborantem
 non indicare Vbi agendum, sed esse signū sub-
 sistentiæ sanguinis, vt verbi gratia, si Iecur affi-
 ciatur Basilica secanda, quia ita indicat subsi-
 stentia, cuius signum est Iecur affectum. Et hæc
 sat esse deberent, quo ad materiam morbificā
 indicantem & Quid agendum & vsum.

D V B I T A T I O.

Propter Iuniores libet proponere vnicam
 Dubitationem, quæ respicit Quando agē-
 dum: Inquit Galenus 5. Meth. 3. Cum è nari- *5. Meth. 3.*
 bus sanguinis erumpit, vbi paulum detraxeris
 sanguinis, mox vnam horam intermittens rur-
 sus detrahes, quare Galenus in Reuulsione Ve-
 næ sectionem repetit eadem die non diuersis
 diebus: idem Galenus Libro Curatiuo per ve- *Contradi-*
 næ sectionem capite 21. dicit, in venæ sectione, *ctio in bal-*
 vbi institutum est euacuare, eadem die repetē- *neo Libro*
 da est venæ sectio; in Reuulsione autem diuer- *Curatiuo,*
 sis diebus: quare Galenus sibimet aduersatur, *per sectione*
 & hæc Dubitatio non est negligenda, maximè *cap. 21.*
 refert scire quando repetenda est venæ sectio,
 in eadem die an diuersis diebus.

S O L V T I O A V T O R I S.

Dicendum sanguinem indicantem cum in
 præsentia accipi possit vt peccat vel co-
 N 5 pia

NOVA METHOD. MEDENDI

pia vel impetu, quomodocunq; peccet, vtrūq; peccatum bifariam accipi posse, altero modo vt homo lædit actu, reliquo verò vt potestate.

5. Meth. 3. Si capiatur primo modo vt homo actu læditur, siue peccatum sit in quanto, vt Indicatio sit vacuandi, minuendi, siue in motu, vt Indicatio sit reuellendi, expedit eadem die non diuersis venæ sectionem repetere, & hoc modo loquitur Galenus 5. Meth. 3. ibi namq; verba facit de sanguinis Motu, vi cuius homo actu læditur, homo patitur immoderatū sanguinis fluxū quemadmodum in Praxi obseruabitis, siue intentio sit vacuandi siue reuellendi, vt eadem

Ratio. die repetatur venę sectio, ratio est, quia vbi sanguis actu lædit, præsentiam habet, quę sequitur essentiam admodum vehementem.

Si autem alia ex parte sanguis non actu lædat, sed possit lædere; vel copia peccat vel impetu: si copia, eadem die; si impetu, diuersis diebus: & propterea in Vacuatione eadem die, in Reuulsione diuersis diebus. Ratio est, tum quia copia magis potest, & præterea vt peccatum secundum quantitatem vires melius perferunt repetitam vacuationem eadem die: & secundum hanc rationem locutus est Galen. lib. illo curatiuo per venam sectam cap. 21. Nam expresse proponit sanguinis peccatum nō vt actu lædit sed vt potest lædere. Hęc de Causa morbifica.

DE SYMPTOMATE.

Dicendum igitur de Symptomate, & de more primum declarare oportet, quomodo

modo concurrat ad Quid agendum: Secundò ad Vsum, ad Rectam administrationem.

Quo ad Quid agendum, Galenus ij. Met. 12. *ij. Meth. 12.* dicit Symptoma primum, id est, per se, per suam essentiã non indicare; si symptoma non indicat per suam essentiã, ergò non indicat, quia Quid agendum à sola essentiã indicatur.

Addebat Galenus 12. Meth. 1. Symptoma nec *12. Meth. 1.* indicare nec immutare, id est, non prohibere, symptoma igitur nec indicat nec prohibet. Addebat autem loco citato Galenus symptoma ex accidenti aliquando mutare curationem, vt significaret Galenus symptoma quãdoq; ex accidenti curationẽ immutat, hoc est, prohibet, etiam necessariò indicat, quia id quod prohibet necessariò etiã potest indicare: Sed quomodo indicat ex accidẽti? inquit Galenus vt habet rationem Causã, quare necessariò colligẽdum, Symptoma esse Indicans præseruatoriũ, hoc enim verissimum est, nullum dari indicans præter Curatorium, Præseruatorium & Vitale, Symptoma igitur ex accidenti, hoc est, vt habet rationẽ Causã, est indicãs, & ob id præseruatoriũ.

Cæterum cum Symptomata sint triplicia, siquidem symptoma vel Actio, vel Exiens, vel Qualitas, Symptoma cum Galeno loco citato, quod habet rationem Indicantis est Actio læsa, est Excretum mutatum, nequaquam Qualitas mutata, & reddens rationem Galenus inquit, Qualitatem mutatam non indicare, propterea quod cū affectu vnde nascitur, vnã cessat, quæ

Galenus

NOVA METHOD. MEDENDI
Galenī dicta mihi satis intellectu difficilia esse
videntur.

D V B I T A T I O.

Difficultas autem inde oritur, quia actio
læsa est in fieri qualitas immutata, verbi
gratia, calor in Ictericia est in facto esse, si ergo
actio est in fieri, & qualitas in facto esse, quo-
modo actio indicat, qualitas non indicat, quia
cessat vnà cum morbo, cum affectu, hoc falsum
esse videtur, imò actio cessat vnà cum morbo,
cū affectu, quia pendet à Morbo, non qualitas.

S O L V T I O.

Ego hunc in modum soluerem, vos iudicabitis, nil
dico de excreto, quia non paritur difficultatem.
Dicerem, inquam, actionem læsam secundum
suam essentiam esse in fieri, quia hoc nequa-
quam est negandum, at actio læsa secundum
perseuerantiam læsionis, vi cuius patiens affligit,
cruciat, habet vim indicandi, quia perseuerat,
perseuerando cruciat, ad hoc autem vt indicet,
necessarium est vt non cesset vnà cum affectu,
& hoc dico, vt vos cognoscatis, nos nulla ex parte velle
subterfugere, oportet vt non cesset vnà cum af-
fectu, nā si actio cesset, minuatur in simul cum
affectu, tunc id quod indicat non est sympto-
ma, sed est affectus, vt si contingat vno reme-
dio & symptoma & affectum leniri, mitigari,
remedium non indicabitur à symptomate, sed
à morbo, vt verbi gratia, in pleuritide adest do-
lor, adest inflammatio, si vena aperiatur, per
venam

venam sectam minuetur dolor, minuetur inflammatio.

Quid est quod indicat venæ sectionem?

EXEMPLVM DE PLEVRITIDE.

DO exemplum in pleuritide; dum secatur vena imminuitur dolor, & affectus, id autem quod indicat non est dolor, sed est sanguis, ad cuius imminutionem imminuitur etiam dolor, & ideò dolor non indicat, quia imminuitur, mitigatur vnà cum affectu.

DOLOR SINE AFFECTV.

DOlor alia ex parte cum Galeno loco citato habet rationem indicantis, quia non imminuitur vnà cum morbo, sed potius intenditur ad imminutionem Affectus. Do exemplum, verbi gratia, in putrida Dysenteria cum dolore, si nos vtamur succo tragi, si verbi gratia, vtamur lacte, imminuetur dolor, sed Dysenteria magis putrida reddetur, magis fiet putrida, si verbi gratia, vtamur mumia, aqua salita, imminuetur putredo, sed intendetur dolor: *Actio sine Affectu quomodo indicat.*
 ecce igitur quemadmodum datur dolor, quemadmodum datur symptoma, quod ita perseuerat in læsione, vt læsionem habet perseuerantem, permanentem, & non cesset, non minuetur insimul cum affectu, imò potius intendatur, ita intelligatis Galen. ratione doloris.

Nam quo ad fluxum, quo ad excrementum, fluxus immoderatus perseuerat in læsione, &

NOVA METHOD. MEDENDI
ne, & ideo potest habere rationem Indicantis.

Præterea non cessat, non imminuitur vnà cum imminutione affectus, vt contrarium indicet, quemadmodum dictum est de dolore, verbi gratia, sit fluxus immoderatus, materię prauæ, fluxus indicat astringens, materia vacuans.

DE TERTIO SYMPTOMATE, *Qualitate, quomodo non indicet.*

HOc non potest statui de Qualitate, de tertio symptomate, nam Qualitas licet respectu sui essentiam habet, permanentiam, sit in facto esse, vt vocetur à Galeno affectus, veruntamen caret aliis conditionibus, propterea quod sui perseuerantia nec virtutem lædit, nec morbum auget, quemadmodum reliqua duo symptomata. Præterea non potest indicare remedium quod morbum intendat quemadmodum actio læsa, quemadmodum excrementum, nam præsidiorum materiæ quæ sanant morbum, sanant etiam Qualitatem, & ob id Galenus dicit qualitatem mutatam cum affectu, vnde nascitur, vnà cessare, quia scilicet remedium quod sanat affectum, sanat etiam qualitatem in Ictericia, si aliquid supersit post remotam, verbi gratia, vesicæ felleæ obstructionem, id quod remanet non ad artem Curatricem, sed ad Decorationem pertinet. Constitutum igitur Symptoma sit in ratione Causæ indicare, vt est vel actio vel excrementum. In sequenti quomodo symptoma concurrat secundum essentiam

HIERON. CAPIVACCEI 104
tiam genericam & specificam dicemus: & de
virtute etiam loquar.

LECTIO XXVIII.

DICTVM fuit Symptoma vt habet ratio-
nem Cause, vel augentis morbum, vel le-
dentis vires esse indicans præseruatori-
um; hoc autem symptoma esse & Actionem
læsam, & Exiens mutatum, vnde in præsentia
admoneantur Iuniores, Galenum dixisse 12. *12. Meth. 1.*
Meth. 1. symptoma ex accidenti curationem
mutare, esse tamen per se Indicans. Vnde indi-
cans ex accidenti potest capi dupliciter, *Recte
intelligatis hanc distinctionem, quia est fundamentum
Methodi.*

I N D I C A N S E X A C C I -
denti dupliciter accipitur.

INdicans ergo ex accidenti dupliciter potest
capi, primo modo, vt finem per accidens re-
spicit, vt verbi gratia, virtus per se est indicans
vitale, quia per se respicit vitam. Virtus autem
dicitur indicans ex accidenti, vt verbi gratia, in
venę sectione vt respicit finem ex accidenti, nã
ex accidenti respicit vacuationem sanguinis,
quem finem per se respicit sanguinis peccatũ,
vt Virtus hoc loco accepta vt Indicans ex acci-
denti non sit per se Indicans, sed vocatur po-
tius permittens. Secundo modo accipitur in-
dicans ex accidenti non ratione finis, quia non
esset per se Indicans, sed quia per naturam ac-
cidentalem indicat, id est, per naturam, que sibi
acci-

NOVA METHOD. MEDENDI

*Nota opti-
mè dicta.*

accidit, indicat vt Symptoma, quod nõ vt Symptoma, sed vt causa, per essentiã causæ, quæ sibi accidit indicare potest, & hoc modo hoc in loco accipitur, & ob id symptoma per se est indicans, quia respicit per se finem quem respicit causa, at hunc finem non respicit vt Symptoma, sed vt inquit Galenus, vt habet rationem Cause, vt Symptoma ita acceptum sit per se indicans, & Indicans præseruatorium, & Indicans genericum, & Indicans specificũ, vt verbi gratia, symptoma in genere, vt habet rationem causæ indicat sui remotionem quid agendum genericum, dolor indicat mitigatorium præsidium, fluxus immoderatus astringens, & sic de reliquis.

DE V S V.

Quo spectat ad Vsum, Quantum indicatur ab actione symptomatis, vt dictum est de morbo & causa: Modus à passione, & non est vt repetamus.

Q V A N D O.

12. Meth. 1.

Quando agendum indicatur à præsentia vt sequitur essentiã vehementiorem vt symptoma, hoc intelligatis, quandoque habet rationem Cause principalis quandoq;, Cause sine qua non, & quandoq; Urgentis: Vnde Galenus 12. Meth. 1. comparat symptoma & cum virtute & cum affectu præter naturam, vt patet quodnam magis potest, & comparas cum virtute si collabantur vires, non tamen vehementer

ter

ter sint resolutæ, ad symptoma tamen respiciendum, ecce magis potest symptoma quã virtus debilis non vehementer tamen dissipata. Si verò dicit Galenus vehementer resoluantur vires, oportet & symptomati prospicere, occurrere, & vires firmare, maxime igitur potest symptoma vt licet vires sint admodum resolutæ, sit tamen necessariũ occurrere symptomati, vt verbi gratia si dolor vrgeat, & vires sint debiles resolutæ, oportet occurrere & dolori & viribus, nam si solis viribus occurramus, dolor vt vrget poterit esse hinc causa mortis. Conferens Galenus symptoma cum affectu dicit, si vtrunque vrgeat quandoq; magis potest Symptoma, quandoq; magis Affectus, & ita magis potest quandoque affectus, vt spreto Symptomate dolorificis sit occurrendũ. Quod autem magis possit, hoc est quod magis potest an symptoma, an affectus, nobis significat Virtus, vt si virtus sit robusta, firma, magis possit affectus, sit occurrendum affectui, si autem contra vires sint debiles, in primis dolor mitigandus & vires firmandæ, antequam perspiciamus ad affectum. Quantum attinet ad Vbi agendum, idem est dicendum quod dictum est de reliquis, verbi gratia, si dolor est in manu, mitigatoria sunt applicanda manui. Et hæc de Indicante præseruatorio.

Nota.

DE VIRTUTE.

Quantum attinet ad Virtutem in primis vt consueuimus explicabimus quomodo
 O con-

NOVA METHOD. MEDENDI
concurrat ad indicandum Quid agendum, se-
cundò ad Vsum.

Quo ad primum, Virtutem habere rationē
9. Meth. 6. Indicantis euidenter dicit Galenus *9. Meth. 6.*
Nam habet Indicationem sumi à laborantibus
viribus. Ecce Indicatio sumitur à virtute, dicit
ij. Meth. 3. etiam *ij. Meth. 3.* vt ab affectu præter naturam
ad materias præsidiorum deducimur, ita & sin-
gulis generibus indicantium, veluti dicit Gale-
nus à Virtute, quare Virtus est vnum ex primis
9. Meth. 13. generibus Indicantium. Sed Galenus *9. Meth.*
13. satis diligens ratione Virtutis indicantis vo-
cabat Virtutem indicans vitale non curato-
rium, non præseruatorium, sed vitale, quod sit
verum dicit, Indicatio à virtute è numero est
Indicationum, vt ita dixerim vitalium, siue
quæ ad vitæ custodiam pertinet, Virtus Indi-
cationem habet, quæ pertinet ad vitæ custo-
diam: Nam dicit Galenus neque vt valea-
mus neque vt à morbo liberemus, à virtute
quicquam primum desumimus, sed vt viuamus;
his verbis & diuinis significans Galenus
virtutem primum id est per se respicere vitam,
quia ex accidenti respicit & morbum & cau-
sam, vt cum ex accidenti respiciat Morbum,
respiciat Causam, possit esse indicans vel cu-
ratorium vel præseruatorium: & cum per se
respiciat vitam est indicans vitale, ob id Gale-
9. Meth. 13. nus nono Metho. 13. dicit virtutem primum
indicare sui custodiam, ex accidenti verò rela-
tionem habere ad affectum, vt significaret vir-
tu tem

tutem propria ratione indicare, vt per acci-
 dens alios fines respicit, permittere: Vnde et-
 iam dicit idem Galenus libr. ij. Meth. nono, *ij. Meth. 9.*
 virtutē perpendendam semper esse propter vi-
 tam, aliquando ex accidenti, ad morborum fa-
 nationem, 10. Methodi 2. dicit quod à viribus *10. Meth. 2.*
 petitur in febribus ephemeris exiguum est, in
 longioribus febribus maioris momenti, vt cui-
 dentissime patet virtutem esse indicans, & per
 se vitale indicans, cum virtus sit indicans vi-
 tale, necessarium vt quid agendum, per suam
 essentiam & genericam & subalternam & spe-
 cificam, quemadmodum etiam reliqua indi-
 cantia quo ad essentiam genericam: Virtus ac-
 cipitur vt quid secundum naturam in quod re-
 liqua omnia secundum naturam referuntur,
 vt sola virtus sit indicans vitale, vnde satis pue-
 riliter loquuntur qui & aërem & aetatem & consue-
 tudinem inter indicantia vitalia recensent, dicit au-
 tem Galenus ij. Meth. 3. virtutem indicare sui *ij. Meth. 3.*
 custodiam, vt enim duo sint scopi, dicit Gale-
 nus, id est essentia indicantis & indicatum, pri-
 mus scopus est indicans, secundus est indica-
 tum, id est custodia. Nam indicatum procedit
 ex indicante, vt vterq; scopus & primus & se-
 cundus sit genericus; Cæterū secundus scopus
 ist est custodia ait Gal. similibus exhibitionem
 indicat, *q; dictum si in superficie intelligatur, reddit*
Galenum plus quam puerū, quia custodia est indicatū,
indicatū non potest indicare id est esse indicans: Quo-
modo igit custodia que est secundus scopus, que

NOVA METHOD. MEDENDI

est Indicatum habet rationem indicandi, potest cum Galeno similibus exhibitionem indicare? Quare ita intelligatis Galen. ut essentia virtutis indicet custodiam, quæ custodia indicat, id est, significat præsidium simile, ut in morbis sublatio significat contrarium, ut generica Indicatio à morbo desumpta sit Contrarietas, id est contrarium remedium & à virtute sit Custodia id est iuuans simile, id est quod simile esse debet. Sed quid est hoc simile siue subalternum siue

9. Meth. 13. etiam specificum? *9. Meth. 13.* cum Indicatio à virtute accepta sit vitæ custodia, ut vita sit vel facultatum numerus seu facultatum essentia, vel facultatum actio.

9. Meth. 10. Ut Virtus sit potentia animæ vitam custodiens, atque cum Galeno *9. Meth. 10.* cum tres sint facultates, seruare facultates inquit Galenus est vitam seruare, verum cum facultates non operentur nisi per subiecta & organa, ob id Ga-

ij. Meth. 1. lenus à quò nunquam recedendum *ij. Meth. 1.* dicit virtutis essentiam compleri ex substantia spiritali solida & carnosa, neque turbetur Iunior

12. Meth. 1. licet dicat Gal. *12. Meth. 1.* compleri virtutis essentiam ex substantia spirituosa, solida, & prætermittat carnosam.

DUBITATIO ET SOLVITIO.

NAm, dicant alij quicquid velint, loquitur Galenus de Syncope, quæ non fit ratione carnis, id est loquitur de Virtute ratione Syn-
copis, quæ non fit ratione carnis, ut virtus mi-
norem

norem locum obtineat in carne, præstantiorē in spiritibus, præstantissimum in solidis. Hoc colligatis, vitalem Indicationem capi à continente, & impetente, non autem à contento, & ratio euentissima est, quia contentum quia humor etiam secundum naturam ad actionem non concurrat, nec est organum sed essentia vel affectus, seu opus, vel obiectum, & propterea contentum non potest esse Indicans vitale, sed continens, quia concurrat ad actionem, vt quod & spiritus, quia concurrat vt cū quo; Admoneantur, quo ad continens præter propriam substantiam obtinere Calidum innatum, quod aliud est à spiritu, aliud est à temperie, quod calidum innatum sursum & deorsum mouetur, & hoc pro nunc supponatis, quia aliter fortasse loquemur de partibus continentibus, vt Virtutis custodia sit custodia Spirituum, Solidorum, Carnis, id est seminalium partium & Calidi innati, in quibus quatuor sunt seruanda, hoc est Substantia, Quantitas, Qualitas & Motus, & omnia cum Galeno suo loco probabimus, quæ quatuor ita se habent, vt in aliquibus omnia habeant locum, vt verbi gratia in Spiritibus, quia in spiritibus, oportet seruare substantiam, quantitatem, qualitatem & motum, in carne & solidis, oportet seruare omnia præter Motum.

Nota, Cāpibegus agit contra hoc dictum & falsò, quia nec autoritates, nec argumenta concludit, nec humor ex Gal. potest esse instrumentum actionis. Optimè dicta.

LECTIO XXIX.

VT possimus consequi Quid agendum à Virtute, dictum fuit Virtutis essentiam

O 3 esse

NOVA METHOD. MEDENDE

esse vel substantiam, vel quantitatem, vel qualitatem, vel motum, siue hæc perpendantur in Spiritibus, siue in Carne, siue in Solidis particulis, siue etiam in Calido innato, hæc autem inuicem ita se habent, vt omnia indicent custodiam, omnia indicent præsidium simile, nõ auferens, & quia hæc Doctrina aliquo modo noua esse videtur, expedit vt hanc Doctrinam Galeni Autoritatibus confirmemus.

DE SUBSTANTIA

QVO ad Substantiam, siue sit substantia spirituum siue carnis, siue partium seminalium, siue etiam calidi innati, Substantia in genere indicat iuuans substantificum, quod Medicum Galenorecte vocant alimentum, ad differentiam remedij, vnde Galenus 9. Meth. 13. dicit, seruari virtutem si substantia non immittitur, ecce Custodia limitatur, & est custodia substantiæ, vt propterea custodia substantiæ, iuuans substantificum, seu alimentum à substantia indicetur, dicit Galenus ij. Meth. 14. ratione febris nutriendum non esse, vt sola virtus nutrimentum indicet, & reddit Galenus rationem, vt quod innatum est, substantia reparetur, ecce nutrimentum, alimentum indicatur à substantia Virtutis. Vnde quia Galenus primo de ratione victus 44. asserit à virtute solam indicari alimoniam, intelligatis solam alimoniam indicari à virtute, non omnibus modis accepta, sed secundum essentiam quæ est substantia Virtutis: & adhuc hoc alimentum hoc indi-

9. Meth. 13.

ij. Meth. 14.

1. Deratione.

victus. 44.

indicatum satis genericum est; magis determinatum & specificum proponitur à Galeno ij. *ij. Meth. 3.* Meth. 3. vbi cum voluerit Virtutis substantiam indicare alimentum indicare iuuans substantificum, vt virtutis substantia varia est, ita variū alimentum indicat, vt cum eodem Galeno loco citato Virtutis substantia sit vel tenuis vel crassa, vel medio modo se habens ita indicat alimentum, quod est vel tenue vel crassum, vel medio modo se habens, vt verbi gratia cum eodem Galen. loco citato cum spiritus substantia tenuissima sit, solidorum crassa, carnosigenis media inter tenuem & crassam, sequitur vt spiritus substantia indicet alimentum tenuissimum: solidorum substantia alimentum crassius, carnis substantia alimentum medium inter tenue & crassum, & sane hæc Doctrina Mathematica esse videtur & est. Notetur tamen dari in ijs substantiis latitudinem, vt verbi gratia in puerili ætate, solidorum substantia quæ crassa est, est minus crassa quam in aliis ætatib. Datur itaq; latitudo, sed non propterea ætas est indicans alimentum, sed sola Virtutis substantia, sed ætas per mediam temperaturam est signum substantiæ solidæ magis vel minus crassæ, vt verbi gratia in pueritia temperatura calida & humida, vt sit signū substantiæ solidæ minus crassæ mollioris. Apparet igitur quemadmodū ex Galeni sententia à virtute vt eius essentia est substantia, indicat solum alimentum & determinatum, prout est determinata etiā substantia.

O 4

Quo

NOVA METHOD. MEDENDI

DE QUANTO VIRTUTIS

QUoad Quantum, quin imò ad Quantitatem vnà cum Qualitate, quæ sunt duæ
ij. Meth. 3. essentia virtutis Galen. *ij. Meth. 3.* dicit in substantia virtutis perpendenda esse quantitatem & qualitatem; ecce in virtute consideramus & qualitatem & quantitatem, & eo loco addebat Galenus similitudinem Indicationem hoc est custodiam capi, indicari ex quantitate substantia partium scilicet viuentium, & spirituum, *vt admodum diligens fuerit Galenus*, per quantitatem autem intelligit quantitatem continuam, sicubi
ij. Meth. 1. cum Galeno *ij. Meth. 1.* numerus partium semper maneat, id est duo oculi, quinque; digiti, &c. at quantitas continua id est magnitudo solidorum hoc est partium seminalium, in ijs corporibus quæ augentur crescunt, non est eadem, sed augetur seminalium partium magnitudo in incremento, addit autem Galenus carnis aut substantia & spiritus non materia in corporibus quæ augentur, sed etiam in absolutis mutant, modò augetur, modò minuitur Quantitas, Qualitas; hinc sequitur, si solida sint maiora (vt cognoscatis quomodo quid augendum indicetur à quantitate) indicant alimentum maioris nutrimenti, magis nutriens, cuius materia est verbi gratia caro caponis, si solida sint minora, indicant alimentum minus nutriens, cuius materia est caro pulli, vnde loco citato subdit Galen. similitudinem mensuram ex seruanda

uandæ substantiæ quantitate inueniri, indica-
ri: Ecce similiū mensura hoc est quantitas
determinata, hoc est quid agendum specificum
indicatur à Quantitate, à magnitudine substan-
tiæ conseruandæ.

D V B I T A T I O.

SEd propter Iuniores dubitare licet ex Ga-
leni prima Aphorismorum 14. vbi voluit *1. Aphor. 14.*
cum Hipp. pueros egere plurimo alimento, ta-
men pueri sunt minores adultis.

E X P L I C A T I O E T

Solutio.

SCio clarissimos Theoricos hanc ambiguitatem de-
struxisse, sed memoriæ vestræ gratia, dicerem ego à
magnitudine indicari mensuram alimenti dū-
modo seruetur paritas, quare oportet comple-
re, comparare adultum cum adulto, virum cū
viro, puerum cum puero, non puerum cum vi-
ro, scio nisi comparemus vel puerum cum pu-
ero, vel adultum cum adulto, non seruabitur
paritas; nam puer eget alimento, & vt conser-
uetur & vt crescat, vir autem adultus eget ali-
mento, non vt augeatur, quia non amplius au-
getur, sed vt conseruetur; quare si duo sint ad-
ulti alter maior, alter minor, rationi consen-
taneum est, opus esse copiosiori alimento causa
maioris.

C A L I D V M I N N A T V M.

NOtetur autem Calidum innatum, quia
Hippocrates loco citato dicit, qui cre-
scunt,

O 5

NOVA METHOD. MEDENDI

crescunt, plurimum habent Calidi innati, ergo plurimo egent alimento. Notent Iuniores calidum innatum non indicare alimentum magis vel minus nutriens, sed calidum innatum esse signum dissolutionis substantiæ à qua indicatur alimentum magis vel minus nutriens, id est, ut magis vel minus dissoluitur, dissipatur, ut Virtus siue sit debilis siue sit robusta indicet per præsentem substantiam, per præsentem Quantitatem, ut prout imminuitur, inueniatur, indicet alimentum reficiens, & indicet substantiam deperditam, & indicet magis vel minus deficiens, & hoc est Quid agendum specificum sed æquale in virtute robusta, inæquale in virtute debili, quia oportet debilem virtutem robustam reddere.

DE QUALITATE.

¶.Meth. 13. **Q**VO verò attinet ad Qualitatem, quæ & ipsa est essentia Virtutis, & proinde Indicat, non est Signum, dicit Galenus. ij. Meth. 13. similiam Indicationem (loquitur de custodia non de contrarietate) dicit igitur similiam Indicationem capi à temperamento laborantis partis, & omnium partium, & earum quæ sunt principales, & præterea à qualitate substantiæ spiritus: Ecce igitur quemadmodum capit Indicationem à qualitate partium, à qualitate spirituum, & ut sciatis recte assequi Galenum (*disco propter Iuniores*) aduertatis, dum Galenus proponit similiam Indicationem indicari à continentibus, proponit temperamentum, dum autem

tem

tem inquit indicari à spiritibus non à solidis, non proponit temperamentum, sed qualitatem, & ratio fuit, quoniam, *vt facile etiam cognoscunt qui græcas literas callent*, temperamentum est constitutio partium, partium viuentium, vt cum spiritus non viuant, spiritus non operentur, propterea merito solidorum proposuit temperamentum hoc est constitutionem, gratia autem spirituum, qualitatem. Præterea dicit Galenus 9. Meth. 13. seruari virtutem sine alteratione. Præterea lib. ij. Methodi cap. i. dicit in substantia virtutis perpendendam esse tum quantitatem tum qualitatem. Sed admonentur Iuniores à qualitate indicari simile, quia est qualitas essentia Virtutis, est indicans Vitale, quare indicat simile, quod simile non est alimentum, sed remedium, vt quia dicit Galenus passim alimentum solum indicari à virtute, intelligitur à virtute, vt cuius essentia est substantia vt alimentum etiam determinatum indicari possit, à quantitate substantiæ virtutis, vt medicamentum, vt remedium indicatur quidem à virtute, sed vt eius essentia est qualitas, & ideo dicit Galenus ij. Meth. 5. qualitatem nutrimenti accipi hoc est indicari à morbi affectu, vnà cum solidorum temperamento. Ecce præponit qualitatem nutrimenti medicinalis vt medicamentum remedium indicetur à morbi affectu & à temperamento solidorum, vt indicatur à morbi affectu, hoc est à causa à materia morbifica, quæ si calida

9. Meth. 13.

ij. Meth. 1.

ij. Meth. 5.

NOVA METHOD. MEDENDI

calida est indicat frigidum, hoc indicatum est præseruatorium, si respiciat conseruationem temperamenti solidorum, respicit vt conseruet, vnde est indicatum Vitale, quare Qualitas nutrimenti, non est vnum indicatum semper, sed potest esse duplex, Præseruatorium vt indicatur à qualitate materiæ morbificæ, Vitale vt indicatur à temperamento solidorum. Hoc 8. Meth. vl. autem cum Galeno 8. Meth. vlt. debet esse simile, sed præterea Galenus lib. ij. Meth. 3. dicit alimentum an debeat esse vel calidum vel frigidum indicari à temperie substantiæ, quare à Qualitate, quare qualitas potest esse essentia Virtutis, potest etiam esse virtutis essentia Motus vt verbi gratia, Motus Calidi innati indicat conseruans, & vt cognoscatis hanc meam non esse Doctrinam, sed Galeni, videatis Galenū ij. Met. Astringentia. 15. vbi ait astringentia idonea esse: Quare astringentia sunt idonea? nam inquit Galenus roborant affectam partem, vt pars affecta excrementa non suscipiat. Ecce igitur quemadmodum astringens indicatur à parte à virtute, quia indicatum est custodia, indicatum est corroboratio partis, vnde loco citato dicit Galenus, præcipue autem roborare astringere oportet, ratione ventriculi & Iecinoris, nam hæc viscera in morbis operantur.

QVOMODO PARS INDICETVR.

Ita intelligatis Galenum vt Virtus partis indicetur per calorem naturalem, Calidum innatum

HIERON. CAPIVACCETI III

innatum, quod calidum innatum indicat vniens, indicat astringens, pro sui custodia, & ideo ne dissipetur motus, vt conseruetur motus calidi innati, indicatur roborans, vniens, astringens, & ob id ij. Meth. 16. in lienis affectibus admiscet astringentia, vt roboretur viscus, vt custodiatur viscus, hoc est vt conseruetur calidi innati motus, & propterea dicebat 13. Meth. 16. partes indicare sui robur, pars igitur est indicans, hoc est virtus per motum calidi innati, vnde 10. Meth. 10. dicit *Balnei partes frigidas vires firmare*, ecce balneum est materia indicata a Virtute, quia roboratur Virtus; id est, vnitur calidum innatum. In sequenti proponemus Galeni Authoritates 13. Meth. 3. & potissimum 8. Meth. vlt.

LECTIO XXX.

DVBITATIO.

DVbitare aliquis posset, quoniam Galenus 13. Meth. 12. dixit, in incipiente inflammatione Epatis licet vti oleo astringente, in inflammatione oculi autem nequaquam. Diceret aliquis si Galenus improbat astringens in inflammatione oculi, ergo falsum est, quod heri ex mente Galeni fuit propositum, opus esse partes roborare, astringere, & proinde calorem vnire.

SOLVITIO.

Dicatis Galenum hoc loco non loqui de remedio, de Indicato, de remedio astringente,

NOVA METHOD. MEDENDI

gente, sed de materia remedij, quia proponit oleum, si Galenus in inflammatione Oculi improbaret astringens, non posset excusari, Improbatur oleum astringens, propterea, quod sicuti Iecur potest oleum perferre, sustinere, contra oculus nequaquam; sed hoc cognoscere non pertinet ad Methodum medendi, sed ad Doctrinam de Medicamentis, in qua Doctrina addiscimus oleum esse materiam quam non potest oculus sustinere. Præterea dicit Galenus

ij. Meth. 14.

ij. Meth. 14. Si puer ante 14. annum laboret Synocho cum putredine, sanguis non est mittendus, quem locum ita intelligatis, ut ætas puerilis sit signum virtutis prohibentis venæ sectionem, ut ætas est signum temperaturæ, vi cuius dissolvitur substantia virtutis, Quod sit verum subdit Galenus, cū pueri calidi & humidi sint, plurimum substantiæ dissolvitur, quo fit ut reliqua quæ ibi etiam proponuntur à Galeno, siue sit habitus, siue Aër, siue Cōsuetudo, omnia sint Signa Virtutis, & nullum sit Indicans. Patet igitur qua ratione Quid agendum & genericum & specificum indicantur à virtute. Libet autem propter Iuniores Galeni locum in medium adducere, quia intellectu est admodum difficili,

8. Meth. vl.

8. Meth. vl. rarò accidere, ut in Ephemeris Indicatio capiatur à natura virium, à virtute, ad differentiam febrium putridarum, & hecticarum, siquidem & in putridis & in hecticis, Indicatio est sumenda à virtute. Subdit deinde Galenus licet Indicatio à virtute

tum

tum in omni morbo, tum in Ephemericis semper fit adhibenda, nobis tamen inquit Galenus in præfenti Disputatione non est opus Indicatione à virtute, quoniam inquit Galenus, virtus in Ephemericis primum non indicat, sed ex accidenti, quibus verbis significat Indicationem à virtute per se propria ratione non habere locum in Ephemera, sed solum ex accidenti.

DUBITATIO.

IN eodem tamen est, proponit victum medicinale, propria ratione indicatum in ephemeris à Virtute propria ratione, per se, non ex accidenti, præterea ibidem dicit Indicationem à Virtute sumptam semper in Ephemericis perpendendam, sicut in omni morbo: Idem habet Galenus 10. Meth. 1. vbi voluit in Ephemericis perpendendam esse Indicationem desumptam à viribus, vnde quidam fortasse hanc difficultatem non potentes dissolvere dixerunt particulam illam, *Vires, Virtus*, desiderari in codice græco, propterea quod in ephemeris Indicatio ex accidenti tantum, non autem propria ratione sumitur à Virtute; Vt intelligatis Galenum duo sunt supponenda.

Primum Virtutis essentiam esse vel substantiam vel temperiem.

Secundum supponendum est Virtutem accipi vel solam vt indicat vitale præsidium, vel collatam cum alio Indicante, an scilicet vel magis vel minus possit, vt quo robustior est Virtus
eo ma.

10. Meth. 1.

9. Meth. 9. eo magis despiciatur, vnde Galenus *9. Meth. 9.* ait *Virtutem in Ephemericis egregiam prouidentiam nõ requirere, quoniam omnino valida est.* Ecce Virtus valida despicitur: Contrà statuendum est de Virtute debili, nam Virtus debilis magis officit vitæ. Oppositum est statuendum de Rebus præter naturam, vt quo res præter naturam sunt robustiores eo maiorem prouidentiam postulant, quoniam magis nocent vitæ.

S O L V T I O.

Nota. **Q**uibus duobus suppositis si capiatur in primis, & nunc cognoscetis impossibile esse intelligere Galenum sine hac Methodo, si igitur capiatur virtus vt eius essentia est temperatura, locum habet in ephemeris siue Virtus sola perpendatur, siue etiam conferatur cum alijs Indicantibus, & secundum hanc rationem Galenus *8. Meth. vlt.* locutus est de Victu medendi, de indicato alterante, non modò curatorio, vt indicatur à febre, verum etiam vitali vt indicatur à temperatura, non à febre vt temperatura est essentia Virtutis.

8. Meth. vl.

N O T A.

SI vero alia ex parte capiatur Virtus vt eius essentia est substantia, secundum quam essentiam non indicat victum medicinale, non indicat alterans, sed iuuans substantificum, id est alimentum primum, si sola Virtus perpendatur, hoc est non comparetur cum alijs Indicantibus locum habet cum alijs morbis, id est, in

est, in omni morbo, quare etiam in Ephemera, & hoc est, quod significat Galenus loco citato, quando dicit Virtutem perpendendam esse in omni morbo, & semper in Ephemera; Si autem virtutis substantia secundo modo capiatur, hoc est vt comparatur cum aliis Indicantibus, Indicatio à Virtute rarò habet locum in Ephemera, non semper, quod cognoscens Galenus loco citato ait, licet Indicatio semper capiatur à viribus, non est tamen opus Indicatione in præsentī Disputatione.

Quæ est hæc Disputatio? Disputatio quæ ibi proponit Gal. lib. 8. Met. cap. vlt. versatur circa *8. Meth. vl.* vehementiam plurium Indicantium, vt cognoscamus quodnam Indicans sit vehementius, cui indicanti sit occurrendum, & ideò si conferatur Virtutis substantia in ephemeris cum reliquis Indicantibus, robusta est Virtus, ideò despicitur, rarò habet locum, contrà in putridis, contrà in heceticis, *hinc igitur ego puto esse exquisitum sensum illorum verborum.* Hactenus de Quid agendum.

DE V S V,

QUANTVM AGENDVM.

QVo ad Vsum, Quantum agendum capitur ab Actione, non ab actione læsa, vt est Symptoma, sed ab actione virtutis, quia nunc est sermo de Virtute. Verbi gratia si virtutis actio est maior, exhibemus carnem Caponis in maiori copia, nam virtus cuius actio est vehementior

P

mentior

NOVA METHOD. MEDENDI

mentior potest copiosiore[m] carnem vincere,
1. ad Gla. 9. unde dicit Galenus *1. ad Glauconem 9.* cibi
quantitas sit tanta quanta concoqui potest,
1. ad Gla. 3. propterea *1. ad Glauconem 3.* dicit loquens de
vino, mensuram capi ex virtute, & licet ibi pro-
ponat Ætatem, Consuetudinem & alia, hæc ta-
men proponit, non vt Indicantia sed vt Signa
Indicantis, hoc est vt signa actionis Virtutis.

MODVS.

Quo spectat ad Modum indicatur à Passio-
ne virtutis, si difficulter patiatur Virtus,
licet vti cibo in forma solida, si contra in for-
ma liquida, *iuxta illud: facilius esse impleri potu-
quam cibo.*

QUANDO.

Quo autem ad Quando agendum indica-
tur à præsentia vehementiori Virtutis, si-
cuti diximus de Morbo & Causa, unde Gale-
nus *ij. Meth. 5.* dicit tempus nutriendi in febri-
bus vnã accessionem habentibus, esse illud
quo facilius Virtus morbum tolerat, est autem
dicit Galenus quo prius in sanitate vti sunt af-
fueti, hæc verba sunt ita intelligenda, suppo-
nere oportet virtutem semper esse præsentem,
& morbificam, prohibentem nutrimentum
semper esse præsentem, cum igitur semper sit
præsentia Virtutis indicantis, & semper sit præ-
sentia Materie morbificæ prohibentis, pro-
pterea quod proponit febris continens, quæ v-
nicam habet accessionem, hinc sequitur esse
exhi-

exhibendum cibum, quando utroque presente, magis possit Virtus ad indicandum, quam Materia ad prohibendum. Quodnam est hoc tempus? est tempus quo virtus facilius sustinet morbum, ut verbi gratia in tempore æstatis hora frigidiori diei; Præterea & hora consuetudinis cibi, ut huiusmodi consuetudo sit signum, quod nobis manifestat eo tempore, ea hora Virtutis potentiam magis posse, quam possit potentia Materiæ morbificæ.

V B I.

TAndem quo ad ubi agendum desumitur à Subsistentia Virtutis, Virtus autem licet ubique subsistentiam habet, nihilominus ut relationem habet ad cibum ac nutrimentum, subsistentiam habet in ventriculo, & propterea alimenti materia per os exhibetur. Sed ut Iuniores ex toto quiescant, libet explicare, licet multa ac ferme innumera dicit Galenus.

D E P A R T E.

DE Parte, nihilominus fieri nequaquam posse, ut plura sint Indicantia, quam tria à nobis proposita, dicit igitur Galenus in arte Medicinali cap. 94. Inventionem præsidiorum ad sanitatem spectantium, partim sumi ab Affectu, plurimum autem à Parte: quibus verbis significare videtur Indicationem magis esse desumendam à Parte quam ab Affectu, quod tamen substantia est, quia Indicatio, quæ spectat ad sanationem, Indicatio curatiua sumitur ab affectu; ita igitur hunc locum intelligatis

*Arte Medici-
cin. 94.*

P 2 Gale.

NOVA METHOD. MEDENDI

Galenum iis verbis scilicet insinuare Quid agendum genericum, quod sumitur, quod indicatur ab essentia generica, quæ essentia generica potest cognosci, citra opem Partis, Quid agendum autem specificum & Vsum seu Rectam administrationem, dicendum indicari ab eo indicato, siue sit essentia specifica siue id quod consequitur essentiam, indicari inquam ab eo quod cognoscitur beneficio Partis affectæ, quæ ut pars sit signum & essentiæ specificæ & illius quod consequitur essentiam, quare recte dicit Galenus inuentionem præsidiorum partim, id est, minori ex parte sumi ab Affectu, sumi ab essentia generica, plurimum autem beneficio Partis, quia beneficio Partis venamur Quid agendum specificum, beneficio Partis consequimur Rectam administrationem, nõ ut Pars est indicas sed ut signum. Galenus 13. Meth. 19.

13. Meth. 19.

dicit si quis Indicationem sumptam à Parte adimat, tollat, Medicinam sex diebus addiscent, & recte ita est locutus, propterea quod recte cognoscere quid in Parte est cognoscendum, est admodum arduum & difficile. Vnde iuniores duo intelligere debent.

Alterum quid accipere oportet per partem.

Secundum quomodo Pars, qua ratione Pars huic Methodo medendi conferat.

I.

Q V I D I N T E L L I G I T V R
per partem.

Q V O ad primum, per Partem oportet intelligi-

telligere, partem viuentem in corpore ægro-
tante, siue ægritudo sit secundum totum siue
sit secundum partem, Pars autem hunc in mo-
dum accepta est vel similis vel dissimilis, vt
necessarium sit sumi quæ communia sunt par-
tibus similibus & dissimilibus, est ita, nam-
que nos cognoscemus & Communia & Pro-
pria.

Communia quidem sunt vt Pars & Simila-
ris & Dissimilis, conueniunt vt viuunt & pe-
nes vitam, & penes vitæ subiectum: Nam Pars
& Similis & Dissimilis & uiuit & animæ est
subiectum, vt pars uiuit, prædita est actione,
prædita est usu, patitur etiam & proinde pars
sentit, & ob id cadauer excluditur, vt autem
huiusmodi partes sunt animæ subiectum, sunt
substantia, vt communia causa vitæ sint actio
partium usus partium sensus, *quid autem hæc sint
non expectetis in presentia, fortasse alio Anno expli-
cabitur.*

Causa subiecti constituere oportet rarita-
tem, densitatem Partium, & ideo Galenus 13. *13. Meth. 10.*
Meth. 10. dicit communia similiarium & dissi-
miliarium, capi à substantia & actione per quã
& Usus & Sensum etiam insinuat. Vnde respi-
ciens idem Galenus 10. Meth. vlt. ad substanti- *10. Meth. vl.*
am similem dicit substantiam esse vel Fibro-
sam, vel Membranofam, vel Carnofam; respi-
ciens autem ad substantiam dissimilem *6. Meth. 4.*
Meth. 4. dicit dum sumitur Indicatio à substã-
tia partis, oportet scire omentum verbi gratia

NOVA METHOD. MEDENDI
esse compositum inquit Galenus ex membra-
na tenui, ex arteria, ex venis quæ vasa sunt tota
ex maximis, quare in similaribus & dissimilari-
bus perpendenda est substantia, quæ varia est
pro varia actione, pro vario vsu, pro vario sen-
su, & pro raritate & densitate. *Die Luna propone-
mus, quæ sunt Propria & dissimilariter & similariter.*

LECTIO XXXI.

DE PROPRIETATI-
bus partium.

QVæ sint Communia partibus & similiari-
bus & dissimilaribus diximus. Quo ad
Propria, & in primis quo ad partes similes est
Proprietas, præterea Temperatura; Propria
autem dissimilariū est Proprietas & Compo-
sitio, vbi per Proprietatem oportet intelligere
proprietas non partis similis, sed proprie-
tatem compositionis, vt propterea Proprietas
partium similariū sit satis diuersa à Proprie-
tate dissimilariū, *quemadmodum Deo fauente a-
lias explicabimus. Iuniores in præsentia hoc vnicum
MEMORIAE mandent, Proprietatē similariū par-
tiū prodire ex determinata mixtione substantia-
rū electorum. Proprietatē autem dissimilariū
prodire, procedere, ex determinata compo-
sitione partium similariū, Vt verbi gratia cum
alia sit compositio in manu, alia in pede, hinc
alia est proprietas manus, alia proprietas pedis,
& sic de reliquis dissimilariū partibus. Con-
stitu.*

stitutum sit seu Propria vel peculiaria partium
 Similariū esse proprietatem, quæ Natura
 quandoq; vocatur & Temperamentum. Pro-
 pria autem Dissimilariū esse proprietatem
 Compositionis & ipsam Compositionē, quæ
 admodum communia sunt Substantia, Actio,
 Vfus, Sensus, Raritas & Densitas. Vnde Gale-
 nus 4. Meth. vlt. inquit partem affectam indi- 4. Meth. vl.
 care per Naturam hoc est Proprietatem simi- Idem de
 larium, indicare etiam per Temperaturam, di- composit.
 cit Galenus; præterea per Figuram, per Situm, artis Medi.
 inquit Galenus & hinc per Compositionem: cap. 17.
 Præterea dicit Galenus partem indicare per
 Substantiam, hoc est per naturam, ex qua dis-
 similis pars componitur. Præterea per fun-
 ctionem ait Galenus, per quam etiam insinu-
 at Vsum, Actio enim refertur in Vsum, sed de
 hoc aliàs. Indicare etiam partem inquit Gale-
 nus per Sensem, eo in loco raritatem & densi-
 tatem non proponit, quia non erat necessari-
 um, vt vnico in loco omnia proponerentur, &
 præterea per Substantiã potuit insinuare Ra-
 ritatem & Densitatē. Hæc de primo, quod erat
 cognoscere quid per Partē intelligere oportet.

II.

QVOMODO PARS INSERVIAT
 Methodo Medendi.

QVo ad secundum & vltimum, quod erat
 explicare, quomodo Pars & per Propria
 & per Communia Methodo medendi inser-

P 4 uiat,

NOVA METHOD. MEDENDI

3. Meth. vl.

uiat famuletur, pro huius intelligentia oportet aliquas Galeni Autoritates proponere, vt veritas pateat & constet Indicantia esse tantum tria, hoc est Morbum, Causam morbificam, & Virtutem. Primùm igitur dicit Galenus 3. Methodi vl. In vulneribus Partem indicare, & vt similem & vt dissimilem, addit Galenus partem vt similem indicare vt prius dictum est: Dicit autem partem siccam indicare remedium siccans, quare pars similis habet rationem Indicantis, & cum indicet pars sicca siccum, indicat simile, quare pars sicca est Indicans Vitale, est autem Indicans vitale, vt id quod indicat est Virtus, quia nihil potest esse Indicans vitale nisi Virtus Partis, cuius virtutis essentia est temperatura sicca, *quare non cogimur propterea Indicantia multiplicare.* Si verò capiatur Pars vt dissimilis, accipitur inquit Galenus, dum Pars sectionem secundum totam cavitatem vel permittit vel prohibet.

Quid est quod permittit? Quid est quod prohibet? hoc est intelligendum, quia in hac Methodo vt dantur tria tantum Indicantia, sunt autem Morbus, Causa & Virtus, ita dantur tria tantum permittentia: Tria prohibentia que nihil aliud sunt quam Morbus, Causa & Virtus, quare in presentia id quod permittit, permittit sectionem secundum totam cavitatem, id etiam quod prohibet est Virtus, cuius virtutis signum est materia ex qua: Vnde materia ex qua non est indicans, non permittit,

non

non prohibet, sed signum Virtutis, à causa ex qua componitur Pars dissimilariis est signum virtutis, vel prohibentis vel permittentis. Verbi gratia, Si pars dissimilariis componatur ex neruis ex arteriis ex substantia arteriosa, nervosa, hæc substantia est signum virtutis prohibentis: Si autem Pars componatur ex substantia carnosa, hæc substantia est signum virtutis permittentis sectionem secundum totam cavitatem, quare nulla est Difficultas.

DE SENSV PARTIS.

PRæterea Galenus 4. Meth. vlt. dicit quæ ^{4. Meth. vlt.} acuti sensus sunt partes citra dolorem sunt sanandæ, quæ autem contra inquit Galenus, si affectus suadet, indicat valentiora, Pars valentiora recipit. Hunc locum ita intelligatis vt licet Galenus consideret in parte Sensum, vt est vel acutus vel obtusus, non credatis tamen sensum indicare, hoc in loco, in hac Autoritate, nam q̄ indicat est affectus & affectus p̄ter naturam, qui affectus si vt vehemens indicat validũ ^{Quando est indicans & quando nõ.} remedium, sensus acutus est signum virtutis prohibentis, sensus autem obtusus est signum virtutis permittentis, vnde admoneantur Iuniores, licet hoc loco sensus acutus non indicet, sed sit signum virtutis prohibentis, attamẽ sensus acutus quandoque potest esse Indicans, & sensus exquisitus vt est Indicans, indicat sui ablationem, cuius remedij materia quandoq; est Opium.

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

Sed tunc sensus acutus vt indicat non custodiam sed ablationem est Symptoma, & Symptoma quod habet rationem Causæ morbificæ, & ob id est Indicans præseruatorium, vt nūquam cogamur vltra tria multiplicare Indicia. Præterea dicit Galenus 4. Meth. vltimo, opus esse principalium partium robur seruari, non principalibus autem tutò adhiberi posse mitigatoria, relaxantia, quibus verbis proponit partis Dignitatem, præstantiam, quæ partis præstantia patet per Actionem & Vsum, vt quo actiones & vsus sunt præstantiores, eo etiam Pars sit præstantior. Oppositum est statuendum de Parte ignobili, vnde hoc loco Iuniores colligant Partis Dignitatem non esse quid aliud, quid diuersum à nobis propositum. Quia, vt inellexistis, per Dignitatem intelligimus Actionem & Vsum: significat autem Galenus quo pars est dignior magis etiam opus esse vt calor seruetur, calor seruetur ab astringentibus, vniens, dissoluitur vi laxantium. Præterea hoc loco proponit Galenus Virtutem Indicantem prohibentem & permittentem. Declaro, proponit virtutem indicantem, vt Pars dignitate donata per Calidum innatum quod est virtutis essentia indicat Vniens, proponit Virtus prohibens dum voluit, licet affectus præter naturam indicet relaxantia, ab his tamen esse desistendum propter virtutem, propter Partis Dignitatem. Virtus denique proponit permittens, dum
Gale.

Galenus inquit, si Pars sit ignobilis non prohiberi laxantia, sed permitti. Notetur autem *Nota.* dum Virtus sit illa quæ prohibeat, quæ permittat, hoc in loco virtutem prohibentem significari tanquam à signo, à nobilitate, à præstantia partis, vnde Actio non indicat nec Vfus, & ob id actio præstans, vfus non indicat, & proinde partis Dignitas non indicat iuuans, sed est signum Virtutis prohibentis, quemadmodum Partis ignobilitas est signum Virtutis permittentis. Præterea Galenus 4. Meth. vlt. proponit Indicationes, quæ sumantur à Positione, à *4. Meth. vlt. Apositio-* Figura Partis, quare à Proprietate dissimilari- *ne; Afigura-* riam, vt verbi gratia, dicit Galenus, cui vlcus est in ventriculo medicamenta bibenda dabis, cui autem vlcerata est gula, medicamenta nec semel, nec tota simul exhibenda, sed paulatim & assidue. Siquidem dicit Galenus, quando gula est vulnere affecta ex transitu, non ex continentia, non ex adhærentia medicamentorum remouetur vlcus, quemadmodum obseruamus, dicit Galenus in vlcere ventriculi, vnde ibidem etiam addit quoad vlcera gulæ medicamentum crassius & magis lentum à Positu & Figura partis indicare; *hæc sunt Galeni verba, quæ nisi explicarentur, fortasse Iuniores titubare possent.* Ego igitur dicerem & primum quo ad vlcus vetriculi indicatum, hoc loco propositum à Galeno, vnde hoc obiter dicatur, vt sciatis studere, vbi videbitis Galeni Authoritates, in primis considerate, de quo ibi fiat sermo, hoc est, an de Indicante *an de*

NOVA METHOD. MEDENDI

Nota, circa an de Indicato, si de Indicato an sit Quid agendum, an Authorita- Recta administratio, quia postea vos veritatem inda- tes Galeni. gabitis procedentes ab Indicato ad Indicans. Galenus hoc loco quo ad vlceris ventriculi proponit indicatum, hoc est, medicamentum siccans, vt in potu exhibetur, & vt non simul totum bibatur, sed sensim. Quare his verbis videtur proponere Indicatum, quod pertinet ad Modum, ad Rectam administrationem, & ad Vbi: Ad Modum, quia proponit medicamentum quod confertim simul totum debet assumi, ecce proponit Modum, proponit Vbi agendum, dum proponit medicamentum in vlcere ventriculi per os exhibendum, hoc est, versari circa Vbi agendum, Quo ad Modum indicatur à Passione, vt sequitur essentia indicantis Quid agendum, hoc in loco indicans est Passio vlceris, cuius vlceris ea est Passio, loquor de vlcere ventriculi, vt patiatur à medicamento non sensim, sed confertim assumpto, ecce passio est quæ indicat Modum, quare cum ventriculus habet Formam & Figuram, vt medicamentum non fluat sed hæreat, huiusmodi Figura, huiusmodi Forma non est Indicās, *sicuti isti credunt*, passionis, vlceris, vt cedit medicamento confertim assumpto.

Quo verò ad Vbi agendū indicatur à Subsistentia vlceris, vnde hæc Subsistentia illa est, quæ indicat Vbi agendum, quia indicat medicamentum esse per os exhibendum, Subsistentiæ autem signum est situs ventriculi, quare si-
tus

tus non indicat, sed est Signum indicantis. Quo ad vlcus gulæ à Galeno propositum, Galenus duplex Indicatam proponit. In primis medicamentum vt nec semel nec totum simul, sed paulatim est assumendum. Reliquum Indicatam est dum proponit medicamentum crassius & magis lentum. Dico ego vtrunq; Indicatam pertinere ad Modum agendi, & profecto non modo difficile est, sed prorsus impossibile citra hanc Methodum intelligere Galenum, vt pace sua dixerim, Galenus sit reprehendendus, cum ita obscurus esse voluerit. Vtrumque igitur pertinet ad Modum agendi, quare vtrunq; indicatur à passione vlcis gulæ: Passio est vt non cedat medicamentis, si illico fluant, præterlabantur, vt necessarium sit vt hæreant, quare oportet vt paulatim assumatur Medicamentum; sensim & sensim, vt sit lentum, conficiatur vt sit lentum, licet omnia indicentur à Passione, cuius Passionis Signum est Positio & Figura gulæ, Quis est ille tam fatuus, qui dicat à situ gulæ, à figura gulæ indicari medicamentum lentum, crassum? quare hæc positio, hæc Figura, sunt signum passionis indicantis; & admoneatur hoc loco Iuniores, quemadmodum inconuenit; vt vnicum indicans duo indicet; quia vnum non nisi vnū indicat, ita cōuenit, non est absurdum, vt duo tanquam signa concurrant ad vnum indicandum; hoc est & Figura, & Situs gulæ, ad vnicam indicandam passionem, videatis Galenum septimo Methodi vltimo.

Nota.

7. Meth. vl.

LE-

NOVA METHOD. MEDENDI
LECTIO XXXII.

4. Meth. vl.

GALENUS quarto Methodi ultimo dicit, internas partes indicare vt eligantur familiaria, secus autem statuendum esse de partibus externis, vt verbi gratia, in vlcere, in quo egemus exsiccantibus, si vlcus fuerit in parte interna, cum Galeno loco citato pars interna indicat vt vtamur Balauftio, Hypocystide, quæ familiaria sunt, non autem Nihili, non Ære vsto, quia hæc non sunt familiaria, vt his non familiaribus cū Galeno vti licet in vlcere partium externarum; ecce igitur quemadmodum à parte sumitur Indicatio, ita hoc loco Galenus est intelligendus, vt neque proponat Quid agendum, neque Rectam administrationem, quare hic sermo est extra Methodum. Proponit autem materias remediorum siccantium, vt remedia siccantia indicantur ab vlcere, quare cum hic sermo pertineat ad doctrinam de Medicamentis, non autem ad Methodum medendi, hæc Authoritas nos non cogit vt multiplicemus Indicantia. Eodem modo intelligendus est Galenus 4. Meth. 6. vbi in vlcere gulæ cum medicamentis vlcis, id est, siccantibus, immiscet Diatragachatum & Gummi, sumpta Indicatione à situ & forma gulæ, hoc in loco respicit ad doctrinam Medicamentorum, quare extra doctrinam Methodi medendi. Præterea Galenus 4. Meth. ultimo voluit Gargarismis esse vtendum in malis faucium, quibus verbis

4. Meth. 6.

4. Meth. vl.

verbis proponit Galenus modum agendi, hoc *Nota.*
 est, medicamentum in forma Gargarismi, qui
 modus indicatur à passione materiæ Indican-
 tis, cuius passionis signum est gulæ situs, quare
 Situs non indicat Modum agendi, sed est si-
 gnum passionis. Præterea eodem quarto Me- *4. Meth. vi.*
 thodi ultimo, in ulcere trachæ iubet, vt dum
 exhibetur medicamentum, decubitus sit su-
 pinus, nam dicit Galenus, influit paulatim
 Medicamentum, quibus verbis proponit Mo-
 dum agendi, qui indicatur à passione vlceris,
 cuius passionis signum est Situs, est forma tra-
 chæ. *Vnde hoc loco obiter admoneantur Iuniores, Nota, pro*
quia extra Methodum est, in destillatione materiæ à Destillati-
capite ad pulmones decubitus supinum esse impro-
bandum, probatur vt homo sedeat, vel decumbat ca-
pite eleuato, nam si supinus iaceat, materia promptius
fluit à capite in pulmones, sed hoc obiter dictū sit. Præ-
 terea Galenus 5. Meth. 5. quæ Indicatio à par- *5. Meth. 5.*
 te sumitur, communiter iam dicta est, sed præ-
 terea indicat veluti Actuarium, veluti dum va-
 riis instrumentis vtimur, & recte hoc notetis
 pro partis proprietate, vt verbi gratia, gratia
 intestinorum per clysteres infundimus medi-
 camentum ad vesicam per fistulam in dire-
 ctum perforatam, ex quibus quis posset col-
 ligere à proprietate partium hæc instrumen-
 ta indicari.

Quomodo intelligendus Galenus? dicerem
 ego Galenum vt patet, proponere clysteres,
 proponere fistulas, quare Galenus non propo-
 nit

NOVA METHOD. MEDENDI

nit Quid agendum, sed nec Vsum, quia Clyster, quia Syringa nō possunt pertinere ad Rectam administrationem materierum, nisi per additamentum quoddam, & propterea dicit Galenus, esse quoddam veluti additamentum, quiddam actuarium, vt refertur ad Modum agendi, vt sint modi agendi veluti additamentum, & ex hoc vos cognoscetis in quam Medicinæ parte collocare licet Clysteres, Syringas, &c. dirigantur ad Modum, sunt veluti additamentum, actuarium, ita loquitur Galenus, quare oportet vt hoc actuarium, vt refertur ad modum indicetur à passione Indicantis, à passione morbi, vt indicans cedit medicamento, si tali instrumento imittatur, id est, vel clystere vel syringa; ecce hoc actuarium, hic modus indicatur à passione, cuius passionis signū est proprietas partis à Galeno proposita.

Quæ est hæc proprietas? non est proprietas temperamenti partis similaris, est proprietas partis instrumentalis, intestinorum, vesicæ; quæ est proprietas Compositionis, quare *velint nolint aliter asserentes*, datur etiam proprietas Compositionis, quæ prodit ex determinata Compositione, hoc est, ex determinata Conformatione, Situ determinato. Præterea fuit Galeni sententia 7. Meth. ultimo, *quod sane caput intellectu difficillimum est, vt citra Methodi intelligentiam non sit possibile intelligere Galenum*, dicit Galenus;

Prima Indicatio sumitur à laborantis partis
tem-

temperie, nam dicit Galenus, mensuram remediij præscribit partis natura, temperatura.

Secunda Indicatio, ait Galenus, sumitur à parte, vt vel eius actio est communis omnibus corporis partibus vel communis virtus subministratur.

Tertia Indicatio, inquit Galenus, sumitur à figura partis, quare à positu partis. Sed præter hæc, inquit Galenus, sentiendi vis in parte spectanda, quibus verbis prima facie quis est qui non credat Indicationem sumi à parte, vt pars in Methodo medendi videtur esse summum Indicans, cum tamen nihil prorsus indicet præter Morbum, Causam & Virtutem. Notate hoc loco Galenum versari circa curam intemperiei ventriculi cum materia, vt propterea indicetur Duplex remedium, hoc est, ratione intemperiei alterans, ratione materiæ vacuans: His ergò suppositis tanquam verissimis, quo ad temperiem si pars calida laboret morbo frigido, cum Galeno loco citato liberalius & diutius calefieri postulat; sunt verba Galeni: contra si pars calida calido morbo laboret, refrigerantibus eget remissis & breui tempore: quibus verbis Galenus proqonit *Quid agendum & Quando agendum, volo vt exacte Galenum intelligatis*, *Quid agendum dum proponitur à Parte calida morbo frigido affecta indicari magis calidum, hoc est Quid agendum, à calida autem affecta morbo calido, indicari minus calidum. Ratio est quia in parte calida vt morbo frigido*

Q

affe-

NOVA METHOD. MEDENDI.

affecta, est maior recessus, & ideò indicatur re-
 medium magis alterans, cuius intensiois, cu-
 ius recessus à naturali statu, cuius gradus signū
 est Temperatura partis, quare id quod indicat
 est morbus partis, temperatura autem est si-
 gnum gradus morbi, proponit Quando agen-
 dum, dum proponitur in parte calida, si mor-
 bo frigido afficiatur, longiori tempore esse v-
 tendum medicamento, longiori tempore igi-
 tur proponit Quando agendum, quod sumi-
 tur à præsentia morbi frigidi, qui diutius du-
 rat, perseverat, dum est maior recessus, quam
 durationem quam perseverantiam, nobis si-
 gnificat Temperatura, vt Temperatura non
 indicet Quando agendum, sed sit signū præsenti-
 æ Indicantis Quando agendum. Quo verò ad
 partem vt est PRÆSTANS, dicit Galenus loco
 citato si intemperies fuerit sine materia, pars
 nihil confert nihil indicat, nam Pars dicit Ga-
 lenus & Præstans & Ignobilis alteranda est, vt
 morbus requirit, in intemperie autem cum
 materia, ratione eius indicatur vacuans, si pars
 sit ignobilis dicit Galenus vacuare oportet vt
 affectus indicat, sed tunc etiam sis Virtuti at-
 tentus. Si autem pars dicit Galenus sit Præ-
 stans, perpendenda Virtus, ne magna vacua-
 tione dissoluatur. *Ego libentissime intelligerem,*
quomodo est intelligenda hæc Authoritas, quo-

4. Princip.

modo possit conciliari GALE-

NVS cum AVI-

CENNA.

Nam-

DISCORDIA INTER AVI-
cennam & Galenum.

NAmque AVICENNA in quarto primi ex-
presse asserit siue alterare siue vacuare
volueris, opus esse respicere ad partem, non
modò si vacuare verùm etiam si alterare dicit
Auicenna. GALENVS autem vt audiuitis ait
si alterare volueris siue pars sit nobilis siue i-
gnobilis non perpendenda non est immutan-
da, tantum alteranda quantum indicat mor-
bus: Spero quod facile hanc concordiam intel-
ligetis, & forte in præsentia intelligitis cum ex-
positionem audiueritis.

C O N C O R D I A.

AVICENNA in quarto primi (breuiter ta-
men dico Galenum hoc loco propone-
re Quantum agendum id est an licet vti alte-
rante, vel vacuante in magna Dosi, non propo-
nit Quid agendum sed quantum agendum, &
hoc persuadere licet, nam quo ad medica-
mentum vacuans dicit Galenus loco citato
partem non semper vacuandam magna semel
vacuatione, hoc est medicamento in summa
Dosi, vt confertim fiat euacuatio totius ma-
terię: Propterea si verbi gratia redundat bi-
lis ad libram, libra bilis tota est euacuanda, si-
ue pars sit nobilis siue ignobilis: Differentia est
quia in parte nobili non confertim licet eua-
cuare, non licet medicamentum exhibere in
summa dosi. Idem patet esse dicendum de
alterante vt in manifestis non sit tempus

Q 2 con-

NOVA METHOD. MEDENDI

conterendū. Patet igitur Galenum versari cir-
ca Quantum agendum, hoc supposito quo ad
alterans, dicit Galenus à parte nullam sumi In-
dicationem merito alterationis, & ratio, si ver-
bi gratia pars si nobilis siue ignobilis permittit
alterans validum, vehemens permittit summā
Dofin. Quod non est dicendum si versemur
circa Quid agendum. & hoc notetis, namq; alte-
rans validum indicatur à Morbo vehementi,
at non permittitur à parte præstāte, quod præ-
stans non permittit validiora alterantia. Et ob
id ad hoc respiciens AVICENNA, hoc est non ad
Quantum agendum, ad quod respexit GALE-
NVS, sed ad Quid agendum, dicit siue vacuare,
siue alterare volueris oportet respicere ad Vir-
tutem, ideo facile tollitur contradictio, quia
AVICENNA respicit Quid agendum, GALE-
NVS ad Quantum. Igitur quo ad Quantum a-
gendum, si actio indicantis sit valida permitti-
tur à parte, quæcunq; sit pars permittit summā
Dofin, sermo est de medicamento alterante.
Quo ad vacuans, si pars sit ignobilis dicit Ga-
lenus audacter vacuabis vt affectus vt materia
indicat, vt indicat actio materiæ, quia partis
ignobilitas significat virtutem permittentem,
& addit Galenus ratione partis permittentis,
attamen etiam in parte ignobili virtuti sis at-
tentus, ita est intelligendus Galenus, vt si ver-
bi gratia peccat libra puris, tota hæc libra e-
uacuanda, & pars ignobilis permittit, dum
verò addit Virtuti sis attentus, per Virtutem
intel-

Nota.

intelligit quæ quandoque potest prohibere.

Quomodo prohibet Virtus in parte ignobili? prohibet Virtus in parte ignobili utpote virtus partis ignobilis imbecilli ascititæ redita, namq; virtus natiua permittit.

Do exemplum propter Iuniores, verbi gratia, abcessus sit in brachio, quare est in parte ignobili. Sed oportet respicere ad virtutem, in primis si brachium sit emaciatum, ecce est imbecillitas ascititia. Præterea oportet dum malum est in parte ignobili, & institutum est euacuare, perpendere cum Galeno Virtutem, hoc est virtutem totius, quæ virtus potest prohibere, ut verbi gratia si pars affecta sit ignobilis virtus vel ratione ætatis vel ratione morbi vel ratione vigiliarum & similibus, virtus inquam potest prohibere; Pars autem ut præstans prohibet summam Dosis vacuantis medicamenti, ut pars ut præstans sit Signum virtutis & permittentis & prohibētis per actionem & usum, propterea quod Virtus, pars ignobilis, est Signum virtutis permittentis, pars præstans est signum virtutis prohibentis.

In sequenti explicabimus Galenum, quoad Indicationes, quas sumit à Figura, &c.

LECTIO XXXIII.

Quomodo intelligendus 7. Meth. ultimo, *7. Meth. vl.*
 quantum ad Indicationem quæ sumitur à Partis temperatura & præstantia diximus, quantum ad Indicationem quæ sumitur à Na-

Q₃ tura

N O V A M E T H O D . M E D E N D I

tura partis, inquit Galenus ab hac indicari Modum vacuationis, vt ventriculus vomitu & deiectione inanatur id est intestina deiectione tantum, sicut & Iecoris caua. Renes autem subdit & vesica, & Iecoris gibba, si copiosus succus vitiosus fuerit, per deiectiones; si non copiosus, per vrinas: Cerebrum autem inquit Galenus, per palatum, aures, & nares: Pectus & pulmones per tracheam: pro quorum verborum intelligentia duo sunt explicanda.

Primum quid per hæc verba intelligat Galenus.

Secundum quomodo Partis figura concurrat ad Indicandum.

Quantum ad primum proponit, Quid agendum id est remedium vacuans quod Galenus vocat modum agendi vacuandi, est tamen Quid agendum, non Quomodo agendum, appellat modum vacuandi, id est vacuans determinatum, id est, Vomitorium, Deiectorium, Diureticum, quæ sunt remedia vacuantia, sed determinata, quorum remediorum plures reperiuntur Materia.

Quo verò ad secundum quod erat explicare quomodo figura partis conferat ad inuenienda hæc remedia, vacuantia determinata, sciat remedium vacuans determinatum, de quo loquitur Galenus indicari à materia morbifica, vt lædit partem determinatam cum tali figura, vt figura non sit indicans quia impossibile est, sed signum determinatę lesionis materie.

Sed

D V B I T A T I O.

Sed notandum propter Iuniores, & præsertim quia hæc Galeni verba sunt satis difficilia. Notandum inquam ex Galeno loco citato, renes, vesicam, Iecinoris gibbam indicare deiectorium & diureticum remedium, indicatur autem à Galeno deiectorium si succus vitiosus sit copiosus, si verò sit mediocris indicatur diureticum. *Satis difficile est intelligere quomodo his partibus læsis causa succi copiosi licet vti Deiectorio, causa succi non copiosi Diuretico.*

S O L V T I O.

Dicerem ego vtrunq; , id est Deiectorium & Diureticum indicari à materia vt lædit partem determinatam, at diureticum prohiberi à loci angustia, vt locus latior vtpote intestina permittant, quia sunt ductus ampliores, permittunt deiectorium, transitum succi vitiosi, etiam copiosi, vt materiæ copia non sit indicans, quia copiosa materia indicat minuens, non deiectorium aut diureticum, quare hoc loco materia copiosa non est Indicans, sed Signum ductus permittentis, & prohibentis, vt si ductus sit angustus, copia significet hunc ductum prohibere transitum copiosæ materiæ: Si vero ductus sit amplior est signum materiæ copiosæ ductus permittentis. Ex Anatome autem habetis qui ductus ampli sint & qui angusti, sed qui prohibeant, qui permittant habetis à copia Materiæ.

Q 4

Sed

NOVA METHOD. MEDENDI

DUBITATIO.

Sed hoc loco propter Iuniores dubitare liceat ut Methodum assequantur. Dubitatio est, si diureticum & deiectorium indicatur à materia ut lædit partem determinatam, ergò duo remedia duo indicata ab vno indicabuntur, quod est contra Fundamenta Methodi, fateor hanc Dubitationem esse arduam.

SOLVITIO.

EGo tamen dicerem remedium diureticum indicari à materia ut lædit corpus secundum partes ultra sîma Iecoris, cum autem prohibetur, prohibetur à viarum angustia, quam angustiam significat copiosa materia.

Deiectorium autem indicatur à materia, ut quiescit, quare indicat commouens quia peccatum est in quiete, indicat autem commouens non impellens, sed attrahens, cuius materia in succo verbi gratia bilioso est Rhabarbarum, Rhabarbarum est materia auxiliij indicati à materia quiescente, ultra sîma Iecoris, ut quavis sit copiosa, non prohibeatur tamen deiectorium, quia ductus sunt latiores, Galenus præterea 7. Meth. vlt. capiens Indicationes à Situ partis determinatæ, à situ partis capi Indicationem, tum ad Solidorum Temperamentum, tum ad succorum vitium.

7. Meth. vl.
A Situ.

Declaro, & primò quantum ad Solidorum temperamentum, & proinde quantum ad remedium alterans, dicebat Galenus quæ partes
in su

in superficie laborant intemperie egent medicamentis quæ intemperies indicat. Si autem pus fuerit non in superficie propter interuallum, valentiora quam indicet temperies administranda, ita intelligatis Galenum, vt hoc loco nec Vsum nec Quid agendum proponat, nam si, verbi gratia, in parte profunda fuerit morbus frigidus vt duo, indicat calidum vt duo, *nam si ultra calefaciamus, tolletur morbus frigidus, sed introducet morbus calidus*, quare hæc Galeni dicta pertinent ad Doctrinam de Medicamentis, sunt verba extra Methodum medendi, pertinent igitur ad Doctrinam de Medicamentis, ope cuius doctrinæ Medicus scit eligere materiam, quæ ultra secundum gradum calefacit, ratione scilicet interualli, quia scilicet cognoscet ratione interualli, materiam medicinalem calidam in secundo nõ posse per se morbum superare.

Quo verò attinet ad vacuans inquit Galenus in euacuatione, Situs indicat, dum docet societatem huius partis cum aliis partibus, hac ratione inquit Galenus Situs indicat. Namq; vt cauo Iecoris subiicitur ventriculus & ieiunum intestinum & ieiuno tenue, & huic subiiciuntur crassa intestina, ita inquit Galenus oportet Iecur per vomitum & aluum purgare, quamuis inquit Galenus euacuatio sit per aluū commodior, nam intestina melius perferunt excrementa.

At quomodo intelligendus Galen. quomodo Situs indicat Vomitorium, & deiectorium?

Q 5 quo-

NOVA METHOD. MEDENDI

quomodo vnum duo indicat? certe *difficillimum hoc est*, Galenus his verbis versatur in Methodo medendi, proponit Quid agendum in Virtute Indicantis & permittentis: in virtute Indicantis, dum proponit Deiectorium & Vomitorium, quæ indicantur à materia morbifica, vt quæ lædit Iecur non simpliciter, sed Iecur vt habet talē positionem, vt Iecinoris cauo subiicitur ventriculus, vt lædit partem determinatam per talem situm, vt Situs sit signum determinatæ lēSIONIS MATERIÆ vt vomitorium indicatum à materia, vt lædit Iecur non simpliciter, sed Iecur vt habet talem positionem, vt Iecoris cauo subiicitur ventriculus.

Deiectorium autem quod est aliud Indicatum à Vomitorio, indicatur à materia morbifica, vt lædit Iecur, vt Iecur talem habet positionem, vt societatem habet cum intestinis non cum ventriculo, quare sunt duo Indicantia, & merito duo Indicata, Vomitorium & deiectorium, quæ duo Indicata, tanquam à signo significantur à Situ, à Proprietate Iecoris.

Quo verò ad permittentia, hæc proponit Galenus, dum inquit commodius fieri euacuationem per aluum, quia Virtus intestinorum facilius permittit vitiosorum excrementorū transitum quàm Virtus ventriculi.

DE SENSU PERMITTENTE
vel prohibente.

9. Meth. vl. **T**Andē Gal. 9. Meth. vlt. loquens de Sensu, dicit nō esse perpendendā Indicationem, quæ

quę capitur à Sensu, vt pars obtusi Sensus medicamentum etiam mordens admittat. Si autē fuerit acuti sensus vires præ nimio dolore dissipantur. Facile est intelligere Galen. voluisse significare sensum hebetem esse signum Virtutis permittentis etiam vehemens remedium, summam etiam Dosis, contrā insinuauit, sensum acutum esse signum Virtutis prohibentis & validius medicamentum & summam Dosis.

Præterea addebat Gal. 13. Meth. 7. (*quia Galen. 13. Meth. 7.* *leni dicta facilia ego nolo proponere*) inquit igitur ibi Galen. Indicationes sumi à parte & similari & dissimilari, quæ Indicatio capitur à similibus vt Galenus ait, Modum alterandi determinat, quæ autem capitur à dissimilari determinat Locum per quem euacuare oportet, determinat vacuationem, rationem, & inquit Galenus *in vsu medicamentorum similis specie, pluris minorisque modum, sunt hæc difficillima.* Quantum attinet ad partem vt est similari facile est Galenum intelligere, siquidem proponit Quid agendum specificum, alterum *in tali gradu*, quod indicans potest esse Curatorium, potest esse Vitale. Si curatorium indicatur à morbi gradu, cuius signum est temperatura. Si verò capiatur remedium alterans vt vitale indicatur à Virtute, cuius essentia est partis temperatura, vt Indicatio vitalis desumpta à parte similari, sit desumpta à Virtute, cuius essentia est Temperatura, vt nunquam cogamur Indicantia multiplicare vltra tria.

Qua

NOVA METHOD. MEDENDI

Quo verò ad partem dissimilarem Galenus proponit tria.

In primis Locum per quem euacuare oportet.

Secundò euacuationis rationem.

Tertiò proponit in vsu medicamentorum similis specie pluris minorisque Modum. Hæc tria declaro.

P R I M V M.

Quantum ad primum proponit Quid agendum determinatum, vt Vomitoriũ, quod indicatur à materia vt lædit partem ita compositam, conformatam, vt Compositio non sit indicans, sed sit signum materiæ indicantis. Et si quis per hæc verba à Galeno proposita intelligere velit non Quid agendum sed Vbi agendum, hoc etiam condonemus, & dicamus hoc Vbi agendum indicari à materiæ subsistentia, cuius signum est situs compositus partis, vt verbi gratia, si pus est in inguine, in inguini materia remedij est applicanda.

S E C V N D V M.

Quantum pertinet ad secundum Galenus inquit partem instrumentalem determinare vacuandi rationem. Vt hæc verba intelligatis, oportet duo sciat.

I. Primũ quid voluerit per vacuationis rationem.

II. Quomodo pars instrumentalis indicet vacuationis rationem.

I. Quan-

I. Quantum attinet ad primum proponit Galenus quid agendum, id est, vacuans specificum vt respicit sanguinem in parte inflammata retentum; *vt ego ignorem, quomodo possibile sit verba facere de inflammationibus citra hanc Methodum.* Quare per vacuationis rationem intelligit remedium vacuans, deriuans, reprimens. Vacuans per partem inflammata, per meatus siue sensibiles siue insensibiles, & ob id vos cognoscitis quid intelligat per vacuationis rationem.

II. Quo ad secundum Galenus se ipsum explicat, in capite nono eiusdem libri ait Indicationes inflammationum immutare curationem, proponit Indicationes, quæ sumuntur à partis natura, à partis situ, à partis figura: Vnde Iuniores rectè intelligant, quid voluerit Galenus per Indicationem mutantem curationem; proponit hanc Indicationem capi à parte. Dicerem ego Galenum per mutationem curationis, non intelligere contraria indicantia, hoc est calida frigida. Nam hoc loco proponit indicata, quæ omnia in vnica inflammatione absoluntur; Quare per mutationem curationis intelligit, opus esse vti pluribus, sed diuersis temporibus, verbi gratia, in inflammatione vtemur modò reprimente, modò deriuante materiam, modò vacuante modò per sensibiles modò per insensibiles meatus, ecce est mutatio in curatione, non indicantia sunt contraria, sed quia nunc vno modo nunc alio vtimur.

Hanc

N O V A M E T H O D. M E D E N D I

Hanc autem curationis mutationem significat Pars affecta, vt est signum materiae Indicantis, *Verbi gratia, temperatura calida significat materiam attractam, temperatura frigida significat materiam transmissam, & si pars sit instrumentalis, instrumentalis, vt verbi gratia, Iecur secundum finem significat virtutem non perferentem sectionem profundam, vt per intestina facienda sit euacuatio. In alia Lectione, quomodo Pars concurrat in vsu medicamentorum similis specie secundum Pluris vel Minoris Modum agamus.*

L E C T I O XXXIII.

T E R T I V M.

Tertium exponendum erat, quid voluerit Galenus quando dicit *partem instrumentalem in vsu medicamenti similis speciei indicare Pluris Minorisque modum.* Sciendum igitur, Galenum proponere *Quid agendum*, id est, cum indicetur remedium vel calidum vel tenue, opus esse scire an indicetur, vel magis vel minus calidum, magis vel minus tenue. Indicatur autem hoc à parte instrumentali, quemadmodum se ipsum explicare videtur Galen. 13. Meth. 17. vbi habet Iecur & Lienem familia medicamentorum postulare, siue genere siue specie, inquit Galenus, familia dicas. Est autem differentia inquit Galenus ex maiori & minori ratione accepta, hoc est, vt differentia est secundum magis

gis & minus exempli gratia, cum Galeno Scyrro-
 rosa materia vt crassa indicat attenuans, at
 lien scyrro affectus indicat magis tenue, iecur
 minus tenue, nam vt dicit Galenus, quale est
 iecinori Absynthium, tale est lieni Capparis
 cortex, rursus quale iecinori Eupatorium, ta-
 le lieni Scolopendrium, vnde hoc loco id quod
 indicat est materia crassa, at lienis materia scyr-
 rosa est crassior, quare indicat magis tenue, vn-
 de subdit Galenus lienem tanto valentiora in-
 dicare quam iecur, quanto lien crassiori vti-
 tur alimento, quare lienis actio, lienis Con-
 formatio, est signum materiei crassioris, à qua
 materia crassiore indicatur magis tenue, quam
 indicetur à materia scyrrosa in iecore, quare
 semper actio, Conformatio, &c. sunt Signa.
 non Indicantia: vt non sit necessarium Indi-
 cantia multiplicare. Quare Galenus libro de- *14. Meth. 5.*
 cimoquarto Methodi capite quinto ait, quo-
 niam membrorum scyrro affectorum alia sunt
 rara alia densa, etiam vacuatio eorum diuer-
 sa specie remedia postulat, vnde ait Galenus,
 tum in tendinibus, tum in ligamentis, cum
 scyrrosa fuerit, cum emollientibus inciden-
 tia sunt permiscenda. *Difficile est intelligere quid
 velit Galenus per remedia specie diuersa.* Sciatis Ga-
 lenum non intelligere Quid agendum, vt ma-
 teria scyrri indicet emolliens & incidens, quæ
 specie differunt, namque conueniunt & mol-
 lientia & incidentia, siue pars sit rara siue den-
 sa, vnde loco citato Galenus probat Acetum,
 pro-

NOVA METHOD. MEDENDI

probat incidens in densa, & rara parte, vt idem Galenus repetit in fine capituli, quare dicendum Galenum per remedia specie diuersa intelligere non remedia, sed materias remediorum, vnde ait Galenus, vacuationem postulare diuersa specie remedia, hoc est vacuationem, hanc Indicationem perfici diuersis specie materiis, vnde etiam vtitur aceto, proponit autem acetum in membro denso & raro: at vt dicit Galenus, *non eque tuto*, vnde subdit *in nervis si quis diutius aceto vtatur, substantiam neruorum dissipabit*, at inquit Galenus in liene & musculis scyrro affectis tutus est aceti vsus, nam raræ hæ sunt partes, ecce proponit materiam remedij, id est, acetum, & respicit ad noxam, quam aliquando potest inferre, vt secundum hanc rationem pertineat ad doctrinam de Medicamentis non ad Methodum medendi, nisi ea ratione, qua causa aceti proponit Quando agendum, quod in scyrro indicatur à præsentia crassæ materiæ, & prohibetur à duræ præsentia, quia oportet prius emollire, & si dura non prohibeat, vt facta sit emollitio, longum tempus aceti, prohibet Virtus nerui, permittit Virtus musculi, virtutis signum est raritas, est densitas partium.

Propter Iuniores libet etiam extra librum de Methodo medendi aliquas proponere Auctoritates. Videatis Galenum, secundo ad Glauconem secundo ait, à parte quatuor sumi Indicationes, hoc est à Temperatura, Formatione, Situ, & Virtute, ita eum locum intelligatis,

tis, loquitur Galenus de curâ inflammationis.
 I. Vnde quo ad Temperaturam docet quousq; est alteranda, vt temperatura sit signum gradus inflammationis, qui gradus est Indicâs. Quo ad Formam respicit Galenus ad meatus & cavitates, vnde dicit Galenus quædam sunt partes quæ habent spaciositates intus tantû, vt venæ & arteriæ in artubus, quædam extrinsecus tantû vt nerui intra peritonæum, quædã vtrinq; vt venæ & arteriæ intra peritonæum, quædam neutro modo vt nerui in extremis partibus.

II. Tandem addit Galenus, viscera fermè omnia intus & extra magnas habere spaciositates, & *omni vtens diligentia Galenus, qua neglecta instar Barbitonsores curabit is patientes*, subdit Galenus quæ partes cavitates non habent aliquo modo sunt quæ superfluum fluxum recipiunt, & istæ partes sunt fortiter siccandæ, licet non fuerint natura sicciores, vt nerui in artubus, sunt verba Galeni, & ratio est, nam ex Galeno nerui propositi neutra ex parte habent spaciositates, quo loco notetur neruos & præcipuè motorios inter siccas partes recenseri. Quare Galenus ita intelligendus, vt cum dixerit *licet nerui non sint natura sicciores*, intelligit quandoq; fieri posse, vt nerui à principio generationis in aliquo indiuiduo producantur molles, oportet autem etiam in istis fortiter siccare, ppter Cõformationem, quia neutra ex parte habent cavitates, quæ Conformatio non est Indicans,

R fed

NOVA METHOD. MEDENDI

sed est. Signum materiæ pertinacis, materiæ quæ magis resistit euacuationi, quoniam pars est destituta cauitate, ita igitur Galenum intelligatis, non secus.

III. Quò ad Positum, positionem ait Galenus, exposito Indicationem hauriri, quæ docet per quæ vacuare oportet, & quomodo proponit Galenus Quid agendum specificum, & Vbi: Quid agendum specificum dum proponit commodum, qui modus, quod remedium specificum, indicatur à materia vt lædit partem talem situm obtinentem, vt verbi gratia, materia vt lædit renes indicat diureticum, quare læsionis signum est situs, qui tamen nõ indicat. Quoad Vbi indicatur à subsistentia cuius signum est Situs, vt alibi dictum est.

IIII. Quantum ad Virtutem ex Galeni loco citato facile est colligere Virtutem præstantem prohibere, ignobilem permittere.

Arte Med. cap. 89. Præterea Galenus in arte Medicinali cap. 89. inquit in intemperie cum materia in parte capi Indicationem à partis Temperamento & Situ gratia scilicet intemperiei, causa autem materiæ vacuandæ ait Galenus Indicationem capi à Forma & Situ simul: ita est intelligendus Galenus, quo ad intemperiem prout vehementior fuerit indicat remedium vehementius; hanc magnitudinem indicat vt signum complexio naturalis partis, quo ad situm si pars fuerit profunda inuenire oportet remedium, id est medicamentum cuius vis in itinere non resol.

resoluatur, sed hoc pertinet ad doctrinam de Medicamentis. Quo ad vacuationem ait Galenus à Forma & Situ simul Indicationem sumi. Notetur autem, dicit Galenus loco citato, an pars habet effluxus, meatus sensiles, vt ad alium locum ad aliam partem foramina ponat, an potius careat, non habeat. Si pars habeat hos meatus, meatus deferuntur ad partem vel nobilem vel ignobilem, vnde expedit vt semper materia auertatur à parte nobili & impellatur ad ignobilem, vnde hoc loco curationem proponit Galenus, Conformationem insimul cum Situ, vt Signa virtutis vel permittentis vel prohibentis, vt facile ex alibi expositis sit Galenum hoc in loco intelligere.

AUTORITAS HIPPOCRATIS.

Ultima Autoritas fuit Hippocratis & Galeni 6. Epid. 2. 37. habet Hippocrates tractatus aperire vt nares & alia, Quibus opus est, & vt Conuenit, & Qualia, Vbi, Quando, Quantum, vt sudores & alia plane omnia. Si diligenter legetis Galenum in commentariis & ponderabitis doctrinam hæctenus à nobis propositam, facile cognoscetis quemadmodum Hippocrates proponit in vacuatione Quid agendum, Quantum, Quomodo, Quando & Vbi: Quid agendum quidem proponit per illa verba (*quibus opus est*) Qualia & Quantum, Declaro,

Hipp. 6. Epid. 2. 37.

R 2 quibus

NOVA METHOD. MEDENDI

quibus insinuat materiæ peccatum à qua sumitur Quid agendum, per Qualia significat peccatum materiæ determinatæ, vt verbi gratia, materiæ biliosæ, aquosæ per Quantum potest intelligere Quid agendum specificum, vt librabilis: præterea per Quantū potest etiam intelligere Quantum agendum. Hic enim fuit HIPPOCRATIS mos breuitate vti, vt quādo dicit (*vt conuenit*) insinuat Modum agēdi, Quādo, Quomomodo, Vbi etiam notum est; vt ex his facile colligere licet. Hippocratem nihil aliud proponere quam Quid agendum & Vsum hoc est Rectam administrationem, hoc est, Quantum, Quomodo, Quando & Vbi, nec præter rationem, siquidem Methodus medendi nihil aliud nobis potest præstare quam hæc duo, hoc est, Quid agendum & Vsum, & hæc omnia in virtute tantum trium Indicantium, quæ sunt: Curatoria, Præseruatoria, & Vitalia; vt siue sermo fiat de indicantibus, siue de permittētibus, siue de prohibentibus, vsq; adeo breuis, concisa, est hæc Methodus, vt nihil aliud imaginari licet præter Morbum, morbi Causam, & materiam, in quibus nihil aliud debetis perpendere quam vel essentiam vel id quod consequitur essentiam.

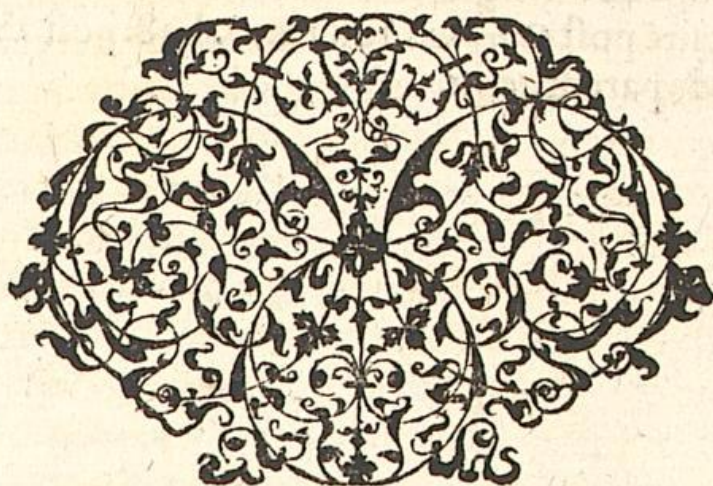
C O N C L U S I O.

ET ob id ad laudem Dei Opt. Max. hæc dicta sint de Methodo Medendi. Cæterum vt hanc Methodum magis ac magis assequi valeatis, anno sequenti hanc Doctri-

HIERON. CAPIVACCEI 131

Doctrinam applicabimus Doctrinae de FEBRIBVS, & Doctrinae Similarium partium, quae sunt subiectum februm; At cum omne bonum à Deo pendeat, ille sit qui vos benignissimos Auditores & Me ergà vos regere secundum corpus & animum non dedignetur.

FINIS.

R 3 EMEN-

Emendanda.

Fol. 6, a. lin. 15. lege *pertinet*. fol. 11, b. l. 26, pone nū. binarium pro II, fol. 15, a. lin. penult. transponenda distinctio, vt sit post *lactuca*. eod. fol. b. vtrobiq; scribe, *II. Meth. 1. ibid. l. 9.* pro *pra* scribe *per*. fol. 17, a. lin. II. lege 13. *Meth. 6. cod.* fol. b. lin. vlt. lege *II. Meth. 13.* fol. 21, b. in vlt. lin. post *materia* inferre, *non pertinent*. fol. 22, b. l. 16. lege à *facultate*. fol. 24, b. l. 12. lege *analogismo*. fol. 26, a. l. 9. scribe *prater* pro *propter*. fol. 27, b. lin. 29, lege *indicat*. fol. 39, a. l. 6. pro *agnationem* lege *agnitionem*. fol. 49, b. l. 12, interrogationis signum transpone in lin. praecedentē post *Galenus*. fol. 122, a. l. 18. post *Dos* claude *parenthesin*.

NO

NOTABILIVM MATER-

iarum & terminorum in hac Methodo Index.

Numerus folium ; lit. a priorem, b alteram
paginam denotat.

- A** *Bsynthium* conducit ier-
cori 128, a
Acetum quibus cōueniat mem-
bris ibid. b
Actio quomodo indicet 73, b. a-
ctio sine affectu 103, a
Admonitio, quid in Galeni lib.
de *Assuetudinib.* obseruan-
dum 42, a
Aër coindicans 37, a. aër quo-
modo indicet 42, a. 43, a. nō
est indicans, sed signum 59, b.
& ad morbum & ad sa-
nitatem multum facit 60, a.
quomodo diuidendus 60, b.
superat consuetudinem 98,
b. aëris excessui medicamen-
tis occurrendum 42, a
Aetas coindicans 37, a. quomo-
do indicet 39, b. mutat tem-
peraturam 41, b
Affectus morbus non est, sed cau-
sa 56, b. per affectum, in vena
sectione obseruandum quid
Galenus intelligat 44, a.
circa affectus, si sint plures,
difficultas duplex 54, a
Agrimonia in ophthalmia vsus
26, b
Analogismus Galeno quid 21, a,
triplex, ibid. b. quando locū
habeat, ibid. b. in materiis
nullus est, ibid. b. analogif-
mus empiricorum, alius ab
analogismo dogmaticorum
22, a
Aqua rosacea in febribus vsus
20, b
Ars curatrix quibus cōstet par-
tibus 1, a. artis portio ma-
gna 27, a
Atheroma putrefaciendum &
amputandum 93, b. athero-
matis indicatio 93, b

R 4

I N D E X

Auicenna & Galenus dissentientes 122, a. inter se conciliantur *ibid.*
Auxilia & auxiliorum materiae differunt 15, a & b

B

Balaustij vsus in internis ulceribus 119, b
Balneū in febre concessum 68, a
Basilica in iccoris vitio secanda 101, a
Bilis peccans purganda 77, b
Bili copiose frigidum conuenit remedium 18, b

C

Cacoethⁿ Galeno quæ 51, b
Calidum innatum 109, a
Campibegus reprehensus 107, a
Caponis caro magis nutriens quàm pulli 108, b
Capparis cortex lieni conducit 128, a
Causa morbifica 73, a. *principalis & causa sine qua non* 70, b. *causa per se* 74, a. *causæ essentia* 74, b
Cerebri malis qualia medicamenta conueniant 64, a. *cerebrum per palatum, aures & nares purgandum* 123, b

Cibus in æstate 42, b. *in hyeme* *ibid.*

Clysteres instrumentum medicum 120, b

in Columella vitio curādo quomodo procedendum 69, a

Complexio vel moderata vel immoderata 60, b

Consuetudo vt indicet 40, b. 41, a & b. *mutat temperiem* 41, b. *superatur ab aëre* 98, b

Continens quid 83, b

Conuulsio duplex 22, b

Corporis partes viuentes 83, b

Cura in morbis complicatis 53, b. *curationem primam indicantia* 3, b. *verum indicans*

morbis est 4, a. *curatiua indicatio cum præseruatiua nõ confundenda* 4, b. *curatoriū indicans* 31, a. *quomodo aliud à præseruatorio* 32, a

D

Definitio perfecta quibus partibus constare debeat 5, b

Deriuatorium remedium 87, b

Detergentia remedia Galeno quæ 49, b

Diatragacanthi vsus in gula ulceribus 119, b

Difficultas circa Quando agendum

dum in remediorum administratione quomodo accipienda 8, b
Diuisio in Methodo necessaria 2, b. *qualis esse debeat* 4, b
Dolor sine affectu 103, a
Dosis, Quantum agendum 61, a & b

E

Empirici non Methodo, sed experientia nituntur 6, a. *empiricorum temeritas & inertia* 22, a & b
Endiuiæ refrigerantis materiae 66, a. *endiuiæ in febribus vsus* 27, b
in Ephemera, ne putredofiat vena secunda 91, b
in Erisypelate purganda bilis 77, b
Erroris qui ex Indicationum ignorantia proueniunt 3, a
Essentia Methodi 5, a. *causa* 74, b
Eupatorij vsus in vitiis iecoris 128, a
Experientia Galeno quid 21, a. *alia ab Indicatione* *ibid.*
Externus Methodi finis quis 6, b

F

Febris ardens in sene vehemen-

tior 33, a. *biliosa vehementior pituitosa* 58, a
Finis in artibus quid 15, a. *finis medendi Methodi, morbi sublatio* 11, b. *duplex, internus & externus* 6, b

G

Galenus & Auicenna dissentientes 122, a. *conciliantur inter se, ibid.* *Galenus in sua medendi Methodo intellectu difficilis* 1, b. *in modo vsus remediorum, tempus à quantitate, qualitate & loco vt separet* 8, b. *Galenus sensus de aëre indicante declaratur* 43, a. *locus de mittendo sanguine in mēstruo* 86, a
Gargarismi vsus in malis faucium 119, b
Gummi vsus in gula vlceribus 119, b

H

Hippocrates breuitatis studiosus 130, a. *eius error* 19, a
Humor mordax intestinorum per sedem eluitur 72, b. *humorum peccatum in forma* 79, a
Hypocystidis vsus in vlceribus internis 119, b

R 5

I N D E X

I

Idem diuersa indicare absurdum 18, a

Iecur & lien similia medicamenta postulant 127, b. *quandoq³ per deiectione remedia purgandum* 123, b. *quandoq³ per diuretica* 124, a. *quandoq³ etiam per vomitoria* 125, a

Indicans est id quod curatur 18, b. *praeseruatorium* 13, a. *curatorium, ibid. & 45, a. ex accidenti dupliciter accipitur* 104, a. *vitale* 32, a. *utile triplex* 23, a. *indicantis diuisio* 29, a. 31, a. *finis duplex* 31, a & b. *indicantis determinatus gradus soli Deo cognitus* 9, a. 54, a. *per indicantis cognitionem quid intelligendum* 15, b. *indicantis vehementia quid* 50, a. *quot modis dicatur, ibid. b. absoluta quae, ibid. respectiua quae ibid. absoluta duplex, ibid. & 51, a. indicantis curatoty vsus* 58, b. *indicantia tantum tria* 32, a. 38, a & b. 40, a. 41, a. 45, a. 47, a. 56, a. 82, b. 114, a. 116, b. 130, a.

Indicatio cur sic dicta 12, a. *instrumentum logicum* 14, b. *causa efficiens Methodi medendi* 6, a. 12, a. *Galeno triplex* 12, a. *ab essentia sumitur* 47, b. *à presenti* 19, a & b. *à causa interna* 20, a & b. *generica à solo affectu* 35, a. *in medendi Methodo ab Indicatione in arte tuenda sanitatis distinguitur* 13, b. 15, b. *utilis & inutilis* 26, b. *artificiosa & inartificiosa* 27, a. *diuersa ab experientia* 15, b. *ab analogismo, ibid. & 21, a. 24, a. indicationis definitiones tres* 12, a & b. 13, a. *finis internus* 15, a. *conditiones quatuor* 16, a. *indicationis gradum cognoscere difficile* 9, a. 54, a. *indicationem à temperatura quomodo sumat Galenus* 34, b. *ab aëre sumi falsum* 20, b. *nec à causa externa verum* 16, b. *indicationum diuisio* 24, b. *Indicatum à causa* 23, a. *à loco, ibid. a. à facultate, ibid. b.*

Inedia in febribus utilis 93, b. *Internus Methodi finis quis* 6, b. *Intestina per aluum purganda* 123, b.

123, b
Instrumenta per finem distin-
guuntur 14, b
de Intercipiente remedio exem-
plum 88, a
Iuuans duplex 7, a. *per iuuans*
praesidium quid Galenus in-
telligat 15, a

L

Lac in dysenteria leuat dolorē,
auget putredinem 103, a
Lactuca, refrigerantis materiae
66, a. eius in calidis febribus
vsus 7, a. 29, b
Lien & Iecur similia medica-
menta postulant 127, b

M

pet Mansionem quid intelligen-
dum apud Galenum 34, a
Materia non est essentia morbi
74, a. est extra Methodum
20, b. vt est mixtum 79, a.
vt ledit magis vnam par-
tem quam aliam 94, b.
ledit vel valenter, vel debi-
liter 92, b. *materiae morbifi-*
ca definitio 75, b. *differen-*
tia 76, a. *vsus* 97, a. *peccatū*
in quantitate 81, b. *in quali-*
tate 85, b. *secundum motum*

86, a. *secundum quietē* 91, a
Materierum inuētio vnde hau-
rienda 11, a
Mel vt vehiculum in pectoris
miscendum vlceribus 58, b
Meliceridis indicatio 93, b
Membris exquisiti sensus lenia
adhibenda medicamēta 63, b
per Mensuram victus quid Ga-
lenus intelligat 54, b. 55, a
Methodus quare sic dicta 1, b.
Methodus medēdi quotuplex
10, a. 11, a. simplex quae 11, b.
cōposita quae, ibid, b. via reso-
lutiua 2, a. *Methodi meden-*
di definitio 5, a. *definitio se-*
cundum Galenum 9, b. *essen-*
tia 5, a. *formalis causa, ibid.*
b. subiectum, ibid. causa effi-
ciens, ibid. finis 6, b. *finis in-*
ternus quis, ibid. quis exter-
nus ibid. progressus 2, a. 9, b.
Methodum medendi à Me-
thodo tuēda sanitatis vt di-
stinguat Galenus 9, b
Minera vel animata vel inani-
mata 76, b. *inanimata vel so-*
lida vel liquida ibid.
Modus agendi in medendi Me-
thodo quis 62, b
Morbus in species, non in causas

I N D E X

- diuiditur 4, a. quomodo indicet vsus 45, a. morbi indicantia quatuor 61, a*
in Mortis periculo cura à vehementioribus remedijs inchoanda 68, b
Motus imminutus 86, a
Mumia in dysenteria minuit putredinem, auget dolorem 103, a
- N
- Natura cognitio necessaria in curatione 16, b. præter Naturam & non Naturalia differunt 26, a*
per Nocentis Naturam in indicationibus quid intelligendum 13, a
Nymphaea, refrigerantis materia 66, a
- O
- Oculus oleum non perfert 111, b*
Ordo agendorum 66, a. admo- uendarum materierum 72, a. ordo agendi & quando agendum, idem 66, a
- P
- Pars quomodo medendi Metho- do inferuiat 116, a. vel simili- laris vel dissimularis 115, a.*
- præstans 121, b. 130, a. ignobi- lis, ibidem. partes sensus 117, a. parti nobili vehementia medicamenta non exhiben- da 122, a. per partem quid intelligendum 114, a & b. 115, a. in parte ignobili vir- tus vt prohibeat 123, a. par- tium proprietates 115, b*
Pectus per tracheam purgan- dum 123, b
Picationis vsus 99, b
Pituita quot modis accipiatur 71, b
Pleuritidis signa 7, a. sympto- mata 21, a.
Potio nocturno tempore data nocet valetudini 67, a
Portulacæ vsus pro dentium stu- pore 21, a.
per Præsidiorum genus quid Ga- lenus intelligat 10, b
Pterygio qualia conueniant me- dicamenta 49, b
Pulli caro minus nutriens quàm caponis 108, b
Pulmones per tracheam purgã- di 123, b
- Q
- Qualitas in administratione re- mediorum à quantitate, lo- co &*

- eo & tempore vt differat* 12, b. per qualitatem quid agendum genericum Galenus intelligit 8, a
Quando agendum 99, b. quot modis accipiat 65, b. ratione vnius materiae 68, a. plurium materierum in vnico affectu 68, b. in diuersis materiis & affectibus 69, a. solum à presentia indicatur 66, b
Quantitas quomodo accipienda in Methodo 61, a. & b. per quantitatem quid agendum specificum Galenus intelligit 8, a
R
ad Rectam remediorum administrationem qua requirantur 8, b
Remedium duplex 45, b. 87, a. compescēs 68, a. intercipiēs ibid. b. validum & debile 48, a & b. auferens duplex, 46, a. ab alimento vt differat 45, b. remedij compescētis species 46, b
Renes quando per aluum, & quando per yrinam purgandi 123, b
Reprimens remedium 88, a. 90, b per Res percipiendas perceptas in indicationis definitione quid intelligendū 16, a
Reuulsorium remedium 87, b. de reuulsorio remedio exemplum 88, b
Rhabarbari vsus in vitio bilis 28, b. 124, b
S
Salita aqua in dysenteria augendo dolorem, putredinem minuit 103, a
Sanguinis peccans euacuandus 77, b. 78, a. propter abundantiam mittendus 38, b. sanguinis peccatum triplex 92, a. sanguinis detractio medie etati conuenit 21, a. in febribus salubris 40, a
Scolopendrij vsus in vitiis lienis 128, a
Scyrro conuenientia medicamenta ibid.
Sensus permittens & prohibens 125, a
Signa & indicantia vt differant 36, a
Specificum indicatum inuentu difficile 29, a
Spiratio difficilis signum lesi

I N D E X

- horacis* 22, a
Steatoma incidendum 94, a.
eius indicatio 93, b
*Supinus decubitus in destillati-
 one improbat* 120, a
*Symptoma nec indicat, nec pro-
 hibet* 102, a. *symptomata
 quatenus indicent* 31, b. *sym-
 ptomatum diuersorum cu-
 ratio eadem* 22, b. *diuersa
 ibid.*
*Syringa, instrumentum medi-
 cum* 120, b
*Syrupus nocturno tempore dan-
 dus* 67, b
- T
- Temperatura frigida, debilior;
 calida robustior* 44, b
*Tempus medicum, facultas di-
 mensa* 39, a. *nō indicat, ibid.
 vt diuidendum* 60, b
- V
- Vacuatio diuersa postulat re-
 media* 128, b
Vbi agendum 72, a. 99, b
*Vehementia indicantis respecti-
 ua* 53, b. *vehementie indicā-
 tis in morbo, exemplum* 52,
*a. exemplum à causa, ibid. b.
 à virtute* 53, a
Vena cur secetur 85, a. *vena
 sectio florenti aetati conuenit*
*37, a. non nisi in redundantis
 sanguinis cōcursu necessaria*
48, b. in pleuritide 19, b. 90, a.
*103, a. vena sectione à mor-
 bo magno vnà cum sangui-
 ne non indicari demonstra-
 tur* 4, a. 19, a. *in vena sectio-
 ne quid obseruandum* 4, b.
 44, a
Venena sunt extra Methodum
 16, b
*Ventriculus per vomitum & se-
 des purgandus* 123, b
*Vesica quando per aluum, &
 quando per vrinam purgan-
 da, ibid. vesica à bile lesa opus
 remedio diuretico* 23, b
Virtus indicans 105, a. *vitale in-
 dicans* ibid. b. 106, a. *virtutis
 substantia* 107, b. *qualitas*
 109, b. *quantitas* 108, b. *vsus*
 113, a. *modus* ibid. b. *tempus*
 ibid. *locus* 114, a. *virtus pars
 quomodo indicetur* 109, b.
*virtutem custodiam indica-
 re quomodo intelligendum*
 106, b. 107, a
in Vlcere locus consolidandus
 36, a. *vlcerum curatio* 100, a.
*in vlceribus curandis quid
 obser-*

I N D E X

136

<i>obseruandum</i>	35, b	<i>differunt</i>	18, a
<i>Vnum, simplex & compositum</i>		<i>Vomitus in vlcere ventriculi</i>	
<i>7, b. vnum non semper vnum</i>		<i>periculosus</i>	95, a
<i>indicare quomodo accipien-</i>		<i>Vrinae suppressionis causa tres</i>	
<i>dum secundum Galenum</i>		<i>18, b.</i>	
<i>18, a & b. 62, b. 66, b. vnum</i>		<i>Vsus in medendi Methodo qua-</i>	
<i>& idem</i>		<i>druplex</i>	29, b

